5388 t. 3

Bibl. Jag.

5388 t. 3.

1.

Czechy, Słowacje, Łużyce

Kart 90

F. Stan. Kodyma: Naučeni o žiwlech, jejich moci a wlastnostech Díl I (Male encyklop. nauk díl VIII) Praha 1849. 8°. st. 343. 1 fl (Matice čes)

Obrazy dějin českych od Vac. Hanky. Druhe vydani. Praha (V. Hess) 1850. 12°. st. 238. ~~24 kr~~ str. 242. (z 12 litograf) 30 kr.

Stručny dejepis Rakousky, pro mladez wzdělal P. Neumann. W Hradci Kralowe 1849 (J. H. Pospišil) 12°. st. 198. 15 kr.

Jan Žižka z Tročnowa; obrazy a nakresy z wěku husitskych sestawene od J. S. Praha (Bědrich Styblo) 1849. 8°. z ryc. st. 104. 12 kr.

~~Stručny zeměpis Čech Moravy a Slezska~~

Narodopisny přehled kralowstwi českeho r. 1850 sestawil Jos. Jireček. Praha (Riwnač) 1850. 4°. str. 24. 20 kr. do tego nalezy:

w Čechach 2722174 Czechow, 1,599275 niemcow wsi czeskich 5849 niemieckich 2977, mieszanych 94. podług spisu r. 1846 (Jireček)

Mapa kralowstwi českeho wydal J. Jireček ryl Frant Schönfeldel. Praha 1850 fol. z kolorow. rodziału języka 1 f 50 kr.

Jedowate rostliny w Čechach na Morawě, w Slezsku a na Slowensku, od K. Amerlinga Praha (W. Merklas) 1850. IV Svazki (26 ryim illumin) 1 f. 20 kr.

Rozpomjenky na rok. 1849. V Levoči (u Jana Werthmüllera) 12°. (poezyje)

Pravopis česky dle ustrojnosti českeho jazyka, sestavil J. S. Tomiček. Praha 1850 (Calve) 8°. st. 52. 12 kr

Česko-německy Slovnik od Jos. Franty-Šumavskeho Sv. Praha 1850 (Boh. Haase) 8°. (zeszyt po 8 ark = 40 kr)

Karas J. M.: Deutsch-böhmisches und böhmisch deutsches Handwörterbuch enthaldend die bei den Amtshandlungen nöthigen Wörter. Prag (Haase) 1850. 8°. 3¼ Zoy. 20 kr. liche.

Cizojazyčny Abecednik čili vysvětleni neznamych slov, vyňato z polabskeho Slovana V Hradci Kralove (J. H. Pospišil) 1849.

Slownik pro čtenaře nowin, w němž se wyswětluji slowa ciziho puwodu; slozil M. F. Klacel. Brno (Karl Winikr) 1849. 8°. st. 166. 30 kr.

Kapesni slovniček novinařsky a konversačni sepsal Rittersberg. Praha (Pospišil) 1850-1851 zeszyt 18 à 15 kr. 16°. (wiele o Sławianszczyznie)

Zemězpytní mapa moravy a Slezska, vydana od Rady učitelske v pražske Budči. Praha 1851 (štaloryt) 12 kr.

Rakouske monarchistvi podle hornin (mapa zemězpytni) vydana od Rady učit. Praha 1851. 4° illum. 16 kr.

Briefe des Johann Hus geschrieben zu Kostnitz 1414 und 1415 mit Anmerkungen von Ferd. B. Wickowec. Leipzig (J. C. Weigel) 1850. 8° (3½ ark) 27 kr.

Bambas W. F. Das Sprachgeheimniss: enthüllt und praktisch dargethan. Als Prospect zu einer allgemeinen Genesis der Sprachen. Prag (Haase) 1849. 8° ft. 51.

Mapa zemězpytecka Čech od Dr. X. Amerlinga. Praha (F. Řivnač) 1850. fol. 50 kr. u 40 kr. (objasnenia i text w pismie: Posel z Budče časopis pro učitele, red. Jos. Řehak. Praha 1850. III Ročnik)

Obraz sv. Cyrilla a Methoda dle sch maxovych v kostele Teynskem. Praha (Fr. Šir Litfasswerk, Dorotheergasse No. 85) 1850. 4° 1 kr. color. 2 kr.

Odměna pilnosti (S. Ludmila: Sv. Wacław) Praha Fr. Šir) ryzina 1850. 4° 1 kr. color. 2 kr. podług ryzunku Hellicha.

Hudebni nazwoslovi čili pojmenovani žeslovych (plechowych) hudebnich nastroji a některych dilu jejich, sestavil Václ. Fr. Červeny. V Hradci Kralove (Jan Hostivit Pospišil) 1850. 8° ft. 8.

Kurzgefasste deutsch-böhmische Wörtersammlung aus dem Gebiethe der Elementar-Physik und reinen Mathematik, von M. S. Brünn 1850.

Sbirka pověsti moravskych a slezskych, sebral M. Mikšiček. Druhe wydani. W Holomouci 1851 (Eduard Hölzl) 8° 2 drevo ryt. 30 kr.

Wesele powidky pro ukraceni času při večernich schuzkach. Praha 1850 (Bedr. Stybl) 8° ft. 191. 12 kr.

Česko-německy slovnik od Josefa Franty-Šumavskeho. Praha 1850 (Haase) 8° 10 ješt. po 8 ark a 40 kr.

H. J. Hanuše: Nastin logiky na základe metafyrickem. Praha 1850. Calve 8° ft. 112. 1 fl

Lučba od Dr. Karla Amerlinga. Praha 1850 (tisk. arcibisk. knihtiskarny) 8o Zesz 1-8 z drzeworyt. 3f.

Přehled knižat a markrabat i jinych nejvyšších dustojniku zemskych v margrabstvi moravskem; sestavil Antonin Boček Brno (Winiker) fol. kart 8. 30 kr.

Děje kralowstwi českeho nowě sepsane od W. Wladiwoje Tomka. Praha 1850. (Řivnac) Zeszyt I & II. 1f. 20.

Život sv. Ivana kralevice horvatskeho, poustenika a patrona českeho, od Vac. Krolmusa. Praha (Špurny) 1850. 8o str. 36.

Svjatij Kyrill i Methodij apostoli Slovjan požalovani Jeho Veličestvom Imperatorom Ferdinandom Tynskomu soboru v Praze (napis cyryl.) – St. Cyrillus und Methudius Apostel der Slaven (napis niemieck) – (podlug statuy Maxa rycina na stali przez Konr. Wiesnera) Praga (Řivnač) 1850 fol. 3fl Cm.

Obraz Sv. Ludmily (podlug statui Maxa rytowat na stali Konr. Wiesner) fol. 1850. 1f. 30 kr.

Statistisch-topographisches Compendium der neuen politischen Eintheilung des Königreichs Böhmen in alphabetisch tabellarischer Form von C. Hennig und F. Tempsky. Prag (Calve) 1850. 8o Gft 1-V à 40 kr. (z ~~napis~~ imionami czeskiemi)

Ferina Lišak. Lipsk 1848. 8o st 283 (z 12 rycin) (Reinecke fuchs)

Walka s Tatary; baseň epicka w desiti zpěvich od Adolfa Jos. Wlčka. Praha 1850 (Pospišil) 8o st. 451. 1f. 12 kr.

Pisně a balady z valky Uherske od Vinc. Furcha. Praha (Špurny) 1850. 16o

Pravopis slovensky s kratkou mluvnici, sestavil Dr. O. Radlinsky. V Štavnici 1850. 20 kr.

Grammatika lingvae slovenicae collatae cum proxime cognata bohemica. edita a Hattala (12° ark) 1f. 6 kr.

Tomiček Joh. Slav. Lehrbuch der böhmischen Sprache für Deutsche. Prag (Calve) 1850.

Lučebni zakladově hospodařstvi a řemeslnictvi, ku prospěchu čekatelu narodnich škol, od Dra Karla Amerlinga. Lučba mineralni. V Praze (tiskem arcibisk. knihtiskarny) 1851. 8o str. XXIII. 505-580. (8 zeszytow) 3f

Stručny dějepis země Moravske, sepsal Jan Kypta Zindřichov Hradec (Landfrass) 1851. 10 kr.

Děje mocnařstvi rakauskeho sepsal V. Vl. Tomek. Druhe vydani Praha 1851 (Calve) 8o st 248. 52 kr. (do r. 1850)

Děje mocnařstvi rakauskeho sepsal V. Vl. Tomek. Druhe školni vydani Praha 1851. (Calve) 8. st. 224. 40 kr.

Dějepis španělske inquisice sestaven od A. Žaluda Praha (tisk. Jeřabek) 1850. 12o Dil I st. 128. 15 kr. Dil II 1850 st 229. 16 kr.

Poustennik Petr aneb proni křižovnicka valka l. 1095-1099. Praha (Špurny) 1851. 8o st. 28 2 kr.

Život sv. Ludmily patronky česke Praha 1850. 8o str. 84 (autor Pesina)

Kratka mluvnice slovenska sestavil Leop. Boček Skalica (Skarnicl) 1851. 12o st. 68.

Počatky ve čteni. Čaſtka I od Jos Bačkory. Vydani čtvrte. Praha (Řivnač) 1852. 8° ſt 66.

Čitanka malych od K. Winařickeho. Praha 1850. 8° ſtr. 70 bez obr. 12 kr. z obrazk. 24 kr. (Pospiſil)

Mapa korunni země Morava a Slezsko Brno (Bušak) 1850. fol. 30 kr.

Juridsch-politische Terminologie für die slavischen Sprachen Oesterreichs. Deutsch-böhmische Separat-Ausgabe. Wien (Hof und Staatsdruckerei) 1850. 8° ſt. 263.

Polehradski F. R. J. (Řezač): Nový obraz zemi čeſkoslovanskych. Praha 1850 Třeti vydani (pierwsze 1848 drugie 1850: Obraz)

Kancional, to jest kniha žalmu i pisni duchovnich od rozličnych mužu božich bratři čeſkych. V Hiršberku u Sam. Landolta. Ve Vratislavě (nakl. Korn) 1850.

Dějiny narodu čeſkeho v Čechach a v Moravě vypravuje Frant. Palacky. Praha (Calve) 1850. Dil I čaſtka 1. 2. Dil II. Dil III č. 1. (od 1403–1424) č. 2 (1424–1439) à 2 ſt

Vymoženi Rudolfova majestatu od stavu čeſkych r. 1609, z puvodnich pramenu seſtavil J. Maly Praha 1850 (exped Věſtnika)

Kniha modlitebni pro katolicke pani a panny dle B. Oppelta od Vend. Duška. Druhe vydani. Praha 1850. 12° ſt. 283 36 kr.

Karla Vlad. Zapa Všeobecny zeměpis. Dilu II sv. I Praha 1850 (Matice) 45 kr. 8° D. II sv. II 1850. Svazek III [illegible] 10 kr.

Zpěvnik pro mladež čeſkoslovanskou složen od kn. Pant. Neumanna Svažek I ſt. 97. 4° z napěvy. 24 kr.

Myjava baseň ve čtyrech zpěvich od Jana Trokana. Ve Skalici 1851 (v tiskarně synu Škarniclovych.) 8°.

Pisně slovanské. Ve Skalici 1850.

Žehry; basně a dvě řeči od Jonaše Zaborskeho. Vídeň (Mechitarist) 16° ſt 224. 20 kr.

Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae Opus posthumum Antonii Boček edidit J. Chytil. Tomus V (ab a. 1294–1306) Brunae (typ. Car. Winiker) 4° pag 300 Index p. 200. VI

Zeměpis mocnařstvi rakouskeho s dějepisnym přidavkem vzděl. K. V. Zap. Praha 1852 (Pospiſil) 8° ſt. 235. 36 kr. tož samotamže (Vydani školni) 12° ſt. 147. 22 kr.

Erdbeschreibung des Kaiserthums Österreich mit einem historischen Anhange von K. W. Zapp. Prag (Pospiſil) 1852. 8° ſt. 294. 45 kr.

Dodavni Svazek ku vseobečnemu zeměpisu od K. W. Zapa obsahujici Rejestřik a doplňky. Praha 1850.

Sbirka pisni slovanskych s napěvy Svazek I Seš. 1–5. Brno (Bušak) 1851. 16 kr. (rozno-slawianska)

Tarantas; pocestni dojmy sepsane od hraběte V.A. Sollohuba, z ruštiny přeložil K. Stejan. V Hradu Kralove 1853 (Jan. Jh. Lospišil) 12° ft. 211. 24 Kr. čm.

Moravske narodni pisne s napěvy; sebrane od F. S(usila) Brno (Karl Winiker) 1853. 8° Svaz. I. II. III (18ark) po 45 Kr. čm.

Navedeni k lučebnictvi pro hospodaře, řemeslniky, podle J.A. Hockhardta podal F.S. Kodym Praha 1853. 8° ft. 434 2 fl 15 Kr. (Jar. Lošpišil) (z slovnikem chemickym)

Německo-český slovnik vědeckeho nazvoslovi pro gymnasia a realne školy; Odkomise k ustanoveni vědeckeho nazvoslovi – Deutsch-böhmische wissenschaftliche Terminologie. Praha 1853 (Calve) 8° ft. 324. 2 fl. 24 Kr.

Prurodce po Praze; sepsal K. Vl. Zap. Praha 1848 (Bedr. Kreičmar) 8° ft. 334 s planem 48 Kr. opr. 1/2 fl.

Staroitalia slavjanska aneb objevy a dukazy živlu slavskych sepsal Jan Kollar Viden 1853. (c.k. tisk.) 4° ft. XXVII. 884 s 34 tabl. 15 fl. m.

Tvary měřicke a sestrojeni jich pomoci kružidla a pravidka (Měřickeho rejzovani kniha I) sestavil Petr Musak. Praha 1853 (1 bark) 1 fl. 40 Kr. Pranum – Ldpr. 2 fl 45 Kr. 4°

Obrazy starožitnych staveb v Čechach vyd. Ant Schmitt. Praha 1853. (V. Ryba) T. I No 1–12 3 fl 30 Kr. (ruiny architekt.) Kazdy obraz po 15 Kr.

Geschichte des Theaters in Mähren und Oestr. Schlesien von Ch. d'Elvert. Brünn 1852 (Rohrer) 8° ft. 176. 50 Kr.

Novy (Kalendář) na r. 1853 s šematismem evangelickych cirkvi v Rakouske říši vydavan od Josefa Ružičky. Ročnik IV Praha (Vincenc Zaleka Züffuwl.) 1853. 8° 25 Kr. s ryjmi

Nerostopis od J.L. Jindřichov Hradec 1852 (Al. Jos. Landfrass) 8° 1 fl

Počátkove nerostopisu od Jana Krejčiho. Praha 1851 (Calve) sv. I. 52 Kr.

Počátky Haraša pysc kago jazyka ruskeho jazyka od V. Hanky. Praha (tisk B. Haase Wittwy) 1849 část 1 theoretická 8° ft. 60 15 Kr. u wydj. wkfsg. 20 Kr. část praktická 1849. ft.

Tomek W. Wladiwoj: Děje Kralowstwi českeho, nowě sepsane Praha (Kiwnatz) 1849. Sešit I ft. 216 Seš. II 1 fl. 20 Kr. 12°

Početi roku 1620 a sledi jeho čili řaděni Jesuitu w Čechach a na Morawě od Ant. Wysokomyt'skeho. Litomiřice 1849 (tisk K.W. Medau) 8° 1 fl. 15 Kr.

Bačkora Štěp. Paut z domowa po wlasti Praha (W. Hlese) 1849. 8° s obrazky. 24 Kr.

Labyrint swěta a raj srdce (po šeste tlač.) od J.A. Komenskeho. Hradec Kralowy (Lospišil J. Jh.) 1849. 8° fl. 286. 30 Kr.

Česke historii Františka Palackeho, z ruskeho Vasilia Jelagina přeložil K. (Otištěno z Česko-bratrskeho Hlasatele) Praha (tisk J. Spurneho) 1849. 8° ft. 63. 10 Kr.

Život císaře Karla IV wzdelan dle Martina Pelcla. Praha (tisk B. Haase) 1849. 8° ft. 72 s obrazk. 8 Kr.

(Duchownj spisowatel)

Život sw. Wojtěcha biskupa a mučenika sepsal Wacl. Štulc (Wyňato z Blahowěstu r. 1849) Praha (Wlastonowy) 1849. 8° ft. 96. 8 Kr.

O spisownej češtině; odewšeny list uzo zenskeho linguisty Čechoslowanowi. W Bonně w komisi u Ad. Markusa 1849. (Schleicher)

Jos. Jiřeček: Mappa Čech Praha 1849 (2 po djatem etnografii – najlepsa) 2 fl čm.

Česko-bratrsky Kalender na r. 1850. od Jos. Ružičky Ročnik I Praha 1850. s obrazem Komenskeho 25 Kr.

Obraz květeny, navod k' poznani přirozenych řadu rostlin od Jana Krejčiho. Praha (Jarosl. Pospišil) 1852. 8° st. 216 z 48 drzeworyt. 48 kr. cm na welin 1 f 20 kr.

Krakowiaky, polske narodni zpěvky původne i v českem překladu od V. Hanky. Druhe vydani s napěvy. Praha 1851. v 24° str. 132 i 3 tabl. nut 20 kr.

Písně narodni v Čechach, sebral Karel Jar. Erben. Druhe rozmnožene vydani. Praha (Jar. Pospišil) 1852. Svazek I st. 192. 36 kr. cm.

Rozbor filosofie Tomaše ze Štitneho od Ignace Jana Hanuše. Praha 1852. 8° st. LXVI. 296. (Spis Muzeum) 36 kr.

Seznam květiny česke, sepsal Filip Max. Opiz Praha 1852. 12° st. V. 216. (Spis Museum) 40 kr. cm.

Povidky z kraje Sv. IV. Žarlivy Adam. Od Fr. Pravdy. Praha 1853 (Pospišil) 8° st 46. 8 kr.
Povidky z kraje ... Sv. I Praha (Pospišil) 1851. 8° st. 128. 12 kr. i 15 kr. Sv. II 1851. 8° st. 126. 12 kr. i 15 kr.

Štěpanuv Vit uči se na kněze; povidka z kraje od Frant. Pravdy Praha 1852. (Pospišil) 8° st. 80. 10 kr. (jest to z Zeszyt Powieści) (autor zwie się Vojtěch Hlinka)

Rukopis Kralodvorsky v puvodniem starem jazyku; vydanie jedenacte Vaceslava Hanky. Praha 1853. 16° st. 70 (z faxymil.) 10 kr.

Ruže sionska; katolicka modlitebni kniha pro vzdělane pani a panny od Eugena K. Tupeho. Druhe vydani Praha 1852. 8° st. 269 z 5 stalow. ryc. (Vilem Šťastny) 1 fl

Slavy dcera od Jana Kollara. Vydani čtvrte rozmnožene. Viden 1852. 8° 1 f. 40 kr.

Zeszyt I st. 48 (A-Beraca) tisk Pospišila; prenumerata na całe dzieło 100 ark. 7 fl cm.

Slovnik všeslovansky s přidanymi vyznamy německymi sepsal Josef Franta Šumavsky. Slavisch deutsches Wörterbuch Praga 1852 Svaz I. II (A-Bog) à 24 kr. cm 5 fl cm.

Společenský zpěvnik (Zeszyt 4 ark) (80 ark) česky. Třeti rozmnožene vydani. Praha 1852. (Pospišil) 8° st. 216. 24 kr. velinp 40 kr. (wydał Pichl)

Dědictví svato janské založył prvotně w Pradze
probošt Antonín Klaničkýř založił 1833
zapisawšy na wydawanie knížek tamních i pozy-
tezních 1000 fl čm.

Staročeska bibliotéka pro mladež po vyšším
vzdělani bažici, vydava Jan Vacl. Rozum
Praha 1853 (Rohliček) 16° Nº 1-5.
Nº 1 Cato tlom Komenskeho 4 kr. Nº 2
Isokrates tlom r. 1511. 6 kr. – Nº 3
Licero tlom Jelenia 6 kr. – Nº 4 Licero
o přijaźni tlom Jelen. 14 kr. – Nº 5
Zlomek evangelium svateho Jana, ně-
kolikterými jazyki vyloženy. Praha
1853. 10 kr. čm.

Stručny popis mineralii čili Kamenu pro
mladež, vzdělal L. Folman Praha 1853.
16° ff. 40 (Pospišil) 4 kr.

Zjevení básniku. Vyňatek z lyricko-epické
básně: Hahrobní věnce básniku slo-
vanskych (Jan Kollar a F. L. Čelakowsky)
od J. L. Koubka. Praha (Ječábek) 1852.
4° ff. 12.

Žiwot sw. Cyrilla a Methuda, apostolu slo-
vanskych sepsal Jos. Božetislav
Nedělka. Praha 1849 (Boh. Haase)
8° ff. 14.

Výbor napěvu narodnich pisni českych ze
spisu Staročeskych pověsti Vaceslava
Šumlorka (Krolmusa) s pruvodem for-
tepiana od Josefa Drahorada Praha
1852. Čast I seš. I (Neuwerth) 12 kr čm.

Morava a Slezko dle nejnowějších pramenu
mapa Brno 1850 (Busák a Irrgang)
rogal fol.

Чешская грамматика с упражненіями,
краткого христоматіею и словарем
Составленая по руководству Конечнаго
К. С. (Straškewycz) b Kiewě. Praga
1852. 8° ff. 426. (Haase et Söhne)

Kurzgefasste Geographie von Böhmen, Mähren und Schlesien
von L. Neumann Prag (Pospišil) 1850. 12° ff. 119. 2 mapy podług nowego
podziału. 10 kr.

Žabičky z dějin Kojetinskych; sestavil Josef
Chytil. Brno 1851 (Karl Winiker) 8° ff. 85.

ob. Družstvo sv. Mogora (Hermagor) w Celowcu

4

Sw. Daniele Adama z Veleslavina Prace puvodni
Swazek I Praha 1853 (Rohliček) 16° ff.
XLVIII. 290. 30 kr. (wyjdą jeszcze 2 tomiki)
– Jest to Czeš. II Staročeske bibliotéky.

[4 razy po cesku poezyje od X wieku, polsk, tuzyck.
staroslaw. rossyjsk. serbsk.

Rozum J. V. Mrawoučeni z přisloví česko-
slowanskych. Praha (Pospišil) 8°
ff. 100. 10 kr.

Čupr Dr. F. Kratky přehled historie literatury
ceske. Prag 1851. 8° ff. 23. (dobre zlatkiér)

Janovič Štep. Slowensko-madarsky a madarsko
-slowensky slownik. Sarwas 1848
82° I część ff 448. Madarsko-slowack. II
część 1848 ff. 417 3 ff 12 kr.
(wydnk. Leopold Rethy i nakładem w Sarwas)

Popis Kralowstwi českeho čili podrobne pos-
menowani wšech dosawadnich krajuw, pen-
stwi, statkuw... a zpaustych osad mnohych
w zemi české dle popisu r. 1843 w jazyku
českem i německem wydal František
Palacky. Praha (Calve) 1849. 8° sobrym
2 ff

Historia o těžkych protiwenstwich cirkwe
české od 894 až do leta 1632 z latinskeho
Kr. Adama Hartmanna přeložil Jan A.
Komenský, doslowne očištena ze stareho
wydani amsterdamskeho odr. 1663. W
Hiršberga 1844. 8° z portr. Husa i Komen-
skeho (było zakazane) 24 kr.

Tomek W. W. Geschichte der Prager Univer-
sität. Prag 1849.

Zeměpis Čech, Moravy a Slezska od K. V.
Zapa Praha 1849 (Kronberger) 8° z 2 map.
ff. 128. 40 kr. 3e. wyd. tenże 1851. 12° 24 kr.

Stručny zeměpis Čech Moravy a Slezska od
P. Neumanna. Praha (W. Hess) 1849. 12° ff. 238
z mapka. 24 kr. Druhe wydani Praha (J. Pospišil) 1850
16° ff. 114. 8 kr.

Šafaříkovy Památky hist. česk. 2 svazky na 21,400 výrazů.

Nový Obraz zemí československých čili nový pohled na vlast Čechu Moravanu a Slezanu od F. L. Lolehradského. Třetí vydání. Praha (Jan Laspišil) 1850. 8. z mapky 12 kr. (ff. 142)

v (obšerný opis o obyvatelstvě zšlatu: o Slowacích - Zobre do Šumavský Jr. J. Myšlenky o všeslovanském písemném jazyce. Přeč. (Laspišil) 8vo ff 48. (1851) X Xkr - 16 kr.

Ohlas pravdy na „Ohlas strany dalšího vydavania Cyrilla a Methoda" v záležitosti spisovného jazyka slovenského, od Jana Paliarika. Pešť 1852. (Lad Lukač) 8° ff 84.

Pravopis slovenský v krátkou mluvnici, sestavil Dr. Ondřej Radlinský. Widen 1850 (tiskem Mechitaristy) 8° ff. 60.

Příspěvek k lepšímu poznání slovanského slovesa a jeho poměru k řeckému; od Jos. Fr. Šumavského. Praha 1852 (tiskem Jerábkovým) 8° ff. 22 (z Časop. mus. R. XXV. Sv. 4)

Jak. Heger: Kratke navedeni k těsno- čili rychlopisu pro čtyry hlavni slovanske jazyky, totiž český, polský, illyrský a ruský. Vídeň (Braumüller) 1849.

(Brakuje mi 5.7.8.10.11 i t.d)

Slovanská mluvověda. Vyňato z časopisu česk. muzeum 1852 (XXVI sv. 1.2. Praha 1852 (tiskem Jerábkovým) 8° ff. 26. (Rozbir Miklošica)

Smlouvy aneb chvalitebné řeči svatební pro družbu neb držitele svazby s připojenými k tomu písněmi z Hradu Králové 1857 (nákl. Jan Jh. Laspišil) 8° ff. 126.

F Dílu III Sešit I Praha 1853. 12° ff. 160 20 kr. (celý ten obsahuje antologii z obecí literatury)

Společenský Krasořečník český, od Dr. Boj. Lichla. Praha 1852 (nákl. Jar. Laspišil) 12° ff. 243 Díl II F 30 kr. Díl I 1851. v f. ff. 238. 30 kr. (Laspišil)

Seš 8 (r. 1847) ff. 121-240. = 15 kr. (Vetterl)

Seš 11. (r. 1850) ff. 481-583 = 13 kr. (Konec tomu II)
Ses XII. (r. 1851) ff. 120. 8° (Část III) 15 kr.
Ses XIII. (r. 1851) ff. 120 8° (" III.) 15 kr.
(Václav Krolmus farář Zvíkovecký při Praze)

Staročeské pověsti, zpěvy, vlastnosti, hry, obyčeje a nápěvy ohledem na bajeslovi československé, sebral V. J. Šumlork (Krolmus) Část III (Sešitek 13) Praha 1851. 8° ff. 120. 15 kr.

d'Elvert Christian: Zur Geschichte Literatur und Kunst in Mähren und Oesterreich-Schlesien. Brünn (auf Kosten des Verfassers) 8° ff. 518.

Vyvinování křesťanského umění a nejstarší památky jeho zvláště v Čechách; sepsal J. E. Vocel. Praha 1852 (Calve) 8° ff. 71. 20 kr. (Z Časop. mus. č. 1852 Sv. 1. 2.)

Dudík B. Dr.: Mährens Geschichts-Quellen I Band (J. L. Cerroni Handschriften sammlung) Brünn (Winiker) 1850 8° ff 29. 510.

Bericht über die im August und September 1851 unternommene Kunst- archäologische Bereisung Böhmens von J. Vocel. Aus dem Jännerhefte 1852 der Sitzungsberichte der philos. histor. Classe der k. Akademie d. Wissensch.) Wien 1852. 8° ff. 23.

Topographisches Lexicon von Böhmen, ein alphabetisches Verzeichniss sämtlicher Ortschaften mit Angabe der Einwohnerzahl Prag 1852 (Gottl. Haase) 8° ff. 498 2 f 30 kr.

Polyglotta Kralodvorskeho Rukopisu; vydani Vac. Hanky. Praha 1852. 16° ff 794 — zwyczajny odtisk 2 f 30 kr. (Cz. I text, ceski; ruski; serbski) Cz II ilir. polsk. gornoluzyck. dolnoluzyc. maloruск. krajinski. Ca III wlosk. angielsk. niemieck. francuski. bulgarski) 2 3 facymil.

Liturgika čili sv. obřady neb ceremonie; dle Rippolovy a Homiben'ovy Ozdoby katolicke cirkve prostonarodnimi rozmluvami objasnil Josef Ant. Srutek. Praha 1852 (nakl Děčictví Svatojanskeho) 8° ff. 930 1 f. 30 kr.

Hrajlacinější domaci lekař v Čobolce. V Jindřichove Hradci 1852. (Al. Jos. Landfras) 24° ff. 122. 12 kr.

Počátkove nerostopisu jakožto uvod k ustanoveni nerostu dle přirodopisnych znaku od Jana Krejčiho Praha 1852. Svazek II ff. 157. XVII (Calve) 1 ffl cm. Sv. I 1851. 52 kr.

Všeslovanske počatečni čteni, vydal Fr. L. Čelakovsky Čajtka II Z pisemnictvi ruskeho Praha 1852 (Calve) 8° ff. 240 1 f 20 kr.

Čajtka I

Slovenske pohlady na literaturu umenie a život; redaktor J. M. Hurban. V Skalici 1852 Děl III na rok 52 ark. 5 fltn. (Časopis)

Týdennik pražske mistrovske porady; redaktor Jan Bartovsky. Praha 1852. 4° co tydzien pořadkuje — kwartalnie 36 kr. (Ala remoff) N° 1-14.

Napěvy ke Společenskemu zpěvniku českemu, vydal Frant. Martinec. Praha 1852. (Lospisil) 8° ff. 120 20 kr. (melodie)

Manuscript of the Queen's Court, translated by A. Jl. Wratislaw. Prague 1852. 16° ff. 87 20 kr.

Taschenwörterbuch der böhmischen und deutschen Sprache von J. Fr. Šumavsky Prag 1853 (Haase) I Kl Deutsch-böhmisch 16° ff 578 1 f. 30 kr.

Umění hospodářske ve všech odvětvich orby a chovani dobytka, sestavil Ferd. Hamm Praha 1853. (Andree) 8° ff. 490 s 52 ryc. 1 f 40 kr.

Pečirka Jos: Vypsani živočichuw světa Praha (Kronberger) 1849. 8° ff. 416 (mit 300 Holzschnitt.) 2 fl

Česko-německy a německo-český Slovnik řemeslnicky sestaven od Fr. Špatneho Svazek I Ševcovske řemeslo. Praha (Kronberger) 1849. 12° ff. 54. 15 kr.

Život Jana Žižky z Trocnowa slovutneho vudce Taborskych bratři; sepsal Jindř. Serebelsky. Holomauc (Hölzl) 1850. 8° ff. 74. 12 kr.

Špachta Dominik Al: Kratka mluvnice jazyka polskeho pro Čechy. Druhe rozmnožene wydani. Praha (V. Hess) 1850. 8° ff. 138. 20 kr.

5

co mesic 1 sešyt o 4 ark. (4 fl na rok 12 sešytů poštou)
Djel I sv. 1. 2. 3. 4 (u Franc. Skarpicl)

Životy Svatých vydávané od dědictví svato-
janského pod správau arcib. konsistoře w
Praze. Praha (arcib. tisk.) 1843. I i II díl 1 fl

Historia o císaři Karlovi IV Králi českém, sepsaná
od Bř. Prokopa Lupače z Hlavačova, podruhé
vydaná od Václava Hanky. Praha 1848. 8°
48 kr.

Tomíček J. S. Česka mluvnice nově vzdělana
Praha (Calve) 1850.

Die czechoslavischen Dichter (Beilage zur
Allgem Zeitung 1840 April

Über den gegenwärtigen Zustand der böh-
mischen Literatur und ihre Bedürfnisse
von Leo Grafen von Thun. Prag 1842.

Hankovy písně. S polským překladem. Zase
vydání 1851. Praha. 30 kr.

Sebrané spisy Prokopa Chocholouška Díl I
seš 1. Praha 1851. 16° ff. 40 à 8 kr.

Svatí Ochranové země České a Moravské: Sv.
Ludmila, Václav, Vojtěch, Vít, Jan Nep. Prokop,
Method a Cyril (koto Sw Knyza skupení) vykres
Jos. Hellicha Praha 1853 vydal Frant Šír
(Spálené ulice No 85) fol. rytina 1 fl.

Geschichte und Beschreibung der Prager Univer-
sitätsbibliothek von Jos. A. Hanslik
Prag 1851. 8° ff. 633. (Rohlíček)

Kratkovičky, původně polsky i v českém pře-
kladu V. Hl. II vyd. Praha 1851. 24° ff 132

Jaroslava Puchmira Pravopis rusko-český
Vydání opravené i doplněné. Praha 1851.

Vdova matka podle F. A. v. Ammona vzděl.
J. St. Kodym Praha 1852.

Tomaše ze Štítného Knížky šestery o obec-
ných věcech křesťanských. Vyd. od univer-
sity Pražské Praha 1862. 8. ff XXVI. 354. (Sepsány Štítným, vydal Erben)

Geschichte der Prager Universität von W. W.
Tomek. Prag 1849.

Didik: J. L. Cerroni's Handschriftensammlung
(I. Theil Cerroniho rukopisné sbírky)
Brünn 1850. 8° ff. XXIX. 510 (opis 126 rukopisů
Cerroniho a 353 jiných psaných)

Slavomil Čekanovič Intibus: Stav a děje národův
na zemi uherské bydlících. Praha 1851. 8°
str. 124 (dějepis Slowenů až do vražd bitvy
kressyšavské, čili do vražd Arpadových)
na vyjíti w 4 tomech. Tu bylo Tom I 40 kr

Tomek: Snahy domu rakouského o nabytí Koru-
ny polské w XVI století (Časop. Č. Mus 1851)

Doplňující část Jungmannovy Historie Praha
1851. (Sv VI Životopis spisovatele od V. V.
Tomka str 527-569 Ukazatel: Popis všech
spisovatelů českých s krátkými životopisy
a poznamenáním titulu knih str 527-659;
Popis spisovatelů cizích str. 660-671) Rejstřík
de titulu knih str. 672-[illegible] rytá podobizna.)

Spisarzach Słowackich w Sklad Słowenske Lo-
klady Hubana 1847 i 1851.

Braun: Listy o literatuře jihoslovanské (w piśmie
českiem Vesna 1851)

Bouzeum czeskie założone; 1822 towarzystwo tegoż Muzeum powstało, winno główny początek Kasprowi hr. Sternberg

Fr. Al. Heber: Mährens Burgen und ihre Sagen Prag 1849 Zft 1-9.

Fr. Al. Heber: Böhmens Burgen. Allgemeine VI Bd (Zft 1-8) Prag 1843-1853 (do VII Bd. Zeš 6. wydał Heber dalej Maloch)

Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser fortgesezt von Prof. Maloch VII Bd. 7-10 Heft. Prag (Medau) 1850-1853.

Willauer: Grabstätten und Denkmähler der Landesfürsten Böhmens. Prag 1830.

Archeologicke listy, vydavane od Musejniho archeologickeho sboru. Praha 1852 fol. (Druck Haase & Söhne) Zeszyt I: a) Skrovitne zpinki b. Bizantejski Kofust w Svatem Jakube c. Pult w Klastere Osseckem (z textem) 40 kr.

Bibliografie prvotisku v českych od 1468 az do 1526 od V. Hanky Praha 1853 tisk Kat Jeřabkove. 8° ff. 66 i 5 tabl. lit. (wyjatek Časop. česk. museum XXVI Roč. 1852) 1 fl. 5 kr.

Česka čitaci kniha pro nižší třídy gymnasialni sestavil Dr. F. L. Lelakovsky Díl I Praha 1852 (Calve - Tempsky) 8° ff. 256 i 32 kr. - Díl II Praha 1852. ff 280 (pro 1. a 2 gymn. třídu) 40 kr. (1a ed. 1847) 1 fl. 20 kr.

Česka čitaci kniha pro třídy vyššího gymnasium. Druhe vydani - Praha 1852 (Calve) 8° ff. 604 1 fl. 8 kr. (pro šab. gymn. třídu) (1a ed. 1847)

Česka mluvnice nove vzdelana od J. Sl. Tomička. III Vydani. Praha 1853 (Calve) 8° ff. 229. 1 fl.

Druha sbirka lekařske terminologie. (Příloha k Časopisu č. Mus. 1851 - sebral Dr. Čejka) Praha 1851 (tisk. Jeřabkove) 8° str. 51. (Časop. mus 1851. Zeš. III ff 1-24 Zeš IV ff 25-51)

Prvni sbirka v Časop. č. m. 1848. Zš II. Zeš 3.

Třeti sbirka. Časop. 1853. Zš. sv. 3. ff. 74.

Fauna čili zvířena česka I Popsani ssavcu, ptaku, plazu, obojživelniku a ryb všech jenž zemi českou obyvaji, od Karla Amerlinga. Praha 1852. 12° (tisk Bedřicha Rohlička) ff. 220 30 kr.

Kratky přehled historie literatury české od Dra Fr. Čupra. Praha 1851. 8° str. 23 (z programu gimnaz. prask.)

Památky archaeologicke a místopisne vydavane od archeologickeho sboru českeho musejum nakladem Matice české, redaktor Karel vladysl. Zap. (Prof. na k. k. polytechn. Realschule in Prag) 1853. na rok 2 mark w 4 sešytach z 12 tyšt. 3 fl. em.

Dějiny narodu českeho v Čechach a v Moravě vypravuje Fr. Palacky Praha 1848-1851. D. I C. I (ff 30) D. III C. 1 (2 f.) D. III C. 2. (2 f.)

V. V. Tomka Děje university Pražske Praha 1849. 1 f. (vrubyrf. 30 kr.

J. Amosa Komenskeho Didaktika. Navrženi o obnoveni škol a přislovi. Praha 1849. 1 f. (vrubyrf. 40 kr.

F. J. Kodyma Učeni o živlech, jejich mocí a vlastnostech. Praha 1849. 8° 1 f.

Abrahama Norova Putovani po Svate zemi r. 1835 Praha 1851. Díl I 1 f. 30 kr. (Živnost. matice) 2 rytiny (vrubyrf.)

Rostlinnictvi sepsal D. Slobova. Praha 1852. 12° 2 f.

(Živnost. matice) (vrubyrf.)

L. Stura O narodnich pisnich a pověstech slovanskych. Praha 1853. 8° 40 kr. (Živnač) (matice) (Bibliotéka novočeska No XVI (vrubyrf. 10 kr.

Přirodněna česka. Popsani všech hornin, kamů, rostlin a živočichu českou zem obyvajicich. Díl I Zeměna česka. Od Dr. K. Amerlinga. Praha 1851. 16° ff. 96. 24 kr.

Přirodněna česka... Díl III Zvířena česka. Praha 1851. 16° ff. 64. 16 kr. (Tom II. III pozniej wyšla)

Kvíti z cizích luhu. Sbírka kratších
povídek zabavných přeložených z roz-
ličných jazyku od J. B. Maleho. Pra-
ha 1853. Svaz. VIII. (Lospišil) ff. 72.
10 kr. (Trý ~~cizí~~ okrsky Mariata, Kro-
lowej nowe szaty Andersona) Sv. I. 10 kr.
Sv. II. 10 kr.

Kytice z pověstí narodních od Karla Jar.
Erbena. Praha 1853 (nakl. Lospišil)
16° ff. 149. 24 24 kr čm.

Cesta do svatého Řima a po Italii Kterouž
r. 1846 konal L. Lavel Frey. Praha 1852.
8° ff. 298 s mappa i rycin litogr. (naklad
Dědictví Svatojanského) 1 f. 12 kr.

Kapesní slovník polsko-český a česko-
polský ~~od~~ vzdělal Jos. Boleslav
Podstránský 1852 (Hleš) Díl I
(polsko-český – Polská mluvnička –
O sjednocení řeči české-polské) 16°
.ff. 477. 40. 1 f. 50 kr.

Frant. Lad. Čelakovský, životopisný nastin
od J. Maleho, s rytinou. Praha 1853
(nakl. Bedřich Roliček) 8° ff. 20.

Kopřivy od Frant Hajniše. Praha 1853.
(Sklad Kateřiny Ječábkové) 16° ff. 162.
24 kr.

Královdvorský Rukopis. Příspěvek k české
literarní historii, sepsal Václav Ne-
veský z Časop. čes. Mus.) Praha
1853 (Ječábek) 8° ff. 193.

Lovidky z kraje od Františka Pravdy
Praha 1853 (Lospišil) Sv. V. (Orma ru-
kavičky – Prazátko) 12° ff. 120. 18 kr.

Příchod slova Páně od Východu na Západ
z Jerusalema na levý Hradec nad
Vltavou do Čech; podává Václav
Královus. Praha 1853. (Spurný) 8° ff.
180. 24 kr. čm.

Příspěvek k slovanskému jazykozpytu od Josefa
Franty Šumavského Praha 1853. 8° ff. 16
(z Časop. mus. čes. 1853. Z. II) ~~St.~~ rhinefmus

Polska mluvnička ohledem na jazyk český i
O sjednocení řeči česko-polské, sepsal J. B.
Podstránský. Praha 1852. (Hleš) 16° ff. IV. 40
10 kr. (Výjimek z Slovníka)

Mluvnice polského jazyka od Václava Hanky.
Druhé opravené vydání. Praha 1850 (Calve)
12° ff. 171. 40 kr.

(Portrait) Josef Jungmann (Kupferstich v. Döbler)
Prag 1852. fol. (Hanka) 20 kr.

A = un ų = ją, ję
Ą = ǫ, ę

Kapper Siegfried: Lazar der Serben – Car. Nach serbischen Sagen und Heldengedichten Wien (Leon) 8° St. 240.

Vogl J. N. Marko Krasjević; serbische Heldensage. Wien (Sollingers Wittwe) 8° St. 208. 2 f.

Frankl L. A. Gusle; serbische Nationallieder Wien (Wenedikt) 12° St. 127. 1 f 20 Kr.

Kapper Siegfr: Die Gesänge der Serben Leipzig 1852 (Brockhaus) 8° 2 Bde 3½ Thlr.

Napěvy pisni narodnich českych jež sebral Karel Jaromir Erben a pruwodem fortepiana opatřil J. P. Martinowsky. Praha (Jan Hoffmann) 1846–1847 Sv. I–III (300 piesni) 9 fl Cm. 8° str. 201 (wszystkie 3 zeszyty)

Pohadky a powidky lidu morawskeho, sebrane od M. Mikšička. W Brně 1847 nakladem Fr. Wimmera 12° str. 102 16 Kr.

Powjdky, obrazy ze žiwota, narodnj powěsti a bachorky, od Fr. Rubesse. W Praze 1847 nakl. synu Bohum. Haase. Prwnj swazek 12° str. 112. 20 Kr.

Čelakovského Fr. L. Spisu basnickych knihy VI Praha 1847. Herabges. 40 Kr.

" Mudroslovi Herabges. 45 Kr.

Jungmanna: Historie literat. česke II Wyd. Herabg. 2 f.

" Slovnik česko-něm Herabges. 15 flm.

Počatkowe staročeske mluwnice od P. J. Šafařika. W Praze 1845 8°. st. 110. (Właśnie wstęp do Wyboru starocesk. literat.)

Nauka řeči slovenskej, vistavena od Lud. Štura. Prešpork 1846. st. 214. 8°.

Elementa universalis lingvae slavicae e vivis dialectis eruta et sanis logicae principiis suffulta, auctore J. Herkel. Budae 1826. 8°.

Hantyrka oder cechische Diebssprache. von Ant. Puchmayer. Prag 1821. 8°.

Possart Frd. Prof. Lehrbuch der slavischen Sprachen oder des russischen, serbischen, illyrischen, slavonischen, pohlnischen, böhmischen und wendischen Sprachidioms. Zum Schul- und Privatgebrauche bearbeitet. I Abth. Formenlehre. II Abth. Syntax. Stuttgart 1836. (Ob. Allgem. Bibliothek. für Deutsche 1836)

S. K. Macháček. Böhmische Chrestomathie für Deutsche mit Erläuterungen und einem vollständigen Wörterbuche. Prag b. Geřabek 1830. 8°. st. 272 i 125.

Polacy piszą nieanalogicznie sławiańskie i czeskie ži, ši, či ři, = ży, szy, czy, rzy,
Polacy i Rossianie piszą nieanalogicznie sławiańskie i czeskie ky, gy = ki, gi
d' czeskie ђ serbskie = jest polskie dż podług analogii
t' " ћ " " " ć " "
b miękiznak " " " ' " "
b. = bulgarskie, c = starocerkiewne, č = czeskie, p = polskie, s = srbskoilirskie

Rozbor staročeske literatury I Swažek W Praze 1841. 4° st. 216 II Swažek 1845. (2 zeszyt = 45 kr. nakł. Řivnac)

Slowesnost od Jos. Jungmanna. W Praze 1846 nakł. Česk. Muzeum w arcyb. druk. 8° st. XXX. i 836. 3cia edycyja.

Sbirka basni Fr. Lad. Čelakowskeho 1847.

~~[illegible]~~

Fr. Sušil. Morawske narodni pisně Sbirka nova. W Brně u wdowy Rud. Rohrera 1840. 8° st. 214.

Basně Bolesl. Jablonskeho (Eug. Karol. Tupeho) II Wydani W Praze 1846. 8° st. 353.

Basně Karla Sabiny. W Praze 1841 u Synu B. Haze 12° st. 96.

Jana Holého Basně Sw. I w Budině (poezyje) 8° st. 261. r. 1841. – Sw II 1841. str. 257. (Swatopluka i Cyrillometodiada) – Sw. III 1842. st. 400. (Sław, żywot. S. Cyrilla mitologia słowaków) – Sw. IV 1842. st. 414. (tłomaczenie Wirgila, Teokryta)

Pisně narodni w Čechach sebral Kar. Jar. Erben. W Praze. 8° Sw I (u Jar. Pospisila) st. 208. – Sw II 1843 st. 228 – Sw III 1845 st. 279. (s napěvy) 12° 45 kr.

Vinc. Furch: Basně. ~~[illegible]~~ Holomauc (u Al. Skarnicla) Sw I 1843. st. 94 – Sw II 1844. st. 101. 16°

Drahotin Maria baron Villani: Zabawne spisy. Swaz. I Lyra a meč. W Praze (u Jar. Pospišila) 1844. 16°. st. 158 30 Xw

Drahotin Maria Villani: Spisy I dil ... W Praze w arcyb. tisk. 1846. 8°. st. 216.

Karel Štur: Ozwěna Tatry, zpěwy a powěsti W Prešpurku u Ant. Šmida 1844. 16°. st. 135.

Wacslaw Štulc: Pomněnky na cestach žiwota. W Praze 1845 (arcyb. tisk) st. 161.

Spisy Karla Hynka Machy. Dil I Basně dil I W Praze arcyb. tisk. 1845. 16°. st. 108 i 20

S. K. Machaček: Drobné basne. W Praze 1846. (tisk arcyb.) st 219. 8°.

W. Jaromir Picek: Pisně. W Praze 1847. 12° st. 85 (u J. Pospišila)

Kamenicky (F. J. Wacek)

Jan z Hwězdy (Jindř. Marek)

J. Erasm Wocel: Přemyslowci basen epicka W Praze 1839. 8°. st. 192. (u Jar. Pospišila)

~~d. d. Meč a Kalich tamže 1843. st. 226.~~ 1 f 20

d. d. Labyrint slawy. W Praze 1846. 8°. st. 266.

Jos. K. Tyl (Miroslaw Kutnohorský) Posledni Čech. Novella W Praze (Calve) 1844. 12° 2 Swazky str. 242. i 198.

J. Maly: Biblioteka zabawneho čteni Swažek XII 1838. Narodni česke pohadky a powěsti sebral a wzdělal Jak. Maly. 12° st. 156. 12 Xr.

J. Maly: Biblioteka zabawneho čteni Nowy běh. Swažek V st. 134. roku 1844. Ruska směs Gogola (sv. I Rivnac) (Kronberger) str. 134. 24 Xr.

Swažek II Powěsti Ukrajinske. 1845 str. 144. 24 Xr.

Swažek VII. 1847. st. 139 i Sw VIII. str. 161. Michal Čarnišenko. 2 tomy (drugi tom) (Kronberger & Rziwnatz) 24 Xr em.

Michal Čarnyšenko T I 24 Xr. (str. 139)

J. Maly: Sebrane bachorky a powěsti narodni W. Praze 1845 (J. Pospisil.) 12° 3 Swazki: (3 brak) 10 Xr

mam 1, 2.

M. Mikšicek: Sbirka powěsti morawskich 1843-1845. IV Swazki 12°

D. D. Narodni bachorky. W Znojmě 1845. 12° 2 Swazki:

J. E. Wocel: Posledni Orebita Obraz historicky. W Praze u J. Pospisil 1843 st. 48. in 16°. 6 Xr

D. D. Hlatipisci. 1846 u Posp. 16° st. 116. 10 Xr. (z Kwetu 1837)

P. Jos. Ehrenberger: Puwodni wlastenske powidky. 1844. 4 Swazki (J. Pospisil) 6 Xr

Svaz VI 184[illegible] 82. (Pospišil) 10 Xr.

P. Chocholaušek (Sedlecky)

a) Černohora 1843 st. 36. (Pospisil)

b) Ilia, wyjewy, z tureck. slaw. ~~wojny~~ zemi 1846. J. Pospisil 8° st 30.

c) Drak Notjaisky powěst z boju serbskych 1846 (J. Pospis.) 12° st. 41.

Božena Němcowa: Narodni bachorka a
powěsti. W Praze (u J. Pospis) Sw. I.
II. III 1846. IV 1846 V 1846. a 12 kr. Sv. VII (1847)

J. Mil. Hurban: Swatopluckowci aneb pad
říše welkomorawske W Praze (u Pospis)
1845. 8°. ft. 135. (14 kr. čm) (z kwiatów 1844)

K. W. Zap. M. Gogola zabawne spisy Swazek
I 1846 (Taras Bulba) (Pospisil) 12°. ft. 144. 20 kr. } 40 kr.
Sw. II Xterak se rozhněwali P. Matauš. i Taras
(Bulba (pokračowanie) ft. 145-276 20 kr. Swaz III 1847. ft. 277-410. 20 kr. Swaz IV 1847
ft. 411-526. 12 kr.

Slowenske powesti widau a usporiadau Jan:
Ko Rimavski. Swazek I W Lewoči 1846
8°. ft. XIV i 137.

J. Maly. Prostonarodni dějepis české země
W Praze u Jar. Pospisila. Knih VII (sešytow)
1844-1845. 12° a 6 kr razem 50 kr ord. pap

Starší dějepis a nejnowější literaturna
obnova narodu ilyrského. Sepsal hrabě
Janko Draškovič, přel. Dr. Čejka. W
Praze 1845 (u J. Pospisila) 8°. ft. 92. 15 kr

M. J. Hurban: Cesta Slovaka ku bratrum
slawenskym na Morawě a w Čechach. W
Pešti (u Trattnera) 1841. 8°. ft. 112.

J. Kollar Čestopis. W Pešti 1843 u Trattnera.
8°. ft. 363. (z 10 kr.)

Ben. Prawosl. Červenak. Zrcadlo Slowenska
W Pešti 1844 (u Trattnera) 8°. ft. 140.

K. W. Zap. Zrcadlo života na wychodni Europě.
Sw. I. 1843. J. Pospisil 12°. ft. 171. — Sw II
1843 ft. 176. (Kaloe) (po Besarabii) — Sw III (Galicia mam)

Al. W. Šembera: Wysoke Meyto Kral. měslo w Čechach. W Holom. 1845 u A. Skarnicla. 8° st. 140.

Jan Hus z Husince (zywot) W Lipsku 1846. 16° st. 71.

Pořadek žiwota knežskeho. Pamatka po Frant. Pištěkowi: Z latinskeho W Praze 1846 (w arcyb. tisk.) 8° st. 30 (tło maczył Jan Krbec) 8 kr. CM.

Wzajemnost we přikladech mezi Čechy, Morawany, Slowaky, Slezaky, Lužicany od J. Kadaweho. W Pešti (u Jos. Beimela) 8° st. 94.

Hajduci Sceny z Bosny. Pr. Chocholauska. W Praze u Posp. 1847. 16° st. 54.

S. Sumlork (Krolmus) Staročeske powěsti W Praze 1846. 12° st. 610.

Katalog českych knih od l. 1774 aż do konce 1839 sestawen od Ant. Hansgirga. W Praze u J. Spurneho 1840. 8° st. 72.

Rozbor staročeske literatury W Praze 1842 i 1845. 2 Tomy 4°.

Karla Wlad. Zapa Wseobecny zeměpis. Dilu II swazek I st. 338 in 12°.

Opis Slezka Cypriana Lelka. W Ratibóři 1846 u J. Herzoga 12° st 45. (z mapą) (u Księgarza A. W. Friedrich)

Josefa Jungmanna Historie litera:
tury česke. Druhe Wydani. W Praze
w Komissi Kněhkupectwi F. Řiwnáče)
1849. 8°. 6 flm.

Wybor ceskej literatury česke (Praha (Řivnač) 1845
4°. st XV. 118 i 1296. (Díl I až do XV wieku)
3 fl. cm.

Zap: Pomnenky na Prahu 1845 2 f 20 i 1 f 20.

Obrana českeho jazyka proti utrhačum
a odpurcum, od Fr. C. Kampelika
Praha 1847 tiskem Karla Vetterla
12°. str. 72 12 kr.

Zap: Popsani kral. hradu, chramu sw. Wita
a wšech ostatnich pamatnosti na Hrad:
čanech w Praze (z Pruwodce wyňato) Praha
1848 (Krečmar) st. 63. 24 kr.

Hanka V: Počatky posvatneho jazyka slovanskeho. Druhe vydani. Praha 1859 (dr. B. Haase) 1859. 12º st. 47. 20 xCm. (z cwiczeniami glagolickiemi)

Jezbera F. J. Kyril a Method svati apoštolove slovanskych narodu nepsali nikdy hlaholsky než kyrilsky. Připojeno vypravovani o Slovanech v kralovstvi neapolskem. Praha (tisk. B. Haase) 1858. 8º st. 72. 48 xr. Cm.

Jireček Josef: Anthologie z literatury česke doby středni. Za čitanku pro vyšši gymnasia. Praha (Tempsky) 1858. 8º st XII. 392. 1 f. 30 xr. Cm.

Košin z Radostova J. Narodni pohadky Praha (Pospišil) 1858 Svazek 12. 16º 14 xr. ÖW.

Waldau Alfred: Böhmische Granaten. Czechische Volkslieder übertragen. Prag (Ehrlich) 1858. 12º st. 338 ~~[illegible]~~ 1 f Cm.

Wenzig Joseph: Literaturbild des Königreiches Böhmen aus den Jahren 1853 und 1854 zusammengestellt. Prag (Credner) 1858. 8º st. 187. 1 f

Hanka V: Naczała swiaszczennago jazyka Słowian. Praga (Haase) 1859. 12º st. 47 20 xr Cm. (2º wydanie)

Franta Šumavsky Josef: Kapesni slovnik jazyka českeho a německeho (Taschenwörterbuch) Dil česko-něm. Druhe vydani doplnil Josef Rank. Praha (Haase) 1859 16º st. VI. 745. 2 f ÖW.

Kniha Tovačovska aneb Pana Ctibora z Cimburka a z Tovačova Sepsani obyčeju, řadu, zwyklosti starodavnych a prav markrabstvi moravskeho vydal J. K. Demuth. Brno (Nitsche) 1858. 8º st. 167 z 2 litogr. faxym.

Kramoliš Jos L. Ondřej: Zpominky z besed. narodni vypravěnky z okoli Rožnovskeho, sebral... Brno (Vil. Burkart) 1858. 15 Kr. Cm. (tworzy zeszyt 4 f. f. dzieła: Kulda B. M.: Horlivy a vesely Budiček)

Rybička Ant: Život Vacl. M. Krameriusa. Praha 1859. 24 Kr. ÖW.

Slovenske povesti vydavaju August Horislav Škultety a Pavel Dobšinski (prof. literat. sław. w Štavnici). Roznava (tlačom Ladislava Kéka) 1858. str 1-86 zeszyt 1-2 (ma wyjść 6 zeszytow 2 f 10 Kr. ÖW. - jeden zeszyt po 35 ct.)

Valouch Frant: Životopis sv. Jana Kapistrana. Brno (Nitsche) 1858. 12° str. 900. 1 f 60 Kr. ÖW.

Waldau Alfred: Böhmische Nationaltänze Culturstudie. Prag (Herman Dominikus) 1859. 16° 60 Cts do tego Tańce czeskie na fortepian przez Roberta Veit

Reinsberg-Düringsfeld, Otton baron de: La littérature tchèque de nos jours. Bruxelles (imp. de E. Guyot) 1858. 8° str. 20.

La manuscrit de Koeniginhof traduit en français par Mme la baronne de Reinsberg (Ida de Düringsfeld) Bruxelles (F. Heussner) 1858. 8° st. 23.

Šembera Al. V. Dějiny řeči a literatury československe. Ve Vidni (Sommer) 1859. 8° st. 202. 1 f. 50 Kr. ÖW.

Slovnik naučny; redaktor Dr. Frant. Lad. Rieger. Praha 1859. 4 zeszyt

Zapová z Wisniowskych Honorata: Nezabudky. Dar našim pannam. Z pozostalych spisuv. Praha (v komisiu Hermana Dominikusa tiskem Ant. Renna) 1859. 16° st. 160 80 Cts

Přirodopis prostonarodni čili popsani zvířat, rostlin a nerostu sepsal Dr. Vac. Staněk Druhe vydani. Praha (J. Pospišil) 1851. 8° st. 238 (s obrazy) ~~10 kr.~~ 1 f 20 kr.

Přirodopisni čitanka pro školu i dum čili poučeni o zvířatach sepsal Jan Pr. Přibik Praha (Pospišil) 1851. 12° str. 100 (Část I O ssavcach) z 36 drzewor. 15 kr.

Bačkora Štěpan: Popsani nebes. Praha (Bedr. Styblo) 1851. 8° st. 73. 20 kr.

d'Elvert Christian: Geschichte und Beschreibung der k. Kreis- und Bergstadt Iglau. Brünn 1850. 8° st. 520.

Ohm-Janicšovsky: Chronik der Hauptstadt Olmütz Olmütz 1850. 8° st. 83.

Bible česka. Praha (Haase) 1851. 8° st 1433. 1 f 40 kr. geb. 2 f 10 kr.

Maly čitenar, čili čitanka pro male ditky od Jana Svobody. Čtvrté vydani od J. Fr. Šumavskeho Praha 1851 (Kronberger) 8° st. 79. 12 kr.

Průmysl v Čechach, zpravy statisticke, řemeslnicke a obchodnicke, od Dr. K. Amerlinga. Praha 1851. 16° st. 64. 16 kr.

Růže a trni, basně od Fr. Sušila. Brno 1851 (Nitsche & Grosse) 7 ark. 50 kr.

Stručny dějepis vlasti Moravske, sestavil J. Bily. Brno (Bušak) 1851. 8° st. 112. 16 kr.

Zevnitřni chyby a neduhy koně s udanim prostředku k wyhojeni jich, a jak možno staři koně dle zubů poznati vydal Šurovsky. Praha (Hess) 1851. 8. st. 45 i 2 ryc. 20 kr.

Kde vlast je ma, kde domov můj od Pička pro jeden hlas u provazeni piana složil J. N. Škroup. Praha 1851 (Jan Hofmann) 4° ~~f~~ 15 kr.

Bartoše kronika pražska od l. 1524 do 1530 vydal K. J. Erben. Praha (Calve) 1851. 8.

Obrazy ku přirodopisu V. Staňka. Praha (Pospišil) 1851. fol. Kart 16 malov. 2 f. 45 kr. černe 1 fl

Obrazy zvířat (ssavcu) Praha (Pospišil) 1851. 8° 66 listu malov. 3 f 30 kr.

Živočichove v obrazich k nazornimu vyučovani Praha (Kučera) 1851. fol. Ses I–III 30 malov. lit ogr. ~~[illegible]~~ (z podpisami w różnych naneczach sławiań.) Zeszyt I–III (Zwierzęta) dalej będą ptaki. Zeszyt à 1 f 20 kr.

Stručny přirodopis pro slovenske žaky. Díl I Živočichopis Banska Bystřice (Filip Machold) 1851. 8° st. 109. 20 kr.

Štur Ljudev. Spěvy a piesne. Prešpork (tlač. Schmidovej) 1853. 8° st. 130.

Počátečné slovanské čtení a čítanka pro školy a domy. Sepsal Dr. Fr. Čupr. Praha (Andre) 1852. 8° I Díl (čtení pro nejnižší třídu) ff. 134. 26 kr. II Díl (čítanka pro nižší třídy) II Auflage. ff. 268. 36 kr. 40 kr. III Díl (čítanka pro střední třídy) ff. 282. 40 kr. a 46 kr. IV Díl. (čítanka pro vyšší třídy) ff. 311. 48 kr. a 54 kr.

Píseň milostná krále Václava (jest fabrykat z r. 1819 przez Zimmermanna psany na papiru pergamenowem)

Franta-Šumavský Josef (+1857) Wörterbuch der slavischen Sprachen in den VI Hauptdialekten (russ. bulg. altkirchenslav. serb. böhm. poln.) I Thl: deutsch slavisch. Prag (Bellmann Karl) 8° 7 Hft 1-4 (bis „Bertholdsfluh") (à Hft 5 Bogen) à 30 kr. cm.

Komenský Jan Amos: Informatorium školy mateřské. Praha (matice) 1858. 12° ff 92 .. 20 kr.) (Pedagogika)

Šembera Alois Vojtěch: Dějiny řeči a literatury československé, od roku 58 př. Kristo. do r. 1409 po Kr. Viden (Fridr. Manz) 1858. 8° ff. X. 202. 1 f. 24 kr. (Prag. Comiss J. G. Calve und Řivnatz)

Štulc Vacl: Život svatých Cyrilla a Methodia, apostolu slovanských. Brno (Commiss. Nitsche et Grosse) 8° ff 495 s 1 rycinou a 1 notami 1 fl cm.

Výbor z literatury české. Díl II (z počátku až ku konci XVIII století) od Karla Jaromíra Erbena. Craft I svazek I. Praha (Matice) 1858. 8° ff. 1-383 à Hft 1/2 fl.

Sąd Libuszy (poemat)

Čítanka pro školu a dům; urovnal Dr. F. Čupr. Praha (André) 1851. Odděl. I 36 kr. Odděl. II 40 kr. Odděl III 48 kr.
(Do tego należy literatura ceska jako oddział IV)

Čelakovský F. L: Dodavky ke slovníku Josefa Jungmanna. Praha (Calve) 1851. 4°

Čuchmír Jaroslav: Pravopis ruško-český. Vydání doplněné. Praha (Haase) 1851. 12 kr.

Malý výbor z veškere literatury české. Praha (Calve) 1851 8° 1 fl

Navedení ke zřízení sbírek živočišních od Ant. Friče (Vyňato z Časop. česk. Mus. na r. 1851. III Sv.) Praha 1851. 8° ff. 29.

Urozeného pana Jana z Lobkovic na Hasi: křesťanská zpráva a naučení jeho synu Jaroslavovi v tom co činiti a nechati, vydal F. B. Květ. Praha 1851. (Hesse) 8°

Wacl. Březanská Život Wilema z Rosenberka. Praha 1847. (Matice) 1 f. znižen. 20 kr.

J. F. Smetany Všeobecný dějepis občanský Praha 1846. 8° 3 Díly 4 fl. I. II i III à 20 kr.

J. S. Presl: Všeobecný rostlinopis Praha 1846. 8° (2 Tomy) rozpredane (matice)

J. S. Presl: Počátkowé rostlinosloví Praha 1848. (matice) 8° 2 fl

Fr. L. Čelakovského (matice) spisu básnických knihy šestery. Praha 1847. 8° 2 fl. (prodány 40 kr.)

J. Amosa Komenského Didaktika. Nawržení obnowení škol a přísloví Praha 1849. 8° 1 fl

Čelakovského F. L. Čtení o srovnávací mluvnici slovanské. (Spisu musejn. XLVII Bibliot. novočeská čís. XVII.) Praha (Řivnač) 1853. 8° ff. XII. 4. 357. 2.

Album, České. Sbírka podobizen předních spisovatelů a spisovatelek českých, učenců, mužů i žen práce, kteří život svůj zasvětili povznesení národa svého. Pořádá Karel V. Rais. Vydává Jos. R. Vilímek, kresli Jan Vilímek. Praha 1890–1894. fol. 1–20 litogr. portretů s dodaným textem. Cena prenum. každého vizitu 25 kr. – pojedince po 35 kr.

Besedy prostonárodní. Svazek V. (Serie I. číslo 5): Národní pohádky a pověsti, sepsal F. V. Kodym. V Jaroměři (F. Popelka) 1890. 8°. str. 59. 20 kr.

Bartoš Frant.: Lid a národ. Sebrané rozpravy národopisné a literární. Svazek I. Druhé vydání. (Moravská Bibliotéka). Ve Velkém Meziříčí (J. F. Šašek) 1892. 8°. str. 257. 50 kr.

Bartoš Frant. a Lev Janáček: Kytice z národních písní moravských. Druhé vydání. V Telči (Emil Šolc) 1892. 8°. str. XII. 214. 80 kr.

Čechy. Společnou prací spisovatelů a umělců českých, vede F. A. Bo: rovský. Praha (J. Otto) 1892. fol. Díl I–IX (Sešit 1–130) s litými ilustr. i rytin. Zeszyt po 90 kr.

Dalimilova kronika; podle rukopisu Cambridgeského k tisku upravil Dr. V. E. Mourek. Praha (Česká Akademie – Bursík a Kohout) 1891 8°. str. XI. 135 i 2 tabl. 1 f. 40 kr.

Falk V. Sibiřské hroby aneb hrozné osudy vypovězených odsouzenců. Praha (Al. Hynek) 1891. 8°. str. 556 ~~str. 544~~ ~~celý~~ ~~sešit~~ ~~za~~ ~~sešitů~~ ~~po~~ ~~15~~ ~~kr.~~ Tom II str. 1–326. – Tom III str. 1–602. – Tom IV (r. 1892) str. 1–118. Zeszytów 1–66. Zeszyt po 15 kr.

Jelinek ~~Jelinek~~ Edvard: Za Kopané v Polských Tatrách. Illustra: cemi W. Ejasze a St. Witkiewicze. Praha (F. Šimáček) 1892. 8°. str. 36. 24 kr.

Bartoš Frant: Moravská Svatba. (Knihovna českého lidu; pořádají Dr. Lubor Niederle a Dr. Čenek Zibrt. II.) Praha (F. Šimáček) 1892. 8°. str. 79. 60 kr.

Zibrt Čenek: Střítek v lidovém podání i staročeském (Knihovna českého lidu I.) Praha (Fr. Šimáček) 1891. 8°. str. 44. 36 kr.

Zavadil Ant. J. Obrázky z Karpat; illustroval Karel L. Thuma. (Knihovna, První moravská obrázková, pro českou mládež. Pořádá Josef Soukal Ročník IV. (VII). číslo 14). Ve Velkém Meziříčí (J. F. Šašek) 1892. 8°. str. 72. 14 kr.

Kronika Zahorska. Sešit 2–5: Pohádky a pověsti ze Zahoři sbíra P. František Přikryl. V Soběchlebích u Lipníka (Morava, sběratel kooperator) 1891. 8vo str. 33–208. Zeszyt po 10 kr. (Zeszyt 1 ma tytuł: Zahoři po strance starožitnicko-historicke. 1890)

Kuba L. Světem slovanskym. Svlastnimi kresbami a hudebnimi příklady. Díl I: Na Černe Hoře. Cesty podniknute r. 1890 a 1891. Praha (Eduard Beaufort) 1892. 4to str. 455, se 123 obrazy, 49 hudebnimi příklady, a mapkou. 4 f. 50 kr. (Sešit 1–15)

Výbor báchorek. Dle Erbena, Němcove a jinych sestavil K. Petřík (Kytice. Sbírka zabavneho a poučneho čtení pro mladež. Svazek XVIII.) Praha (J. L. Kober) 1892. 8o str. 119. 32 kr.

Máchal Hanuš Dr.: Nákres slovanskeho bájeslovi. Praha (Fr. Šimaček) 1891. 8vo str. 221. 2 fl. 20 kr.

Malý J. B.: Národni báchorky a pověsti. 4te (obalkove) rozmnožene vydani. Praha (J. L. Kober) 1891. 8vo str. XII. 322. 1 f. 20 kr.

" " Vlastenecky slovnik historicky. Nove (obalkove) vydani Praha (Rohliček) 1891. 8vo (Sešit 1–20.) str. 1–962. po 20 kr. zeszyt.

Matice lidu. Ročnik XXV. Redaktor Primus Sobotka. Číslo 2 (běžne číslo 146): V dolech sibiřských. Olekminská Kalifornie, od N. G-ova. – Sibiřšti mučednici, od S. A. Střetenskeho; přeložil Albin Straka. Praha (sklad E. Gregra) 1891. 8vo. 20 kr.
Číslo 5 (148): Sektaři na Rusi. Sepsal Jaromir Hruby. Praha 1891. 8o str. 197. 20 kr.

Pamiatka, Tristoročna, narodenia Jura Tranovskeho, slavena v Liptov. Sv. Mikulaši dňa 26 Augusta 1891. Sostavil Jur. Janoška. V Jasenovej (redakce Cirkevnych listov) 1891. 8vo str. 47. 10 kr.

Paulik Józef: 1) Krótka gramatyka języka czeskiego. Praha 1891. 8o str. 60. 40 kr.
" " 2) Krotkie rozmowy Czecha z Polakiem. Praha 1891. 8o str. 19. 12 kr.
" " 3) Učebnice jazyka polskeho. Praha 1891. 8o str. 111. 70 kr.

Macha Karel Hynek: Maj. Romanticka báseň. Praha (J. L. Kober). 1892. 8o str. 38, z portr. 20 kr.

Navod ku sbirani a zachraňovani starožitnosti. Vydany vlasten. musejnim spolkem v Olomouci. Olomouc. 8vo str. 20. 10 kr.

Niederle L. Dr.: Lidstvo o době předhistoricke, se zvláštním zřetelem na zeme slovanske. Díl I. Doba předkovova. Praha (Bursík a Kohout) 1893. 8vo str. 220 z 152 vyobrazenimi. 1 fl. 60 Kr.

Čermak Kliment: O starych knihach a krojich českych. (Pokladnice mladeže. Pořada: Ant. Mojžiš. Svazek 39). Praha (Al. Hynek) 1892. 8vo str. 77 se 3 obrazky. 30 Kr.

Sigmund Habersky Karel: Narodni tance moravske. Praha 1891 (Měšťanska Beseda) 8vo str. 26 (text) 10 (muzyka) 1 fl.

Sušil Fr.: Moravske narodni pisně s napěvy. Svazek I–VIII. nové (obalkové) vydani. Brno (Karol Winiker) 1891. 8vo str. 1–800. I–XVI. 7 zeszytow po 80 Kr.; 8my zesz. 1 f. 20 Kr.

Slovansky Katalog bibliograficky. Ročnik I–V (1877–1881) 5 f.

Kuba Ludwik: Slovanstvo ve svych zpěvech. Sbornik. Pardubice 1884–1894. 8vo I) česke. II) moravske. III) slovenske (słowackie). IV) polske. V) velkoruske. VI) maloruske. VII) slovinske (korutańske, krainske). VIII) chrvatske. IX) srbske. X) lužicko-srbske a bulharske.

Slavik Fr. A.: Morava a jeji obvody ve Slezsku po třicetileté válce. Dějepisně-statisticky pohled. V Telči (Emil Šolc) 1892. 8vo str. 256 1 f 80 Kr.

Václavek Mat. Valašska svatba; jeji zvyky a obyčeje. V Telči (Emil Šolc) 1892. 8vo str. 82. 50 Kr.

Winter Zikmund Dr.: Kuchyně a stůl našich předků. (Knihovna, Vseobecna zajimavě poučna. Číslo III.). Praha Dr. Frant. Bačkovsky) 1892. 8vo str. 192. 90 Kr. [Líčeni dějepisne ze XVI století.

Winter Zikmund Dr. a Čeněk Zibrt Dr.: Dějiny kroje v zemich českych od dob nejstaršich až po valky husitské. I Tom (Svazek 1–3). Praha (F. Šimaček) 1892. 8vo str. 457 z 235 drzeworyt. 4 fl. 60 Kr.

Vlček Jaroslav: Dějiny česke literatury (Sešit 1). Praha (tiskem B. Stybla) 1893. 8vo str. 64 60 Kr.

Polivka J.: Polština v horni stolici Oravske. (Listy paedagicke a filologicke XII. 1886 str. 463–471) |: Ludnosť 27,000 :|

Zibrt Čeněk: Chozeni z Klibnou (s koněm) v době vánočni a masopustni. Srovnavaci studie folkloristická. (Otisk z Českeho Lidu II. 3). Praha 1893. z 4 vyobrazenimi. (chodzą i w wieczór przed S. Mikołajem)

Zibrt Čeněk: Vynášeni „smrti" a jeho výklady. (Otisk z Českeho Lidu II. 5). Praha 1893. str. 31.

Fr. Lad. Čelakovského Mudrosloví národu slovanského v přísloviích. Vydání II, jež uspořádal Dr. Jan V. Novák c.k. prof. gymnas. V Praze, nakladem Al. Hrdlička 1893 8° 5 zl. (Wydanie w zeszytach 1891–1893 uzupełnione z dodatkowym rejestrem, lepsze od 1° z r. 1852)

17

Słowański katalog bibliograficzny
wychodzi odr. 1878
z tego odbitka: Bibliografie češka.

A) W języku polskim
1) w Warszawie
B) " rosyjsk.
C) " niemiecki
D) " hebrajskim

7.

ni o polskem pravopisu.

67.

ol

Časopis muzea Království českého 1859 XXX III Ročník

Sv. I. II Waleczny czesky w XV wieku przez Dr. Hl. Jireček: Mikulaš z Husi +1421 wodz taborytów - Jenikowie z Meszkova około 1436 wodzetaborytów, ciekawy opis wyprawy Władysława Warneńczyka do Turek 1443 gdzie ów Jenik z Meszkova był rotmistrzem straż: nikiem wozów Król z dawnej kroniki czeskiej — Jan Talafus z Ostrova wodz Sirotków który r. 1442 pod Jagrem wypadłszy z kopyc poznał Piotra Odrowąża wojewodę lwow.

w rotach tych Kondotierów czeskich służyło wiele polaków n. p. Mikołaj i Piotr bracia Konarowscy, Mikołaj Balicki, Jan Smolik z Bisknpic i r. 1460 Wacław xiąże Ostrogski:

„ I Legenda o swate Dorote wierszem z końca XIV wieku z rękopisu czeskiego bibliot. uniwersyt. lwowsk.

„ I Swedectwi o nalezeni Libušina soudu restavrál V. V. Tomek (statutnistnr + 1848)
R. 1817 w Zelenohore (Grünberg) znalazł w zamku (hr. Kinsk. Colloredo-mansfeld) (Józef Kowarz) i r. 1818 (jenerała)
przesłał do muzeum czesk. anonime do hrab. Franciszka Kolo: wrata w listopadzie 1818 pozitq

„ I Obrazy ze życia Slowenskeho od Bož. Němcove

„ I. II Przegląd literatury południowych Slawian przez Wacława Křižek

„ I. II Listy o najnowszej broszurskiej literaturze od Alex. Pypina.

„ X. II Ostatnem rozdělení Čech na župy a pozniejszym na kraje pesal V. V. Tomek

II Rukopis Kralodvorsky a p. M. Büdinger od V. Nebeskeho

Zniżone ceny: Čelakovskeho Spisu basnickych. 1847. za 20 Kr.
Norova Putovani po swate zemi r. 1835. S. I 1851. 52½ kr.
Karla Vlad Zapa Všeobecny zeměpis III Svazek 1850. 17½ kr.
Časopis 1846 1/98 kr.
po 26 kr. ročnik 1832. 3. 4. — 1834. 2. 3. 4. — 1835. 2. 3. 4. — 1838. 1. 3. 4. — 1842 1. 2. 1845 3. 4.

Do

Szanownego Wydziału

Wystawy archeolo

Czasopism Muzeum Czesk. 1828. 19

Z. II Žaloba na Husity. Starožitna pjsen česká asi od r. 1415
Rozličnosti w exemplařjch Diadochu Barth: Paprockého od J. Dob=
rowského.

Zeszyt III Książki nowe: Přjtel mládeže, neb zasoba spisů ku
prospěchu učitelů a wychowatelů duchownjch i swětskych,
kterau čtwrtletně wydáwá J. L. Ziegler, doktor a děkan w
Chrudjmi. V rocnj běh. Swazek 2 i 3. W Praze w normálnj impress.

Ze Słowackich Węgier: w dubna 1828. Węgry odbierają Słowa=
kom służbę Bożą w języku ich przemocą nawet. Na sejmie w
Preszpurku (1826–27) mówiono najgłowniej o upowszechnieniu
madziarszczyzny w Węgrzech. Przed kilka tygodni 2 wsi Lajoš=
komarno w sąsiedztwie miasta Wesprima 4 pracowitych i poc
cwych ludzi (Junáček, Bartoš, Rus a Wrabec) byli bici przed
stolicznym domem w Wesprimie 50, 40, 30, a 24 plagami zato że
do Pesztu a Budjna przyszli do najwyższej cerkiewnej i świeckiej zwierzchnoś=
ci z prośbą aby im 600 duszom służba kościelna w macierzyńskiej
mowie nawróconą była ponieważ madziarskiej dostatecznie nie
rozumią. Generalnym Konwentem 23 bieżna w Peszti ustano
wiono aby słow: Kościół nie miał pastora lecz tylko Kapelana
tento aby ne od samých Slowaků ale i od Nemců a Madařů spo=
lu wolen bywal potem aby się służbe bozej se střjdaly s
madarskemi – co dotąd nie bywało bowiem niema Madjarow
do tej ewangelickiej cyrkwie. Kapelan ten musi nie tylko po
słowacku lecz i po madjarsku umieć kazać a będzie miał cel
nie tak do nabożności naród prowadzić jak go raczej przez cudzo
ziemczyć. Kollar tedy nieumiejąc po madjarsku ustanowieniem
tym z urzędu wyłączonym został."

Jan Herkl: Elementa universalis Lingvae Slavicae. W Budjne 1826. 8ta
Słowakom za wzor cyryjskie daje

Bowring kładzie pismu cyrylskiemu dla potrzeby dla wszyst-
kich narzeczy pierwszeństwo przed łacińskim Słow. mają 3 wuki
których Rzymianie nie znali
Zlomek nawydaný českeho Alexandra z rukop. w 13 stoletj
Nowomarželům - Daveň časoměrna od r. 1682.

Zeszyt IV 8 Znelek z polsk.: Ad: Mickiewicza od J. K.
Chmelenskeho
Druhy nawydaný zlomek Alexandra českeho od W. Hanki.
Nowe Knihy czeske 1) Allegoria. Protheus felicitatis et mi-
seriae Czechicae. Staročeska zeme. Satyra. Léta 1715 od Jana
Floriana Hamerssmida fajara Teynskeho w Praze, až do
werse 105 složena a na swětlo wydána, pak od Jezuitů, doko-
nana, nynj pak podruhé na swetlo wydana od Jana Hýbla
W Praze w arc: tisk. 1828. st 15 w 8 2) Jos. P. Kauna Láska
dětj. Dramatická maličkost w 2 gednaných ke gmenowinám.
w Praze a Hr: Krol u Posp. 1828 st. 36 w 12° 3) Klaurenowy
powjdky přeložené od Fr. Boh. Tomsy Djlek 6. Obsah: Knj-
žecj lékař. Lizinka. W Praze u Posp. 1828 st 238 w 12°
4) Bibliothéka mladežj anebo: Zbjrka mrawných powjdek
k usslechtěnj srdce a obweselenj mysli přel od Jos. B. Wlasaka.
A. W Praze w arc tisk. 1828 st 80 w 8° 5) Eustachius Přjběh z
dawnowěkosti křesťanské znowa wypracowán pro dobré
křesťany od skladatele Genowefy. Přeloženjm Jos. W. Wlasaka
W Praze w arc: tisk. 1828. st 168 w 12 6) Wssecka pomoc přicha-
zj s hůry. Šestero powjdek pro mladež sslechetněgssj dle
Ebersberga od J. P. Kauna - W Hrad. Krol u Jospis 1828 st 105
w 12° 7) Gindy a nynj nebo: Zbjrka obrazů pamětihodných osob, wecj
a přjběhů z minulosti i přitomnosti s připogeným popsanjm
i giným rozmanitým wyprawowanjm. Wydanjm Karla Reinoba

dla Wedenjm Jana Hybla. W Praze u Pospis: 1828. (do końca roku 13 półarkuszy w 4 z 13 rytemi obrazami.)

Czasopism: Społ: Muzeum Czesk: 1827.

Z. I Plawci u Dalimila gakyto národ? J. Dobrowský. Byli tylko Kumanowie tak zwani od Rusow: Polowci od Polakow Plowci zwani (Potomkowie ich podziś dzień w Węgrzech pozostają u pohorj Matry węgry zwią ich Palotz Palotzok co znaczy Polowec są i dziś niejako językiem od Madjarow odłączeni. Kosmas zwie ich gens Scythica: Plauci sive Pecenatici. Starzy poeci Niemieccy zwią ich die Felben. Přjspewky ku glossarium české řeči. Aurok, urok census Zins Berně die Steuer, čeleď Gefolge člowěk poddany, dobrý, ziemianin, dworny curiosus, koláč, praemium; żadny miłościwy. Słowianie czy od Sławy czy od słowa się zwią: W Łacińskiej Kronice roskazem Karola IV zebranej a którą Pulkawa na czeskie przełożył stoi: Ubi (przywieży Babel) etiam unum idioma Slowanicum, quod corrupto vocabulo Slawonicum dicitur, sumsit initium, de quo gentes ejusdem idiomatis Slowani sunt vocati: in lingua enim eorum Slowo verbum Slowa verba dicuntur, et sic a verbo vel a verbis dicti idiomatis vocati sunt Slowani. Dubrawski r. 1552 pisze: Plauit deinde vicitque apud illas ~~nationes~~ gentes notum Slovanorum vocabulum, comercio unius linguae natum. Id enim Slowo apud Sarmatas, quod verbum apud Latinos personat. Quoniam igitur omnes Sarmatarum nationes late jam tunc longeque per regna et provincias sparsae, unum tamen eundemq sermonem atque eadem propemodum verba sonarent, se uno etiam

cognomine Slovanos cognominabant. Ab ipsa praeterea gloria, quae apud illos Slawa adpellatur, Slowiańscy dicti. Graeci hoc cognomen, postquam vim vocabuli non intelligerent, in Sclavanos, Itali in Sclavos detorserunt. Latini deinde Illyrios vocare coeperunt. Grecy nie mogąc dokładnie wymowić kładli nie dry nie K: przemieniali o na a Σκλα n. p. Zakarea, Andreagast. Słow: pochodzą od słowić słowo, słowić, rozwić słowić a sławić, słowo a sława z jednego korzenia pochodzą mają słow. i Slaw jeden początek mający się narodzenia nowany Orpiasos kronikarz Nestor używa Słowianie Dubrowski po. Vf Kalendarzu w Janie Escarchus pisze „W dawnych pamiętnikach rossyjskich pisali Słowiańie w średnie czasy ę zamieniali w e w XVII w. zamieniali o na a (Gram 1648) Slavianie Wostokow pisze Słowenski, Juranics franciszkan w ofiary: Missale Wendicy 1765 Slavonski. Jos Guerini franciszkan w słowieńskim imiono Slawianie jest młodsze od Słowianie.

Nowe xięgi Czeskie: Paulinek Slowanský. Zbiorek wyboru zabawnych a pouczających, dykcyjach ze zwłaszcza literatury, historyi, i.t.d. sekcyjn. Fr. 88. Tomsky. W Prace 1826 u Pištora Jenkelda VI części 2) J.K. Machaćka. Zenichowe. Powodzi rytma ważna wesołokra we 3 godzinach W Prace 1826 u J. Fethert. ft 7½ w8 3) Czeskie historyczne śpiewy. Buf: Jos. Grossinger W. H. W Prace 1827 i 11 11) Holanbek. Powiastka prod. Fr. a gegich přátely. Přeložena od F.J. Slámy W Pisku u J. Fethert 1827 ft 5 gr (2 s) Ste dry wečer. Powiastka darkem štedrého wecera dětem. Odkladatele Kratičer. Přeložení n F.J. Swatobu w Prace u Neurent. 1827 ft 11½ w 8 6) Sebrafka. Darek dietkam nestkym od Dobrowlastky. W Prace u Fethert. 1826 ft 17½ w 8 6) Krok II Zv 27 1827 7) Přitel mladeze 1.2.3. 8) Dusesloví nebo krátke učení o duši pro dětky p. Ranzenčertel Nowotarem W Prace u Neurent 1828 216 myst. 9) Othello maurský w Benatky Warna zpewohra w 3 gedn. Přelož J.K. Machaćka. W Prace u Fethert 1827.

Časopisy Brešť: Museum 1832 – Z. 1.

Bohuslaw Sabbi starší ewangelického bratrstwa Welko kostelského Kazatel cjrkwe nyní prwe Skalici, naposledy w Kostelnjch Morawcich. Umar na frebrę pochowany 12 listopadu w 63 roku Kuber dřjatek. Kšjgorbiot jego ma obsahliwosti wiele. Mnohé též zabrali Krewni Maďjary. Rukopisma swe do wydania postaut Kollarowi w Lešcie leč nenj nadegi na ně nakladu w Banské Stawnicy prwnj rukopisy chtiel zatoženj katedrę česko-slowanskej literatury w městě Kralupině drukarnie na Kšjgi česko-slow: Přeložení Bible jego jest w Budjně w druku.

Popis starožitných osobních a křestních gmen. Sepsaný od Fr. Palackého. Z. 1.

Swatební wrbowe pjsně od F. Zrcela nowského Z. II

Swar wody s wjnem (ze starého rukopisu z 1395) W. Hanka Z II

Tatrianka. Spis pokračugjcj rozlicného obsahu pro včené, přewčené i nevčené. Prwnj ročnj běh. Swazek prwnj. Prahu a nákladem. Girj ko Palkowičě. prof. řeči a literatury slowenské při ew. ang. Lyceum Přeš purkrém. W Přeš purku 1832. Pjsmen Velkého dědičtwj 8 ft 116 (za 26 Kr.)

Zawiera 1) Ukázka přeložení Paměti Sokratesowých s wydaw. 2) Bagka neb paramythia na způsob Aesopowych 3) Neco z nestora Nestorowa 4–6) Bitwa u Tilipowa. Ledyby ne Pjsman. hezmjrná radost. Anebo 3 z nestora hned. i. t. d. dalej Uwaji se k neprawemu ze tčrych rukopisu o slowenské řeči a literature dalej Libuwin rand o Lutanku tym pjsat Dobrowzki předsmrtečný do Bowringa: Hic te monitum velim re formatae aliqua veritas, quae certe jam suppressit a censuris; conjecta a quibusdam qui nimis patriae seu materno linguae amore, hac obtrudere incautis voluere. Talia sunt elegia amantis sub Wyšehrado arce ad fluvium Wltawam superiore, quam ego ipse antequam scripturam diligentius examinarem historia linguae bohemicae p. 166 inserui et exposui. Novi jam autorem quem tibi nominare possem. Poëma hoc abrumpitur circa annum 1816–17 confectum membrana valde atramento satis recenti adscriptum mihi oblectum ne ipsum fefellit. Alterum nisi rum

Libusse judicium ex pluribus poematis Russici de Igore et antiquis formulis poematum Ms. Kralodworskiani compilatum circa an. 1818 non nisi in Krokio expositum reperies, qui tibi fortasse transmissus est. Impostoris hujus, auctorem sic apello, fraudem detexi primo quasi intuitu. Cum autem Rakowiecki Polonus cui missus hic foetus fuerat libro Prawda Ruska eum exhibeat, opus fuit in Annalibus Vindobonensibus pluribus argumentis autentiam ejus impugnare. Zelotes Bohemici non contenti Poematibus seculi XIII in Msto Auloregiensi, sic dicto a loco inventionis, maluerunt antiquiora effingere ad conjungendos Germanos, qui antiquioribus gloriantur. . . Ea omnia quae in Ms. Auloregiensi leguntur poëmata, sine omni dubio genuina sunt, quamquam et haec Zelotes Bohemici antiquiora esse putent, saltem aliqua, quam sana crisis admittere possit. Cheskian anthology - London 1832 p. 7. Sw. II

O různěnj českého pjsem njho gazyka. J. Jungman nieko: niecznie musi się daje oddzielenie języka i literat. Słowackiej od czesk: tyle jak gdyby udzielnych państw Niemieckich od ógólnej się oddzieliła. Kollar w Kroku I. c. 32 myslenky o libozwucnosti řečj wůbec; obzwlaště českoslowanské. Na pytanie czyby w każdém dyalekcie słowackim pisać można odpowiada Jungman. Coke widział w Szwajcaryi 72 dyalekty 41 niemieck. 21 franc. 8 włosk. a jednak jedną tylko literaturę mają. Palkowič: Bestreitung der Neuerungen in der böhm: Ortographie Pressburg 1830. Wyjątek z biblij Słowackiej 1829 w Ostřihome wyszłej przysłowia K. X.

1. Syn múdrý obweseluge otca; syn ale blázniwý zármutek gest matky swéy.
2. Nic nepomahagú poklady nesprawedliwé; sprawedlnost ale wyslobo'duge od smrti.
3. Nedopustj Pán aby hladom sú žena bola duša sprawedliwého; a žadost bezbožných podwrátj.
4. Núdzu prináša lenivá ruka, ruka ale pracowitých obohacuge gich.

5. Múdrý kdo zhromaž ďuge w žatwe; kdo ale drichme w létě, ge syn zahanbeňa a. t. d.

22

Česky (dle Prohazky.)

1. Syn maudrý obweseluge otce; ale syn blázniwý zármutkem gest matce swé.

2. ~~Nepro~~ Nic neprospjwagj pokladowé bezbožnosti: ale sprawedlnost wyswobozuge od smrti.

3. Nebude sužowati Hospodin hladem duše sprawedliwého, a úklady bezbožných podwrátj.

4. Nauzj působila ruka ulewugjcj; ruka pak pracowitých zbohacuge geg.

5. Kdo shromaž ďuge we žni, gest syn maudrý: ale kdož w létě chrůpe, gest syn zahanbenj a. t. d. – Jungman pisał: Beleuchtung der ortogr. Streitfragen Prag 1829.

Ksiązki czeskie 1832.

Některé spisy Luciana Samosatenského w češtinu uwedene prac Ignacia Hágna prof. Částka prwnj. W Praze warc: tisk. 1832 st 208. w 8° za 20 kr

Mrawny kalendář s připogeným nawedenjmke zpěwu od J. N. J. Fileyka. W Praze warc tisk. 1832 w 12° za 10 kr.

Czasopism Czesk: Muzea 1828.

21 Kral Přemysl Otto kar a Zawiš ze starého rukopisu (wiez

W niemieckim spisie miesiącz: Czy: Muz: Czesk: 1827. Zeszyt VIII poznamenj Cecha o přibuznosti ~~Cesk~~ Słowiańsk a Nordicke Mithologii k oprawenj toho co Jo. Gerhard 1826 w wieczornych nowin ach powiedział. W Zesz I: II Tłom: niektóre Kollara Sonety w VIII a XII zesz słowackie pieśni od Wenziga a IX2 dwie ruskie pieśni od Müllera.

Nowé Knihy české 1). O počátku a proměnách prawopisu

českého, a čemtam. nazwana analogicka od bratrske pozawa
wziwaně ortografie se rozdeluge. W Praze Archiv. tisk. 1828 ft. 16. 8.
2) Panna gezerni. Basně w 6 zpěwech Waltera Skolla. S an-
glického přeložil J. J. Kolarowský. W Praze, Pospíšil 1828
ft. 192 w 12. 3) Zpěwe světské ludu slowanského w Uhřích
swazek II w Lipsku Kirkenmaege Kralitzera z Jetrože 1827 ft
1 68 a předm XXX 4) Wáclawa Klicpery Almanach dramatických
her na r. 1828. Obsahuge: Ročník, historička powjelkaz čtí na-
čeho století. Tři hrabata nagednau Weselohra w 4 gednány.
Weselohra na morče. Fraffka w gednom gednaczj. Wydán na-
kladem Panjir. W. Hradci Králowe 1828. ft 256 w 12e 5) M. D.
Retligowy: Dwjla růže dramatička w aliczkort we dwau
gednánjch. W Hradci Králowé u J. K. Pošp. 828 ft 146 w 4
6) Holubička. Obraz w lese. Powidky pro dytky a gegich pří-
tely dle Schmidta přel od Josefa W. Wláraka. W Praze u
Pošp. 1828. ft. 58 w 8. 7) Alba J. K. Machačka Jarošjn a
Swatawa Lowjdka z minulych wěků. W Praze w Sedlowské
impresji 1828 ft. 20 w 12 8) Poznamjnání a wyobrazenj cesty
walého Wáclawa na Konopišťe tiem i rytinau od J. F. Rada
W Praze w Sedlowské impresji 1827 w 8. 9) Jos. Holáska fařáře
w Bolanku: Sedm slow Pana naseho Jezjse Krista na Kříži wšedm
mravnych pjsnj uwedene a uwlastě k postnj pobožnosti zřjzene
w. Hradcy Králowe Pospj 1828. ft. 30 w 12 ryjnk 16) Pub. Virgilia
Mar. Zpěwy pastýřské. Wčelké wersse uwedla a wyswětlil Karel
Winařický. W Praze pjsmem Jos. Peterlowe z Wildenbrunu 1828 ft 116 w
11) Múzy Morawské díl druhý, obsahugjcj w sobě parabole a fabu-
lythie od Jos. Klem: Galaspe. W Holomauci u Aloisia a Skarnicla
1828 ft 150 w 8. 12) Sbjrka powjdek zábawných Karla J. vander
velde Dílek 3. W Praze u Jos. Peterse. Wild. 1828 ft 144 w 12 13)
Přjběhowe pro Dietky české a Morawské z Kocebue přeložený od
Nagd. Dobromily Retligowe. W Hradci Kr. u Pošpj 1828 ft 164 w 8.

Časopis ceského Museum 1831 Swazek I

Pomněnky Wotawske Čelakowskeho (poezyja) — Bohdanecky rukopis od Jaroslawa Langera (Autor niby znajduje rękopism w piwnicy wierszem sądzi że jest z XXI wieku i objaśnia go (i Satyra na swobodę.) — Kopřiwy a) Zizkuw dub b) Gednorozen rod od tehoz (poezyja) — Oda od Jos: Nowotneho — z Q Horattia Flacca z Winaryckeho — Slowo o Slawy Dcery p. Jana Kollara od Fr. Lad. Celakowskeho (Recenzent przytacza sąd na to dziełko wyjęte z Foreign Quaterly Review N. III „Sądzemy że Slawy dcera jest najznamienitszy płod literat: cesk: za dni naszych — Kollar wybrał sonet dla swych śpiewow a obrał Petrarkę sobie za wzor (?) wystawił swą ojczyznę jako Laurę Słowiańską jej dzieje, zamutky a nadege smutek: nadzieją opiewa w ohniwe rozcilenosti zamilowance. Na oltar neboli na hrob gegj on wšecku swa lasku wylewa. W nj nicého nespatruge než toliko krasu hodnau obdiwowanj, toliko doskonalost dostognau wšelike ucty a prawě w dobach kormutliwych na wzdory utrpenjm gegjm on wzjwagj gakoby boiskau milenku. W nj mysl geho spoguge porem: ke puwaby a wznesenost nebeskau; obraznost geho stale se nese mezi gakymsi lahodnym zpomjnanjm a milym tušenjm kogje se tjm, co bywalow teto slawe, anebo cjmby posudmela oplywaty. Tuto gsau zagiste myslenky genz wanau a slowa ktera planau" i. t. d. Zala plod najbujniejszy, pełny piękno barwnej wyobraźni dał za predmiot autorowi miłość we wszystkich błogich dobach aż po same rozłączenie z śpiew Laba wystawia nam poęte w boju z miłością a osudem

ano w zapasu se samym żiwotem. W Spiewu Dimag. wspomi-
nanjcha tauhach po zmizele blahosti a dawanj wyhostu
swym nagegem howj zpewec swe truchlomyslnosti
zwukowe geho lyry gsau mdlegsj ackoli owsem laudj ij
k sladkę melancholii – Lethe wystawia pantheon osoby
sławne Słowiańskie Najlepsze sonety 10 – 12 – 14 –
15 – 22 – 23 – 27 – 30 – 34 – 36 – 41 – 43 – 44 –
95 – 102 – 103 – 112 – 133. Nenj to zem ani nebe
zcela prełozone po angielsku kończy słowami kochanow-
skiego J opatrzył to dawno syn pięknej Latony – Ze
twoich kości popiół nie będzie wzgardzony – J
O panu Zawisowi z Rosenberka Okus historicky od
Frant. Palackeho – Ceske wody mineralnj a lazne
od Ant. Jungmana – Zprawa o wlastenskem Museum
Literni zprawy. + Zprawa o wlast. Muzeum –

Jaromir a Wrsowci Zpew historycky od Jana Gindr Marka –
Ulomky z Oblaku Aristofanesowych srdozenjm L. J.
Safarjka – Bohuslaw a Berta prjbeh z 13ho stoleti
– Zberky ze starožitnosti ceskoslowenske a) Stary rad
malj rsky w Cechach b) Sečtenj domu a auradu Staromestskych
c) Lopis staropanskych rodu w Cechach d) Hawmestsky na
sněmjch ceskych e) Lopis koruny ceskeho kralowstwj od
Fr. Palackeho 5) Bywala skola inzinirska a ustaw
technicky w Praze od Aloisia Sembery – Lamatky zemrdych
1 Jan hep: Sedlacek z Harkenfeldu od Jana Ew Hawelky
2) Jan hep. Lodaur od Jos M. Ludwjka – Gedanj Spolecnos-
ti wlast. Muzeum w 9 wseobecnim Shromazdeni 9 dubna
1831 I Prednesenj gednatele Jos Steinmana II Wytah z proto-
kolu III Lopis audu Spolecnosti IV Reprezidenta hrabete Kr.
z Sztenberka – 810 matici ceske 91 Nowe knjchy ceske

Historie Literatury česke pracj Josefa Jungmanna. W Praze. 1825. 8°

Nr. 70 Ewangelia nedělnj a swatečnj Rkp. w bibl. dworsk. w Wiedniu w 4°. N° 3130. z końca XIII lub z początku XIV w.

pierwszy raz cały nowy testament

Nr. 302 Leskowecka w Dreznie in fol. na pergaminie pisana w XV przez od gedné Šlechtičny Leskowecke. bez roku p. 122

Nr. Litomierzycka na pergaminie z r. 1411 biblia

Drukowana cała biblia czeska

w Pradze fol. 1488 ~~lyt~~ kart 610.

w Na Horach Kutnach fol. 1489. kart 612.

Nowy testament

najstarszy Rękopism w Biblioth. Bodleiana Cod. 1083.

z r. 1417 in 4° na pergaminie z biblioteki Krzyżowników. Msc. druk

Druki: nowy zakon r. 1475 (w fol (bez miejsca) kart 209

nowy zakon z r. 1480 lub 1481 in 4° (w Dlabacz Nachricht von einem bisher noch unbek. N. T. Prag 1816.

nowy zakon z r. 1498 w Praze in 4° kart 354.

Rukověť k dějinam literatury české do konce XVIII věka. Ve způsobě slovníka životopisného a knihovného sepsal Josef Jireček. V Praze 1874. Nakladem B. Tempského.

Palacký Fr.: Dějiny národu Českého
Dílu II částka I (od r. 1253–1310.)
Sešit 35, 36, 37 (od r. 1253–1283)
Praha nakl. F. Tempského 1874. 8°
str. 240

Díl I částka 1. (do 1125) r. 1848 — částka 2. (r. 1125–1253) r. 1854
Díl II částka 1. (od 1253–1283) r. 1874.
Díl III (1403–1439) r. 1850–1851
Díl IV 1439) r. 1857
Díl V (do 1526 r. 1867

26

Slavin (Pantheon) /: Zywoty i wizerunki :/
Otd. I Sešit 1–6. – Oddil II Sešit 1–6
(Zeszytów 12) str. 1–144. (r. 1881) à 30 kr. Ueszyt

Letopis, Slovenskij vyd Fr. V. Sasinek
Ročnik V. (1881) rocznie 4 Ueszyty

Dlouhy Fr.: O historickem vyvoji tance
a jeho kulturnim vyznamě. Česky
tanec narodni. Praha (Fr. A. Urbanek)
1880. 8. 1 f.
i o tańcach obcych, czeskich jest 146.

Smetana B. Česke tance. (Sešit III) Pro piano na
dvě ruce. Böhmische Tänze. Praha
(Urbanek) 1881. fol. 3 Svazek à 1 f. 50 kr.
Są tu: 5) Cibulička 6) Dupak 7) Hulan
8) Obkročak 9) Sousedska 10) Skočna.
(toż) Sešit II. 1880. str 12 fol. 1 f. 50 kr.
Są tu 1) Oves. 2) Medvěd
(toż) Sešit III 1880 str. 15. 1 f. 50
Są tu 1) Furiant. 2) Slepička.
Jiránek Alojs (Op. I) Zwei Suiten aus böhm. National
tänzen für Piano zu 2 Händen. Prag (Urbanek)
1880. 1 f. 60 kr.
Są tu Slepice, Třinožka, Kolovratek, Pastyř, Manžestr,
Šaravary, Strniště, II.) Oves, Křepelka, Kucmoch, Trakař, Sed=
lak.

Emler J. Regesta diplomatica Bohemiae et Moraviae
Pars II a. 1253–1310 Vol. 9. pag. 1488.
2 1885

Slavín (Pantheon) Sešit 1–6 (1882) à 30 kr.

Spěvy, Slovenské. Vydavajú priatelia slovenských spevov. Sošit 6 (1882) str. 201–236. 8 à 1 f.
piesni 539–603.

Werunsky Emil: Geschichte Kaiser Karls IV.
Innsbruck (Wagner) 1882. 8° 2 Bde

Brandl V.: Kniha pro každého Moravana. Brno 1863.

27

Sabina Karl: Dějepis literatury česko-slovenske. Praha 1866.

Šembera Al. Vojt.: Západní Slované v pravěku. Widěň 1868. 8°. 2 mapy.

28

Jireček Josef: Rukověť k dějinám literatury české. Praha 1875. 8° Sešit 9a 10.

Laprocky.

Slovanský Sborník
Ročník II redaktor Edvard Jelínek
Praga 1883 Duben Číslo 4
kwartał 1 f 40 potrok 270. pag. 208

Knihtiskarna J. Otty
v Praze.

29

30

Bibli česka. Wytištěna w Starem m. Pražskem prací a nakladem Jiřika Melantricha z Aventinu 1570. fol. z lužnemi drzeworytami cf. Jungman IV Nr. 1166 pag. 195.

25 f.

Symbork Staročeské powěsti, zpěwy, hraj, oby
čeje. W Praze 1845 8. St 504 Zeszyt 5, 6, 7, 8, 9, 10
Juraj Jenku — Fr. Terebelski Zofbibliothek
Leopoldstadt Schreigasse —
No. 736.
Gerlohrichs Rafrehaus am Baumarkt St. 610

31

32

Slovensky společensky
spevnik z narodnich a
prostonarodnich piesni
Sostavil A. H. K.
W B. Bystrici nakla
dem Eugena Krčmery=
ho 1871. 12° str. 288
druk. v Turč. Sv.
Martine.

Tygodnik Katolicki wyd. w Grodzisku
mamy Tom VIII Rok 1867

Tom XII Rok 1871 (brak tylko
nru 52)

Kup. po 1 f

Jadwiga Lanckorońska córka podkom.
random. za Marsztynem

Franciszek Lanckoroński miał za sobą
Jadwigę Morską (Morsztynównę?)
starościankę kowalską – wnukiem
jej był Kasztelan Łotaniecki
ożeniony z Maryanną Świdzińską
Maciej Lanckoroński miał za sobą
Marianne Morsztynówne † 1762

33

Sbornik slovenských národních písní
Svazek I ve Vídni 1870. 8. str. 216
" II Sešit 1. Turč. 1874. 8. str. 144.

Dobšinský P. Úvahy o slovenských pověstích. Turč Sv. Martin 1872. 8° str. 170.

Złote Jarzmo małżeńskie Przedrukowane R. P. 1784.
8° str. 164.

Oczerk sławianorusskoj bibliografii W. M. Undolskago s dopołneniami A. Th. Byczkowa i A. Wiktorowa. Moskwa 1871. 8° IV. 387.

Brandl Glossarium

Miejscowości w Krol. Pol. nazwy (Bibl. Warsz. 1872. III. 254)
Jagić Archiw

34

Frantowe prawda - Księga
rzeźka w XVI wieku
Rozmowy Manhoffowe -
Melusina 1555 -

35

Volksmährchen Sagen und Geschichten auf der Vorzeit Mähren's. (von A. W. Grieſel) Brünn 1819.

Volksmärchen der Böhmen von W. A. Gerle. Prag 1819. 2 Bde.

Die hohe Tatra von K. Kořistka. Gotha 1864 36

Sagen, Mährchen und Erzählungen von Elbogen gesamelt
von A. Procop Schmitt 1864.

Nr. 36 Berühmte Handwerker.
49 Sagen und Märchen aus Böhmen.
1 Zehner cartonirt 40 Xr. (80 Pfen.)

38

Sekwy w ktorych, nie dla koni, ale dla Ludzi tych, ktorzy nowiny lubią, smaczne y osobliwe Obroki Urobione od Cadasylana Nowohrackiego Na Krempaku. 4to K. 10

Cytuje Latosowe Minucye 1609 z Merkurego Gallobelga (prozą)

Burleszki abo Żarty dla poczciwych Kompanow tristitiae antipharmacum, pisane w Peredmirce od Cadasylana Nowohrackiego R. 1649. 4o Kart 16.

(wierszem)

Dobšinský Ľavol: Prostonárodnie obyčaje, povery a kry slovenské. Turoz-Szt.-Marton 1880. 8° str. 179

39

Jančovič Stefan: Novi maďarsko-slovenski a slovensko maďarski slovnik. 2 Zft.
Pesth (Comis. Herm Geibl) 1 fl.

Štulc Vacl. Písně ke cti sv. Cyrilla a Methode s připojenym stručnym životopisem jejich. Praha (B. Styblo) 1854. 8° str. 7.

Frič Antonin Seznam ssavectva a ptactva Českeho Museum v Praze Praha 1854 Tisk K. Jeřabka 8° str. 44. 18 kr.

Hanuš Ign. Systematisch
geordnetes Verzeichniss
sämtlicher Werke der Kon
bohm Gesellschaft der
Wissenschaften. Prak
Rohlíček 1854. 8°. fl 73

1668. Bukwar. Lwow u Michała Sloski. 8º 41

P. Callimachi Geminianensis Historia de rege Vladislao seu clade Varnensi Aug. Vind. 1519. 4º 14 arkuszy

Jakóba Niemojewskiego Odpowiedz na list Benedykta Herbesta 1569.
fol. MSS po czesku w Stockholmie

Simeona Jeromonacha Połockiego Słownik polono sławenski od A-M. mscr.
w bibliotece Sparwenfelda w Stokholmie

Skoryna Franciszek lekarz r. 1515 był z królem Zygmuntem w Wiedniu i w poselstwie do Wenecyj od Zygmunta I co do wojny tureckiej przywiózł z Wenecyj matryce z Wenecyj sławiańskie zdaje się że Skoryna był w Pradze około 1518 gdy Zygmunt I miał opiekę nad małoletnim Ludwikiem królem czeskim i przełożtam trzymał swych pełnomocników drukował w Pradze 1517, 1518, 1519.

42

Frič A. Česke ryby. Vyňato z Časopisu Živy r. 1859. 8° pp. 56 z 60 dreworyt (Commiss: Fr. Rziwnatz in Prag) 1 fl.

Hanuš J. J. Bajeslovny kalendař slovansky čili pozustatky pohansko-svatečnych obřaduv slovanskych Prag (bei Kober & Markgraff.) 1860 8° VIII. 264 i 1 Tabr. 1 f 60 kr.

Obrazy z Moravy z obzvlastnim ohledem na starožitnosti a pamatky 1 Seszit 4° quer pp. 8 z 1 dreworyt 20 Nkr. Prenum na 6 Zesz. 1 fl. Wsetin in Mähren bei G. Simanitsch.

43

Česko-moravska Pokladnice, obrazkowy kalendar na rok 1861 pořadatel J. Sl. Haš:talsky; hvězdařska čast od Frant. Karlinskeho adjunkta při c. k. hvězdarně v Praze. Šesty ročnik. V Praze nakladem Karla Bellmanna.

4°.

Widok chromolit: Wybrzeży Dalmacyj od doliny Ko:torskiej Catarro. Widoki czeskie.

44

Sołowjew: Istoria Rossij. Moskwa 1859. X Tom.
Časopis Macicy serbskeje 1859 Sv. IV.
Serbski słownik wot Dr. Pfula III Zesz. 1860.
Hanuš J. J: Bajeslowny kalendař slovansky,
Praha (Kober a Markgraf.) 1859 1 f. 10 kr.
Slovnik naučny redaktor Dr. Frant. Lad. Rieger.
Díl I Sesz 13. Praha 1859 (po 4 ark. zeszyt à
36 et 40 kr.)
Waldau Alfr. Bohmisches Mährchenbuch. Prag
1860 7 Lief à 20 kr.
Norow: Putovani po svate zemi r. 1835. Díl I.
Praha 1851 8°. 52½ kr.
Zap Všeobecny Dějepis 1840 i 1850. I i III à 17½ kr.

45

Oběti pověry. O čarodějství a pronásledování jeho v zemích křesťanských. (Matice lidu, ročník V. číslo 6 – Běžné číslo 30.). Praha tiskem Dr. Edv. Gregra 1871. 12°. str. 168. Bohemica.

Numerus Invent.	Litera	
	Kriżanicz Jurni	Obacz G

46

Karl Ammerling Dr. der Medizin
u. Director der k.k. Hauptschule in Budka ~~bei~~
in Prag

K. W Zap k.k. professor der
Geograf. u. Geschichte an der
böhm. Realschule in Prag

Vaclav Stulc k.k. Religionslehrer
am Altstädter Gymnasium in Prag

Karl Jaromir Erben urzędnik przy Muzejnym
Archiwu w Praze

Frant Sušil Prof der Theologie in Brünn

Boczek Antoni (+ 13 Stycznia 1847) za pomocą Kanclerza nadwornego hrabiego Mitrowskiego wydał w 4 tomach Codex diplomaticus Moraviae. Olom. 1836–1845. Tom V. pośmiertny wydał kosztem stanów morawskich Józef Chitil w Bernie 1850. Wszystkich dokumentów w tym dziele jest 1768 do r. 1306

Historische Litteraturgeschichte von Mähren und Oesterreich-Schlesien von Christian d'Elvert. Brünn 1850. 8°. ff. 578 i index

Dlouhý, Široký a Bystrozraky, česka narodní
pohádka od Karla Jaromíra Erbena str.
320–336.

w: Perly české, vydany od sboru musea
království českého, spořadel Ant. Jarosl.
Vrtátko. V Praze 1855 (Rziwnatz) 12°.
2/16kr.

d Baist.

Jan Gutenberg urodz w Kutnejhorze 1412.
został bakałarzem nauk wyzwolonych w Pradze 18
listopada 1445 (pierwszym drukarzem w Moguncyi 1450.
(o nim pisze K. Winařický: Kwěty 1845 Nr 132-133)
zwrócił pierwszy na to uwagę Jarosław Wertjatko
W metryce uniw. prask. zwie się Joannes de Montibus-
Cutnis. Wspomniał o tém pierwszy Kodicill magister
z Tulechowa 1576, Korzinek 1671
Autor sądzi że za Ottokara lub Luxenburczyków ro:
dzice Guttenberga rzemieślnicy z Mainz pochodzący
osiedli w Kutnejhorze jego matka była z Strasburga
(Argentina - może to Kutna hora którą tak zwano)
R. 1445 Liber decan. facult. philos. wspomina iż
został w Pradze bakałarzem Joannes de Mon:
tibus Kutnis - Winarycki mniema że Guttenberg
przypatrując się biciu pieniędzy w Kutnej horze
powziął myśl drukować, bo że druk był znany
wprzód świadczy rękopism Pawła Żydka z Pragi.

50.

Loštice (Loschitz)

miejsce urodzenia sławnego morawskiego starożytnika i patryoty profesora Jana Wawelki +1885. Kraj morawski i miasto ceniąc zasługi naukowe i patryotyczne zmarłego, postanowił na jego rodzinnem domu wmurować marmurową tablicę pamiątkową ze składek publicznych, do których wzywa R. A. Schönhöffer starosta miejski (burmistrz)

Równocześnie ogłoszono prenumeratę na najgłośniejszy dziełko pod tytułem:

Loštice, rodiště Jana Havelky.

dziełko wydane z powodu uroczystości odsłonienia pamiątkowego napisu na domie rodzinnym Jana Havelky; 3 arkusze druku, z 15 drzeworytami okolic i portretem Havelky, z życiorysem jego i poezyjami na jego cześć. — Cena 30 krajcarów w.a. (Dochód z wydania na Muzeum narodowe w Ołomuńcu.)

Historie. Lit. Ceske. Jozef. Jungmanna
828. str: 703. Prag.

Najdawniejsze dzieje narodow Słow. nikną w odleg=
łych starożytności wiekach. Podług najliczniejszych
zdań wyszli z Azyi i osiedli w Europie zaludniając
niemal całą przestrzeń jej. Słow: naród potężny
udatny, mający cnoty i wady narodow nieucywili=
zowanych: miłość wolności, chciwość i okrucieństwo
na wojnie, łagodność i gościnność w domu. Trudnili
się chowem dobytku rolnictwem, handlem i rękodziel=
niami. Lubili muzykę i składali pieśni narodowe
wojenne, umieli się obliczać między sobą, gwiazdziar=
stwo a może i pismo było im znane (znane?) Czcili Bo=
gow czynili im ofiary, jednak wyobrażenie o jednym
Bostwie nie było im ukryte. Obrządki religijne i
ziemskie są czystą poezyją ich życia

Pieśn S. Wojciecha (?) 983.

Hospodyne pomiluy ny
Jhu Xpe pomiluy ny
Ty spase wsseho mira
Spasyz ny y uslyss
Hospodyne hlassy nassye
Day nam Ossyem hospodyne
Zzizn a mir w zemi
Krles, Krles, Krles.

Pieśni tej najdawniejszy pomnik jest w bibliotece Praskiej
z roku 1397.

Pieśni pogańskich ułamki

Morena Morena (1
Za koho gsi umrela ?
Ne za ny, ne za ny
Nozza ty nowolne Krestany

Giż nesem smrt ze wsi
Nowe letodowsi
Witej leto ljberne
Obj ljcko zelené # Obilina boginia zboża.

Spiewki z roku 1310 – 1410

Drzyewo sye listem odyewa
Slawiczek w kerzku spywa
Magi – zalugy tobie
A meczye srdcze we mlobye (męczy)

Ma myla z myleliczko
Zbledyelo twe lyczko

Swiet se toci gaho kolo
Negeden ma nadege mnoho.
A druhy przida zbawi gej toho
Hospodyne racz pomstiti toho
Ktoz miluge falesne koho

Ach kak welmi boli
Ktez trdlem hlawu holi (pałką)
A wszak wiecze boli
Kdez mila gincho zwoli.

1) W Morawie noszą chłopcy w niedziele białą wichę sosnową która wiankami i pustymi jajami ustrojona. Tą wichą obiegają wszystkie pobliskie wsi i miasteczka spiewając

Smrta smrta nedjela
Kam klicze podziela
Zelena trawa rostje . .

Kocipiński

52

Slovenske Noviny Nr 51 z d. 29 Aprilis

Wiersz na pożegnanie Antoniemu Kocipińskiemu
przez V. Furch
z Andrychowa
1) Deux polonaises pour

bawił 3 lata w Wiedniu

3 narzeczy jerseski czeski (ruski) polski

Kościelny śpiewnik

mila razna a effekt.

Lumir 1852 Cisło 18/27 Kwiet 1852

Papier niederlage
J. Mayer Kartnerstrasse
Carton Papier 2 Blättrig
libra 2 f 30 kr.
auf Prachtexemplare

papier
rynny

Jacob Wallner Buchbinder
Eck der Kiehfussgasse
3 fl. 20 kieka rynsk

Oprawa

Józef Borkowski scharfes Cliché
2 Rthl. bei Weber in Lpzig.

Křížek Vacslav: Z dějin starých Slovanů. Studie
z literární pozůstalosti se životopisem jejíž napsal
F. R. Slavík. V Žábere 1883 8°.

53

Literatka czeska. Franciszka Bogumiła córka Franciszka Swobody profesora gimnazyalnego i Franciszki Bienenberg, żona J. Boj. Pichla doktora med. w Kladnie od r. 1845 zaślub. pod imieniem Maria Czacka wydała:

1) Písně Marie Čacke. Praha u Kateřiny Jeřabkove

Lucie povidka z francouzkeho 1843.

od r. 1838 dawała swe poezyje do pism czasowych.

U Nitsche & Grosse w Bernie

Koleda kalendar na r. 1851. „ 50 x.
" 1852 „ 56 "
" 1853 „ 50
" 1854 1 fem.
" 1855 – 50.
1856 – 50
1857 – 50
1858 – 50 w tym ostatnim roku: Běloruska přislovia pořekadla (91 oryginal.) st. 86-88.
Bulharska " " " (35 ") st. 88-90 (z Petersburskich Izvestij.
Lužička přislovi (46 oryg) st 90-91. z rozprawy uczonego towarzystwa budyszyńskiego 3. 7. 71 (a nusz)

(besuchten)
pflichtmäßigen Vorlesungen theologischen Vorlesungen
auch die philologischen, historischen, philosophischen,
u. naturwissenschaftlichen der Professoren Eulz-
städt, Luden, Fries, Oken, und Anderer auf das
fleißigste benutzte und sich Sätze mannigfaltigen
Wissens für die Zukunft sammelte. Mittlerweile
führte er jedoch fort auch den slavischen Musen zu huldigen
Aristophanes' „Wolken und Schillers" „Maria Stu-
art" wurde hier ins Böhmische übersetzt und mehre-
re Gedichte für böhmische Zeitschriften geschrieben.
Nach der Rückkunft ins Vaterland leitete er zuerst
die Studien eines jungen ungarischen Edelmanns, und
lebte in den angenehmsten Verhältnissen zwei Jahre
zum Theil in Preßburg, zum Theil auf dem Lande,
nur vorzugsweise slavischen Sprachstudien und neben-
bei auch der Geschichte, u. Natur- u. Erdkunde mit
Eifer hingegeben. Doch fesselten ihn auch die böhmischen
Musen noch immerfort, und nicht ohne seine Mit-
wirkung kam in Böhmen eine bessere Prosodie auf
die Bahn, begründet in den Ihm u. seinem Freunde Palac-
ky gemeinschaftlich herausgegebenen „Anfangsgründen
der böhmischen Aufkunft" (Preßburg 816. Im Herbste
819 übernahm er die Professur der Humaniora an den
neu errichteten Gymnasium der nicht-unirten griechi-
schen Gemeinde zu Neusatz im südlichen Ungarn, welche
Stelle zugleich mit der Direction der ganzen Lehran-
stalt verbunden war. Die Direction legte er
indeß bereits 825 nieder, auf Veranlassung des königlich
ungarischen Statthaltereirathes, der es ungezieme-
fand daß ein Protestant einem griechischen Gymna-
sium vorstehe, und behielt blos die Professur bis zum
Anfange des Jahres 833 bei, in welchem er seine Entlas-
sung vom Schulamte nahm, u. sich als Privatmann in der
Hauptstadt Böhmens niederließ —

der unaufhaltbare Verfall durch ihren nächsten Vorgesetzten, dem Lo-
calpatronate u. der höheren griech. Geistlichkeit sehr stiefväterlich behandelten
u. dem Einflusse des Pöbels preisgegebenen Lehranstalt, das höchst unge-
sunde, ihm u. seinen Angehörigen Leben gefährdende Klima der mo-
rastigen Bačka u. die geistigen u. sittlichen Übel der dortigen Lebensver-
hältnisse veranlaßten ihn seine Stellung freywillig aufzugeben u. die
neue Heimath des schmeichelnden Rufs ins Ausland ungeachtet bey
den nächsten Stammverwandten u. in demjenigen Lande zu suchen dem sein
Geist in stiller litterarischer Thätigkeit schon lange zugewendet war. Seine
amtliche Wirksamkeit u. seine Verdienste als Lehrer werden die Serben unter
denen er 14 Jahre lang die Keime wissenschaftlicher Bildung zu ver-
breiten bemüht war, dereinst wohl zu würdigen wissen. Wichtiger
jedoch u. für das allgemeine bedeutender sind die Verdienste die er
durch seine gründlichen u. umfassenden Forschungen über die Geschichte
Sprache u. Litteratur d. Slaven sich um den ganzen Volksstamm u. um
die Wissenschaften überhaupt erworben hat. In Ofen erschien 1826 seine „
Gesch. d. sl. Spr. u. Lit." ein Handbuch das seiner Mängel ungeachtet von dem
gelehrten Publicum im In- u. Auslande mit ungetheiltem Beyfall aufge-
nommen wurde. Zwey Jahre später erschienen ebendaselbst seine
Untersuchungen „Über d. Abk. d. S." als Kritik u. Erweiterung eines ähnli-
chen Werkes von L. Surowiecki: eine höchst geistreiche Schrift die
einiges Licht über das dunkelste Gebiet der europäischen Geschichte
verbreitet. Beide Werke lenkten die Aufmerksamkeit mehrerer lite-
rarischen Vereine (z. Krakau, Warschau, Prag u. andrer) auf ihn, die ihn
zu ihrem Mitglied wählten. In der letzteren Zeit richtete er, veranlaßt
durch seine Lage mitten unter Serben u. in der Nähe der Bulgaren, Kro-
aten u. anderer Südslaven, sein Augenmerk vorzüglich auf die südsla-
wischen Dialekte u. suchte einerseits über ihr Alter u. gegenseitiges Verhält-
niß genauere Aufschlüsse zu geben andrerseits aber ihre Sprachdenkmähler
zu sammeln u. die Gesch. ihrer Litteratur vollständiger darzustellen. Demnächst
Serb. Lesek: oder hist.-krit. Beleuchtung der serb. Mundart. Pesth. ein wichtiger
Beytrag zur slav. Sprachkunde. Die serb- u. bulg. Sprachdenkmähler aus dem
11–15 Jahrh. werden zum Drucken vorbereitet so wie auch eine neue u. aus-
führliche Gesch. d. slav. Litt. nach allen Mundarten. - Wichtig für die slav. Litteratur
sind seine Aufsätze u. Recensionen in Jahrb. d. Litt., Zeitschr. d. böhm. Mus.- Krok u. s. w.
Seit dem Tode Dobrowskis ist er bey allen slav. Nationen der erste u. vorzüg-
lichste Kenner ihrer Sprache u. ihres Alterthums anerkannt; seinen umfassen-

Paulus Zidek designatus ditomissensis episcopus sub Georgio rege
vitam et gesta Caroli IV bohemice scripsit, manuscriptum in bibliotheca
Novodomensi Balbin Miscellanea Dec. I. libr. VII.

81
30
54
51
54
54/5
33
03
81

57

Michał Miłosław | Hodža ur w Rakszy
1811 w Turczansk. pastor w Liptowskim S.w.
Mikulaszu + w Cieszynie 1870 na wygnaniu

Koszut = Koszutowie koło Suczan
Petöfi = słowak Petrovič

Słowacy za swe pieniądze gimnazya w
Turczansk. św. Marcinie, w Klasztorze
pod Zniovem i w Revuci.
matice Slovenskiej zabrali w gotówce 90000 zł.

Bedros — Piotr
der — pan sub syn
Kabzan — Ormianin.
vartabjed — Doctor Magister

Ivan Beřič kateheta w Zadrze
Josef Čejka doktor lekařství a mimoř. profesor
na univerzitě v Pražce.
Karel Jaromír Erben, archivář městský v Praze
Václ. Hanka rytíř c. ruského řádu sv. Vladimíra
a sv. Anny, bibliotekař česk. museum.
A. J. Helzel ze Sternsteinu w Krakowie od 1852.
Jan Kadavý, učitel v Liptovském Sv. Mikuláši w
Uhřích 1846
Václav Krolmus, farář Žvikovský v Praze
Jerzy Kijoze Lubomirski 1847
Franc. Xav. Lukaš tajemník ve Lvově
Václav Nebeský redaktor musejního časopisu
a sekretář národního musea w Praze
Mecislav Pavlikovský we Lwowie 1843
Štěpan Pejakovič doktor lekařství ve Vídni
František Šusil profesor theologie v Brně

1831 założ. członków 1930. 59

Věkoslav Babukić prof. lit. sław. w Agram

Hermenegild Jireček

Vaclav Štulc c. k. Religionslehrer am altstädter Gymnasium in Prag

Treitz Vaclav. od 1849.

Frant. L. Čelakowski + 1852 d. 5 srpna.

Josef K. Chmelensky + 1839

Josef Jungmann + 1847 d. 14 listop

Jan Kollar + 1852 + 24 ledna

Jan Svaloplak Presl + 1849 d. 6 Dubna

Frant Pištek + 1846.

Rosuszewski + 1844 d. 11 prosince.

Jan Nep Štěpanek + 1844 d. 12 Unora.

3 Sam 1831. 1) Z Ohlasu pisnj ieskych od Fr. Celakowskeho
2) z O Horacia Flakka od Winarickeho 3) Zlomky z obla
ku Aristo Sanesowych przelozenj P. J. Saffarjka — 4) Staro
cesky Fridolin (z katechismu s nowymi obrazy, na mjste danu
noweho leta 1684 w nowe na swetlo wydaneho a nedawno
narodnjmu Museum obetowaneho. M. M. — 5) Gazyk
iesky na dwoje Litewskem w 15 Stoletj — Swidrigal w X. lit.
pisal do Husytow aby mu pomoc przeciw bratu Wladyslawowi
Jagiel dali. Wlad: poslal te listy Sigmundowi:
Ex Archivo Regiomontano, a copia originali I — Lim
lage eines Briefes des Kaisers Sigismund an den Hoch
meister: Durch lieben Meister senden Wir deiner
Andacht hyrynne verlassen ein Abschrifft ignoyer
Behmischer Brief, die uns der Kunig von Polan ge-
sant hat, wie der Grossfurst u. die Kniezer an
einander sollen geschrieben haben u. der Kunig
meint Ihn damit gen uns czu ergeren, des wir
aber nicht achten, sunder wir haben solich Schrifft
dem Grossfursten zugesandt. — II Oswecze-
nemu Knyezety, Knezu Sigmundu Koributowiczu,
Knezu Lithowskemu, nassemu Synowczu zmylele-
mu bud dan — Swidrigal z Buozey milosti welyky
Knyez Lytewsky y Rusky! — Oswecceny Knyeze, Syno
cze nas zmylely! — Yakoz gsi k nam poslas sluhu
swehowerneho Meczka, zakazuojcze sye nam, y iako
slybugicze nam pomahaty protiw nassim neprzetelom,
sewssemy kohozby mohl przemoczy; a take kterak
na to drzisi wssecky wisse pany y Capitany, aby
nam pomoczny byly na nasse neprzetele z toho dye-
kuyemetwemu Oswyeczeny, ponewaz tak nasse
dobre gednassi y radyssi, a my take toho protyw
tobie nechczeme zapomenuty, ale wsseczkym dobrym

odczynyty, y take zasie pomahaty, kdez tobie potrzebie
bude. Protoz prosyme tweho Oswyeczenye, aby na to
ato prwepsane Capitany y starsse drzel, yzby tuto
gistu przen (priezen) kteruz knam magy, potrwdyli
y posilily; nebo me chceme wam take pomahaty
kde nas budete potrebowaty. Take prosyme tweho
Oswyeczenye, aby gsi Meczkowy uwyerzil wsseho,
tros bude od nas mluwyty, tak uplnye, yakobychme
ssamy stebu mluwyly. Dan w Nowiehradczy, w hedye-
li po swatem Gierzem, Anno Domini etc. XXX primo
III – Czesnemu Knyczy, Knezu Prokopu, wissemu
Capitanu woysky thaborskey, y take welmoznym
y slawnym panom, panu Dywussu Borzikowy,
panu Paulu Sowynskemu, panu Wilhelmu Kost-
cze podkomorzemu czeskemu, y panu Smylowi
Holytskemu, przytelom nassym mylim osobnym
bud dan – Swidrigal z Buoze milosti welyky
Knyez lythewsky y rusky etc. nassa przen na-
przed sprzytelskym pozdrowenym – Czesny Knezе
a wyelmozny y slawny panowe! – Takoz Knyez
Sigmunt synowecz nas, bratr wass, gest knam
poslal werneho sluhu a dobrze hodneho panossy
Meczka, toho lista ukazatele, dawagyocze nam
wyedety, kterak bigestek nam osobno przezny
byly snyemy a kterak bigeste nam pomahaty
chczyely na nasse neprzetele, kdezby nam toho
poczrebye bylo: z toho dyekugeme wassieg mylos-
ty wyeliko y wysoko, ponewaz me take chceme
swemy zasye przen gmyety y wam pomahaty, kde-
zez wam bude potrzebye. Protoz prosymy waseg
mylosty, abygeste tuto gistu przezn potwerdyly y
posylyly, yakoz bygeste naylepe umyeli. Take

proszony Waszeg miłości, abigeste to mieć kow
o wszem uslużyć dowyeczyły, tym bo nie r wamy
mlewyty bude, jakorbychme rady wasza miłości
mlewyły. Dzierz howyeh adczy w Nedyelyp sr wa
tem Syrrem. Anno domini 61 treceſimo prim—
Za zgodnoſ z wypisem dla bibl: puławſkiej J. O X.
Ad: Craſkoryj: Senat. Wojew. z Królewca przepisa:
wszy Łukaſz Gołębiowſki Secret. Król. Wars
przyjaciół nauk towarzyſtwa. 6) Dutky nieſtarm
Brdegowſkych s pany Roſenberſkymi w 15 ſto letn
(ze dawnego to Kolu z archiwum Brdegowſkiem)
7) Słowo o Dziwie r. Sel. Hneurkow ſkiego od Wac
ſeka Zegedlego. 8) Zapiſ kyſielky z Kopybelfke od
J. S. L. 9) Lowicka Ku pomnej rady w rzeczy Kra
lowſtwi cſeſkeg w druke polowi 1 3 ſtolety 1) Skrzy
Dyrawa Zakonodarnj 2) Aurad rzeſke a dworſke
3) Dekky rzeſke 4) Rzeſtadanie Krzagoſti 5) Stawenj a
hrazenj neſt 6) Dichody Korony Krakowſke 7) Mince
cſeſka Lista gelji 8) Zakony do pole 9) Aurad reſti:
panſky w Prazе 60 Frant. Zalauſkeho — 10) Hawrzeg
prawnicke cſeſke terminologie. od W. Zeliwſkeho.
11) Zprawa o wlaſtenſkem Muzeum

Zeſyt 4ty - 1831 - 1) Wanda od W.G. Reba 2) Bdaſne Wi
narſkeho 1) Waſeto me ſyſt J. P. Klemba w Lodoli 3) Bneyſtar:
rzedagi nauk a dagopiſ ch narodn Aoi ateſkych dle Kliaprotha
od J. Lafatſkeho - 4 Wacław Hawel a Tabor, cili woy mlewani
o Cechach 27 1424 (ze ſtareho rukopiſu) 5) Sedmero pani pana
Karola z Zerotina r. 1628 - 1631 - 6 Kharoſ. tej ſti Kyod Laude
Kralyze Chor. 1) Alzbeta Kralowna Angliczka 2) Gindrich IV Krat.
franczuſky 3) Rozmluwa o cſeſkym lyſtu P. Bohuſl. Kaſtelin ſtreſt
zdobkowic Kup. Letkowi z Norenberka Srazi: puwodne cſeſky zeboſ
latinſky z od K. Kwiatnickeho

3 Zberky ze starożytności ceskoslowanske od Zalaskiego
i Kopernyk powodem snad Lech. — Wypis z Balbina:
Miscellanea historica regni Bohemiae Dec. I lib V (Prag
1683 fol) między wypisami z ksiąg kapituły praz-
kiej nazwanych libri Erectionum Vol XIII lit D. 10 u
Balbina pag 239 „Laneus emtus pro ecclesia in Kos-
monosa Nicolao plebano ecclesiae praedictae decano
Boleslaviensi ab honesta matrona Elsska contho-
rali Martini, dicti Zly, clientis de Stakor seu de
Borzeiow, cum ejus consensu et fratris ejus Bohu-
konis plebani ecclesiae in Sezemicz ann 1391. 25.
Oct. Sigillum Martini et Bohunkonis galeae super
galeas figura navis, hoc est, arma natalitia
personarum, scilicet Martini et Bohunkonis. In
tertio sigillo Wilhelmi de Zwierzetics clypeus
bipartitus et super clypeum galea cum duabus
aliis. „S. Wilhelmi de Lemberg, dicti de Zwierzetics"
In quinto humana imago securim in manibus
tenens: „S. Ulrici de Koprnik." In sexto galea
super quam caput hirci cornuti erat sculptum
„S. Joannis dicti Lulac de Stakorzec" 1391. 25 Oct"
Może w końcu 14 lub z początku 15 wieku rodzina Stacha-
ka do prawowa się przeniosła. Wieś Koprnyk
w Bolesławskim kraju na państwie Mnichowa
Hradiste mezi Krzemostem a Kosmonosi leżąca
2) Lid nadost mest ceskych w 16 stoleti

Literatura czeska. XV wiek

Píseň k nejsvětější svátosti

Ježíš Kristus zdroj vší spásy,
k němuž se, kdo křišťák hlasí,
nám se k věčné paměti
v chlebové dal obětí.

Ač chléb vidíš, chléb to není,
Bůh to jest, jenž pro spasení
v lidském těle obcoval
a na kříži dokonal.

Hody jsau to, svaté čisté,
tělo, pokrm, svatost Kriste
sám jsi! co kde vyššího,
poklony hodnějšího.

Tajemství to! Chléb a víno
v tělo, krev jest proměnino.
Budiž věčna jaka jest
svatosti oltářní čest.

M. Jan Hus

II Spec. Forma spadkowania

Należą do niej rzeczowniki żeńskie (mające w mnog. l. e n.p. Wile) n.p. zmija, Kniga, puszka, watra i męskie które jednak w mnogiej liczbie są żeńskie n.p. sluge, wladike, wojwode.

63

1 Żena	Żene	1) Kończące się na ga i na ka w 3 i 7 spad l. poj zmieniają g na k a k na c n.p. Kniga, ruci, także kończące się na aa, i na ua zmieniają na s n.p. snaa, snasi
2. Żene	Żêna	
3 Żeni	żenama	
4. Żenu	żene	
5 Żeno.	żene	
6 Żenom	żenama	2) " na ca w 5 sp. l. poj mają e lub o n.p. prijatelice.
7 Żeni	żenama	

3) Ruka i noga w 2 sp. liczby mnogiej mają ruku, nogu (co jest zabytkiem dualism

III Forma

n.p. ~~[illegible]~~ kħu = kħepu.

Żeńskie kończące się na spółgłoskę na i, o i mają w mnog. liczbie i n.p. prsi, oczi, uszi

1) mati	matere, lub i	1) 6 spad liczb poj kończy się na albo na i albo na ju
2) matere lub i	matera lub i	
3) materi	meterama " ima	2) Kończące się na b, w, m, p, w 6 sp. liczb poj zmieniają j na ~~s~~ n.p. krw krwlju kap, kaplju
4) mater	matere " i	
5) mati	matere " lub i	
6) materom-(rju)	materama " ima	
7) materi	materama " ~~[illegible]~~	

n.p. selo, weslo, sretenjje, brdo.

IV Forma

Imiona nijakiego i męskiego rodzaju kończące się na e, o.

1) polje	polja	1) Kończące się na o jeżli mają przed o dwie współgłoski to w 2 sp. l. mnog. między nie a biorą n.p. sedlo, sedala, weslo, wesala, maslo masala
2) — ja	— ja	
3) — ju	— ljima	
4) — je	— ja	
5) — je	— ja	
6) — jem	— jima alba jama	
7) ju	— jma — jama	

8

Przymiotniki w męskiej formie

mogą się kończyć na spółgłoskę i na i n.p. zelen - zeleni, drwen, drweni, dobar, dobri wyjąwszy te które się kończą na an, ak, ar, at, te mają jedno tylko zakończenie n.p. droban, gladan, prazan, rujan, bolan, sretjan, ljubak, dugaczak, mudar, mokar, osztar, krilat

mają 3 rodzaje i 2 formy. zdraw, slab, brz, dubok, jutom mudar

1) Żut = żuti	żuta	żuto
2) Żuta = żutoga	— te	— ta - oga,
3) Żutu - ome, mu	— toj	— tu - ome, mu
4) żut - ta - oga	— tu	— żuto
5) — — —	—	— —
6) żutim - tijem	— om	żutim - żutijem
7) żutu - ome, omu	— oj	żutu - ome, omu.

1) Żuti	żute	żuta
2) Żutije, żuti	dla wszystkich	
3) Żutima, tjem(a)		
4) Żute	żute	żuta
5) —	—	—
6) Żutima = tjem(a)	dla wszystkich.	
7) Żutima, = tjem(a)		

Kończące się na e w neutr sing mają w spadkach nie oga lez ega n.p. wrutj (wrzący) wrutja, wrutje.

Jaw ma osobną formę laką:

1) saw	swa	swe
2) swega	swe	swega
3) swemu	swoj	swemu
4) saw albo swega	swu	swe
5) saw	swa	swe
6) swim swijem	swom	swim swijem
7) swemu	swoj	swemu

1) swi	swe	swa
2) swije, swiju, swi	dla wszystkich	
3) swima ~~swijem~~, swjema		
4) swe	swe	swa
5) swi	swe	swa
6) swima, swijema	dla wszystkich	

De comparationibus adjectivorum.

An Madame C.* C.*)

Siehst du es wohl wie im tödtlichen Herbste beym kommenden Winter
Nach u. nach die Natur jeglichen Reitze verliert
Auch du gehörst zur Natur, bey kommender Spätzeit
Bitte davon bewahrt Anadyomene dich.

Paris: Details sur la situation actuelle de royaume de Perse 1816 - 24. 4o. mit Persischen Texte und armenischer Übersetzung Autor. Mir-Davoud Zadour de Melik Schachnazar tłomacz po ormiańsk. i francuzku: Jacques Chahan de Cirbied Professeur d'Arménien à la Bibliothèque du Roi. —

Kollár Jan: Rozpravy o jménech, počátcích 65
i starožitnostech národu slovanského
a jeho kmenů. V. Budíně 1830 v univ.
Kněhtiskárně. 8° str XII. 396.
2 f 16 kr.

erhalten.

E. Friedlein

Langenscheidt

tion der Unterrichtswerke nach der

Baar-Ar

loyd-Langenscheidt, englische

spect **(Probebrief)** ungestempelt . .
desgl. mit Stempel [Gs.]
0, 11/13, 14/16, 17/19, 20/22, 23/25, 26
—4 und Register gratis am Schluss de
. . . . . .
(Brief 1—18) in Carton . . . . .
(Brief 19—36, Beilage 1—4 und Reg
compl. (Brief 1—36, Beilage 1—4 u. R

-Langenscheidt, französische

spect **(Probebrief)** ungestempelt . .
desgl. mit Stempel [Gs.]
10, 11/13, 14/16, 17/19, 20/22, 23/25, 26
am Schluss des I. Cursus, Beil. 2—8 u
. . . . . .
(Brief 1—18 und Beilage 1) in Carton
(Brief 19—36, Beilage 2—8 und Regi
compl. (Brief 1—36, Beilage 1—8 und I

facturen. Prospecte Pl

zur Gratisbeilage.

Popis staročeských osobních a křestních
jmen (Fr. Palackého) Časopis českého
Museum. 1832. VI Roč. Sv. I. str.
60–69.

Jacobi Victor: Die Bedeutung der Böhmischen Dorfnamen für Sprache und Weltgeschichte topographisch, naturhistorisch und etymologisch. Leipzig 1856. 8°.

67

Popis staročeskych osobnych a křestnych gmen (Palack.)
Časop. 1832 Zesz. I p. 60.

68

Česke prvotisky
Časop. 1852 Zesz III. IV.

Spis muzeum od 1847 – 1856.
Časop 1856 Zesz. IV.

O imionach czeskich
1860. II. III. IV

Spis muzeum od 1837 – 1846
1846 Zesz. VI.

Spis Muzeum od 1857 – 1866
1866. Zesz. IV.

Paprocki
1866 Zesz I

Spis muzeum 1827/1836
1836 Zesz IV

Pozn. 1852.

Gerszewski Leon.

Pamiątki z niewoli

1 Maji

8°

C. B. 17 Apr.

XIV. C. 56.

Poph

sept B.
14 Exalt S. Cruc.
na 15 Sept

Najstarsza moneta sławiańska z środka IX wieku złota jak piątaczek srebrny
wielka waży 1 dukat Boczek opisał ją w piśmie Morawija 1838 Nr. 84.
z jednej strony popierś męska z hełmem na głowie na drugiej stronie wojownik
trzymający w prawej ręce kopije w lewej szczyt z krzyżem w środku w tyle
za nim wał z palisadami napis na tej sronie =ΕΓΝVΖΕ
dokoła szyszaka zaś na tej monecie odkrył P. Hanka napis PACTHCA
t.j. Rościsław plemiennik Mojmira (818-76) który panował w Welehradzie
R. 863 prosił on greckich carów o przysłanie mu greckich filozofów Cyrylla: Metoda
napis ten dla tego też bukwami sławiańskiemi przedtym niewiedziano
przed Panem Hanką co to za pieniądz tylko domniemywano się że morawski
jest kilka exemplarzy pismo podobne do greckiego
Rościsław panował od 846 do 876.

Adjunkt Metlinski uniwersyt. Charkowskiego

Sławianie w górnej i dolnej Łużacyj są potomkami dawnych Milczanów i Łużyczanów dwoch gałęzi pokolenia Serbskiego które z Lutyczanami i Bodryczanami (Obotrytami) składały szczep polabski. Dzisiejsi Syrby (154,000 dusz) zajmują 70 mil □ i dzielą się na 2 narzecza: 1) Gornołużyczanie (89,000) zajmują 38 mil □ na których 533 wsi leży; z tych w Saksonii 399 wsi z 50,000 duszami w okręgu budyszyńskim pomiędzy któremi 40,000 wyznania ewangelickiego w 322 wsiach z 30 pastorami i 26 zborami 56 szkołami i 65 nauczycielami, a 9000 katolików w 75 wsiach z 19 duchownemi 6 farnemi kościołami 12 szkołami i 13 nauczycielmi. W Prusach 39,000 dusz w 134 wsiach w prowincyj lignickiej w okręgach: Wojerjecy (Hoyerswerda) Rozbork (Rothenburg) Zhorjelc (Görlitz) pomiędzy któremi 37,000 wyznania ewangielickiego z 26 pastorami 24 zborami, 51 szkołami i 59 nauczycielmi; a 2000 katolików z 3 duchownemi i farnym kościołem 3 szkołami i 3 nauczycielmi: 2) Dolnołużyczanie 65,000 dusz, zajmują 32 mil □ na których 224 wsi leży w Prusach w prowincyj braniborskiej (Frankfurt) w okręgach Gródk (Spremberg) Kalawa (Kalau) Choszebuz (Kottbus) Żarow (Sorau) wszyscy wyznania ewangielickiego z 43 pastorami, 40 zborami, 80 szkołami. (Obacz. Smoler w r. 1843). Każde z tych narzeczy ma znowu swe odcienia czyli podnarzecza i tak 1) w gornołużyckim: a) lubijskie zbliżające się do czeskiego b) budyszyńskie (używane w literaturze) c) północnowschodnie czyli holandskie i d) zachodnie używane w pismach katolików e) srodkowe; 2) w dolnołużyckiem: a) chotiebuzskie (książkowe) b) południowe około Gródka wymawia y jak: ej, c) północne czyli borkowskie (Burg) wymawia ó jak: y n.p. wyda (wóda) gyra (góra). Wogóle narzecze łużyckie stanowi pośrodek między polskim a czeskim; pod względem głosek (Lautlehre) jest rozmaitsze bo ma głoski e, é, o, ó jak w polskiem; zupełniejsze bo ma spółgłoski miękkie i twarde a nawet samogłoski pomiędzy dwoma spółgłoskami miękkiemi zmienia; miększe bo po dechowych głoskach (ch) często i i e wymawia i nie używa kr twardego ale najczęściej kr. Pod względem skłonień (Formenlehre) przypomina starosławiańskie, bo ma liczbę podwójną (dualis); słowoczasowe ma o jedną formę więcej niż starosławiańskie t.j. conditionalis perfecti n.p. budzich, dwa aorysty i w dolnołużyc-

kiem supinum. Pod względem składni (Syntaxis) widzimy tu wiele germanizmów nawet niemiecki przedrzeczownik ten ta to (artykuł Geschlechtswort) co jednakże dziś w pismach odrzucają. Pod względem bogactwa wyrazów ma wiele mianowicie dolnołużyckie przyswojonych niemieckich słów jest nawet wiele takich słów których w żadnem innem narzeczu sławiańskiem nie napotka. Dziś więcej dbają o czystość języka.

Literatura I) Górnołużycka zaczyna się od r. 1689 liczy do 400 drukowanych ksiąg, broszur i pieśni osobnych drukowanych w Lipsku, Wittenbergu, Berlinie, Pradze, Halli, Grymmie, Brodach (Pförden) z których połowa tylko oryginalna reszta tłomaczona z łacińskiego lub niemieckiego. Autorami byli prawie sami duchowni i nauczyciele. Okresy literatury: 1) od r. 1512 do 1504. Wpływ elementu niemieckiego mocno działał na zgermanizowanie polabskich sławian zajmujących do 4800 mil □; mimo tego jednak biskup miszeński Jan Załużski (von Salhusen) r. 1490 nakazał aby proboszcze niemieccy trzymali kapłanów umiejących po syrbsku. Pierwszym pomnikiem jest agenda: Parochiale misnense seu ordo administrandi sacramenta 1512 i powtórnie r. 1570 drukowana w której są formuły i modlitwy syrbskie. Reformacyja niemiecka która się w Luzacyj r. 1522 rozpoczęła przyczyniła się wielce do rozbudzenia piśmiennictwa. Już r. 1548 przełożył pastor M. Jakubicz ewangelie (w rękopisie w Król. bibliotece w Berlinie). W Księdze Franka: Hortus Lusatiae 1594 drukowane są nazwy roślin po serbsku. R. 1597 wydał Worjech (Warichius) pierwszą syrbską książkę: Mały katechizm Lutra. R. 1627 ogłosił pastor Martin przekład psalmów pokutnych. R. 1659 ogłoszono dzieje biblijne dla katolików. Pierwszym rozkrzewicielem piśmiennictwa był Michał Frencel (Brancel) od 1670 – 1706 ogłosił najprzód groszowkę (Abc) r. 1671 w której niemiecką ortografią podług polskiej i czeskiej urządził, przekładał i wydawał częściowo nowy testament który r. 1706 dopiero zupełnie wyszedł jako też i psałterz. Część swych przekładów poświęcił r. 1697 carowi Piotrowi wielkiemu z serbską dedykacyją. Jakub Ticinus jezuita w Pradze ogłosił pierwszą gramatykę: Principia lingvae wendicae 1679 którego to ortografii na wzór czeskiej urządzonej dotąd pisarze katoliccy się trzymają. – Zachariasz Bierling pastor wydał gramatykę narzecza Budyszyńskiego: Didascalia seu ortographia vandalica 1689 w której ortografii niemieckiej użył. Tej to ortografii zaczęli się później wszyscy trzymać a stany łużyckie kazały wydać przez pastorów przekład katechizmu 1693, ewangelij 1695 i agendy 1696. – Abraham Frencel syn Michała wielki miłośnik języka sławiańskiego wydał niedokończony 1693–1696 słownik: De originibus lingvae sorabicae libri IV w którem dowodzi początek narzecza syrbskiego z hebrajskiego, prócz tego ogłosił: De diis Soraborum, De vocabulis propriis; zostało też po nim wiele prac w rękopisie a mianowicie: Lexicon harmonico-etymologicum slavicum, które się w rękopisach w Żytawie i w Zhorzelcu chowają. – R. 1696 wydano dla katolików za dziekaństwa Brücknera z Brückensteinu pierwszy przekład katolicki ewangelij i katolicki kancyonał który później z dodatkami często przedrukowano. —

II Okres literatury od 1704–1837. Największy popęd do piśmiennictwa Syrbskiego
dało: Seminarium syrbskie w Pradze 1704 założone z legatów kościelnych przez
braci Marcina i Jerzego Szymonów z których pierwszy był kapelanem praskich
karmelitanek a drugi seniorem dziekaństwa budyszyńskiego. W tem seminarium
wykładała się teologia w języku syrbskim dla katolików; z tego zakładu
wyszli: Wałda, Haszka, Jordan, Buk znani literaci syrbscy: nauczycie-
lami byli tu Dobrowski i Hanka. Drugi zakład: Było to towarzystwo
syrbskich kaznodziei (Serbske predarske towarstwo) w Lipsku od 1714–
1806 w którym towarzystwo to przybrawszy pastorów Niemców do swego grona przez-
wało się: Lausitzer Predigergesellschaft i cel sławiański z oka spuściło.
Podobne towarzystwo ewangielickie syrbskie r. 1749 krótko istniało w
Witenbergu. Seminaria dla nauczycieli syrbskich utworzono w Klukszu
(Klix) r. 1740 w Tychońcach (Tmisnitz) i Wielkowie (Delkia) r. 1752 a póź-
niej w Budyszynie. Pisarzami tej epoki byli Jerzy Augustyn Swotlik
który przełożył katolicką biblią podług wulgaty (1707–1721) chowaną dotąd
w rękopisie w bibliotece dziekaństwa budyszyńskiego i który wydał: Voca-
bularium latino-serbicum 1721 który aczkolwiek niezupełny mimo wielu nowo
utworzonych słów ma jednak wiele starych. Prokop Hanczka katolik zosta-
wił w rękopisie gramatykę i słownik łacińsko-syrbski (1768), podobny słow-
nik zostawił katolik Horka (1793). Cysters Tecelin Miet zostawił podob-
nież (1809–1839) w rękopisie gramatykę, niemiecko-syrbski słownik i ka-
zania. Kanonik Michał Wałda wydał pieśni nabożne 1787. – Więcej pisarzy z
tej epoki było ewangelickiego wyznania: Jerzy Mathaei pastor Chołmie
(Kolm) wydał: Wendische Grammatica 1721. Groszówkę
wydał Szyrach 1770, biblijną historyję Faber 1733; Lutra domowa postyla
wyszła 1751 w tłomaczeniu Langa, Boehmera, Szyracha i Möhna. Inne
w tym przedmiocie dzieła nabożne wydali Faber, Pjech, Szołta, Kühn, Gedan
Haupt, Hänig, Kapler, Deuka, Lubieński. Kancyonał luterski z 202
pieśniami na polecenie stanów łużyckich wydali 1710 Praetorius, Ast,
Mathei i Wawer, do r. 1741 pomnożony zawierał już 529 pieśni, r. 1756 już
609 pieśni a r. 1838 nawet 816 pieśni w nowych wydaniach. Psalmy przełożyli
r. 1703 Praetorius, Frencel i Radca; Księgi Syracha r. 1710 Mathaei; Przysło-
wia Salamona i inne drobne części starego testamentu r. 1719 Leonhardi i
Dumisz. W r. 1716–1728 Langa, Jokusz, Böhmar, Wawerz przełożyli
całą biblią (używszy do pomocy tłomaczeń polskiego, czeskiego i starosławiań-
skiego) która wyszła najprzód 1728 potem 1742 (wydanie Kühna) 1797 (wyda-
nie Helmersa) 1820 (wydanie Lubeńskiego kosztem angielsk. biblij. towarzystwa)
i 1850 (kosztem saskiego bibl. towarzystwa). Medycznych dzieł z tej epoki jest 6
najwięcej tłomaczonych między temi położnictwo wiejskie przez Hercoga r. 1782.
– Möhn chcąc pokazać bogactwo języka r. 1806 przełożył wierszem miarowym
3 ustępy z Messiady Klopfstoka. – R. 1790 pokazał się pierwszy czasopis: Miesiącz-
ne pismo k rozwuczeniu a wokrzewieniu wydawany w Budyszynie przez
Szyracha i Janka; lecz z 1m Nrem ustało. Od r. 1809–1812 wychodził miesięcznie
Serbski powiedar a Kurier który Jan Deuka wydawał, jednak dla braku
prenumerantów r. 1812 w kwietniu przestał wychodzić.

III Epoka od 1837–1856. Stosunki narodu serbskiego znacznie się polepszyły, germanizowanie wstrzymanie zostało bo rządy saski i pruski dozwoliły w szkołach języka serbskiego, głownie staraniem męży gorliwych jakiemi byli Dr. Biedrzych Adolf Klin ur. 1793–1855 radca miejski w Budyszynie który jako deputowany na sejmie 1833–1834 wyjednał uprawnienie języka serbskiego w szkołach u rządu saskiego; Andrzej Lubienski ~~[illegible]~~ 1790–1840 jako radca konsystorza ewangielickiego wydaniem wielu dzieł i zachęcaniem przyczynił się do wzrostu piśmiennictwa. Pomiędzy katolikami odznaczyli się także dziekani budyszyńscy: Maciej Kuczank 1841–1844 i Dittrich 1845–1853. Towarzystwa uczone które się do wzrostu literatury przyczyniły 1) Łużyckie towarzystwo przy uniwersytecie w Wrocławiu założone 1837 przez J. E. Smolera ustało 1851 2) Serbskie towarzystwo gymnazyalne w Budyszynie założone 1839 przez Augusta Mosiga Kłosopolskiego. 3) Macica serbska założona 12 Kwietnia 1847 w Budyszynie dla wydawania pism w języku narodowym. – Pisownię na sposób czeski zaprowadził J. E. Smoler 331 górnołużyckich a 200 dolnołużyckich pieśni z powieściami gminnemi i przysłowiami (Volkslieder der Wenden in der Ober- und Niederlausitz herausgegeben von Leop. Haupt und Joh. Ernst Schmaler. Grimma bei Gebhardt 1841–1843. 4° 2 Tomy) – Jordan wydał 1841 najlepszą Gramatykę podług systemu Dobrowskiego (Grammatik der wendisch-serbischen Sprache in der Oberlausitz) J. E. Smoler wydał małą gramatykę i rozmowy 1841 (Mały Serb aby serske a niemske rozmłowenia) i 1843 niemsko-serski słownik. R. 1844 Pful i Jordan zaczęli wydawać: Serbsko-niemski słownik którego tylko 1y zeszyt do litery Du wyszedł w Lipsku. Teraz wydago zupełnie Macica serbka. R. 1842 zaczął Jordan wydawać czasopism w półarkuszowych numerach ~~[illegible]~~ Jutniczka: nowiny za Serbow którego 26 Nrow wyszło do którego pisywali Sejler (Borszčan) Pful (Łużan) Smoler (Serbosław) Domaszka i Kłosopolski (Mosig) R. 1842 wydawał znów Serbska Jutrniczka miesięcznie lecz ta z drugim Nrm przestała. Gdy się się nową łacińsko czeska ortografia Serbom nie podobała zaczął Jordan 1842 starą ewangielicko-niemiecką ortografią wydawać Tydzenska Nowina który do 1848 tygodniowo wychodził. Sam Jordan znudzony niewdzięcznością r. 1845 porzucił pole literatury serbskiej. Od r. 1845 gdy kołka śpiewne (Liedertafel) weszły w życie wydawali dla nich pieśni Seiler, Brühl, Kilian, Jordan, Kulman; najwięcej pieśni napisał najlepszy poeta Seiler do których oryginalną muzykę dorabiał nauczyciel Kocor. – Statuta towarzystwa macicy serbskiej napisał r. 1845 Smoler te przerobione przez Dra Klin zostały 1847 przyjęte, a Klin obrany prezesem. Macica liczy 200 członków i 3/4 dochodów obraca na wydanie książek mianowicie nabożnych dla ludu w starej niemieckiej ortografii. Książek dla ludu wydano 27a pisma Časopis towarstwa macicy serbskiej do r. 1856 zeszytów 13 Czasopis ten wychodzi półrocznie do r. 1853 pod redakcią Smolera (który też ogłosił gramatykę po niemiecku) a od 1853 pod redakcyą Buka który poprawił i uprościł pisownię. Do tego pisma pisali powieści Dr. Pful, Muczink, Kulman, Kuczank, Wjela, M. Buk, J. Buk, Somer, Cyż (oryginalne i tłomaczone); filologiczne artykuły: Smoler, Buk; historyczne i historyj naturalnej: Jencz, Smoler, Buk; poezje: Seiler, Pful, Wjelan; artykuły naukowe Jakub, Jencz, Kocor, Pjekar, Bartko. Matyca wydała 2 kalendarze 1855 i 1856 pod redakcyą Rady; i zabiera się do drukowania: Książki czytania dla szkół oraz serbsko-niemieckiego słownika (przeszło 100 arkuszy) przez Dra Pful. – W nabożnej i szkolnej literaturze odznaczyli się z ewangielików: Jakub, Kilian, Krügar; a u katolików: Haszka, Schneider, Kuczank.

Gazeta Tydzieńska nowina odr. 1842–1848 wydawana przez Sejlera
prócz krótkich wiadomości politycznych ogłaszała także artykuły lite-
rackiej treści; później wydawał Smoler w zwiększonym formacie zmie
niwszy tytuł na Tydzieńske nowiny a odr. 1853 na Serbske nowiny
które obecnie 1000 liczą prenumeratów. R. 1848 wydawał Księgarz
Reichel małą tygodniową gazetę Nowinkar pod redakcyją Wjely
(Weller) i Barčka. – Od r. 1849–1851 wydawał Kurzank pismo Jutr-
niczka dla Serbów Katolickich. – Sejler był też r. 1844–1848 redakto-
rem pisma Missionske powjesce; w r. 1849–1852 Zmisz redaktorem
pisma Jerniczka, a od r. 1854 Rychtar wydaje: Missionski posoł.
Mimo tylu pism literatura górnołużycka dotąd w zawiązku le-
wie parę rzeczy jakiemi są: Zbiory pieśni serbskich, Wołkłos pieś-
ni ruskich 1846 tłomaczone z F. Wł. Czelakowskiego przez Smolera
i Barka, przekład rękopisu Krolodworskiego, wreszcie dzieło Serb-
ske horne Łużicy wydane w Budyszynie 1848 przez Jakuba
Kurzanka i Ern. Bohuw. Jakuba, obejmujące dzieje, statystykę
i przegląd literatury narodowej, stanowią ważniejsze dzieła.
B.) Dolnołużycka literatura nierównie jest ubożzą również jak
kraj po większej części zniemczały. Pisarze po największej części pas-
torowie z potrzeby stawianie wydawali swe dzieła tłomaczone z nie-
mieckiego dziwną zniemczałą ortografią w Chotiebuzu, Lubinie,
Berlinie, Frankfurcie i Budyszynie. Najdawniejszym pomnikiem
jest psałterz przechowywany w rękopisie w bibliotece wolffenbüttel-
skiej. Pierwszą księgą drukowaną jest Kanyonał z agendą i małym
katechizmem wydany r. 1574 przez Albina Moller. Germanizowanie
szybkim postępowało tu krokiem: w XVII wieku w okolicach Bezkowa i
Storkowa zniemczyło się do 40 parafii, które r. 1600 jeszcze były serbskiemi.
R. 1610 wydał Skarsen: Enchiridion vandalicum (Katechizm) w podra-
rzeźu muzakowskim. Chojnan pastor w Lubinie napisał 1642–1664 pieśni
zą gramatykę dotąd w rękopisie zostającą, podobnie jak słownik Korne-
ra. Wyszło też w XVII wieku kilka książek nabożnych. Dopiero w XVIII
wieku gorliwiej nadzbytkiem ~~pracowano~~ pracowano. Najwięcej poprzed
dał Bogumił Fabricius rodem Polak 1701–1741 który umarł superin-
tendentem chotiebuzkim. Założył on własną drukarnię w Korjeni pod
Chotiebuzem w której trykroć drukował swe tłomaczenie nowego testa-
mentu 1709 dwa razy mały katechizm Lutra 1706 i 1713 i zostawił
słownik w rękopisie. Król pruski Fryderyk I wpierał Fabrycyusza lecz
następca jego Fryderyk Wilhem był nieprzyjacielem Serbów. Za jego pano-

wania (1714–1740) wyszły tylko dwa Katechizmy jeden wydał Gabriel Fabricius 1718 a drugi Abraham Knjeżk 1727. Do tejto epoki należy także ~~Ca~~ i słownik Górnołużyczana Abrah. Frencla zostający dotąd w rękopisie (80 arkuszy). Niemiec Hauptmann od r. 1733 pastor w Lubniowie (Lübbenau) ogłosił jedyną dotąd gramatykę dolnołużyckiego narzecza 1761 i Kancyonał (Lubniowski serski sambuch) r. 1769 z 240 pieśniami i poprawiał zostający w rękopiśmie słownik M. Martina. Rownoczesnie pisał w tem narzeczu i drugi Niemiec: Willa. Frico wydał 1796 Księgi Starego testamentu i zostawił gramatykę (w 20 arkuszach) lepszą od Hauptmanowej dotąd w rękopisie seminarium serbskiego w Pradze zostającą. Na początku tego wieku przedrukowano tylko kancyonał (Sambuch) modlitwy (Batowanske Knigły) Kazania (Pratkarske Knigły) przez Schindlera i innych. Cała biblia wyszła dopiero 1824. Pieśni gminne w tym narzeczu ogłosili Smoler, Czelakowski i Kucharski. Swora (Zwahr) ogłosił 1846 po swém ojcu dolnołużycki słownik dość lichy. Dopiero r. 1848 obudzili się Dolnołużyczanie przykładem swych braci. Nowka zaczął wydawać czasopis co tydzień półarkusza: Serbski bramborski czasnik którego redakcyją od 1852 Panka objął. Utworzyło się także Serbske towariszstwo, do wydawania Książek na wzór Macicy liczące dotąd 60 członkow które wydało kilka powiastek i Książek do nabożeństwa. Stempel gorliwy pisarz który ma wygotowaną epopeję w 12 pieśniach: Pytanje za starym mjasecom abo łužiskich Serbow potłocenje, przełożył też bajki Phaedra wydane 1854 przez Smolera w Budyszynie w których Smoler posską pisownię zaprowadził (ć, ź, ś i y po š, ž, ch, h, c). Bronisz w najnowszych czasach zajmuje się wydaniem dolnołużyckiego słownika i gramatyki: Także przy gimnazyj w Chotiebużu (Rollbus) zawiązało się towarzystwo dla doskonalenia się w mowie ojczystej.

Przykłady narzeza

1. Górnołużyckiego

Bojazne ptačatko.

Hajnk dujesě jasny swój slěborny róžk,
Hač brinčěše hola a zeleny brjóžk.
Wón wuńdźe won do lěsa zeleneho
A ptačatko před nim je wulećiło.
Što bojiš so ptačatko rjeniše ty,
Hajnk prawi, što khowaš so do hałozy?
A njeklinči rjenje mój slěborny róžk
Přez ćichomnu holu a zeleny brjóžk?
„Zynk slěbornoh' róžka drje lubi so mi,
Maš falšnu pak třelbu tež na khribjeći."
„Mje njebłažnja lubozne ryče a hra,
Duž piskaj sej božemje swoje trara."

(Handrij Seiler)

2. Dolnołużyckiego.

Žówča wóla.

Słej stej ~~[illegible]~~ dwě rědnej tam při jazorie
Při tom mje jazorje při dłymokem.
Nikogo njejstej tam nadejšłoj,
Ak tog' jadnego přewjadnika.
„Přewjadnik, luby přewjadnik mój,
Coga ty wot luźi k mytu bjerjoš?"
— „Wot starych bjeru slobro, złoto,
Młode te źówča ja dermo wožu."
Posrjež teje dłymje tam přijeźeštej,
Chopi přewjadnik źówča přašaš:
— „Co mje zwólijoš ty rjedne źówčo:
Do wódy skočiš abo mje sej wozeš?"
„Do wódy skočiš a gorej spleš,
Tak přijdu k myjej tej mašerce
Tam mógu chozíš we wěnašku
We tom mje wěnašku rušanem."

W Peszcie założony zakład 1838 z fundacyi Sawy Tekeli na 18 uczniów; prowadzenie jego powierzono Maticy Serbskiej

Manipulant Matice Srbske Subbota Mladenovitsch Haus des Tekelischen Instituts: Grünbaumbgasse No 23 Pesth

Neusatz: Karl Hintz Hauptgasse No 31.32.

75

Ljetopis srbskij za godinu 1857
Čast II Godina XXXI Knjiga
96 izdaje Matica srbska
u Pešti. U Budimu 1857
Pismeny c.k. sveučilišta peštan-
skog 8. st. 174. 30 x
obejmuje mowę sekretarza Dawida
Dawidowicza – O alb pismie dawnych
sławian przez Adama Dragosavlje-
vića – Rzut oka na literaturę
serbską.

Die Landtafel des Markgrafthums
Mähren. Brünn. In Commission
bei Nitsch & Grosse Lief XI
obejmuje Czudę Ołomuniecką
z pięknemi herbami przez
A. R. v. Wolfskron.

kannt tüchtigsten Landwirthen.

Rechtsfälle aus dem Geschäftsleben.

Landwirthschaftliche und technische Notizen.

Einfuhr-Listen.

Fracht-Berichte.

---

aftliche Anzeiger,

ndlungs-Rath G. Scheidtmann,

kten gewerblichen Interessen, den Abonnenten des **„Landwirthschaft-** stets willkommene Zugabe, wird auch der **„Bank- und Handels-**

Tägliche Notirungen

und besprechende Berichte der

Berliner Producten-Börse.

partienweise, getrennt von der Zeitung, abgelassen.

; nach Schluß der Börse und des Morgens früh.

---

ußen vierteljährlich 2 Thlr 7½ Sgr., im übrigen

– Für Frankreich und Belgien: in Paris M. de Löwenfels, ws Office, Duke Street; für die Vereinigten Staaten von Nord-

Theodor Heymann,
Verleger der „Bank- und Handels-Zeitung."

ft-Anstalt.

as erste Quartal 1858 auf die täglich

ndels-Zeitung

ftlichem Anzeiger.

r., — in den übrigen Staaten des deutsch- 19½ Sgr. — Betrag erfolgt anbei.

Ort und Wohnung:

Der Buchhandlung von

.....

zur Nachricht, daß ich auf das erste Quartal der **Bank- und Handels-Zeitung** pro 1858 beim Postamte

abonnirt habe.

Name:

Ort u. Wohnung:

Pismowstwo a spisowarjo delnjołužiskich Serbow, wot (1548) 1574 - 1880. Zezběrał K. A. Jenč farář w Paljowje. (Wosebity wotćišć z Časopisa Maćicy serbskeje 1880.) W Lipsku Smoleř a Pjech. 1881. 8° str. 82 (Ćišć wot E. M. Monse w Budyšinje.) 1 Mk 50 ₰

Delnołužiske pěsnje. Zhromadził E. Muka Budišin, z nakładom M. Hornika 1877. 8° str. 40 (Odbitka z I Zeszytu Časopisu 1877)

Wendische Sagen, Märchen u. Abergläubische Gebräuche von Dr. Edm. Veckenstedt. Graz 1880 str. 49.

Herrn D. E. Friedlein

Wendische Volkssagen und Gebräuche aus dem Spreewald von Wilibald von Schulenburg. Leipzig 1880 str. 296.

Krakau

Neues Lieferungswerk!

In meinem Verlage erscheint demnächst:

Kaiser Maxmilian I.

oder

Schicksal und Kaiserkrone.

Geschichtlich-socialer Roman aus der letzten Vergangenheit. Von **E. Mühlwasser.**

Inhalt:

I. Band. Kapitel: Maxmilian, Erzherzog von Oesterreich. — Miramare. — Die Krone Mexiko's. — Heimat und Fremde. — Fürst und Volk. — Republikaner. — Die Rose von Puebla. — Freiheit und Vaterland. — Kaiser und Marschall. — Corona Regales.

II. Band. Kapitel: Benito Juarez. — Im Insurgentenlager. — Das Abendroth des Kaiserreiches. — Der Abschied. — Allein mit einer Krone. — Verrath. — Die Söhne Oesterreichs. — Republik und Kaiserreich. — Vogelfrei. — Opfer der Politik.

III. Band. Kapitel: Cäsar oder Marius. — Don Miguel Lopez. — Der Kampf um eine Krone. — Der letzte Gruss. Queretaro. — Kriegsrecht. — Juarez und Maxmilian I. — 19. Juni 1867. — Miramare. — Schluss.

Das Werk wird in 20 Lieferungen von 3 Bogen in illustrirtem Umschlag zum Preise von 20 Nkr. erscheinen; alle 14 Tage wird ein Heft ausgegeben.

Bezugsbedingungen:

77

Pisomstvo Katolskich Serbow. Ze-
stajal JH. Dučman. W Budišinje
w Kom. Smolerja i Pjecha, 1869. 8°
str. 104.

(spis bibliograf. 185 dzieł) i żywoty)

Wolowacky Jos. Bibliograf. nachodki
wo Lwowje Jak. Fr. Hotowackiego.
S. Peterb. 1873. 8°

1/20 78

Faedrusowe Basnicki
z łatynskjeje do serbskjeje
rěcy dołojcnych Łužycow
přełožone přez Chr. Fr.
Stempla - Die Fabeln des Phaedrus
aus der lateinischen in die
niederlausitzisch - serbische Sprache
übertragen von Ch. Fr. Stempel
Oberpfarrer in Lübbenenau
Herausgeber J. E. Smoler. Verlag
von J. E. Schmaler in Bautzen
1854. 8° st. VIII 56 1 fem.
Grammatik der serbisch - wendischen
Sprache von F. Schneider 1 Thlr. 6 Ngr
Časopis towarstwa maćicy serbske-
je Heft 1-10 à 10 Ngr
Stadło pismo rzeczom polskim i słow
poświęcone Budyszyn 1849. 12 Nr. 1 Thlr
Kralodworsk. rukopis do łužisko-
serbskeje ryče přeložene wot J. E.
Smolerja. 6 Ngr
Pienienie Paraf p. Ostrogsk. 3 Ngr
Jahrbücher für Slav. Lit. 1852-1853
8 Hfte - 4 Thlr
Serbske nowiny 52 Nr. 1 Thl. 10 Ngr

1.	Drogosława. Wspomnienia z lat dziecinnych 2 tomy	1. „
1.	Macaulay. Dzieje angielskie	4. „
1.	Małecki. List żelazny	2. 40
1.	Balmes. O sposobie osiągnienia prawdy	2. „

Willibald Dr E.
Die Vögel
Deutschlands
Zweite Aufl.
Leipzig (Friedr.
Hentze)
1 Thlr
[illegible]

Dělnjoverbſke ludowe pesnje. Z rukopisnej zběrki B. Markusa wydał Michał Hornik. Budy: szyn 1882. 8º. str. 63.

79

80

Dodawk k ludowym pěsnjam. Zhro:
medźił dr. Ernst Muka. (Z Časopisa
Macicy Serbskeje.) Budyšin 1883
(Ciščał E. N. Monse w Budyšinje)
8°. str. 58 i K. 8 (nót)

Veckenstedt Edmund: Wendische Sagen, Mär-
chen und abergläubische Gebräuche. Graz
Leuschner und Lubensky 1880. 8° 10 Mark.

" " Die Mythen, Sagen und Le-
genden der Zamaiten. 2 Heidelberg 1883
(C. F. Winter) 1883. 8° 2 Bde 10 Mark.

Klöden K. F.: Zur Geschichte der
Marienverehrung besonders
im letzten Jahrhunderte
vor der Reformation in der
Mark Brandenburg und
Lausitz. Berlin 1840. 8°.

82

83

Czasopis Maćicy Serbskeje 1873 i 1874
Letnika XXVI Zeszywk II i XXVII
Zeszywk I Budyszyn

Pisomstwo Katholskich Serbow przez
H. Duczmana
redaktor Michał Hornik

Wartość egzemplarza		za		Cena księgarska dzieła	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.

Časopis maćicy serbskeje 1880 Redaktor: Michał Hornik. Lětnik XXXIII. Zešiwk II (Cyłeho rjadu čisło 62) Budyšin. 8° str. 73–172.
Obejmuje: Pisomstwo a spisowarjo delnjołužiskich Serbow, wot (1548) 1574–1880. Zezběrał K. A. Jenč str. 73–154. (nierozcięty)

Wydanie osobne (Odbitka) cytowane w Przegląd powszechny. Lipiec 1894 Zeszyt 7. str. 77
(Z pobytu na łużyckich błotach)

Bułharyn podkomiszy W. X. Lit. 1810 żona Barbara z Żukowskich † 1810 w Grodnie.

Pisomstwo a spisowarjo delnjołužiskich Serbow wot (1548) 1574–1880. Zezběrał K. A. Jenč farar w Polowje. W Lipsku, Smoleř a Pjech. – Cišč wot E. M. Monse w Budyšinje 1881 8° str. 82.

85

Časopis Maćicy Serbskeje. 1887 (Lětnik 40
Zešiwk 1 (całego zbioru Nr. 75)

1883. Drugi lětnik.

Łužica. Měsačnik za zabawu a powučenje, red. E. Muka. W Budyšinje Lětnik II 1883 Nr. 2

Tři sonetty Mickiewicza přeložil Jakub Bart

I. Cuzbnik
mi k nohomaj kraj połny bohatstwow a krasy

II Wichor
Preč płachty su, preč wjesło hłowne, šumot wěje

III Cerpjacy młodźenc

Što ćerpju, wědźeć chceće,
rówjenicy moji?

Kus cisły	Klasztory				Przeł. żeń.
	Męskie		Żeńskie		
Kapl. filial. paraf.	etat	nad etat	etat	nad etat	w milach □

Ludnosć katolicka

Časopis towarstwa Mac. Serb. 1856–1857 Sešivek 2
1858. III Sv. I
J. Buk. 600 serbskich přislowow. wydal J.
Buk w Budyš 1858.
narodni pohadki od J. K. Radostowa Zesz. IX. 10. ii
Kleines Lehrbuch der niederlaus. wendischen
Sprache von C. Ch. Dahle
Cotbus 1857.

Zamatki III. z 6 Elyb. Ostrogskiej

86

Wir geben hier ein Verzeichniss unserer bis jetzt gelieferten fünf Kunstblätter:

1. **Komm Hans.**
2. **Das verirrte Kind.**
3. **Geh Hänschen,** Pendant zu „Komm Hans.“
4. **Das letzte Kleinod.**
5. **Der Savyardenknabe.**

Diesem wird folgen im Herbst d. J.:

6. **Bitte Bitte,** Pendant zum „Verirrten Kind.“

Und dann halbjährig:

7. **Das Fischermädchen,** Pendant zum „Savoyardenknaben.“
8. **Abendstunde.**
9. , Pendant zur „Abendstunde.“
10. ein in mehr als doppelter Grösse des „Komm Hans“ ausgeführtes Vereinsblatt historischen Inhalts.

Ausserdem erhalten sämmtliche Mitglieder, welche vom ersten Bilde an unserem Verein angehören, beim zehnten einen in der Grösse „das letzte Kleinod“ ausgeführten Kupferstich als Prämie gratis.

Es erscheinen jährlich zwei Bilder für den Beitrag von $2\frac{1}{3}$ Thlr., Abdrücke vor der Schrift 4 Thlr.

Časopis towarstwa Maćicy Serbskeje. Lětnje dwaj zešiwkaj. Dotal 47 zešiwkow po 7½ nsl.

1873 — Lětnik XXVI Zešiwk 1 (Cyłeho rjada čisło 47) redaktor Michał Hornik. Budyšin.

Łužiski serbski słownik. Pod sobuskutkowajom Handrija Seilerja a Michała Hornika spisany wot Dr. Pfula 1857–1866. 4 tal.

Hornjołužiska serbska ryčnica na přirunowacym stejišću, spisał Dr. Pful. Zešiwk I Zawod Zynkosłow 1862. 15 nsl.

Wěnc narodnych spěwow Hornjo- a Delnjo Łužiskich Serbow z přewodom fortepiana wot K. A. Kocora 1868. 15 nsl.

Cesarz Karol Wielki zakazał Saxonczykom palenia zmarłych. Capit Paderbrun a. 785, c. VII
„Si quis corpus defuncti hominis secundum ritum
„paganorum flamma consumi fecerit et ossa
„ejus ad cinerem redierit, capite punietur."

Pohanske pohrjebnišća w Serbach, podał K. A. Jenč. (Časopis Zešiwk 47. st. 33–52)

An den Verein der Maćica Serbska in Bautzen. Königreich Sachsen, roczny Beitrag 1 Tal. 10 Slbgr. czyli 2 fl. Silber.

Oswald Seehagen.

Unter den Vorräthen figurirt zuerst ein hübsches Bild, Papiergröße 25—35 Zoll rh. auf chinesischem Papier gedruckt:

Die Andacht, gemalt von **Gustav Bartsch,** lithographirt von **A. Janke** (Ladenpreis 2 Thlr.)

(Der Künstler stellt hier sechs Personen beiderlei Geschlechts, den verschiedenen Altersklassen angehörend, schon gruppirt dar, wie sie in der Kirche ihre Andacht verrichten und hat mit bekannter Meisterschaft den verschiedenen Ausdruck der Frömmigkeit — den naiven unbefangenen Blick des Kindes, die Innigkeit des Weibes, den strengen Ernst des Mannes und die ergebene Demuth des Greises — auf das Gelungenste zur Darstellung gebracht.)

Von diesem Blatte habe ich circa 250 Exemplare vorräthig und offerire davon 100 Exemplare zu 20 Thlr. baar (also das Blatt zu 6 Sgr.);

Zweitens habe ich circa 500 Exemplare, $21\frac{1}{2}$—$27\frac{1}{2}$ Zoll große schwarze Kunstblätter (Ladenpreis à 1 Thlr.) in 12 verschiedenen Süjets u. z.:

Florinde,	Wasserparthie I.	Blindekuhspiel,	Trauung,
Römische Jäger,	Wasserparthie II.	Liebesbrücke,	Ueberfall,
Heirathet,	Gang zum Markte,	Entführung,	Schiffbruch,

wovon ich Ihnen, gemischt, 100 Exemplare mit 10 Thlr. baar ablasse. (Bisheriger Nettobaarpreis per Hundert 20 Thlr.)

Drittens, circa 1200 Exemplare 18—24 Zoll große schwarze Kunstblätter (Ladenpreis 15—20 Sgr.) in 14 verschiedenen Süjets u. z.:

Gestörte Ruhe,	Gegenwart und Vergangenheit,	Kronprinz und Kronprinzeß Friedrich Wilhelm v. Pr.	General Walker ꝛc.
Belauschten,	Licht und Schatten,	Frühstück,	Eisbärenjagd,
Warnung,	Bouquet,	Kirschen,	Betende Kinder,
Sympathie,			Lernende Kinder.

wovon ich Ihnen, gemischt, 100 Exemplare mit 7 Thlr. baar offerire. (Bisheriger Nettobaarpreis per Hundert 15 Thlr.)

Zeitschrift der Ober-Lausitzischen wissenschaftlichen Gesellschaft 1828, 29, 30, à 1831 1)-4) 2 Hft. 88

Muˇke Karl Ernst Dr.: Historische und vergleichende Laut- und Formenlehre der niedersorbischen (niederlausitzisch-wendischen) Sprache mit besonderer Berücksichtigung der Grenzdialecte und des Obersorbischen. Preisschriften der Fürstl. Jablonowskischen Gesellschaft zu Leipzig, 28 Band) Leipzig 1891. 8vo

Máchal Hanuš Dr.: Základy slovanského bájeslovi, zapisel... Praha 1891. 8vo

63 warsz. Tow. dobr.
w Lesznie: obiis
Obraz T. XVI.
Przyjac. Lwów
T. IX.
Paszkowski

Smoler J. E.: Wo słowjaskich městnych mjenach w Hornej Łužicy a wo jich waznamje. Budysin 1867. 4to
Philolog. 4681.

Rosciszewski Adam ur. 1744 + 11 pros. 1844 we Lwowie.

Slovnik naučny redakt. Dr. Frant. Lad. Rieger. Praga 1885.
8vo Tom I–XI (Słownik).

Pfuhl Dr. Serbski słownik. Serbsko němski. Ljel.
Bautzen 1857 - 1861. 4 Hfte. à 16 Sgr.
(Schmaler) 1 Hft à 20 Ngr.

Smoler J. E. Mała Serbska ryčnica. Bautzen
(Schmaler) 1861. 3 Aufl. 8vo. pt. 48 (Grammatik
der serbisch wendischen Sprache in der Ober-
lausitz) 9 Ngr.

Časopis towarstwa Macicy Serbskeje Redaktor
Jakub Buk. Jahrgang 1861. Schmaler
bis jetzt 24 Hfte à 10 Ngr.

Alessio Piemontese (autor Girolamo Ruscelli alchemista)

Berčič J. Čitanka starovlovensk. jezyka (glagolicą druk.). Praga 1864. 8vo
str. XVIII. 119.

5388 t. 3.

2.

Ruś, Ruś Zakarpacka,
Białoruś, Rosja.
(Również notatki dot. Litwy).

K. 81 – 237

1.

Od Czasów Dymitra Dońskiego gdy r. 1363. po bitwie Kulikowskiej
Tatarami Moskwa się na stolicę wzniosła upadł Kijów i ~~litero~~ powaga
literacka (?) Księgi święte w starosławiańskim dyjalekcie ledwie tu i owdzie
wsliznęło się do nich w Rossyi z słowy z mowy ludu – Skazanie o pobóiszcze
mamaja mnicha Riazańskiego Sofronia ma więcej niż Igor słów staro-
sławiańskich. Język ruski ~~kwitł~~ zachował się z owych czasów w
dyplomatach między duchownemi który część twórczą literatury składali
był język cerkiewny w którym pismo święte pisano literacki

Pod Panowaniem polskim Kijów wzniósł się do nowego blasku z Popiołów
akademija Mogiły – Kozaczyzna podniosła język małoruski dumy

za Piotra Wielkiego wzniosła się literatura rossyjska z sławiańsk. gminego
i zachodnich mów niemieckich francuzkich mów Łomonosow † 1765 pierwszy
Dyjalekt małoruski czyli jak go nadeżdyn zowie ponto-ruski sięga od
Siedmiogrodu gdzie nim mówią po San i do Sandeckiego, w Węgrzech w
Galicyi, w Turecczyźnie za Dunajem w ustach dobruduszajskich Koza-
ków, w Chełmskim, Lubelskim w guw. na Podolu, guw. Wołyniu w guwernij Ki-
jowskiej, Jekaterinosławskiej, pułtawskiej, Charkowskiej
w południowej części Czernigowskiej w południowo zachodniej Orelskiej,
Kurskiej, Woroneskiej, częściowo w Bezarabij, Tauryj i Cher-
sońskiej myla się ci Rossyjanie którzy twierdzą że małoruska mowa pow-
stała przez skażenie się przez polską jest to mowa Uglebów, Tywerców,
Dulebów, Sulitschow, Siewierjanów, Gorjanów, Polanów
2) dyjalekt przedziela go rzeka Prypeć i Sosza od południowego zwie się
baltycko-ruskim mówią nim na Litwie, w prow. Białystok, gubernij Grodno,
mińsk, Mohilew, Witebsk w południowej prowincyj Wileńsk. w północnych stronach
czernigowskiej, smoleńskiej i pskowskiej 3) Dyjalekt wschodnio-ruski
z niego się wyrodziła literatura rossyjska

Dyjalekt pontycki wymawia o a drugie dwa jak a jeśli niema nad nim akcentu pontycki g = jak h, literę b jak i

Es will der Spitz aus unserm Stall
Mit Bellen uns begleiten
Allein des Hundes lauter Schall
Beweis't nur daß wir reiten

Göthe

Li niejsie Chan-Kyozla (t.j. zimowe mieszkanie Chana)

Znajome jest z dziejów polskim imię Tatarów Budziackich z których dziś i śladu nie pozostało. Żyli oni w ~~dawnej~~ teraźniejszej Bessarabii, i odnich to wieśka Tatar Bunar leżąca niedaleko ujścia rzeczki Kunduk, od Mało-rosyjan zamieszkała zwiększa ~~miejsca~~ ich Nogaja. Tatary budziaccy tworzyli gałąź Hordy Nogajskiej, która się jak wiadomo r. 1261 od wielkiej Ordy oddzieliła. Powszechnie twierdzą że r. 1560 około 30000 Nogajskich rodzin wyłamując się z pod władzy chanów krymskich osiadło w Bezarabii i nazwę Tatarów budziackich otrzymało; wszelakoż Kronikarze bizantyńscy piszą iż r. 1294 syn Nogaja założyciela Nogajskiej ordy imieniem Dżak wtargnął aż do Bułgarii. Od niego to najprawdopodobniej też Tatarowie budziaccy nazwę swą otrzymali. Słowo Boudżak oznacza w turecko-tatarskim narzeczu węgieł czyli kąt, jakoż istotnie jeździły Tatarów budziackich rozciągały się w kącie krainy leżącej między Czarnem morzem a Dniestrem. Tatarowie Budziaccy byli u Turków tem, czem w dawnej Polsce Kozacy, to jest wygnańcy i zbiegi których rzemiosłem były wojna i rozboje. Otoczeni dokoła od Turków musieli się w końcu poddać Wysokiej Porcie i służyli jako wojsko posiłkowe w wojnach Turczyzny z Polską, Austryją i Rosyją. Przez długi czas stali oni pod władzą osobnych swych Chanów którym Turcy ~~nadawali~~ ~~zwierzchnictwo~~ nadawali Dejów. Jeden z dowodzców tej rozbójniczej Ordy zmusił Wysoką Portę do odstąpienia mu miasta i grodu Akermanu z ~~tytułem~~ tytułem paszy. Akierman ~~był stolicą~~ czyli Białogród był stolicą Tatarów Budziackich, których też z tego powodu w Polsce czasami Tatarami Białogrodzkiemi zwano. Na początku ~~XV~~ X wieku mieszkało w stepie budziackim pomiędzy rzeką Prutem a Dniestrem słowiańskie plemię Uliczów czyli Uhliczów których Konstantyn Porfirogenita zowie Ultynami. Stolecznym ich grodem był Peresieczen

(dzić wioska Peresiczeni

Latopisy ruskie są dalszym ciągiem przetłomaczonych kronik greckich Jana Malala i Georgia Amartolos

Cicero

Rozmaitości.

~~Rozprawa~~

Michalewicz

95

O wprowadzeniu Abecadła polskiego do piśmiennictwa ruskiego.

(: przez Ks. J. Łozińskiego :)

Omnia probate; quod bonum est, tenete. Philip. 5. 21.

Mam u siebie kilka książek ruskich, treści pobożnej, których atoli początek i koniec jest wydarty; drukowane są czcionkami polskiemi, i zdają się do bardzo odległych ~~czas~~ należyć czasów. Czytając je przekonałem się, że czcionki polskiego Abecadła bardzo zdolne są do oddania każdego brzmienia ruskiego. Podobne przekonanie sprawiły we mnie pieśni ruskie, drukowane czcionkami polskiemi, a umieszczane czasami w Rozmaitościach Gazety lwowskiej i w Pielgrzymie lwowskim na r. 1822. P. Wacław z Oleska wydrukował mnóstwo pieśni ruskich czcionkami polskiemi w swojém dziele: Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego r. 1833, a w Rozprawie wstępnej tegoż dzieła (str. 49.) wyraża, że charaktery cyrylijskie „wcieleniu literatury sławiańskiej do ogólnej massy literatury europejskiej głównie na przeszkodzie stają". – Wkrótce znowu czytałem w Dostrzegaczu Austriackim z dnia 8. Grudnia 1833 pod napisem „Literatura" życzenie, aby dwie zapowiedziane Gramatyki języka ruskiego wierność Wacława z Oleska i w tym względzie grammatycznym za wzór sobie wzięły. Te uwagi przy zamiarze ile możności mojej przykładać się do wykształcenia języka ruskiego, spowodowały mię do badania i zastanawiania się nad tym, czylibyteż istotnie było dobrze zaprowadzić Abecadło polskie do tworzącego się piśmiennictwa ruskiego, a skutkiem

tych

tych badań było przekonanie, że charaktery polskie najzdolniejsze są do oddania każdego ruskiego brzmienia, i że zatem w pisaniu używane bydź powinny. Twierdzenie to opiera się na następujących uwagach:

Od chwili, w której w języku ruskim pisać zaczęto, aż do naszych czasów nie było prawie żadnej Gramatyki dla tegoż języka.+) Wszyscy więc pisarze ruscy stosowali się w pismach swoich do prawideł staro-sławiańskiego języka (: zwanego teraz Dialektem cerkiewnym:) jako do najwykształceńszego między innemi sławiańskiemi dialektami, a w pisaniu po największej części Cyrylliki używali.xx) Przekonać się o tém można z wyciągów piśmiennych z rozmaitych czasów, umieszczonych w Gramatyce Ks. Lewickiego. Czytając te wyciągi trudno powiedzieć, że to jest czysta ruszczyzna; raczej jest to mieszanina staro-sławiańszczyzny, polszczyzny i ruszczyzny; i z tego względu można śmiało twierdzić, że język ruski, którym dzisiaj 8. albo i więcej milionów ludzi mówi, nie miał żadnej właściwej Literatury i do tych czas nie był piśmiennym językiem. A z tąd wnoszę, że język ruski nie będąc jeszcze piśmiennym, ma wolność obrać sobie taki Alfabet, któryby był najzdolniejszym do wyrażenia brzmień jego i najkorzystniejszym co do wykształcenia jego, takim zaś jest Abecadło polskie.xxx)

x) Pierwsza Gramatyka języka ruskiego przez A. Pawłowskiego wyszła dopiero w r. 1818; lecz z tej nie wiele można było korzystać. Druga i najnowsza p. Ks. Lewickiego napisana, wyszła tego roku; zatem można powiedzieć, że aż do naszych czasów żadnej Gramatyki języka ruskiego nie było.—

xx) Są bowiem, jakem na początku powiedział, książki ruskie bardzo dawne, polskiemi czcionkami drukowane; co dowodzi, że ~~już i~~ dawnych czasów także Abecadła polskiego do ruszczyzny używano.—

xxx) Nie łacińskie, bo chociaż polskie co do kształtu liter jedno jest z łacińskim, ~~potworzyło sobie~~ ma jednak głoski: ć, ń, ś, cz, sz, szcz itp których nie zna Abecadło łacińskie.—

Z przyczyny, że dotychczasowi pisarze naszej, więcej Cyrylliki w pisaniu używali jak polskiego abecadła, porównam cyrylijską Azbukę z polskim Abecadłem, abyśmy okazało, o ile ostatnie przydatniejszym jest do Ruszczyzny od pierwszej. Tak

1ro Litery są znakami brzmienia. Im krótsza ich nazwa, tym łatwiejsze jest do pojęcia brzmienie pojedyncze, które oznaczają. Z tego względu przewyższa Abecadło polskie Cyryllikę. Łatwo można poznać z nazw be, de, we ich brzmienie, które litery b, d, w oznaczają; ale nie tak łatwo można poznać prawdziwe brzmienia z nazw buki, dobro, wiedy (B, Д, K), bo w nich słychać więcej rozmaitych brzmień, a zatem pewnie nie łatwo pojąć, które brzmienie ta nazwa oznacza.—

2ro Cyrillica ma wiele liter różnych co do kształtu, a jednakowych co do brzmienia n.p. S i З, O i W, OY i У, Я i A; co utrudza poznanie liter i rozmnaża je bez potrzeby. Entia sine necessitate non sunt multiplicanda. To niema miejsca w Abecadle polskim.—

3tio Niektóre litery cyrylijskie mają dwojaki znaczenie, to jest pochodzące z tego względu, że w deklinacyach i konjugacyach wiele nieładu w deklinacyach i konjugacyach. Z resztą każde brzmienie powinno mieć swój właściwy znak, a to znajdziemy w Abecadle polskim. Do wyżej wspomnianych głosek należą α) в e które czasem e (тe-бe) czasem zaś je (eдeн, мo-e) znaczy.— β) и które czasem i (рyки), czasem ї (им 3. przyp. l. m.), czasem zaś y (рoби) znaczy.— γ) я które czasem ьл (тя), czasem zaś ja (мo-я) znaczy.— δ) ю które czasem ьy (лю-ди), czasem zaś ju (мo-ю) oznacza.

4to Niektóre litery cyrylijskie są niestałeczej natury, oznaczając czasem samogłoskę, czasem zaś spółgłoskę, co pewnie nie jest zaletą Azbuki. Tak np. ї znaczy czasem spółgłoskę j (їama, їepи-салим, їona), czasem zaś samogłoskę i(y) (низкїй, спасенїe). Podobnie и nie oznacza czasem samogłoskę i(y), czasem zaś spółgłoskę j np. милый, gdzie pierwsze (и) jest samogłoską, ostatnie (й) spółgłoską.

Od tej wady wolne jest Abecadło polskie.—

5º Cyryllika ma dwojakie znamię, jedno miękkiej a drugie twardej wymowy, co zupełnie jest niepotrzebnym i rozwlekłą czyni pisownię; gdy tymczasem Abecadło polskie przyjąwszy, obejdziemy się o jednym znaku (') miękczącym. Na cóż nam pisać np. гровъ, вилъ, конь, kiedy możemy króciej: hrob, był, kóń.

6º Język ruski ma brzmienia używane w języku polskim, a nieznane w staro-sławiańszczyźnie; dla tego Cyryllika niema nawet znaków, któremiby te brzmienia oznaczyć mogła. I tak niema Cyryllika: ~~ѧ~~

α) głoski g, a przecie Rusin mówi: grunt, gospodar, grys, gdyraty, nigdy itd.

β) głoski początkowej e np. gdybym wykrzyknik ej! chciał pisać przez єй musiałbym czytać ѫjej. Zresztą przynajmniej dla słów obcych potrzebujemy e.—

γ) głosek dz i dź, np. dzwón, jendza, dźub, dźura; gdyż w dialekcie cerkiewnym tylko з używane było np. звон, звук.

δ) głoski dż np. sidżu, wydżu; ponieważ w dialekcie cerkiewnym mówiono: сѣѫдꙋ, виѫдꙋ.

ε) sylaby jo; mówiono bowiem i pisano w staro-sławiańszczyźnie: злодѣєм, краєм, co my złodijom, krajom mówiemy. To dało powód Ks. Lewickiemu do pisania ë.—

Prawda, że i polski język niektórych brzmień w używaniu niema np. дь, ть, рь itp. ale trudnoż nam pisać d', t', r', kiedy znachodziemy w polskim Abecadle c', n', s' itp?

Za akcent, którego polski język nie oznacza, a bez którego dla niektórych słów obejść się nie możemy, może nam posłużyć horizontalna linija (–), która nad samogłoską położona już w łacińskim języku miesce tonu oznaczała. Możemy więc pisać: mūka (męka) i mukā (mąka); płāczu (płaczę) i płaczū (płacę); ~~idū (idę) i jīdu (jadę)~~.—

impr. 13/7 834

[signature]

F

7º Przyjmując Alfabet cyrylijski, potrzeba dla ε i ο, które ścieśnione jak i (y) brzmią, nowych znaków; gdy tymczasem i w Abecadle polskim takie ścieśnione é i ó się znachodzi np. chléb, sér, wół, wór. Łatwo nam więc będzie pisać: méd (czyt. mid), pék (czyt. pik), nés (czyt. nis), bóh (czyt. bih), kóń (czyt. kiń), rów (czyt. ryw) itd.

8º Przyjąwszy Abecadło polskie zyska się na pojedynczości form przy odmienianiu rzeczowników i czasowników. Dla rzeczowników męzkich jest podług Cyrylliki dwie formy przypadkowania, jedna dla kończących się na spółgłoskę twardą, druga zaś dla kończących się na spółgłoskę miękką; co li z używania przez używanie głosek ѧ i ю pochodzi powstaje np. F I. голуб-ъ F II рил-ь
—— ѧ —— ѧ
—— у... —— ю... gdy zaś polskie Abecadło przyjmę, jedna powstanie forma:

hołub— ryl—
—— a —— a
—— u.. —— u...

podobnie i dla rzeczowników nijakiego rodzaju z dwóch form zrobi się jedna, np. F I. дерев-о F II. зѣл-ье
—— ѧ —— ѧ
—— у... —— ю...

polskim zaś Abecadłem będę pisał: derew-o, zile-e
—— a —— a
—— u —— u...

Tymże sposobem zrobi się i dla czasowników z dwóch form jedna tylko, np. F I. лапа-ю F II. бер-у
—— еш (jesz) —— еш (esz)
—— е (je)... —— е (e)...

Lecz gdy polskich liter użyję, jednakowe zakończenie dla obu form wypadnie: łapaj-u ber-u
—— esz —— esz
—— e... —— e....

9º Na ostatku z przyjęcia polskiego Abecadła wypływają wielkie korzyści dla ruskiego języka. Wszyscy Polacy mieszkający z Rusinami rozumieją a nawet i mówią dobrze po rusku; ale mało kto zechce uczyć się cyrylijskiego Alfabetu, aby

czy

czytał dzieła ruskie. Do tego charaktery łacińskie upowszechnione są po całym świecie, azatem Abecadło polskie posłużyłoby do upowszechnienia Ruszczyzny między innemi sławiańskiemi szczepami, i ułatwiłoby naukę ruskiego języka między narodami obcych języków. Przez używanie Cyrylliki zamknęlibyśmy się jak Egoiści żółwią skorupą przed obcemi narodami. Z resztą w kształcie (:charakterach:) żyjących języków ożyłby i ukształciłby się najprędzej język ruski; w szkielecie zaś martwego języka (w Cyryllice) jeżeli nie zaumrze, to przynajmniej nie tak łatwo i nie tak prędko wykształcić się potrafi. —

Tę tylko jedną zaletę ma Cyryllika przed Abecadłem polskiem, że do wyrażenia brzmień cz, sz, szcz, pojedyńczych używa czcionek ч, ш, щ; lecz czyliż ta jedna korzyść, zdolna jest do przeważenia tylu wyżej wspomnianych?...

Ależ w szkółkach wiejskich Cyryllika wszędzie już zaprowadzona!... Lecz w każdej szkółce wiejskiej uczą zarazem i polskiego Elementarza, i trudnieżby więc było zastosowanie tego Abecadła do Ruszczyzny? Elementarze ruskie polskiemi czcionkami drukowane, prędzej i łatwiej nauczyłyby dziatek czytania jak Bukwary cyrylijskie, a nawet ułatwiłyby im naukę języka polskiego. Cyryllika zaś powinna pozostać przy szkółkach wiejskich jako przedmiot nadporządkowy, obowiązujący jednakże tych, którym znajomość języka staro-sławiańskiego koniecznie jest potrzebna np. Sposobiących się na Kapłanów, Nauczycieli szkółek wiejskich, Diaków itp. —

Na tych więc uwagach zasadza się zdanie moje, że my Rusini w pisaniu polskiego nie zaś cyrylijskiego Alfabetu używać powinni; i w tym względzie weźmy sobie za wzór Polaków i Czechów, którzy dawne gockie charaktery zupełnie porzucili, a w charakterach łacińskich sobie upodobali.

imprs 13/7 831

Finis. [illegible]

Niektóre uwagi nad pisownią języka ruskiego.

Przy niniejszym odnowieniu dzieł piśmiennictwa ruskiego nie od rzeczy będzie rzucić kilka uwag dotyczących dziś pisowni, aby się tam na zdrowych i prawdziwych zasadach ustalić mogła.

Pisma tym zamjarem używamy, aby wyrazić mowę ustną, w piśmie bowiem chcemy to widzieć oczyma, co w mowie uszyma słyszemy, zatem pismo jest obrazem mowy, tak jak mowa obrazem myśli. Najlepsze więc pismo to jest, które najwierniej oddaje mowę ustną, bo takie najdokładniej odpowiada zamjarowi swemu. My nie żądamy ani nic więcej ani nic innego od pisma, jak tylko aby nam wiernie pokazało mowę ustną; bo go tym celem używamy. Dla tego też głównem i pierwszem prawidłem pisma jest: pisz tak jak się powszechnie mówi. Jeżeli więc ludzie mówią: wid, pid, krobyw, witcia, wiwsa i t. d. a piszą: od, pod, krobow, otca, owsa, to pismo takie nie odpowiada zamjarowi swemu, bo nie maluje wiernie mowy ustnej. Z takiego pisma nikt się nie dowie, jaka jest mowa nasza prawdziwa, i przez takie pismo zacierają się te punkta mowy naszej, które jej charakterystykę stanowią; gdy przeciwnie te punkta w piśmie najbardziej wytknąć powinniśmy, któremi się nasze narzecze od innych odróżnia. Za

jednakże względy, dla których i my etymologicznej pisowni używać powinniśmy, ale trzeba nam wiedzieć, kiedy i jakiej etymologii użyć należy.

1.) Najprzód pamiętać nam należy, że fundamentem pisowni jest wymowa, a odwoływanie się do etymologii tylko wyjątkiem, który znowu tylko w potrzebie miesce mieć może.x) Potrzeba zaś wtedy zachodzi, jeżeli wymowa nie jest jednostajna; jeżeli raz mówiemy: wiwsa, kiń, mid, byw, pit, wit, a drugi raz: wowes, konja, medu, była, pidobrał, widohnał [nie mówiemy: pitobrał, witohnał]; lub jeżeliby przez zaniedbanie etymologii pismo na wyrozumjałości traciło, jak n. p. w słowach które brzmią: dyw, wiw, któżby się domyślał, że one w innym względzie brzmią: dołu, woła (2 spad.), jeżeliby się podług wymowy, a nie podług etymologii pisały? Lecz żadna z tych potrzeb nie zachodzi, aby słowa, które brzmią: wid, pid, witcia, wiwsa i t. d. pisać: ot, pod, otca, owsa i t. d.

---

x) Są wprawdzie języki bardzo wykształcone, których pisownia więcej etymologii jak wymowy się trzyma (jak n. p. francuzki), lecz to nie jest ich zaletą, a że ta pisownia już dawno zaprowadzona i powszechnie przyjęta, więc dla tego się utrzymuje. Jest to tylko dowód, że nietylko prostą i najkrótszą drogą, ale także ubocznémi i dalszemi drogami do celu dojść można; ale każdy rozsądny obiera zawsze najprościejszą drogę, poki mu czas pozwala.

2.) Powtóre jeżeli zachodzi potrzeba użyć etymologicznej pisowni, to trzeba wiedzieć także, jakiej czyli której t. j. w którém narzeczu korzenia (radicem) szukać trzeba. Oczywista rzecz, że pismo ruskie tylko na korzenie w ruskim narzeczu używane odwoływać się może, ale nie na te, co się w innych narzeczach znachodzą. Ruski język sam pokazuje nam, że w słowach: mid, kiń, witcia, byw, pierwotnemi głoskami są e, o i ł, bo mówi się: medu, konja, wotec, była, i dla tego taka etymologiczna pisownia jest usprawiedliwjona. Lecz aby pisać ot, pod, hrobow i t. d. tego sam ruski język pokazać nie może, bo się tak nie mówi. Którzy więc tak piszą, może to przez wzgląd na cerkiewne narzecze czynią; lecz jeżeli to słusznie jest, toby wszystkie inne słowa należało etymologicznie podług cerkiewnego narzecza pisać, azatem hłas nie hołos, drewo nie derewo i t. d., a dalej nawet na rossyjską, polską i inne pisownie odwoływać by się można, lecz z tąd wypłynęłyby same niedorzeczności.

Że dawniej tak pisano, to z tąd pochodzi, bo w braku ruskiej gramatyki trzymano się pisowni narzecza cerkiewnego jako wzoru; lecz to nie upoważnia nas tożsamo czynić, kiedy czujemy i poznajemy, że to nie było stosowne do języka naszego. Pismo nasze nie może się jeszcze na żadnych pisarzy ani na żaden zwyczaj przyjęty odwoływać, jesteśmy bowiem dopiero w początkach pisania.

Mówią także niektórzy, że pisać po dawnemu należy, a wszelkie reformy następcom zostawić.... Gdyby się nasi antecessorowie byli tego trzymali, bylibyśmy jeszcze i liter nie mieli. Jeżeli czujemy i poznajemy, że dawna pisownia niestosowna jest, to niewiem z kąd dla nas obowiązek naśladować cudze błędy, lub dla czegobyśmy się nie mieli ośmielić coś zdaniem naszem lepszego zaprowadzić? Quidcunque contra conscientiam peccatum est. Dawność lub nowość nie nadaje dziełu wartości ale gruntowność. Długie wieki dawnem zdaniem ziemia stała, a słońce się koło niej obracało, a jednak zdanie nowe ruszyło ziemię z miesca, a słońce pozbawiło ruchu; bo było uzasadnione. Tożsamo i do pisowni przystosować należy. Zgrzeszylibyśmy przeciwko sobie, gdybyśmy nie postępowali, ale dawnych trzymali się błędów; zgrzeszylibyśmy przeciwko następcom naszym, gdybyśmy to, co sami zrobić możemy i powinniśmy, na ich ramjona kładli. Gdyby się zaś jeszcze i nasi następcy tego po nas odziedziczonego prawidła trzymać chcieli, wtedyby nasz język nigdy wykształconym nie został. Należy nam więc porzucić pedanteryę a starać się o postępy. —

J. L.

Köppen w liście do Ministra Oświec. druk. w 9 Numerze Żurnala 100
Ministerstwa Narodnego Proświeszczenija 1836 hoda w 6 Numer
Moskiewskiego Nabludatela w liście ze Lwowa do Pogodyna mówi
że Duchowieństwo woli Kyngllicę nad Łacińskie pismo ;, ja w jetom
wiżu odnu ~~[illegible]~~ tolko lień prysmotrjetsia ku nowomu
wyrzuca że się odłącza od Literat. Rossyjski; maluje Korespondent
rozterki młodych duchownych i goli duchownych ojców Karpato
russów.

Pierwszy Wostokow r. 1818 zwrócił uwagę na znaczenie starosławiańskich Ъ, Ь Ѫ (ją) Ѧ (ję)

Uspensky: O ruskych starožitnosciach. Charków 1818.

R. 1839 zaprowadzono katedry literatury słowiańskiej w Petersburgu, Moskwie, Charkowie (z każdego uniwersytetu wysłano i na 3 lata): Preis, Bodjański, Srezniewski) r. 1846 w Kazaniu prof Grigorowić, 1847 w Kijowie

R. 1859: Bustajew: Proba historycznej gramatyki ross. języka

Słownik prowincyonalny proba (pred 7 lat) - Dodatek 1856

Historycy: Pogodin, Sołowiew = Prawosław-rusk: Niewolin, Kawelin, Kałaczew

Pypin: O powieściach narodu rusk.

Sniegirew: Przysłowia i 1859 Dodatek

Afanasjew: Powieści narodne ruskie i mało-ruskie
Sacharow, Maksimowicz, Metliński: Pieśni ruskie i
małoruskie.

Косен корысть перия часть города
Пакость прикрость горожный надменный
верховодити начальствовати tyndy rynda = laryfary
Честный честный uczciwy w rzeczach próżny
Чечинец срок termin ~~[illegible]~~
Подоприсвѣт великан могира пригира [illegible]
волийко тоже
Чепуритися до горы нôс д. рти.
Вычинитися chwalytysia велит великан
Малазалник мерзскій головоѣдних ktoholo
отъ чайдуша отчаянный wu kto pocze
облостный ~~[illegible]~~ лытец тринижь w try
горинижь до горы ногами dorohy. —
Прôйдисвѣт kto wszędzie był
мудрагель мудрец, z Stryjsk: ~~[illegible]~~ ковириты [illegible]
моя = зѣля черевички.
снѣдѣе снѣдѣе man сковязьнѣ. полѣток = полѣтя
сап — мотыка — сапати бараболѣ polecie nie [illegible]
натина = лобода Jahr z. B. für Birnen [illegible]
иней śron вероѣня piękna pogoda
ѥзя furya vel Natter суѧт = quies
смичѣль = czarny długi wąż поругати ся natrząsać się
веретѣльниця = черинь spod w piekars. piecu gdy się
зітрýтя на прах najbardziej rozpali
ужище = gruby powróz зажда pragnienie
орябок = jarząbek
ужелка skręcony pręt do wiązania шуран dziewierz zdaw
воин = żołnierz na Polsk.
зведенята = co się zgodzić nie mogą свѣсто = teszcza

мелешки wóżek do pługa кyна więzienie

пôд strych hрѣ́е schwülen пльyна vel кyслиниа

сеи [illegible]

скоѣ́знyти marnie umrzeć.

22

поки – покиль = so lange любов = Liebe.
відчеіхнути, відчѣмхнути = odszczknąć.
кришити, – вкришитися, відкришитися,
кришина, кришинка. лешень = тôлько.
я собѣ гадаю = ich will mich erinnern. из аиз von
В суботу стого Івана купайла на тое свесто
ллопцѣ паробки и дѣвки обѣзуются чорнобѣлом
аби их крижи в жнива неболѣли (з укт старого
дѣда) Сонце ся буде купало на свѣтого Івана
тра дуже рано встати, дивити – глядеть також
два колоски в купѣ. нащо (?)
кром außer. розсвѣт Morgendämmerung.
дружина = 1 Freundschaft 2. Gesellschaft.
гадити = myśleć dafür halten. вѣдаи = podobno
чеи, чаи vielleicht doch mit einer festen Hoffnung
нйколи niemals хутко = geschwind, bald
горѣ = trudno, niepodobna. я болю = ja boleję
гдѣ = dosyć – genug. лиха я година die unselige Stunde
не розсудеть люди = ludzie to nie przeszkodzą co Bóg
usądził зовижи erblicken, ansehen
знати вона відлюблена = von andern geliebt
dem ersten verlohren. не помали nicht wenig
влост ein Land, Gegend, сѣнь, тѣнь der Schatten
розлучники die die Liebenden trennen.
перекрою du! Halbmond долѣ = abwärts
відколи seit, відколи? seit wann
слôвце Wörthen терзеньки obrzydły.
розрадити ausreden aus dem Kopfe.
дружиночка = przyjaciółka. з сим mit diesem

днина = dzionek ни̂ защо bez wartości.
мѣзельни̂ палци = die Ohrfinger. погибель = zguba
калитка = мошонка у ремени де сѣ гроши ховають
розпитатися = dowiedzieć się dokładnie.
лѣтник eine Art von Kleid vielleicht dasselbe welches man in anderen Gegenden полотенка nennt.
бекеши ein Pelz mit Überzug vom blauen Tuch.
бѣдняка = ein armer Teufel
кусок = ein Theilchen.

Hej / wyjdu ja / wyjdu na / horu wy / soku
Tam ja po / dywlu sia / tam ja po / dywlu sia /
ta / w skatu hłuboku
So / koły li / tajut sum / nenko hu / kajut
hej / jeno me / ni me / ni moło / deńkij
tiazkiej / zal zada / jut.

prynada = pociąg Einladung hirsze gorzej
pryholubyty mit Zärtlichkeit umarmen.
hore = biada, łeboń = podobniej kraj = koło neben
lesze = tylko, sorom = wstyd, ~~ł~~ łuh der Hain (grösser)
potopaty sinken, mit den Wellen kämpfen.
bytyna ein Baum. prowyna = Schuld
trastja fieber zdaje się że było jakowe bożyszcze
nieprzyjające ludziom. zakim = ehe
podumaj = pomysl, ozidaty = oczekiwać
harasd ~~[illegible]~~ dobrze, wohl — hodi = dosyć
zwidaty = dowiedzieć się, pomahajbih = pozdrowienie
utomytysia mocno się bieganiem lub jaką nagłą robotą
zmęczyć — hadka = myśl słym = jezelin
dizdaty = doczekać, tomytysia = sich müde arbeiten

wały aż ojciec jego przyszedł rozegnał strzeliwszy między nie i tak syna wybawił.

104

Wercholjud co z jednej gory podał siekierę na drugą taką miał kobyłę, jak stąpiła co całą milę zrobiła. Obbrzym, wielkolud wielolud b wolit

Рахтаньскій великдень

Przypada czwartego dnia po zmartwychwstaniu — wtedy to rzucają skorupy z święconych jaj na wodę i mówią że płyną do tamtejszych ~~krajów~~ ludzi co pod ziemią żyją a brachmanami się zwią aby i oni wiedzieli, kiedy wielkanoc — W inszych stronach rzucają całe jaja aby do nich pływali, bo oni mają długi i twardy post od czego się także twardy post brachmański zwie. Енчі кажут Рахтаньскій великдень в той день хто щасливый jak się położy na ziemię słyszy dzwonienie — rzucają łupiny z jaj którymi się dzielą Rachmani i ryba się naje i oni dosyć mają. Jak tatary Rusinów nabrali kazali im robić ~~sobie~~ dla nich i w ten to dzień wysłał jeden Tatar Rusina w pole orać; лешень скоро сеи довѣдав о святѣ сей час пігнав на поле и велѣв ту покинути роботу; бо нинѣ каже в вас великое свято.

Бacobami wie junge [illegible] sich schreien
kyrumu
Пaуmелamu cEt } langes Leiden Iebnia

Бaлobamu [illegible]

zopobamu [illegible] Haltenden [illegible]

muttami " " [illegible] "

tuha Sehnsucht [illegible]

maka Sehnsucht

barytysia [illegible]

żurytysia trauern

Teslytysia [illegible]

Tebedity kindlich weinerlich bitten

holubyty liebkosen

blity [illegible]

boryrzyty [illegible]

Solowij szczebecze

Wrobec ćwirkocze

Soroka skrzekocze

Kokoszka kokocze kudkudacze

Woron kriacze

Bus'ki klekocut [illegible]

Ziawo̊ronok wereszyt

Zozula kuje kowaje

Żaby rachkajut kwakajut

Kaczki kwakajut

Husy [illegible]

Korowa rewe,

Panna morska
Dziwożony
Martwice
Gniewtuch
Upior
Strzyga
Wilkołak
Trasja
sich sehen
mnich
błąd
Wężę (Krol węzow)
Topielec (u Rossyan [illegible] pamiątka mata: Car Morski
i nasze Dziadek morski

wit boryrze

zaria Morgendämmerung

zoria Morgenstern

zarije } [illegible]
zorije

Panna
dziw
Ma
Gnie
Upior
Strzyga
Wilkołak
trasja
mnich
błąd
Wężę (Krol węzow)
Topielec (u Rossyan
Car morski czego
pamiątka się zatrzymała: Dziadek
Morski)

odbryw przeszeł –
nineuze jak gdyby
zaklaw pobladł
charpak = chartak
pobryw wrócił się
w wiczy w oczy bije
prytmom bez przestanku
czwaław = плелся

[illegible]

pantetyk – rozum 105
tenety – sieci
hhudziż = (пуховки)
żach = bida
khreczyj = silny
bajrak = dolina.

W Rakowcu czy
Krakowcu ruiny miasta
Obraz Wiednia pisać o to dzieło
do domu.
Kobieta za Jurem

babak ross surok.
bażaju mocno żądam
bahacz węgiel żarowy
bajduże ross nużdy mało
bałabuchy pierogi z czosnkiem (gałki)
balasy ross тepuлы
barju sia ross hbuckaro zdb
bebechy siła
bezsarman bezbożnik
berweno ross brewno
beszycha róża choroba
błyneć ross błyn
bowkun wół jeden w wozie
bodnia kadz z zamkiem w której sprzęty chowają.
bożewilnyj trzpiot.
bajrak dolina.
bolaczka ross czyrej
boroszno mąka.
bryl ros: szlapa.
bryszkaju panoszec, nadymać się
bubłyki ross: baraszki
bulbaszka ross: wodjanoj puzyr
burdjuh ross pastuszja sumka.
buchaneć pszeniczna buchta.
bucyki, z chleba z śmietaną, z masłem na kształt pierogów.
bykus mięso marynowane
byndjuhy ross: rospuski.

babak ross: surok
bis derewo boże drzewko
błekota ross bełena.
buzok " siveń
błoszczyca " kłop.
cokotyt ząb za ząb bić się
cuplu ross " tjanu
cupko mocno
curaju sia odrzekać się
ckuju szczwać
czepełyk nożyk
czepla ross: skowodnyk
czepurnyj " pryhozyj.
czerha " oczered
czerwjaczki z grochowej męki potrawa
czip ross: boczecznyj hwozd
czuchaju się skrobać się
cymało nie mało.
cwirkuń świerszcz
czornobrywci ross: barchatcy.
chwyla = na wodzie bałwan.
dama ross dowjed
damka " szaszka
dżgut " łynjuk
dzyga " kubar
dzygłyk " stulczyk
dowbnja kłotuszka
domowyna grób
doli na polu
dratka ross: żywoder

dratuju ross: drażnju
dubeć łozowyj pręt
dowhonosyk ross: nosatyk
hajdamaka rozbojnik
hajno ross: swinoj berłoh
haman kapczuk na lytuń
hanczyrka, ross onucza.
haptyk u płaszcza klamra.
hirja ostrzyzona głowa
hyłka pałka którą w grze biją
~~[illegible]~~ (mjacz?
hylu podnucac (mjacz?)
hłek ross kuwszyn
hłuzd rozsądek
holinnyj prędki rączy
~~[illegible]~~ homiłka ross łodyszka
hubka; ross trut
hulwisa hulaka
hunstwo ~~[illegible]~~ hundsfotstwo
hutorju ross besjeduju
hajworon " hracz
hołocjucjuk piskle ptasie
hływa bergamotka.
~~[illegible]~~ Ikły ross kłyki
ischodci " ljestnica.
jarka " owca jednoletnia
jahłycia ross djaheł.
jatrowka " swojaczenica.
jasły " desny
jandoła " endowa.
jałomok pilsciana litewska czapka
jurma mnostwo

jurda zsiemiena ross zbojna.
jerepud małorosły krepki człowiek
Każan ross ljetuczaja mysz
Kurcza " cyplenok
~~[illegible]~~
Kulbaba " Sołomonowa peczat'
Kruczeny panyczi lub Carski
Kudry, " ross czałma
Krycja ross stal
Knur ross: borow
Komasznia " moszka
Krasola " kres
Kijachy " palosznyk bołotnyj
Kabłuczka " kolco
Kazan kocioł.
Karwatka ross: krużka
Karabkajusja " ljezu
Kat " pałacz
Kacap z brodą Rusin
Kaczałka ross: skałka.
Kwacz ~~[illegible]~~ wiechci do smarowaniu kół.
Kaławur ross: karaul! gwałt
Khryndżoły " sołazki
Kete daj cie
~~Ke~~ daj
Kendjuch żołądek
Kiżjak suchą ~~[illegible]~~ łajno bydlęce
Kikti ross: kohti
Kłapot " płast
Kłacaju zębami dzwonię
Khnyt ross wjetylnja
Khradyna przy każdej wsi koniec lub w polu ogród.

Knysz pierog próżny
Kobynjak kaftan z kapiszonem
Kowhanka ross: Korczaha
Kowtaju " kłócić
Kożaneć łapcie, kierpce
Kożomjaka ross skornjak
Kopanycia motyka
Korż ross: peczenaja łepeszka
Korch miara wzdłuż ręki
Komjar ross: worotnyk
Krahli " kehły
Kriż " skwoż
Kryha " lodyna.
Kulisz " zidskaja kaszyca
Kula " pula
Kuna " kościelne więzienie
Kunjaja " dremlju
Kuszcz " kust.
Łopuczjuk " pustoj stebel
lubystjok " zarja
luby mene " niezabudka
Łabza " malczyk poproszajka.
Łahożu robię coś gotuję
Łantuch " wereteń
Łasyj " łakomy
Łewenec tęgi chłop
Łeżeń leniuch
Łełe, łełeczko biadaż mi
Łeszczeta dłynnyja kłeszczi
lijka woronka
litepło ciepła woda

lihwo " łohowyszcze
łoskot " szczekotka łaskotanie
łusta, łupeta " łomot chleba
łychowangcia nierządnica
łycjuwanyj nicowany
łada okonczyna w ławkach
morih murawa
moktycia martwa gnida
mokrycja ziele kurjaczy czerwjaczky
menjuk " wjun
masłyny oliwki
materynka " duszyca ziele
majka mucha hiszpańska
manija " suryk
mabut może bydz
makohon bolszoj pest
makucha " zbojna
mełaj " ~~ke~~ prosjanoj chljeb
małachaj ~~prosjanoj~~ pljet.
manat'tie " łochmotje
mandryka spieczona z twarogu łepeszka
mara, mana pryzrak lub puhałyszcze zmora
manjacza zdala pokazywać się
mamuła, murmyło " powjesa
medelan borzaja sobaka
merzenyj " skwernyj
młosno kak budto mljesz
mołozywo swieże mleko sjewszejesia
mustyt prynużdennyj byt
musułeć wodka ratafija

myrosznyk mielnik
nerusz mene „ nedotyka
nawmany „ naobum
nawyżenyj opętany
namysto „ moristo portugał
nadszcze natoszczak
nedohorok „ ogarok
nenacze jak że ~~[illegible]~~ by
neochajnyj „ neoprjatnyj.
netecza „ nastje.
oberemok brzemie
obołonka szyba w oknie
ohudyna ogród ogórczanny
odkarabkujusia odstaję od czego
odłyha odwilż
ożełedycja „ nast
odjahaju sia odziewam się
opecok mały tłusty człowiek
opołonyk „ upołowonyk
opuka mjacz obszyty skórą
opynyccia ocucić się
orela werewocznaja kaczel
osłon skamja
ostywaju obmierznąc
oś ot
ozde ot tam
otruta „ otrawa
ochyza „ slakot
oksamet sadowe gwozdzik.
osełedec „ seld
opołonyk „ holowastyk
padło ścierwo
projdyswit włóczęga
paływoda „ wseświtnyj ptut
pala „ swaja
paljanycja chleb podobny do wałenca

pampuszka ~~pł~~ pulchny chleb
panykadyło lustro.
pankaju nieodstępnie prosić
paci (babki rusk. gra)
pełka „ prok
pełena „ podot
perepecza pieczona żytnia łepeszka
peristyj raznoszerstnyj
pidłebennie podniebienie
pinnaja samoje luczszeje chljebnoje wino
pirnyk „ prjanyk
piśpa „ kwas
powitka „ saraj
pohonycz „ kuczer
pozjachaju „ ziewać
pokotjoło „ krużało
pokotom „ w powałku
pomacky „ poszczupju
pomost pot
potapci chleb z solą w wodę wkruszony
potyłycia zatyłek
potrywaj „ postój
pouz „ mimo
prasoł „ mukowjes
prowody „ otdanije prazdnyka.
probu przebug
proturjaju „ gonic
pryhołowacz „ izhołowje
prykorchnut nemnożko sosnut
prysok „ zoła z małemi gorącemi węglami
prytmom nieodstępnie
pryszełepowatyj głupiec
puha pljet

pużałno „knutowyszcze
purynaju nyrjaju
puszka „pałec
pyka lice
połunycja „kłubnyka
pirkut dziki gołąb
piwnyki „pjetuszy, hrebeszky
peczerycja szapion
pawuk „nauk.
rałec podarunek z potraw w dzień wielkanocny.
repetuju z całego garła krzyczeć
retjaz „łancuszek
rohacz uchwat
ropa rosół
rochmanyj „smirnyj
rubel zerdz do siana przy wozie
rybałka rybak
rjadno derjuha
rjażka szajka bannaja
szczypawka „(tur) ziele
szaszel robak co drzewo loczy
szepszyna szypownyk
szowkun drzewo niepłodne jedwabiowe
szulak korszun
szumyha „myszura (nędza złota)
szczyhoł „szczehłenok
sałomjak „naszatyr
swerbyhuz „dodelnyk
setech „setezeń
soneczko „boża krowka
sobaczki; bess ross
sonjasznyk słonecznik
strykizka strekoza
sunycja zemlanyka
semrjaha siermięga
silkoś jak chcesz
sirka sjera
skabka zanoza
skibka łomot chljeba
skihlu skuczę
skłyznut zczeznąć
słastjony „pyszki
stela potołok
storczaka stremhołow
strybaju skakać
stupen tah
schamenudccia opomniec się
syrowec barszcz
syłomiccju nagle
scilnyk „pospyełnok medu.
towplusia tjesnjusja.
towkacz „pest
towczenyk „tjelnoje kuszanje
trijczy troje razy
tymusz jakby
tjamlu rozumję.
taran łabardan
trojanda roza
uweredyccia utrudzić się
uczkur „hasznyk
wahany drewniana miska
wahy „wjesy wagi
wadko „toszno
wadyt „wredyt

werzeccia „ hrjezytsia
widty odtąd
wichot' „ chwoszcz
wicci odtąd
wołocyuha słoczęga
[illegible]oło [illegible] zob
wołos; „ nohtojeda
wynnycia „ gorzelnia
wyrej miejsce ciepłe gdzie ptaki
[illegible] idą zimować
wysiwki otruby
wystupci i tufty
wjazy szeja.
z wzdrom, z wszem przyborem
zowycja; zołowka
zobhat' swernut'
zaszmorh, petelka
zaskabluju; zanożu
zapuski zahowjenje
zapołocz piękny perkal
zapikanaja wodka zaprawiana
kakarwaszy obszlegi
zazdałehid zabłahowremenno
zaiczyj chołodok, spraża
żurawlyna kluka.
żach strach
żenychajusia kochac sie
żłutko kadka, (Syk)
żmutok „ swertok
żmykrut „ skrjaha
żowtjanycja żełtucha
żodnyj każdyj
żyżki ikry na nohach.

chałepa ros neljuhkaja
charpak „ bjednaja
chyżyna „ czułan nadworie
~~chyna~~
chutor folwark
chutro „ podboj, podkładka.

Wiwdja, Rodjusza Jewdocha Eudozia
Kapa, hapka = Agata
Horpyna-noczka = Agrypina
Jewtuch = Eutychius
Zinko, = Zenobij
Iwha = Eugenija
Kornij-nijko-nijec = Kornel
Karpo = Karp
Kułyna = Akilina
Kuprij = Cyprijan
Łarywin = Hilarion
Lewko = Leo
małaszka = Melanija
mosij, musiic, Musijko Mojzesz
Nyczypor Nikeforos
Odarka = Darija
Oksana Aksenija
Omelko, Omeljan Emilijan
Ochrim = Efrem
Panas = Atanasij
Ostaß = Eustach
Owsij = Eusebij
Onyśko Onisym
Oryna, Oryszka Irenij
Parchym = Parthentij
Priska = Eufrozyna
Proćko = Prokop
Pałażka = Pelagija

Ustya = Justyna
Ewenna Jeodosia
Uljana Julianna.
Jarema = Eremija
Charko = Charyton
Chymka = Eusemija
Choma Tomasz
Chiwra = Jewronija
Swyryd = Spirydon
Sołocha = Sołomonida
Soprin = Sofronij
Stecha = Stefanija
Teresko Terentij

złotaja łubka
baba (czarownica) wiara
Czort
hriwna
baś- drutka
duda
didko
siedm liczba
Korowaj
Kum
dym
Humańskij dukeń

suffixa = przytworek

ѫ odpowiada polskiemu ą

ꙗ = ją

ѧ = ę w kodexie supraślskim z XI wieka który jak z języka widać pochodzi z nad granic Wołoszczyzny oznaczono Δ tę literę

bl w najdawniejszych Kodexach zaś ꙁl

ъ w najdawniejszych rękopisach używa się często za b i przeciwnie

ѣ często za e albo za ja

111

c za s = Kuco Kuso
Kučyj Kusyj
oc cej = ot sej

cali

jeleni, kopyta gładkie na

~~grzywa 6 cali długa~~ włosy na całem ciele

cali długie grube jak szczeć u spodu biała

odbrzusze białawe parzą się w z końcem sierp:

ade mogą być oswojone i do ciągnienia

łami dobrze rzucą nasą się z sumakami

112

А ты какъ началъ - течи путь преславный,
Коим книжныи текли исполины,
И перомъ смѣлымъ мещи порокъ явный
На нелюбящихъ ученой дружины,
И разрушай всякъ обычай злонравный,
Желая доброй въ людяхъ перемѣны
Кой плодъ ученій не единъ искуситъ
А дураковъ злость языкъ свой прикуситъ.

1729. Ѳеофанъ Прокоповичъ.

Chronologiczeskij Ukazatel
sławiano russkich Knig cer 113
kownoj peczati Wypusk perwyj

Oczerk sławiano-ruskoj Bib
liografii Moskwa 1871
str. 388. 2 Rubble

114

Drewniaja i nowaja Rossija
Peterburg 1875 - 1877. 4°
(Ross. 420 I-VIII)

I) 1875 T. 1. 2. 3.
II) 1876 T. 1. 2. 3.
III) 1877 T. 1. 2.

Zywopisnaja Rossija. St. Peterburg 1879. fol. (Ross. 421/1.2)

T. I. Zeft. 1-4.

115

Lewickij Iwan M.

Hałycko-russkaja Bibliografija XIX solietija.

Lwow 1888. 8°

Wypusk VII

Kart 2 (tytuły) (czyli 9 Kart

str. V – XXII (Przedmowa)

Kart 1 (Schmutztytuł

str. 145 – 161 (Kart 9 czyli Arkusze 19. 20. 21 (jedna kartka)

Okładka.

Stephannos
Leopolsetsi

Nersesowicz Déodat
– + 9 Maja 1709
Dictionarium latino-ar-
menum – Romae 1695.
4°

Chronologiczeskij ukazatel sławiano 116
ruskich Krug Wypusk pierwyj
Oczerk sławiano-russkoj bibliografii
W. M. Undulskago. Moskwa 1871
str. 388. 2 Rub.

[sostawiono Jakowom Gołowackim 117
Głowacki J: Dopołnenie
k' Oczerku sławiano-russkoj
bibliografii W. M. Undulsko
ho [St. Peterburg 1874
przeszło str 46

Wiestnik jugo-zapadnoj
Rossij. Kijow 1864 Tom IV.
Swodnaja hałycko-ruskaja
litopys. Lwow 1874.

Rusin węgierski u horjan w krótką ubiera się koszulę wyszytą
przy rozporku piersiowem niciami czerwonej barwy, gacie nosi opię=
te i spodnie na nogach skorzane chodaki (postoły) związane
czarnemi lub barwistemi wełnianemi sznurkami (wołoky): na głowie
którą długie włosy nad czołem tylko podcięte pokrywają noszą
kapelusz (kłeban) z okrągłym denkiem a szeroką kanią. W marma=
roskiej stolicy powszechne są szerokie gacie, krótkie koszule z
nader szerokiemi rękawy. Szeroki pas (czeres) skorzany i burka
sukienna gruba z rękawami (hunja) są pospolite. Kobiety
noszą koszule staranniej wyszywane, zapaskę z płachtą, podwią=
zane są pasem czerwonym. Kobiety górskie obwięzują głowę chustą
dziewczęta zaś noszą warkocz długi. Marmaroskie kobiety słynne
z swej piękności mianowicie dziewice plecą warkocz w 2 kosy
i noszą na głowie partę plecioną na kształt wieńca z wstążek
i kwiatów sztucznych do której przypinają bukiet kwia=
tów naturalnych. Szyję goralek zdobi mnóstwo wieszadeł (monisto).
Gunie kobiet są nieco krótsze: i postoły również noszą góralki.

Chata (chyża) gorali z drzewa sosnowego stawiana, pokryta
osoką (stoszyrez) dzieli się na izbę, sień i komorę które są wy=
maszczone gliną i wybielone zewnątrz i wewnątrz; kominów nie=
ma dla tego też strzechy poczerniałe (krysza). Koło chaty stoją
stajnie (chliw) dla bydła i chlew (kutec) dla świń; w osobnem
ogrodzeniu (stożar) stoją brogi (oboroh) z sianem. Przed okna=
mi (wyzory) stoją wysokie plecione kosze na pszenice
(tenherycza) i kukurudzę (metaj) zwykłe ich pożywienie.
Środ cerkwi zajmuje murowana najczęściej cerkiew bez kopuł
z wieżą koło niej dom proboszcza, dziaka i szkółka; czasem koło
cerkwi stoi kuna gdzie sądzają przestępców. Wsią zarządza wójt
(byrow) wybrany z kmieci z przysiężnikami (bożeniki) ci
zwołują hromadę na radę. Grunta i chałupy posiadają w dobrach
szlacheckich, duchownych i koronnych emfiteutycznie nie wolno ich
rozdrobniać, zwykle następuje po ojcu syn najmłodszy. Z całego
gruntu (tełek) odrabiał kmieć do roku 52 dni pańszczyzny pie=
szej lub 52 ciągłej i dawał dziesięcinę (dižmu) z polnych zbio=
rów; płacył też i podymne dawniej. Księdzu obrabia kmieć do
roku dwa dni i daje mu ze swych zbiorów osep 2 miarki (wiky)

Rządowi opłacają pogłowne (porcyju) wynoszące po ½ Kraj:
cara srebrnego od głowy ludzkiej lub zwierzęcej: zamiast pieniędzy
może oddawać rządowi główki wroble lub wilcze (wilcza 5 flm.
warta). Dawniej aliszpan (naczelnik stolicy) nakazywał rekru:
towanie na żołnierzy (Katun) przez wójta, przed którem umykali
do lasów i uchodzili; teraz losują na służbę 8 letnią

Dzień roboczy rozpoczyna się z dzwonem na modlitwę do Najśw.
Panny na wieży; ze świtem idą na robotę; o 8 godzinie zasia:
dają do śniadania (obid) składającego się z kukurudzanego
chleba i dziamy (zacierki podbitej mąką kukurudzaną). W południe
dzwonią na modlitwę w większy dzwon i wtedy obiadują (połuden:
kowaty) Objad składa się z dziamy lub żuru (kisełycia) po:
tem z bobu, kartofli. Wieczór przy dzwonieniu na mod:
litwę wracają no domu na wieczerzę (weczera) składającą się
z kawałka gotowanej wieprzowiny i z lemieszki z mąki kuku:
rudzanej, ta jeżli jest gęsta (tokan) je się z bryndzą lub omastą,
jeżli rzadka (tokan) z mlekiem. Głównem napojem wódka
(palenka) z śliw lub wino. Karczmy które są schlud:
ne i przez żydów trzymane tylko przez męszczyzny odwiedza:
ne bywają, muzykę stanowi cygan (trudniący się zarazem
kowalstwem) na skrzypcach (huślach) i cymbałach. Rusini
sami grają na wołynkach czyli gajdach (dudy). Tańce ich:
węgierski, kołomyjka z śpiewem. Owczarze mają rodzaj
tańca w którym stanąwszy rzędem robią różne figury nogami
i wywijają i rzucają nad głową toporkami (bałta). Kobiety
zwykle tylko na praznikach tańczą. Męszczyzna śpiewa w
karczmie, kobieta przy robocie; śpiew przeciągły i podobny
do małoruskiego.

Kraj ten zwano Marmaraszyą

Karol Robert Król węgierski r. 1320 miejscami Siotrowa = panu na Bereściankach w = zemplińskiej stolicy za Sinkuri- cie się przeciw niemu z Rusinami odbiła pofirdłości Borsztyny Zbyniow, Hriadki (Techna) Karchowiany (Karpaty) Kehanowica

Rona Koriatowicza (Dominika na drugiej górze z drugiej strony miasta wybudowała klasztor dla Bazylianek z którego tylko ruiny teraz

wybudował zamek Munkacz mocny

nadał mu to xięstwo Karol do całum Munkaczem cum 300 pagis

dla Rusinów in monte Czerek gdzie grób jego: obraz cud. rażający jeźdźca jak w pogoni litewskiej)

Katedra w Munkaczu Wzięcia Bohorodycy wybudowana 1745

Li zabrał mu dobra.

Petrowicz (Petronius Kaminski)

R. 1690 było na Sejm 12 popów ruskich

Rozpoczął katedralny w Munkaczu (cerkiew Soborna Wzięcia P. Bohor.) ozdobiony 1745

Począwszy od granicy Mołdawsko-siedmiogrodzkiej wzdłuż pasma gór karpackich rozszerzają się przez 7 stolic (Komitatów) górnych węgierskich siedziby narodu ruskiego. Są oni od niepamiętnych czasów mieszkańcami tych krajów, aczkolwiek pomiędzy niemi utrzymuje się podanie iż dopiero w XIII wieku Koriatowicz sprowadził tu dla zaludnienia miejsc spustoszonych od Tatarów ruskich mieszkańców z Podola. Które kiedy się iż pochodzące się przed nawałnicą Tatarską hordy [illegible] węgierskie wtargnęły od wschodu r. 895 [illegible] z nad Dniepru w państwo wielko-morawskie, zastały tu już Rusinów. Te byli tu Rusini przed Koriatowiczem wnet widać z przywilejów węgierskich. R. 1299 d. 1 Maja Gregor z hrabia berezki jeszcze Rusin urzędnik xięcia kaliskiego Leona (Gregorius comes de Bereg officialis ducis Kalischiensium) pełnił urząd sędziego w okręgu Bereżkim.

Rusini już od dawna w Węgrzech byli zamieszkali w Węgrzech. Joannicy Bakšovits (Brevis notitia fundationis Theodori Koriathovics. Lassoviae 1804 Tomus II pars IV p. 6) mniema że przybyli do Węgier z Attyla. Wielu przybyło także do Węgier z Wołyniem Węgrów (r. 886) Almusem idącym przez Ruś od Kijowa i przebywszy góry osiedli w Marmaraszkiej, Bereżskiej i Ungwarskiej stolicy. Xiążęta węgierscy mieli z Rusina mi zwadzki. Arpad miał Xiążniczkę ruską za żonę, Zoltan zaś sprowadził Rusinów: osadził niemi gród zwany Broszvar (t. j gród ruski) Rusini ci siedli na granicy gór dla straży Królewskiej: dlatego też mieszkania ich dotąd krajowcy się zowią (Ant. Szirmay Notitia topographic. politic. comitatus Zemplen: nensis Budae 1805. p. 57) nazwa Felső: Alsó Broszó świadczy także o bytności Rusinów.

R. 1339 za panowania Karola I Króla Węg. przybył do Węgier Teodor Koriatowicz syn Litewski wnuk Olgierda uchodząc przed Olgierdem który za to że był mu nieposłuszny: chciał się oddzielić wojną z nim gotował. Pojął się tego Koriatowicz dux de Munkacz i wybudował on monaster S. Nikolaja koło miasta Munkacz: Rusini brali swych popów z biskupstwa przemyskiego. R. 1491 Król Władysław II w Munkaczu Jana za pierwszego biskupa ruskiego obrał który w monastere S. Michała w Marmaroszu w miejscu Korbeleš. Jego Król edyktem swym z r. 1491 zakazał Rusinów dla Religij prześladować. Nastą- ni biskupi ruscy byli w Munkaczu Ladislaus obrany r. 1557 od Ferdynanda I Króla po nim Hilarion Lariona r. 1558 przez Izabellę król wdowę Zapolij Jana. Niezjawiony biskup od Maxymiliana Króla r. 1569. — Ladislaus bisk. 1597 — Sergius r. 1601 Stefan Borcskaj zawojowawszy górne Węgry i tegoż biskupa pod moc swą podbił: odtąd Xiążęta siedmiogrodzcy nominowali biskupów ruskich jako to r. 1623 Petronius — r. 1627 Joannes Gregorovics czyli Gregory — r. 1633 Basilius Tarasovics † 1645 potwierdzony w Mołdawii tego r. 1640 za to że unię przyjął Xiążę Georg Rakoczy z zamku Munkaczowskim w więzieniu trzymał przez trzy lat: dopiero za wdaniem się Ferdynanda II z więzienia wypuszczony. R. 1649 Bazylianie 63 plebanów 6 archidyjakonów przyjęli w zamku Ungwar unię którą na ręce Jakuzich biskupa Agryjsk. złożyli R. Petrus Partheni Bazylian biskupa unita r. 1659 (Partheny) Nikiticsevskyi † 1685 po nim podczas niespokojnów byli znowu dysunici biskupami jako to Joannicius Zeikan (potwierdzony w Mołdawii obrany przez Zofię Bałorowną Xięcia siedmiogrodzkiego Jerzego II Rakocego wdowę r. 1661. podczas gdy miejsce biskupa uniackiego zajmował Piotr Partheni Rato Joinżały bazylian w Munkaczowskim Klasztorze — Porphirius Ardan bisk. Munkaczowski — Methrodius Rakoveczky 1685 Hegumen monastyru Munkaczowskiego Jana dysunita — Dopiero Leopold Kolonics kardynał biskup r. 1689 w Rzymie przyniósł z tamtąd Józefa de Camellis bisk. Sebastyi który wcielu naprawienia unij najprzód dyecezyją (od 1689 r.) biskupa obrany dobra r. 1690 z Rzymu potwierdzony Leopolda za biskupa obrany dobra odebrał był Grek rodem i podlegał łacińskiemu Agryjskiemu biskupowi za niego przyjęli wszyscy Rusini w Węgrzech unię. Cesar Leopold 1692 potwierdził prawa bisk ruskich: i swobody ru- sinów w Węgrzech. Umarł ten biskup 1704 po nim Józefat Rodermarszky r. 1703 przez cesarza Józefa obrany za biskupa jednakże mimo otrzymania się za nim cesarza Józefat cesarzowej matki Eleonory Magdaleny Teresy: cesarza Karola niemógł otrzymać potwierdzenia z Rzymu z powodu iż dowodził zbrojne wraz z niektóremi popami ruskiemi: walczył z protestantami Rakoczego złożył wnet r. 1715 tytuł biskupa a prefekt za urzędzie Archiman- dryty monastyru Munkaczowskiego — Cesarz Karol r. 1716 obrał za biskupa Georgius Ganadius Bizanczy plebana Nagy — Kalloiensis Episcopus Sebastopolitanus otrzymał potwierdzenie z Rzymu r. 1716 w Polsce wyświę- cony podlegał bisk łacińsk. w Agryj wyświęcony w Polsce po jego śmierci raz obrany

Andrzej Kottowicz - Basilyanin Archimandryta Lesbu Jas Biskup mukaczowski 1800 urodz. 14 listop. 1731 + 1809

R. 1816 zadecydowano utworzenie po rozdziale Biskupstwo Greckie papież Pius VII potwierdził a 1820 zaprowadzono unię

1. Biskup Grzegorz Tarkowicz ur. 1744 obrany 1817 wy święcony 1821 + 1841.
2. Józef Gagatetz nomin 1842 — 1848.

Biskupi mukaczowscy:
1.
2. Basyli Popowicz obr. 1837 wyświęcony 1838 w Lwowie

Według podania Koriatowicz obsadziwszy ofadnikami Bnegi Unga, Latorczy i Cisy widział raz w nocy anioła chodzącego po wodach Latorczy pokazującego na górę Czernecką. Natej górze więc Koryatowicz wystawił monaster mukaczowski a nadrzeczej okrągłej górze zamek mukaczowski zwany złotym jabłkiem. Był ten zamek punktem grodowym Rusi i rzeźnia na jego murach padła stawa w ręce króla Węgier Belena Trzeciego.

Teodor najmłodszy (czwarty syn Koryata (Michała) Gedyminowicza musiał przed Witoldem ustąpić z Podola na Węgry, gdzie od królów Węgierskich Karola i Ludwika andegaweńskiego dostał obwód mukaczowski. R. 1360 d. 8 marca nadał przywilej monasterowi mukaczowskiemu zbudowanemu zamek mukaczowski — Lor. 1360 objął Nowogrodek Siewierski i później Podole około 1400, zyst 1401 jeszcze.

Hefaraut

r. 1734 Simeon Olgavszky ; po nim 1738 Georgius Gabriel Blasovszky urodz. w Ungwarze na Śnieżnych Górach, który od

zimy r. 1743. Michael Emanuel Olgavszky wyświęcony w Ołpawicy na Śnieżnych Górach urodzony w Kamionce na Śnieżnych Górach, który od władzy biskupów Agryjskich uwolniony został, r. 1773 obrany Andreas Basilovszky biskupem R. 1775 z powodu fundacji miejsca Marcyja Teresa z Drugeth Bukaczu biskupstwo do Ungwaru miasta Królewskiego oddawszy na ten cel zabudowania pojezuickiego Klasztoru r. 1775 kosztem ten J. Krzyża został poświęcony 1780 d. 15 Października Seminarium ruskie w Ungwarze założono 1781.

Dyecezyja Mukaczowska obejmowała r. 1804

Komitat	Miejsca cerkiewne ruskie	Miejsca mieszane	Kościołów cerkiewnych	plebanów	dusz spowiadających się	parafii	dyżurnych
(prez) Saaroski	152	45	155	103	21621	74	6
(prez. i mult) Zemplinski	143	139	146	130	26421	141	11
(prez) Alba-Ujvar	17	63	25	15	5744	22	3
(prez) Borsod	7	14	7	6	3020	10	1
Szabolcs	17	59	41	31	9432	38	2
Szathmar	108	18	100	92	16870	119	9
Marmaros	100	8	120	135	16870	116	9
Ugocz	30	16	37	29	4030	32	2
Bereg	142	10	130	88	11845	78	7
Ungvar	88	73	84	57	11484	67	5
Scepus (prez)	13	30	13	11	17000	18	2
Gömör (prez)	3	7	3	1	5000		
Cornerfil (prez)	3	10	3	3	4000		
	13	823	499	858	690	145107.	

(Mk. 740)

S. Mikołaja na górze Czerneckiej Kozary nowo r. 1839 zyski w nim 41 mnichów

Klasztory zaś ruskie następujące: 1) Monaster Mukaczowski w Komit Bereg 18 mnichów pierwotnie od Teodora Koryatowicza założony był drewniany aż do r. 1661 w którym cerkiew Konstanty wojewoda multańśki zmurował jak to napis na kamiennej tablicy na prawej ścianie cerkwi świadczy:

Theodor Keriatowicz Kniazem był
Za odpuszczenie krichow Manastyr zrobił.
Drewjana cerkow ot wiku zostawała,
A teraz reszto roku 1661 kamennaja stała
Przez Konstantyna Wojewodu Multianskaho
z nedelieju na imia Hlofprozeju Jeho
Władykoja na toj czas Joanniki zostawał
Zo Mostyczowa o tom sia pilno staral
I toj kamień zrobity dał
Roku 1661 Maja 13

(Diec. mukacz.)

R. 1766 Kosztem Dymitrego Raz. wybudowany z muru Klasztor 2) Monaster (Dworze) S. Michała r. 1839 miał 17 bazyljanów cudowny obraz N. Maryi od r. 1696 roku 3) Monaster Lotz w Komit Szabolcz mnichów 20 zaczęta cerkiew budować z muru 1731 do końca 1756 kosztem Dymitr. Raz. L. d. prez. Krasznobrod w Komit Zemplin miejscu

L mnichy ojiedli w monastyre 1749 r. stawiony od puszkow

głównym jarmarkami kobiet 2 nad rzeką Laborcza z 13 mnichów monaster S. Ducha z cudow: na obmurowaną fundacją najprodbyła tam tylko kapliczka z cudowną matką boską dla której porządną cerkiew wymurował dawniej jeden z familij Drugeth Hlomonaj. R. 1612 odprawiał tu nabożeństwo władyka Katolicki Athanazy Krupecki na którego tak się zbuntowali Dyzunici że go tu omal nie zabili gdyby go był Count Drugeth nie wyratował, R. 1724 mnichy ojiedli tu przy monasterze r. 1744 na miejscu cerkwi drewnianej postawiona murowana r. 1752 przez bisk. Manuela

Olszewskiego poświęcona, r. 1762 sam monaster wymurowano. W Kościele w Kaplicy cudowny obraz
który podczas pożaru nie ucierpiał. 4) Monaster (Kis - Berezna) (Komit Ungwarski) s. mnichów
na miejscu gdzie monaster był niegdyś cmentarz na którym gdy raz znaleziono niezgnite ciało jednej panny
wystawiono Kaplicę przy której mieszkał jeden Bazylian z Galicyi. Gedeon Pazin Legumen tego Klasztoru
r. 1742 Klasztor wymurował pod Legumenem Gerwazym Kamińskim zbudowana cerkiew kamienna
5) Monaster (Boisztycze) (Komit Bereg) s. mnichów 1676 g. założony przez władykę Joannicego Teje-
Kar, (monaster wymurowany za biskupa Jana Bradacz. L. 6) Bukotz monaster czyli L mnichy zaś opadli tu
Bukocz Kom. Saros) była tu najpierw Kapliczka zbudowana przez ludzi z Galicyi do Sztropkowa 1686. r. 1839 było 4
na jarmarek idących przy której siedział pustelnik Arsen Bojak, r. 1742 Bazylian z Gali- bazyliano w teraz
cyi Tryarch Jaszelszky za zezwoleniem dziedzica Tomasza Szirmay przybudował tu cerkiew
: klasztor z muru. 7) Monaster (Bixad) (Komit Szathmar) mnich. 5. przez Legumena
Izaiasza Mnicha Greka unitę który tu r. 1703 będąc Archimandrytą przez zbójcę wołoskiego
zamordowany dostał Klasztor stał pusty aż w r. 1757 czerny z Munkacza go zajęli r. 1764
za Legumena Benjamin Tejer cerkiew monastera wymurowana z kamienia

Biskupstwo Episcopatus Fogaraciensis pro Ruthenis, Valachis, Rascianis in Transylvania
utworzył r. 1721 Klemens XI. Biskupstwo Preszowskie nowemi czasy z Munkaczowskiego
powstało.

Było prócz tego więcej monasterów Ruskich w Węgrech jakoto na górze Synai - Keö po stronie ziem-
plińskiej, jeszcze r. 1487 był monaster S. Katarzyny z góry Synaj Bazylianów — na Solyma wsi monaster
zwany Głotkow nad rzeką Nagy-Ag zburzony przez zbójców (w Komitacie Marmaroskim)
Rusinow wiele do Węgier sprowadzili Szlachta Węgierska przez śluby z Ruskami, Teodor Koriatowicz, Wła-
dysław Król Polski i inni, oprócz ci górny Beszkid : należeli do Koriatowicza Xcia Munkaczowskiego Społecz-
Aż do ostatnich czasów mieli wojtów zwanych Krajnik po Łacinie Faultetі od węgierskiego sołtész
(libertus) i mieli wolne grunta za to odbywali dozorstwo u panów : gospodarstwem się trudnili, rozkazy
rządowe pełnili. Krajna Krajnik przychodzi w Mandacie Ferdynanda I r. 1551 (apud Pray in
Hierarch. Hung. T. I p. 390) kraj który zamieszkują zowie się Krajnya. Rusini za to dzięki ludzie
w Węgrech, rozbójowi oddani porywają dziewczęta pięcio : sześcioletnie sobie zaślubują zniemi wbrew rodzi-
com żyjącą

Sponsae matri pronuba pacem volamque frumenti et leguminis capiti imponebat : zdrowia : szczęścia
życzyła. Chowając trupa nieśli go odkrytego w trumnie : chowając całowali w usta wszyscy — wiele zabo
bonów między niemi

Szatakeria jest to także rodzaj Rusinów od mówienia Szwo Szotak zwanych mieszkają w doli-
nie Sawarzeńskiej mają to być zabytki wojsk Marchomnickich Xcia Salana p. 51.

(Politica topographica, politica inclyti comitatus Zemplenensis per Antonium Szirmay de Szirma
conscripta. Budae typ. reg. univ. Pestanae 1803. 8° str. 485 i mappa
Język różni się nieco od Małoruskiego i Halickiego narzecza t. n. p. y twarde które się nie miękczy i po gardłowych
głoskach g, ch, k; głoskę wymawiają jak ci : trzeci element węgierski wpływ mocno na mowę ruską
przywiódł sobie wiele słów i węgierska głoska ii : wiele się zmodernizowało czyli obukryty xia. Sami Rusini
węgierscy dzielą się na : 1) Horianie mieszkający wyżej zowią się Łyszakami od używanego słowa
często Łysz 2) Dolinianie mieszkańcy dolin zwani Lemkami od słowa lem używanego. Stawne ruskie
miasteczko Łowysza (Polis) w Zaboleckiej stolicy stawne z odpustów wdzięki Ulenia Bohorodycy liczne odwiedzanych
na których się gromadzi tysiące Rusinów, Madiarów, Rumunów, Niemców do cudownego obrazu tak jak w Roztoce
w Bajowie do Bohorodycy Leżajskiej, a w Galicyi do Leżajowskiej)

Prixner Sc. Lesthini 1804. Andreas Baczinszky majac lat 83. portret in 4°

Szirmay Notit. p. 52

Rusini żyją w stolicy marmaroskiej równie w takich kurnich (dymnich) chatach jak i w Galicyi bez komina. Trudnią się więcej rolnictwem niż gotę. Werchowince zwią się mieszkańce gór w Marmaroszu i trudnią się tylko chowem rabiatowego bydła uprawą owsa. Kraina w templińskiej stolicy góralę je ruscy zamieszkują – nad wsią ruską ma dozór wójt bycrud (z węg: bíró) ten co roku lub kilka razy ustanawia cenę na bydło (tokma) we wsi zwie się to tokmyty i już nikt nie śmie drożej lub taniej bydło inne dawać. Między Bojkami w stryjskim (~~4 razy do roku~~) taką cenę ustanawiają

(Werchowina)

W pogranicznej wsi Laturka (11½ mil od Ungwaru) na górze Rikuj z galicyjskiej strony koło drogi jest na skale napis z XIII wieku księcia Leona oznaczający granice księstwa a halickiego (wspomina o nim Długosz także)

Monasterów ruskich w munkaczowskiej dyecezyi 5 a w Preszowskiej 2 tylko bazyliańskich zakonnic żadnych.

Wierzchołki gór kamienistych w marmaroskiej stolicy zowią bitymy połoninami, bo na nich rośnie wiekszą część roku leży, wierzchołki mniej wyniosłe trawą obrosłe zowią zielonemi połoninami. Lud temi wierzchołkami zalegają obszerne ciemno zielone lasy świerkowe w których przebywa niedźwiedź, żubr i zarzet bystrolotny oraz wieprz dziki, pod zasłoną tychże kolcem kwerem. Poniżej tych odwiecznych krasnych borów, rozciągają się obszerne lasy w których rozrastają się ogromne buki, kasztany dzikie grusze i jabłonie przyroda tu żyzna i rozmaitsze, ziemia pokryta kobiercem zielonym i kwieciastym przeciąga cały południowy wschodni rogów państwa. Tutaj z szumem wpadają bystre potoki narodzone w śnieżystych i skalistych położeniach do rzek większych jakiemi są Sza, Ung, Berezawa, Latorycza które wszystkie zabiera Cisowka i spokojna Cisa śpieszą do Dunaju. Wtych to zielonych liściowych lasach po obszernych porębach zwanych czyszczyznami pierzynują się gęsto zaludnione siota z cerkwiami. Każda wieś ma pola podzielone na dwie części, jedna uprawiena zwana caryzną druga leżąca ugorem i sąsiadująca za państwisko zwana tołoką. Zejdźmy na podgórze szczyty już miasteczka, tu widzimy po górach mnóstwo zburzonych zamków o których zaginęły wiadomości historyczne i których dzieje tylko w podaniach ludowych żyją. Tutaj takie rozpowiadają się winnice sławne wina ognista wydające; wina tokajskie Tochowskie z stolicy Bereghskiej zajmują pierwsze miejsce po tokajskich. Tutaj są też sławne marmaroskie kopalnie soli z których Rusini węgle Węgier sól wywożą. Tutaj są mineralne wody: Sobrańska (w ungwarskiej stolicy), Swaleczka i Siniak (w bereghskiej stolicy), Szuligi guli zw marmaroskiej stolicy podczarną górą z sporą zimną kwaśną tryszczącą wodą. – Ludność tu tejsza za dzieli się na 1) Szlachtę 2) Mieszczanie zwani poczetny ludzie wolni od pogłownego i robot poddańczych; do nich należą kupcy rzemieślnicy i rolnicy którzy gimnazyalne szkoły pokończyli. 3) Szlachta powiększej części złożone z synów miejskich i chłopskich, uniackie dzieli się na świeckie (bielcy) i zakonne (czarnocy). Do duchowieństwa powiększej części (czarnych) munkaczowskiej należą i Wołochy a do preszowskiej: Słowacy greckiego wyznania; biskupi nosili brody i długie włosy dopiero pierwszy Wasyli Popowicz biskup munkaczowski przy poświęceniu we dworze 1838 ogolił brodę. Stany popi chodzą jesienią z brodami. Gymnazyje są w Sybiobie: Ungwarze filozofia w miastach węgierskich (Koszycach) a teologia w seminarium w Ungwarze; są i 2 klasztorne szkoły dla mnichów w monasterze munkaczowskim i powszechnych; Bazyliańce chodzą czarno z brodami szkoły ruskie po wsiach gdzie uczą dzieci tylko przez zimę czytać azbuki ruską; w Budzie i Katechizm za roczną nagrodę 10-30 groszy przyjęcie dziatwa wolne mieszkanie i grunta. Liczą się po ruski uczą tylko w seminaryi na tym roku. Kazania po ruski wydane (przez Michała Luczkaja w Budzie 1831 roku) ks. Bourbonów księcia Lukieskim trzymającym u siebie popa i djakow) tegoż sławieno-ruska gramatyka wydana po łacinie, Katechizm ruski który wydał Kanonik Paweł Kutka są zwyczajne księżki: sławiańskie Rusinów gdzieby za nabycia czasów byli: znamy parochi Leszkowicz którego utwory pieśni ruskie są śpiewane, Michał Wisiarik D. Med. w Wiedniu, Piotr Sputa profesor ekonomii politycznej w uniwersyt. peszteńskim, Jan Czurgowicz, kanonik munkaczowski, Jan Lackowicz profesor, xiądz Bazyli Dokowicz członkowie peszteńskiej akademii nauk, Lodij we dworze, Bratej w Rosyi, Zelenchanski, (Wereln znany w Odesie ogrzeciel Bułgarów (zwał się właściwie Guca rodem z wsi Wielka Bybawa (Ungwar) przed stanem duchownym do Rosyi) Kanonik niejszy biskup Wasyli Popowicz Jarowadził z Kosice do Ungwaru drukarnię. Eugeni Kyszka Iwan Hadzega Iwan Rakowski (redaktor Wjestnika rządowego w Petersburgu, i gazety Kościelnej), Hieronim Gajda, Antoni Izopej profesor w Ungwarze wróżą wielkie nadzieje jako świadli mężowie. Andrej Nikołajewicz Dejtko Rusin węgierski dziadek Rosyi i r. 1850 do pisma Kijowlanin wydawanego przez Michajła Maxymowicza w Kijowie 1850 Księga III str. 19 napisał rozprawę: O karpatskiej (węgierskiej Rusi)

W dyecezyi preszowskiej 191 cerkwi paraf. filialnych, 2 monastery, 161599 dusz

W dyecezyi munkaczowskiej 463 cerkwi paraf 202. filial. 5 monast. 452788 dusz.

F(Kolubina i Szolyva)

Januar Sjeczen
Febr. Lutyj
Mart Marec
April Cwieten
Maj Trawen
Juni Czerwec Czerwen
Juli Lipec
August Serpeń
Septembr. Wereseń
October Zołtén T. I.
Novemb. Listopad
December Studeń

October 1888) T. I
November
December.
Januar 1889) T. II
Februar
Marec
IIe połrocze
Kwiecień 1889 T. III.
Maj
Zesz IX Czerwiec

Grigorij Fedorowicz Kwitka ur. 30 listop 1778
w Osnowie pod Charkowem + 20 sierp.
Opanas Markowicz + 31 sierp v. s. 1867 w Czernihowie
(Wasylewicz rewizor akcyzy
żona: Maria Oleksandrowna Wełyńska autorka
Narodni opowidania przez Marka Wowczka.
Osyp Fedkowicz + 31 Grudn. v. s. 1887
Danilo Mtaka (Worobkiewicz) poeta.

122

Stefan
Pankowicz bisk. mukaczewski + 1874

Joan Pastelij bisk. mukaczew. od 1875 d. 9 maja

Teofil Bendella metropolita Bukowiny i Dalmacyi od maja 1874.

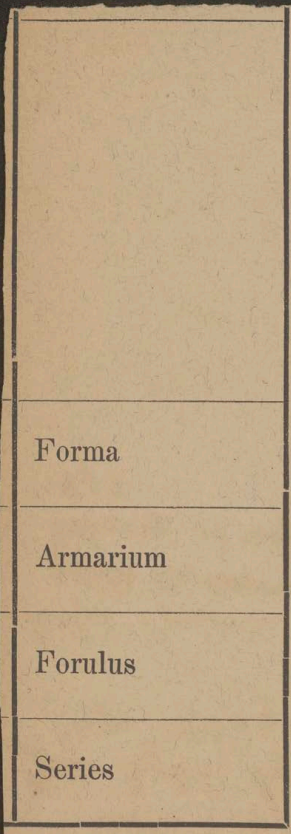
Forma
Armarium
Forulus
Series

Lenz Fr. E. De Duchoborzis. Dorpat 1829. 4°
Stefan Jaworski — Nowicki
123

124

Szestodnew Kraków 1491. (Nr 1) Kart przeszło w Wrocławiu w Bibl. Elizabet.) 167

Czasoslow Krakow 1491. (Nr 2) Kart 384 w 48 ark

Triod postny 1491. (Nr 3)

Czertkow Katalog 1845. Moskwa.

Oczerk sławiano-ruskoj bibliografii W. M. Undolskago s dopołnenijami A. Th. Byczkowa i A. Wiktorowa. Moskwa 1871. 8°

Literatura sławiańska

125

Sbornik Michała Księcia Obolenskiego Moskwa 1838. Zesz 1–X. są akta od r. 1506–1615 w Zeszycie 1. Księga poselska Xtwa litewskiego z r. 1506 Zesz 5 Dziennik poselstwa litew. 1556 Zeszyt 6. Sprawozdanie z poselstwa Lwa Buchowieckiego 1576. Zeszyt 7 Instrukcyja posłow Lwu Sapieże, Stan. Warszyckiemu i Eliaszowi Pielgrzymowskiemu r. 1600 (po polsku) i t. p.

Rościsław Michałowicz ruski udzielny Książe na Dunaju przez Pałauzowa. Petersburg 1851.

Bibliograficzeskije otrywki (Iz Oteczestw. Zapisok 1855) IV Sptrb w typ. Korolewa 1855. 8º st. 40.

Katalog knig biblioteki Imp. Uniw. Św. Władymira. Kijew 1854–1855 Wypusk I–IX 4º st. XII. 350. 276. 92.

Opisanie rukopisej Synodalnoj biblioteki sostawlen. archimandrytom Sawwoju. Moskwa 1855. 8º st. 155. 11.

Opisanie sławianskich rukopisej moskowskoj synodalnoj biblioteki. Otdjeł I: Swiaszczennoje pisanie. Moskwa 1853. 8º st. XIV. 339.

Mserjanca Zarmajra: Propisy tureckago czystopisanija Moskwa 1855 w litogr. Szełkownikowa. 4º 10 kart

Wojenno-topograficzeskaja karta Rossiiwzech werstnom masztabie: Chersonskaja gubernia na 32 listach, Kijewskaja na 25 list. Wołynskaja na 32 list. Miskaja na 41 list. Podolskaja na 24 list. Zemli wojska donskago na 63 list (1855)

Keppena: Etnograficzeskaja karta Jewropejskoj Rossii. Izd. 3e Sptrb. 1855 (4 duże ark. z textem)

Nikodyma (soborn. jeromonacha) Naczało czernigowskoj jerarchii poslje meżdu-archijerejstwa (Iz 40 Nº Czernig. Gubern. Wjed.) Czernigow. 1855 w gubern. typ. 8º st. 13

" " " " Jepiskopy czernigowskije (Iz Nº 41–45 Czernig. Gubern. Wjed.) Czernigow 1855. 4º st. 22.

Mjesteczko Ljubicz (Iz Nº 48–50. 51. 52 Czernig. Gubern. Wjed) Czernigow 1855 w gubern. typ. 8º st. 82

Statut wełykago knjażestwa Łytowskago. 1566 goda. Izd. Imper. Obszcz. Istorii i drewnostej rossijskich. Moskwa w uniw. typ. 1855. 8º st. 242.

Russkaja Staryna w pamiatnikach cerkownago i graždańskago zodczestwa, sostawłena A. Martynowym. Tekst socz. J. M. Snegirewa Moskwa 1855 w typ. W. Gotje. – God V Tetrad XV fol. st. 143–160 i XVII–XX z 7 tabl.

Kossowicza: Sanskryto-russkij słowar. Izdanie wtorago otdjeł. imper. akademii nauk. Sptrb. 1855 w typ. Akad. Nauk. 4º Tetrad wtoraja (st 145–320)

Athanasjewa-Czużbinskago: Słowar małorusskago narjeczija Izdan. wtorago otdjeł. imper. akademii nauk. Sptrb w typ. akad. nauk 1855 4º Tetrad 1aja st 175 (A–3)

Deszko: Wengerskaja grammatyka s russkim tekstom i w srawnenii s czuwaszkim i czeremisskim jazykami. Sptrb. w Morsk. typ. 1855. 12º st XXXIII. 308 i 2 tabl.

Fon-Junka Alfred: Prokazy Kiewlanina w gorodie Wasyl-kowie, komedia w odnom djejstwii. Kiew 1855 w typ. Gliksberga 8° ff. 82

Athanasjewa: Narodnyja russkija skazki. Moskwa w typ Al. Jenena 1855. Wypusk I 8° ff. XVIII. 131.

Russakowa Fieodora: Russkije prostonarodnyje rasskazy. Opyt izdanija dla narodnago czytenia. Izd. 9e. Moskwa w typ Al. Jenena 1855. 18° ff. 107.

Woronowoj Augusty: Djetskije portrety. Petersb. 1855. 12° (dla djaci)

Ssyromowoja A: Pierwoje cztenije i pierwyje uroki dla matenkych djetej. Izd. 4e. Spbb. 1854.

Kokszarowa Nikołaja: Materiały dla mineralogii Rossii. Spbb. w typ. Gtazunowa 1852-1855. 8° Czast I ff. 412 i 28 tabl. litogr. Czast. II ff. 112.

Mogilewskaja flora izdawajemaja P. Labo i K. Czetowskim Mohylew na Dnjepre w guber. typ. pol. Centuria I. II. III. (po 7 kart)

Sjewerowa Nikołaja: Periodicieskija jawienija w żyzni zwjerej, ptyc i gadow woroneżskoj gubernii. Moskwa w typ. A. Jewreinowa 1855. 8° ff. XXXV. 430. i 3 tabl.

Gogowicza: Jestestwennaja istorija guberij kijewskago uczebnago okruga: Botanika (Obozrjenije rosudystych i polurosudystych rastenij wchodjaszczych w sostaw flory guberij kijewskoj, czernigowskoj i połtawskoj) Kijew w uniw. typ. 1855. 4° ff. 147.

Дитля: Лѣченіе воспаленія лёгкихъ безъ кровопусканія основанное на физіологическихъ анатомико-патологическихъ и клиническихъ данныхъ. С Нѣмец. перев. Д-ра Ф. Адамъ Спб. 1855 8° стр. и ц. Акад. Наукъ. 8° ff. 179.

Recenzyja w Wojenno-medycz. Zurn. (Wojenno-medicinskij zurnal) Kn LXVI N° I — w Trudy J. W. E. (Imperatorskago Wolnago Ekonomicznego Obszczestwa) 1855 T. III N° 7 — w Otecz. Zap. 1856 N° 1. (T. CIV)

Bibliograficzeskij ukazatel knig wyszedszych w Rossii w 1855 i statej pomieszczennych w zurnalach i gazetach. Spbb. 1855. 8° Cz. I ff. 90. Cz. II ff. 90.

Słowar russkich chudożnikow, wajatełej, żywopiscew, i procz. s drewniejszych wremen do naszych dnej (XI–XIX w.) Tom I. Wypusk 1. A. (500 imion). Sptbg, typogr. M. Stasiulewicza 1894. 4to str. XV. 350. (druk 2000 exem.) 3 Rub.

Istoriko-jurydyczeskije materiały izwłeczennyje iz aktowych knig gubernii Witebskoj i Mohilewskoj, chraniaszczych sia w centralnom archiwie w Witebskie i izdannyje pod redakcijeju i d. archiwariusa sego archiwariusa sego archiwa M. Werewkina. Wypusk 21ty. Witebsk typ. G. Małkina 1894. 4to str. IV. 516. 154. (dr. 800 ex.) 1 Rub. 5 Kop.

Jasinskij M. N. Opis aktowoj knigi Kijewskago centralnago archiwa No 2058. Offic. izd. archiwa. Kijew, typ. Uniwers. (W. Zawadskago) 1894. 8vo str. 14 (dr. 400 ex.)

Storożewskij N. K.: Semen Palij. Kijewskoje Poljesje, Wołyń 1670–1710. Żytomir, typ. wołynskaja gubernskaja 1893. 16o str. 131. (dr. 800 ex.) 1 Rub.

Ewarnickij D. I.: Iwan Dmitrijewicz Sirko, sławnyj Koszewyj ataman wojska zaporożskich niżowych Kazakow. Sptbg, typ. I. Skorochodowa 1894. 8vo str. 163. (dr. 624 ex.) 1 Rub. 50 Kop.

Leontowicz Th. I.: Oczerki istorii litowsko-russkago gosudarstwa. Sptbg, typ. W. Balaszowa i K. 1894. 8vo str. 402 (druk 250 exempl.) 3 Rubl.

Dobrowolskij W. I.: Smolenskij etnograficzeskij Sbornik. Czast II. (Zapiski Imp. russk. geograf. obszczest. po otdieł. etnografii Tom XXIII. Wypusk I.) Sptbg, typ. S. Chudekowa 1894. 8vo str. IV. 443. (dr. 800 exempl.)

Draganow P.: Makedonsko sławianskij Sbornik, s pryłoż Słowaria. Wypusk Ity (Zap. Imp. rus. geogr. obszcz. po otd. etnogr. Tom XXII Wypusk 1.). Sptbg, typ. Je. Jewdokimowa 1894. 8vo str. 272 (dr. 600 ex.)

Piesni russkago naroda, sobrany w guberniach Archangelskoj i Ołoneckoj w 1866 godu. Zapisały słowa Th. M. Istomin; — napiewy G. O. Djutsz. Izdano Imp. russk. geograf. obszcz. na sredstwa Wysocz. darowannyja. Sptbg, typ. E. Arnholda 1894. 8vo str. XXIV. 244 i 1 karta (dr. 940 ex.)

Bogolubow N. P.: (prof.) Graf Moryc Benjowskij. Istoriczeskaja byl. Moskwa, typ. I. Sytkina 1894. 32° str. 187. (2000 exempl.) 50 Kop.

Klaczko L. P.: „Perwyj [illegible] god obuczenija zakonu Bożiju." Rukowodstwo k naczalnomu obuczeniju dla jewrejskich djetej mładszago wozrasta. Izdanie 21e isprawł. i dopołn. Warszawa 1894. 20 Kop. 2) „Wtoroj god obuczenija zakonu Bożiju." Rukowodstwo k obuczeniju mołytwam i katechizisu dla jewrejskich djetej. i Molitwennyj otdieł sostawił L. R. Klaczko. Warszawa 1894. 20 Kop. (Komitet nauk w Ministerstwie oświecenia zalecił dla szkoł hebrajskich 1894)

Herbaczewskij Th. (swiaszcz.): Russkija drewnosti i pamiatniki prawosławija w Chołmsko-Podlaszskoj Rusi (Lublinskoj i Siedleckoj gub.) Soczynenie i izdanie lubitela russkoj staryny. Warszawa 1892. str. 147. II

Leontowicz Th. I.: Oczerki istorii Litowsko-russkago prawa. Obrazowanie territorii Litowskago gosudarstwa. Sptbg 1894 (3 Rubl.)

Hałycko-russkij wiestnik. Redakt. Was. Step. Dragomireckij Koll. sekret. Sptbg 1894. Co miesiąc od Kwietnia 1894 cena 4 Rubl. rocznie, a z przesyłką 5 Rubl.

Sbornik pamiatnikow russkoj narodnosti i prawosławija na Wołyni. Izdawajemyj technikami stroitelnago otdiełenija Wołynskago Gubernskago Uprawłenija. Żytomir, w typo-litografii A. Szadowa 1868. fol. Wypusk I. Kart druk. 8 (Gorod Ostrog, text) i 4 tablice litograf. (3 widoki Ostroga: Zamkowa góra, ruiny cerkwi Bohojawłenia, baszta - Katedra katolicka w Żytomierzu i Soborna cerkiew tamże) 1 Rub. /: Drugi zeszyt miał obejmować: Widok cerkwi Bohojawłenia w Ostrogu od północy - Kościół S. Trojcy w Międzyrzeczu, Kollegium jezuickie w Ostrogu; portrety Janusza Księcia Ostrogskiego i jego błazna Bohdana Objedała - ale nie wyszedł)

Spis tablic wygotowanych do dzieła: Sbornik pamiatnikow ruskoj narodnosti i prawosławija na Wołyni 1868 (Którego tylko I Zeszyt wyszedł:) : 1) Katedralny prawosławny Sobor w Żytomierzu 1858. 2) Katolicka katedra w Żytomierzu. 3) Ogólny widok Ostroga. 4) Ruiny cerkwi Bohojawłenia w Ostrogu od południowej strony. 5) Baszta na zamkowej górze w Ostrogu zbudowana w XV w. (Zeszyt I.) — Niewydane: 6) Ruiny cerkwi Bohojawłenia w Ostrogu od północy. 7) Kościół S. Trojcy w Międzyrzeczu z XV wieku. 8) Kollegium jezuickie w Ostrogu. 9) Widok m. Chorucza. 10) Ruiny cerkwi Św. Wasyla w Ostrogu zbudowanej przez Włodzimierza W. od wschodu, 11) tejże od zachodu, 12) tejże od północy. 13) Mogiła Kniazia Olega ubitego pod Chorucze. 14) Kurhan w którym pochowany Kniaź Igor. 15) Grobt Św. W. Xiżny Olgi. 16) Wanny W. X. Olgi. 17) Skała z śladami kopyt koni W. X. Olgi i jej syna Światosława. 18) Łuck, widok. 19) Forteca tamże. 20) Brama wjezdna do fortecy w Łucku. 21) tejże z drugiej strony. 22) Ruiny cerkwi Św. Dymitra zbudowanej przez Włodzimierza W. w Łucku. 23) Ruiny cerkwi prawosławnego Bractwa w Łucku. 24) Stara fortezna w Łucku. 25) Cerkiew S. Wasyla zbudowana przez Włodzimierza W. w Włodzimieniu-wołyńskim. 26) Napis na Kamieniu w tejże cerkwi. 27) Cerkiew zbudowana na początku XII wieku przez W. X. Mścisława Szastawicza. 28) tejże Cerkiew. 29) Cerkiew nagorna we wsi Zimne zbudowana przez W. X. Włodzimierza. 30) Mała podgórna cerkiew tamże. 31) Widok wsi Zimne z pałacykiem W. X. Włodzimierza. 32) Zamek Królowej Bony w Krzemieńcu. 33) Stary Kościół w Korcu. 34) tenże. 35) Ruiny zamku Książąt Korcckich. 36) Widok m. Zasławia. 37) Obraz Bogarodzicy w cerkwi Św. Wasyla w Chorucu (z czasu Włodzimierza W.). 38) Obraz S. Wasyla, tamże. 39) Obraz Bogarodzicy we wsi Zimne, z czasów Włodzimierza W. 40) Starożytny obraz Bogarodzicy i Św. Mikołaja w mieście Korcu. = Portrety: 1) Iwan Konstantynowicz X. Ostrogski (który porzucił prawosławie): 2) Jego bratanek Bohdan Objedat (rzut.). 3) Ród fundatorów pierwszych Ławry jeworskiej Ławry. 4) Mikołaj Potocki starosta Kaniowski. 5) Ostatni Książe Ostrogski. 6) Maryna Mniszchowna. 7) Dymitr Samozwaniec. 8) Bohdan Chmielnicki. 9) Konstantyn Książe Wiśniowiecki. 10) Michał Wiśniowiecki. 11) Dymitr Wiśniowiecki. 12) Jeremi Mohyła-Wiśniowiecki. 13) Zaślubiny Maryny Mniszchowny z posłem w Krakowie. 14) Koronacya w Moskwie. 15) Ślub w Moskwie. 16) Cerkiew w Wiśniowcu w której rz według podania Koronował Dymitr Samozwaniec.

Russkija byłyny staroj i nowoj zapisy. Pod redakc. akad. N. S. Tychonrawowa i W. Th. Millera. (Etnograf. otdieł Imp. Obszcz. lubit. jestestwoznaniga, antropologii i etnografii.) Moskwa 1894. 8°. str. VIII. 88 i 305. (druk. 800 ex.) 2 Rub. 50 Kop.

Wiszniakow Je. P.: Bielowieżskaja puszcza (Nabroski perom i fotografijejn. Sptbg (typ i fotogr. W. I. Sztejna) 1894. 4to 27 str. i 47 fototypii. (druk. 520 exempl.)

Rubinsztejn S. F.: Chronologiczeskij ukazatel ukazow i prawitelstwennych rasporażenij po gubernijam Zapadnoj Rossii, Bielorussyi i Małorossii za 240 ljet, s 1652 po 1892 god. Izdanie Rubinsztejna. Wilna 1894. 8vo str. 930. (druk 1100 exemp.) 5 Rubl.

Biblioteka dla cztenija w numerze ostatnim 15 na miesiąc Marzec 1835.
jest pietnaście serbskich pieśni na Rossyjskie przełożonych
przez A Puszkina, nazywa on je pieśniami Słowian za=
chodnich dalej jest tam Prof. Pogodina Rozprawa o
kształcie i źródłach Kroniki Nestora. W Lutym 1835
wyszło: Ruskie (?) powieści pod tytułem Byli i Nebylicy
przez Włodzimierza Ługańskiego — także Skazanie
o poboiszczje Welikawo Kniazia Dymitryja Joannowicza
Donskawo s nieczestiwym Carem Mamajem i s
bezczislennymi Tatary na Donu na rjekje Niepjad=
wje, na polje Kulikowje Dzieło z wieku 15 wydane przez
Nikołaja Gołowina

Opisanie statystyczne miasta Wilna przez Michała Balińskiego Wilno w druk
J. Zawadzkiego (str. X i 207)

~~Korrespond~~ Juny 1834. Bibliotheka dla cztenija o tych dziełach daje wiadomość
Briefwechsel der Päbste mit den Russischen Czaren des X Jahrhunderts nach ei=
ner in den öffentlichen Bibliotheken Roms neuerlich aufgefun=
denen Handschrift u. mit unmittelbarer Übertragung der Ori=
ginaldokumente aus dem Lateinischen Texte ins Russische
übersetzt. Wynalezienie ważnych tych aktów mamy podzięko=
wać zmarłemu Kanclerzowi Romanzoff.

Dzieła Admirała Sziszkowa w XVI tomach
Smirdin wydaje nowe wydania Klassykon Batuszkowa 2 Zd Karam=
sina 18 Zdr Szukowski 6 Zdr Dzierżawin 6 Zdr Boratyński 3 Zdr
Kozłow 2 Zd — Bestuszew (pod nazwą Marlińskiego) powieści 5 Zdr

July 1834: Erzählungen nach Russischen Volkssagen von Makaroff
Beschreibung des Wologdaschen Gouvernements von Nikolaus Brusilloff
Louis Pâris wydał tłomaczenie Nestora z adnotatiami i własną historyą
Histoire de Russie d'après les chroniques nationales" dobre pismo
August 1834. Gschte der Mongolen von den ältesten Zeiten an bis zu Tamerlan
Aus dem Persischen übersetzt von Grigorjeff.
Denkmal des christlichen Glaubens in China. Aus dem chinesischen übersetzt von
Zachar Leontjeff
San dszö dsing ili Troiesslowie ss' litograficrowanoim Kitaiskim Textom
St. Petersburg 1 Bd. 4to wydał ~~Pater~~ Mnich Jakinth.
September 1834 Ukrainische Volkslieder herausgegeben v. Michael Maximowitsch
das goldene Jaroslaff-Thor in Kieff errichtet im 11 Jahrhundert und aus der
Erde gegraben im J. 1832. Von N. Samoiloff.
November 1834. Leitfaden zur Sammlung historisch-diplomatischer Urkunden, auf-
bewahrt im Archiv der Ritterschaft des Herzogthums Liefland
Das bucklige Pferdchen ein Russisches Mährchen von P. Jerschoff.
Allgemeines Kirchen-Slavonisch-russisches Wörterbuch.
Über Aberglauben u. Vorurtheile von Polykarp Pusina.
Kleinrussische Lieder von G. Grebenki
Chroniques Traditions et Legendes de l'ancienne Histoire des Flamands; re-
cueillies par M. Octave Delapierre. 4 fr.
November 1834.
Kieff in seinem Entstehen, Glanz, Ruhm, Größe, Untergang u. Wiederaufleben
Mit geschichtlichen Beschreibungen der zwey ersten christlichen noch be-
stehenden Kirchen mit deren Rissen u. Plänen von Nikolaus Sa-
moiloff.
Oktober 1834
Umständliche Nachrichten über die Kalmüken an der Wolga. An Ort und Stelle
gesammelt von N. Nefedejeff.
Translations in to English verse, from the poems of Davyth ap Guilym
(Übersetzung Gälischer Gdchte) 3 Schilling

Basni, byli i nebylicy Luganskago Spb. w t. Grecza 1835 g 3 cz. 12 r. ass.
Weczera na chutorje błyż Dikańki, powjesti izdann. Pasocznikom Rudym Pańkom. Izd. wtoroe. Spb. w t. Depart. wnjesz. torgowli 1836. g. 2 cz. 12 r. ass.
Dwojnik ili moi weczera w Małorossii, socz. A. Pogoriel'skago Spb. w t. Akademii nauk 1828 g. 2 cz. 10 r. ass.
Kitajskaja powjest' perew. s Kitajskago jazyka Leont'ewskim Spb. w t. Depart. wnjesz. torgowli 1835 g. 5 r. ass.
Mirgorod powjesti, służaszczija prodołżeniem Weczerow na chutorje bliz Dikańki socz. Gogolja Spb. w t. Depart. wnjeszn. torgowli 1835 g. 2 cz. 12. r. ass.
Morskija sceny socz. Dawydowa Spb. w t. Depart. wnjesz. torgowli 1836 g. 7 r. ass.
Naśki ukrainsky kazky Zaporożcja aśka Matworynky M. w Uniwersit. t. 1835 g. 2 r.
Nowyja powjesti fantasticzeskija puteszestwija Barona Brambeusa. Spb. w t. Pljuszara 1835 g. 10 r. ass.
Razskazy o byłom i nebywałom M. w t. Semena 1834. g 2. cz. 10 r.
Russkie powjesti i razskazy Martynskago Spb. Izd. wtor. w t. Wingebera 1835 g. 8 cz. 35 r. ass.
Thedjusza Motowil'skij Ukrainskij roman socz. Kutżinskago M. w Uniwersitets. t. 1833. g. 4 r.
Dennica almanah na 1834 g. 5 r. ass.
— — — 1830 - 10 r. ass.
Wzgljad na suewjerija i predrazsudki P. Puzyny Spb. w t. Ross. Akademii 1834. g. 5 r. ass.

130

Hetmani Kozacy: Konstantyn Wowk 1626. — Michał Dorofzenko ubity w Krymie 1628 — Taras Prasyła hetman wojuje z Polską 1628 — Hryszko Sawicz Czorny obrany hetmanem przez Polską, 1628, ubity 1630. — Tymotej Michajłow Orenda (Arendarenko) hetman 1628 — Leonty Bubnowski 1630 — Iwan Petryzycki 1630 — Andrzej Hawrylowicz 1631–1632 — Semen Perewiąska 1632 — Samuel Sulima wzięty 1635 — Sawa Kononowicz czyli Sawaltowicz ubity 1635 — Wasyl Tumuleńko 1637. — Paweł Tychnowicz But czyli Pawluk wzięty 1638. — Karpo Podkowa Kożucha 1639 — Piotr Jatmuzina Zawilichowski 1646 — Joan Barabasz (Ilija Karaimowicz Ormianin) 1646

Bractwa Stauropigie Lwów od r. 1588, Wilno od 1588, Łuck od 1620, Stuck od 1620, Mohilew od 1633, Krechow od 1628, Kijow w cerkwi Bohojawleńskiej od 1620, Skit (maniawski od..

Szkoły ruskie bractkie: Lwow od 1586, Wilno 1588, Kijow 1589, Prześl 1591, Mińsk 1592, Bielsk 1594, Mohylew 1597, Łuck 1617, Pińsk 1633, Orsza 1648.

Ceremonie Cerkwi wschodniej: Obiednia (Missa) — Wieczernica (Vesperae) — Nawieczernica (Completa) — Połunoszcznica (Nocturnum) — Jawtrynia (Matutinum — Jutrznia) — Stawrowie (Laudes) — Perwyj czas (Prima) — Tretij czas (Tertia) — Szestyj czas (Sexta) — Dewiatyj czas (Nona)
Pieśni: Psalmy, Pienija, Antyfony, Tropary (Graduały), Kondaki (Collectae), Irmosy (Hymny), Stychery, Kanony, Paramii

Szkoły malarskie w Rossyi: 1) Hreczeskaja z XIV w. 2) Korsuns-
kaja w XIV w. 3) Serbskaja w XV w. 4) Nowgorodskaja w XIV w. 5)
Kostromskaja w XVI w. 6) Ustjużskaja w XVII w. 7) Moskowskaja
w XVI w. 8) Strogonowskich ikonopiscew w XVI w. 8) Baronowskich
-pisem w XVII w. 9) Sybirskaja w XVII w. 10) Kostromskaja w XVII w.
11) Połufriażkaja w XVII w. 12) Friażskaja w XVII w. 13) Kijewskaja
w XVII w.

Monet klasyfikacya 1) Makedonskie (336 przed Chr.) 2) Syro-greckie
(336 przed Chr. – 94) 3) Partyjskie 4) Pontyjskie 5) Kappadokijskie
6) Grecko-egiptskie (285-30) 7) Staro-hebrajskie (164 – 54) 8) Staro-
greckich miast. 9) Mało-azyatyckie i kolonij syryjskich. 10) Syra-
kuskie. = 11) Rzymskie konsularne i cesarskie (Juliusza Cezara 44 po Chr.)
(Augusta 44 – Tyberiusza 14 – Germanika 19 – Nerona – Klaudyi – Wespa-
zyana – Domicyana – Trajana – Adriana i Sabiny – Antonina Piusa i Faustyny
138 – Marka Aurelia Antonina 168 i t. d.). 12) Bizantyńskie.
14) Średniowieczne, zachodnio-europejskie 15) Wschodnie: kufickie, perskie
tatarskie, gruzińskie chińskie – 6) Medale, żetony, pieczęcie.

Noworocznik Ukraiński 1831 Charkow 12° str 136. 5 rubl assign

Sergiusza Glinki Opisanie przesiedlenia do Rossyi ad der bridżańskich Ormian z krótkim przedstępnym wykładem historycznych czasów Armenii Moskwa 1832. 8° str 142. 32 labl. 4 rubl. ass.

Pamiętniki (Походныя и путевыя записки) Pamiętniki z czasu kampanii polskiej w r. 1831. wydane r. 1832. 8° str 171 rubl. 5 assig

132

Russkija narodnyja poslowicy i prytczy izdannyja I. Snegirewym. Moskwa w uniwersytetskoj typografij 1848. 8vo XLV i 502

Skazanija russkago naroda sobrannyja I. Sacharowym Tom I (Knigi 1. 2. 3. 4.) St. Peterburg 1848 3 Rbl. 8vo

" Tom II (Knigi 5. 6. 7. 8.) St. Peterburg 1849 str. 593 3 Rubl W typo. Sacharowa.

Obozrienie starinno-russkoj bibliografii Soc. I. Sacharowa. St. Pet. 1849. 3 Rubl.

Issledowanija o russkom ikonopisanij Soc. I. Sacharowa. Spb. 1848. 75 Kop.

Istorija Malorossii Nikolaja Markewycza. St. Peterburg 1842. 4 Tomy 8 Rubl

Ruskij wiestnik 1841. Zeszyt XI i XII są tu
O wyborze Augusta III na tron polski 1733.
a w r. 1842 Zesz V i VI są materyjały do bytu Suworowa w Warszawie 1795.

Энеида перелицеванная И. П. Котляревскім (sześć części) z słownikiem małoruskim 1842. Charkow

Описаніе русскихъ и словенскихъ рукописей Румянцовскаго Музеума составленное Александром Востоковымъ Спб. 1842. 4°. str 900. Cena 5 rubli srebr. (w magazynie Ю. А. Юнгмейстера. u Policejskago mosta w domie Kotomina.

Istorija rossijskoi Cerkwi 1841. 5 rubl. ass.

Pisma o bogosłużenij 1842. 5 rubl. ass.

Puteszestwije po Sw. Miestam Ruskim 4 rubl. ass.

Słowar ruskich świetskich pisatełej, sooteczestwennikow i cużestrancew pysawszych w Rossyj, służaszczyj dopołnieniem k' Słowariu pysatełej duchownago czyna sostawłennomu Mytropołytom Jewhenyem. Tom perwyj Moskwa 1838. 8 Rubl. ass. (u Iwana Głazunowa)

Исторія Малороссіи Николая Маркевича Moskwa 1842. Pięć tomow (150 ark) 8 Rubl. srebr. u Ksenofonta Aleksejewicza Połewago w St. Petersb. i w Moskwie bardzo ciekawych dużo dokumentow.

Думки и Пѣсни. Та ще де що. Амвросія Могили Съ нотами Харковъ. 1842. 1 Rubl. srebr.

Купала на Ивана Малороссійская опера. соч. Стецька Ш... Харковъ 1842. 5 Kop. srebr.

Описаніе старопечатныхъ книг славянскихъ служащее дополненіемъ къ описанямъ Библіотекъ Графа Ѳ. А. Толстаго и купца И. Н. Царскаго, издал П. Строевъ Москва (w typografii Seływanowskago) 1841. str VIII i 270 z 2. rysunkami

P. Strojew: Opysanie staropeczatnych knig Grafa Tołstago 1829.
(jest tu wiadomość o drukarniach sławiańskich)

P. Strojew: Staropeczatnyja knigi chraniaszczyjasia w bibliotekie J. N. Carskago. 1836.

Istorija rossijskoi cerkwi. Wtoroje izdanie. Spt. 1840.
1 Rubl. 4 Kop. srebr. (w księg. Ksenofonta Polewago)

Izłożenie symwola wiery prawosławnoj wostocznoj katholiczeskoj cerkwy Izdanie tretje. Sptb
O Tyturgii. Sptb. 1842. } 50 Kop. ser.

Podrobnaja generalnaja karta rossijskoj imperii swierennaja Ałeksjewym Sptbr. 1838 15 kart. 4 rubl. srebrn.

Atłas rossijskoj imperii sostawłennyj Sawynkowym Sptbr. 1838. 4 Rubl. 30 kop. srebr. (u Głazunowa w Petersb obie karty)

Skazania o rodie kniaziej Dołgorukowych. Spb. 1840. 3 Rub sreb.

Rossijskij rodosłownyj sbornyk izdannyj kniazem Petrom Dołgorukowym. Czetyre kniżki. Spb. 1841. 2 Rub 30 Kop. srebr.

Rozpysanie traktow od S. Peterburga i Moskwy i drugich waznieiszych miest rossyjskoi imperii Sptb. 1842. 75 Kop. ser.

nowyj karmannyj S. Peterburga s planom i 12 litogr. widami Sptb. 1842. 1 Rub sr.

Ukazatel dorog doroznik guberskich i uizdnych pocztowych dorog w Rossyjskoi imperyi 1842 (s kartoju) 6 Rubl. ass.

Istoryczeskija swiedienija o żyzni prepodobnoj Jewfrosynij Knjażny Połockoj Sptb. 1841. 1 Rub. 50 Kop. srebr.
2 (z wyobrażeniem Knyża przez nią cerkwi Połockiej darowanego.)

Skazanija kniazia Kurbskago N. Ustriałowa. Izdanie wtoroje Sptb. 1842. 4 Rubl. srebr. (z portretem Iwana groznego i mappami)

Исторія Малой-Россій сочиненіе Н. Бантышъ-Каменскаго. Moskwa 1842. 7 Rubl. 15 Kop. srebr. w 3 częściach z 19 portretami 5 rysunkami, 26 kostiumami, planem bitwy pod Beresteczkiem, faxymilami i kartą Małorossyi

Паломникъ кіевскій ily Putewodytel po monastyriam i cerkwam Kiewskim dla bohomolcew posieszczajuszczych Swjatynju Kijewa. Kijew 1842. 8° 75 Kop. srebr.

Гайдамаки Поэма III. Шевченки на малороссійскомъ языкѣ. Спб. 1842. 1 Rub. 43 Kop. srebr. (str. 131)

Istorija Nowoj-Sieczy ily posliednjago Kosza Zaporozskago izwleczena iz sobstwennago Zaporozskago Archiwa A Skalkowskim Ogecca 1841. 3 Rubl. 30 Kop. srebr. (w Petersburgu u Polewago)

Powiesty i predanija narodow Sławjanskago plemeni izdannyja u J. Boryczewskym Dwie czasti. Spb. 1842. 2 Rubl. srebr. 12°

Opysanie Sanktpeterburga i ujezdnych gorodow S. Petersburgskoj gubernii Iwana Puszkarewa. Sptb. 1841-1842. 4 Części 15 Rubl. assygn.

Tafeln zur Statistik der österreichischen Monarchie für das Jahr 1842. Wien in der Staatsdruckerei (przeszło 130 ark druk)

(Flächeninhalt, Bevölkerung, geistige Cultur, Klerus, Erziehungs- u. Humanitätsanstalten, landwirthschaftliche u. industrielle Zustände, Handel, Schiffarth, Straßen u. Wasserbau, Dampfschiffart u. Eisenbahnen, Kriminal- u. Civilgerichtspflege, Menge u. Werth des Privatgewerbfleißes

Ausweise über den Handelsverkehr der östr. Monarchie herausgeg. von der Hofkammer.

Strojew Opis. 1836.
Strojew Op. 1842.
~~Strojew 1841.~~
Strojew Polsk 1829.
Carskago 1836.

Wostokow rukopis Op. 1842
Wost. 1842.

Dola hałycko-russkoho jazyka (Okończanie)
(Jutrzenka przegląd słowiański 1843 Kwiecień.
str. 39-46.

Antoni Mogilnickij pisał: Pisń radostna wo deń
postawłenija wo epyskopy Wasilija Popowycza
wi Lwowi 1838. i Radostnoje prywitanije
jeho c. k. wysoczestwa erchercoga Franc-
Karla wi Lwowi misiacia Septembrija 1839
(całą edycyję skonfiskował metropolita za to ze ros:
syjskiemi literami drukowana)

Jan Ławrowskij wydał: Bukwar narodnoho
russkoho jazyka wo Krolestwach Hałycyi
i Lodomerii uzywannoho oraz niemec:
koho i polskoho dla szkoł parafialnych
russkich. W Peremyszły 1838. str. 70.

Rudolf Mech: Motyl wi Lwowi 1841 str. 40. i
Żal po Francu Bablu 1841 i Wdiaczno
-radostnyj stych w deń tezoimenitstwa jeho
prew. Joanna Snihurskoho 1841.

Michał Malinowski przełożył ~~[illegible]~~ list
pasterski cerkiewnym językiem: Cerchije:
rejskoje okrestnoje posłanie. W Peremyszły
1841 o którym mówi referent: neosnowatelnost
toho posłania dokazowaty sudymo buty bezpożyt:
tocznym nasmiewa się z grubej niewiadomości Lewickie:
go i mówi że fałsz jakoby papież miał początek od
Jezusa.

Antoni Dobrzański (paroch walawski) Gramatyka języ:
ka starosławiańskiego w Przemyślu 1837 str. 154.

Jozafat Kobryński: Bukwar ułożenyj nowym sposo:
bom wi Lwowi 1842. i Sposibborzo wyuczyty czyta:
ty. Wi Lwowi 1842.

Józef Łoziński pisze referent że chciał skasować alfabet starosławiański którego Rusini Jezuitom wydrzeć nie potrafili za przykładem szewca który kościół Dyjanny podpalił (lecz nie zbija jego sofismatów p. 40) mówi że Prepodobnyj otec Josyf Lewickij zi Skła ster rohy supostata (nie bardzo) mówi że to woda na młyn polski (!) że Rusinów większa liczba. +1843

Szaszkiewicz (i Ustyjanowicz: Słozy 1837 na wzór Łuczkaja opuszczali na końcu słow Ъ

Gabryjel Pasławski: Nauki parochialnyja na wsi nedili ciłoho roku, soczynennyi G. P. W Peremyszły 1842 Czast I mówi że język w nim skażony sławiańskiemi staremi wyrazami

Jos. Lewicki ze Skła: Ortografia abo prawo pisanie jazyka hałycko-russkoho. (w mscr)

Mecenasi (zaszczytnicy) ruskiego języka: Benedykt Lewicki, Michał Hnidkowski protojerej kałuż-ski, Cyryl Błoński paroch szeszurski, Józef Sokulski paroch chomczyński i. t. p.

Dalej zbija list (i język takowego) umieszczony w Moskwitianinie 1841. No 6 str 532-535. nazywa anonima złośliwym że niema logiki gani ў w owym liście (Wagilewicze) nazywa podróż Gło-wackiego Klassyczną że autor listu żadnego pojęcia o ruskim języka nie ma szczo sam na Ż Pauli wy-sudył i nesprawedływe ho podibni jak i Stanisława Jaszowskoho osuždaje: spasy sebe persze potom o druhych howoryty budesz. mówi że stan literatury ruskiej w Galicyi nie jest tak lichym jak pisze Zaleski Jan Lewicki podał prośbę o pozwolenie wydawania Biblioteka besid duchownych 1842 przemyska dyjecezyja zezwoliła lecz metropolita się temu sprzeciwia tamże str: 46-56. Wilka Zakliki Uwagi nad roz-prawą Bielowskiego: Początkowe dzieje Polski

z tabelą 50.

Żyzń Kniazia Kurpskoho. Kijów 1841. 2 tomy 137

Ljetopis sobytij Samojła Weliczki Kijów
1841-1851. 2 tomy

Rigelman Ljetopisnoje powjestwowanie Moskwa 1847
2 Części

Grabianka Ljetopis Kijów 1853

Koniski: Istoria Russow. Moskwa 1846 wydał Bodjanski
(Wyciąg z niej w Maciejowsk. Pamiętnikach?)

Engel Scherer 138

Krótka historia Małorossyi
przez Rubanowa Pet 1777

Historia Małorossyi p.
Bantysza Kamińskiego
Moskw 1822

Opisanie Łęczerskiej Cerkwi
przez metrop. Eugeniego
Kijow 1825

Historia Małorossyi przez
Mikołaja Markiewicza
Moskwa 1842

Historia Russow przez
arcybiskupa Koniskiego
Moskwa 1846.

Trzeciowiecz.
osobista niechęć brak
krytyki lekkowarnosci
w powieści i podania
gminne

Brak pism 100 utworze
nie wojska Kozack
1506 do Chmielnick
1649 z powieści gminnych
ta epoka

nie ma atoli skrzypienia
(krepitacyi) nadto pro:
wadziwszy po kości palcem
szpary żadnej nie znajdu:
jemy albo też zwichnienie
na wewnątrz od kości pier:
siowej ramie ku dołowi
zbacza w klęsłość w końcu
piersiowej tchawica zaś
kanał pokarmowy i
naczynia nerwy często
uciśnione. — albo na:
koniec zwichnienie ku
przodowi od kości piersiowej
w takim razie wszych ra:
mienia ku przodowi i do:
łowi głowa pochylona
ku stronie cierpiącej wy:
niosłość sterczącą która
ginie gdy ramiona ku
tyłowi wygniemy.

dołek

W tych wszystkich atoli
razach brak jest z nej
ważniejszych oznaków a
[illegible] trzeszczenia

139

Русскія народныя пословицы и
притчи изданныя И Снегіре-
вымъ. Ч. Москва. въ универси-
етской типографіи. 1848. 8.
XLVi 503 ff.

Обозрѣніе славяно-русской
библіографіи сост. И. Саха-
рова. Выпускъ I. II. III.
IV. (cuarty tam) 4°.

Влахо-болгарскія или дако-
славянскія грамматы собран-
ныя и объясненныя Юріемъ

Венелиным. С. Петерс-
бургъ. Въ типографіи
импер. росс. Академіи.
1840. 8°. Н. 359.

Изслѣдованіе о русскомъ ико-
нописаніи. Соч. И. Сахарова.
Спб. 1848. 75 Кор.

Dawid

[illegible] 140

Bałudjański Istoria orkow
nuho nowaho zawieta
Duchnowic Liturgiczeskij
Katechizys
St. Mustianowic
Nagrobnyja swatyja pro
powiedy
Propowiedy za orkownyja
torzestwa

Małorossijskija powjesty razkazywajemyja Hryckom Osnowianeńkom ~~Moska~~ Knizka I. Moskwa 1834. 8°.

Zaporozskaja staryna izdanie Izmaiła Sreznewskoho Charkow 1833–1838 ~~Tom~~ 6 Zeszytow czyli 2 Tomy

Ukraińskija narodnyja pieśni izdanyja Michaiłom Maksymowiczem Zeszyt I Moskwa 1834. 8°.

Skazania ruskago naroda o semejnoj żyzni swojich predkow sobr. J. Sacharowym St. Petersburg 1836 1837 2 tomy

Ruskije prostonarodnyje prazdnyky i suje wiernyje obriady socz J. Sniegiriew Moskwa 1837–1838 Zeszyt III 8°.

Pieśni ruskago naroda izdane J. Sacharowym St. Petersb. 1838 Tomow II 16°.

Petra Wasylewicza Kirjejewskago Sobranie rusk. nar. pjesn. Moskwa 1838.

Małorossyjskija i czerwonoruskija narodnyja dumy i pieśni S. Pet. 1836 8°

Ruskij istoriczeskij sbornik T I Moskwa 1838.

Nestor wydanie Tymkowskiego.

Małoruskie posłowice wydane w Charkowie 183..

Opyt juznoruskago
słowara Szejkow-
skago Kijew 1862
Osnowa pismo 1862
12 zeszyt
Olex Storożenko
Powjesti Petersb.
1863 z Tomy
i Harkusza dra-
mat

Biblioteka wiejska Petersb
1862 powieści Storożenko
Mordowcow Kuzmenko
Wowczek
Natalka Połtawka opera Pet 1862
Czarywnik ruski op. T. T.
Pieśni i przypowieści Tarnaws-
kiego Petersb 1862
Pieśni ukraińskie z towarzysz forte
pianu Karpenko Petersb 1862
Gramatyka dla ludu ukraińskiego
Zaszczenko Moskwa 1862
Arytmetyka Moroza Kiow 1862
Kijowskie przedpisy Konyskiego
Połtawa 1862
Mowa dziedzica do poddanych
(anonim.) Żytomir 1862

We Wrześniu 1833. Urzędnik Łochwicki odkrył złotą bramę Jarosława i miejsce gdzie był Kościół S. Ireny w Kijowie

Artemowski Kutak profesor historyj w Charkowsk. Uniwersyt.

Stan celniejszych bibliotek pod wiedzą Ministerstwa oświecenia.

W Bibliotece publicznej (z rękopisami)		
Akademii nauk . . .	278,252	287,652 *)
Akademii Rossyjskiej . .	87,303	89,104
Muzeum Rumiancowa . . .	2,500	3588
	31,291	32,202
W Uniwersytetach.		
Peterburskim . . .	14,001.	– 21,356
Moskiewskim	26,183	– 46,059
Dorpatskim	53,377.	– 57,828
Charkowskim	20,635	– 26,129
Kazańskim	25,266	– 26,734
Instytucie Pedagogicznym . .	2,392	– 2,844.
W Liceach		
Richelieu	—	– 4,243
Demidowa	3,084	– 3,167.
Bezborodki	5,404.	– 5.404.
Moskiewskim Szlacheckim Instytucie	—	2,910.

*) W tej liczbie jeszcze nie wchodzą Xięgi z Warszawskich bibliotek.

144

Galerie des vues et
antiquités mémo-
rables de Kiew

N. Sementowski
członek ross. tow.
geogr.

dostał od cesarza
złoty pierścień z bry-
lantami

Franta Szumawski
pochowany w wilią
Zapał płuc

Pieczęci

145

A. Lakijer

Russkaja Heraldyka

~~I Cz~~ Petersburg 1855

1 Tom I Cz. Heraldyka w ogólnie

II " O pieczęciach w Rosyi

III Herb Państwa

IV Heraldyka Rosyi

25 Tabl. z rysunk. pieczęci i herbów

5 Rbl. fr.

lub 6 Rbl fr

Buchhandlung.

Bestellung.

ganz Jahrgang der

eun"

ankfurt am Main

en Buchhandlung.

Baist.

~~Sb~~

Sbornik snimkow s drewnych peczatej prytożennych k' gramotam i drugim jurydyczeskim aktam chraniaszczym sia w Moskowskom Archiwje Ministerstwa Justicii, sostawłennyj dyrektorom Archiwa P. J. Iwanowym. Moskwa 1858. 4º
st. III kart litogr. 20 i str. 43 druk.

~~Z XX wieku 1858~~ Peczęci rysowanych 550 = z tych z XIV wiek 5 = z XV w. 53 = z XVI w. 162 = z XVII w. 320 = z XVIII w. 10.

Russkaja heraldyka; soczynenie A. Lakiera. 2 Tomy. 8vo z litogr. Odcisk z VII Tomu Zapiski Archeologiczeskago Obszczestwa

Sbornik malorossijskich posłowic i pogoworok sostawił Al. Szymockij - 3 Ilicz. Czernigow 1857. 16º st. 97 (odcisk z Czernigowskich Gub. Wied.

147

Welenieck

profesor Liceum

Richelieu w Odessie

członek Archeolog

Komisyj w Petersburgu.

/: tytuł wydarty :/

/: Edukacya obywatelska przez X. Kamieńskiego Warszawa u Grölla 1777. :/

8°. k. 3. st. 186 k. i rejestr.

/: autor: Adolf Kamieński pijar 1737–1781. :/

(32 zł.)

Literatura południowo ruska cf. 148

Zorja hałyckaja, pismo literackie od r. 1848 wychodzące pod redakcyą ~~[illegible]~~ Mikołaja Szaszkiewicza w r. 1855 wyszła tylko do Nru 32 r. 1856 znowu wychodzi

Semejnaja biblioteka czasopismo literackie miesięczne wydawane przez Seweryna Hawryłowicza Szechowicza r. 1855 wyszło 5 zeszytów

Wjestnyk wydawany kosztem rządowym przez Vasylija Zborowskiego (Juliana Wysłobockiego) dzieli się na 1) Politycześkij wjestnik co tydzień 1½ ark. in 4º 2) Oteczestwennyj sbornyk tygodniowo ½ ark. in 4º 3) Selskaja szkołka 20½ ark na rok in 4º

Wjestnyk zakonow derżawnych od r. 1849 po rusku i po niemiecku w Wiedniu.

Wjestnik zakonow krajewych wychodzi we Lwowie i dla Rusinow węgierskich w Budzyniu

Policejskoj donosytel (Polizei-Anzeiger) od r. 1854 we Lwowie w niemieckim polskim i ruskim języku

M. Małynowskaho: Owełykom bożyjem myrje. Lwów 1855. 8º st. IV. 362 obejmuję astronomią ~~fizykę~~ i geografią fizykę i mineralogią. — Tom II obejmujący botanikę zoologią i antropologią wyda Matyca

Mołytwosłow dla mirskych z stalorytami — nakł. Matycy 1856.

Anonim Gnieznenskij i Joan Długosz (od 1337–1387 historia Rusi z przekładem i krytycznym rozbiorem). Denisa Zubrzyckiego druk w Stauropigii 1855 stanowi Tom IV dr. 200 exempl.

Peremyszlanin 1855 Rok VI mniej zajmujących artykułów

Istorija cerkownaja nowaho zawjeta kanonika i professora w Ungwarze Andrzeja Bałudjanskiego. Wiedeń 1852 nakładem Iwana Fedorowicza Hołowackiego 8º st VIII. 403. 3 tomy.

Liturgiczeskij katechizm Alexandra Duchnowicza kanonika preszowskiego. 1º wyd. Budzyń 1851. 2º ed Lwów 1854.

Nadhrobnyja propowjedy na wsiakij słuczaj i prykluczen=
nosty smerty Stefana Mustianowicza dziekana w
Pilipie uzgradskiej eparchij Lwow 1855. 8° st. 275. Kyrylicą

Propowjedy na cerkownyja torżestwa i njekija okołycznosty
tegoż Lwów 1855. 8° st. 132 grazdanskiem

Kazania niedzielne tegoż drukuja sie

Apostołskoje posłanije Pija IX o dogmatyczeskom opre=
djełenij neskwernago zaczatija Bohorodycy Djewy
(przekład z łacińsk. przez x. Rakowskiego redaktora
Wjestnika zakonow krajewych w Budzyniu.) Budzyń
1855.

Książki szkolne: 1) Zwierosłowije W. A. Woljana. 1852. 8° st.
235. 2) Czytanka dla niższej gymnazyj J. W. Kowalskiego
8° st. 368. r. 1852. 3) Knyżka do czytanja (dla II Klassy)
1852 4) Wełykij katechizm M. Małynowskiego 1854 st.
185. 5) Rostynosłowije W. A. Woljana 1854 st. XVI. 271.
6) Mineralogija M. A. Woljana 1854. st. VIII. 202. 8°
7) Chrestomatija cerkowno-słowenskaja i drewnoruskaja.
Jakuba Hołowackiego 1854. 8° st. 358. 8) Stiunyj
tabłyci (alfabet) 1855.

Nowyi poezyi małoruskii ustworyw L. E. Węgliński.
Lwihorod 1858.

Halka J. (N. Kostomarov): Sava Czały (dramat)

Kulisz: Zapiski o ji žni Rusi – Čornaja rada (mało=
ruski romans)

Vovczek Marek: Narodne powieści małoruskie

Propowedi na małoross. jazykie Was. Greczylewiczem.
St. Peterb. 1857.

Semejnaja Biblioteka powszechnoje rozsypnenie poświęcona istorii literaturje obszczestwoznym swjedjenijam djetjam narodnym igumorystyke izdawajemoje Severynom Gjewr. Szechowyczem. God II 1856. Knizka III Lwow W pjecatni Michaita F. Loremby 1856. Janwar-Juli № 1-11 co tydzien arkusz.

Istoryczeskija statji: Kratkoje izwjestije o Galicko-Ruskich Episkopach socz. Ant Petruszewycz. № 9. 10. 11.

Literaturnyja statji woobszcze: Bibliograficzeskoje izwjestije o nowootkrytom Ewangelij Denisa № 6. jest to napreszczotnoje Ewanjelije drukowane w Wilnie 7082 w drukarni Kozny i Luki Mamonicza kosztem Iwana Jakubowicza Królewskiego Starosty upickiego; Tenowrija Semenowiczow Zarakuk in fol. listow 395. kupionego przez Wiktora Bewerowskiego (syna adama dzie dzica Kotłowa +1855) opisuje jako o rok starsze od tej które opisał Sopikow r. 1821 № 12893 drukowane w Wilnie 1575 przez moskiewskiego drukarza Piotra Timofejewicza syna Mstysławca — bez jest to taj sama ksiązka którą Sopikow opisał i którą jak przypisowi zaczęto drukować 7082 d. 14 maja a ukończono 1575 d. 30 marca za czasów Kijowskiego metropolity jemu drukowana przez Piotra Timofejewi ja Mstysławca w drukarni Mamonicza obejmuje karty 395 wrale nie jest radko znajduje ja w bibliotekach Carskiego Kasperna, jakowolewa, Publicznej peterburskiej, Rumiancowskiego Muzeum, Peterburskiej Akademii nauk, w Peterburskiej synodalnej bibliotece, Pogodyna, Czertkowa, Moskiewskiej historycz, towarzystwa, Moskiewskich drukarni, Czesskiego, Karatajewa w Sołowieckim monasterze 2 exemplaze opisał metropolita Jewgenij w Słowar duchow. pisat. Cz I. str. 267 - Katajdowicz w Siewiernym Archiwie 1823 Cz II - Keppen Bibliograf. list № 243 - Strojew Katal. staropecat. knig grafa Tołstowa - Katalog Kasperna - Obozrienie sławiano ruskoj bibliografii Tom I Kniga II str. - Peterszb. 1849. str. 18 jest to 56 arkuszowe dzieło

Jazykoznawcza zadaza № 5. - Rozwiazka jazykozn. zadaczy № 7.

Dowiesti: Bozyja djeta Obnowienija - Pawlina Potrowna I. Trechwyczewa.

Stychotworenia Denisa Zubrickomu № 10. (przez Iwana Czenoryzca tłomaczenia z niemieckiego.

Humorystyczeskija statji.

meczłania pacyonalnyje, czynownik, pomieszczyk
statja - podłynnik - ~~gaw~~ kumir - ~~[illegible]~~ Ukonczyw
toczno - stremłenija - semejnaja (familijnaja) - zadacza
siriecz - jetaja cil - griaduszczeje - kak - szutocznyja -
soczynenije - podlinnik - Chozain - głazy - studenczestwo -
żurnalisty - sokrowyszcze - soczynitel - tetriad' - meł.
kimszryftom - nastojaszczyj - jeżednewno - eteryczes
kij - spina

nº 11 (1856)

Walczy z Wiestnikiem Zorą halicką - Leremyszlaninem
antyminsy - chirotonisowaty - nasza=
tyr (Jahniak)

Wychodząc z zasady że język gminny nigdy nie był książkowym
tylko język cerkiewny i rossyjski E
swiaszczennik ani od Sana ~~do Dr~~ poza Dniepr nie rozumie
E niechcąc mieszać bez rąbora i systemy słów rożnych narzeczy
bulgarsko-polsko-ruskiego łomanym językiem bulgarskim
polskim, chwyta się pryginalnego (podlinnyj) ruskiego
(on tołkujet) więc na wzór Włoch choć są rożne narzecza
jednak jeden książkowy język - chwyta się ~~bliż~~ tego języka
po bliższym rozpoznaniu - puściwszy już litery grazdańskie
mimochodem - widzimy iż ten język jest rossyjski co pokazują
słowa
spytajcie Rusina nieznającego książkowej od Sana rossyjsk. literatury
aż poza Dniepr czy rozumie n.p.
szkoda tylko że choć język ten sam - rzecz pism nie sprosta
rossyjskim
więc garstka Rusinów mała ta część z milionu lepiej niech się przyłączy
albowiem literatura ich uboga nie wzniesie się do tej potęgi
gramatyczne zakonczenia i skłoniania - rossyjsko
tok rossyjski słowa

nº 7.

Semejnaja biblioteka ma zadanie „zbliżać i zlewać narzecze
~~nasze~~ sbłyżaty i sływaty narjeczie naszeko prostonarodija
s jazykom kniżnym.
Porównywa bajkę Kryłowa i mowi miej oczy czytelniku i zobacz
iż to czysto po rusku

Tłomaczenie czyli przedruki z Futczewa, Chomiakowa, Kryłowa.

Jan Rakowski w Budzyniu 1856 wydaje Cerkownaja gazeta.

Zorja Łatycka Pysmo poświaszczennoje literaturie i zabawie. co ty dzień 1856 Rok IX Redaktor Mikołaj Sawczyński Kirylica i grażdan

No 8 Dumka hetmana Kosińskiego — Korzburyj popeluch Kazka narodna No 8-9.

Karciarze obrazek z życia — ~~Kazanie~~ Słowo na pogrzebie Bogdana Chmielnickiego mowcone na pogrzebie w Subotowie w Auguście 165 przez sekretarza jego Samuela Zorkę z Lietopisu Sam. Wieliczki No 19 na Czajci (Ros- Rosawa jak prosnusia) No 21.

W Zorze No 54-56 Obozrenie Hucułów w Kołomyjskim

Duchnowicz w Preszowie 1856 wydał Misiacosłow.

Nahrobnyja swiatyja propowidy na wsiaky słuczaj i prykluczennosti smerti soczynył Stefan Mustianowych paroch w Pytypci. Lwow 1855 1 f 20.

Propowidy na cerkownaja torzestwa i nikija okolicznosti. tegoż 1855. 40 Kr.

Propowidy nedelnyja uhorskeho swiaszczennyka Mustianowycza. Lwow 1856 (już wprzód wydał część)

Nauka o pczełowodstwi izłozena po metodu Djerżona wzjaszena Lwow Treszczakowskim narochomiż Rudna. Lwów 1855.

O patria salve lingua, quam suam fecit
nec humilis unquam, nec superba libertas
Quam non subactis civibus dedit victor
nec adulteravit inquilina contages
sed casta sed pudica sed tui juris
Dilecta priscae fortitudinis proles. — Hugo Grotius

Semejnaja Biblioteka hod I 1855 Knizka II
od ark 14-17 str. 209-276. andr. Deszko (Czast IV)
O karpatskoj Rusi węgierskiej str 210-224.
Korotkij ozerk literaturnoj istoryj staro
słowenskaho jazyka Piotr Janowicz
Serdesznaja Oksana Osnowianensko
Tak nynie lubiat
Hod I Knizka I 1855 za mart April Maj.
Recenzyje i inne

Juznoruskija stepy str. 73. — Kijewskija złatyja
wrata p. 148.
O narodnych piesniach i powiestiach płemen sło-
wenskich Lud. Sztura.
Pisnia ~~[illegible]~~ minony, Rybak i inne narodowej tresci
Sobor św. Georgia we Lwowi z rycing. No 201.
O kurhanach i horodyszczach.

Peremyszlanin na god 1856 God izdawanja
semyj W Peremyszli nakładom drukarni
Kryłoszan
Hufelanda domowa i podrożna apteka
Posliednaja Wołszebnycia° powieści
Wiadomości gospodarskie
Żywoty Łapczyński Jakow ur. 1756 kanonik premyski
+1797.
Hanczakowski Bazyli kanonik przem. + 1792
Gosakowski Bazyli + 1788 kanonik premyski
poezyje - przysłowia.

Upraszam o łaskawe kupienie następujących książek 151

W Stauropigii ruskiej:

Hołowacki: Rozprawa o jazycie juźnoruskom i jeho narijeczijach. Lwow 1848. 10

Łozinski Jos: Żytje Joanna Sniegurskoho władyki peremyskoho. Lwow 1851. 12

O obradie hreczesko-słowenskom katoliczeskom Lwow 1851.

Igor. Lwow 1851. 10

Zubrzycki: Granice między ruskim i polskim narodem w Galicyi. Lwów 1849. 6 Kr.

Peremyszlanin 1850; Dodatki do Peremyszlanina 1850

Peremyszlanin 1851. 1852, 1853, 1854.

Hałyckij istoryczeskij Sbornik. Wypusk II i t.d. (pierwszy tom mam więc tylko o dalsze prosze jako to o 2. 3 i t.d.)

Zubrycki: Istorija drewnego hałycko-ruskaho kniażestwa Czast III. 3 f 20

(pierwszy i drugi tom tego dzieła mam - więc tylko o trzeci proszę.

Słow kilka napisanych w obronie ruskiej narodowości. Lwow 1848. 15 Kr. 10 12 10 3 f 20

Zubrzycki: Codex diplomaticus Galiciae (jezeli wyszedł) 1 f 15 29

Zubrzycki: Krytyko-istoryczeskaja powiest wremiennych liet Czerwonoj ili hałyckoj Rusi. 1845. 3 f 36

i wszelkie historycznej treści dzieła Galicyi dotyczące które wyszły r. 1850-1854. (dawniejsze mam) menu

Hołowacki: Chrestomatija cerkowno słowenskaja i drewno ruskaja. Wien 1854. 1 f 15 Kr. (w Księgarni Stockmana) 1 f 15

Burmaister: Naczałnoje osnowanie zwirosłowia Wien 1852. 20 Kr. (może w Księgarni Stockmana) boto szkolne książki 29

10
12
10
3 20
1 15
29
96

4 - 24
~~36~~
~~60~~

1
6 | 96 | 15
36

5 | 36

Pozdrawlenije Rusinow na god 1852 od Literaturnago Zawedenia Priaszoskago. 12º 30 kr.

Sobranije russkich propowiedej izd Dr. Andrejem Andrejewiczem Radolinskim 1853 Tom I s prybawleniem Słowara rusko-nimecko-łatynsk. 8º 1 f 25 kr

Koniuszyj powist w 2 pisniach soczyn. Bogdanom A. D. Lwów 1853 12º 15 kr.

Sokraszczennaja grammatyka pismennago ruskago jazyka izd. A. Duchnowiczem 1853. 8º 15 kr.

Otec Ignatij russkij Prychodnik iz Sołomianky powiest nim samym rozskazana. Lwow 1854. Cz I. 30 kr.

Liturgiczeskij Katychizys soczynenie Aleksandra Duchnowicza. Wtoroje izd. Lwów 1854. 8º 25 kr.

Istoria drewn. Hałyck. Kniaz. T. I. II 4 fl III 3 f. 20 kr. Anonim gnezneński 3 fl

Taras Bulba powiest iz Zaporożskoj staryny socz N. Gogola izd. P. Fedorowiczem G-im. Lwow 1850. 8º 45 kr

Hałyck istor. sbornik I 25 kr. II 26 kr.

Owełykom boziem mirie socz. Michaiła Małynowskaho Lwów 1852 1 f.

Nadhrobnyja sw. propowidy na Josiakij słuczaj i prykluczennosti smerti socz. Stefana Mustianowicza. Lwow 1855. 8º 1 f. 20 kr.

Propowidy na cerkownaja torżestwa i nikija okołycznosti Lwów 1855. 8º 40 kr.

Nedilnyja sw. propowidy na wsi nedili roka soczyn. Stefan Mustianowicz. Lwow 1856. 8º 3 tomy 3 fl

Zora halicka z lat 1850, 1851, 1852.

bei einem Umfange von **480** Seiten überzeugen, welch letzterer Vorzug auch die Einführung in Schulen erleichtern soll.

Denjenigen geehrten Lehrern und Lehrerinnen, welche die Einführung dieses Albums zu veranlassen die Güte haben, ist die Verlagshandlung mit Vergnügen bereit für ihre Privatbenutzung ein Freiexemplar zu gewähren, und ist die unterzeichnete Buchhandlung in den Stand gesetzt, gegen gefällige Rückgabe des unten angefügten gütigst auszufüllenden und mit Namensunterschrift zu versehenden Zettels ein desfallsiges Freiexemplar zu verabfolgen.

ORT & DATUM:

Von der Verlagsbuchhandlung von **Carl Meyer** *in* **Hannover** *erbitte ich mir durch die Buchhandlung von*

1 Album poétique. *Anthologie* par EBENER, **als Freiexemplar**, da ich die Einführung veranlasst habe.

in

Ort und Datum:

Name:

153.

Wdjaczno radostnyj Stych w deń wysokoho Tezoimeństwa Jeho Preoswiaszczenstwa Kyr Joanna Snigurskoho Episkopa Peremyskoho, Sambörskoho i Sanockoho, Doktr. Św. Bohosl: i procz. procz. procz Najmyłostywszoho Pana. Pytomcami gen. Seminarij. hrecz. Kath. Lwöwskoj. S. Hłybokoju czestiju słożennyj 8ho Maja 1841. 10 ~~wierszy~~ sztrof czterowiersz typom Stauropigiańskim. (R. Mch.

Mewalt

154

Małorossijskija powiesty razkazywajemyja Hryckom Osnowianenkom. Knizka perwaja. Moskwa w typografii Lazarewych Instytuta. 1834. 8°.

sprzedaje się u Wasyl. Glazunowa.

155

Osmogłasnik 1491 goda napeczatan=
nyj w Krakowje Kiriłłowskimi
bukwami opisan. J. Karatajewym.
Sanktpeterburg typografija
imperatorskoj Akademii nauk
1876. 8o. str. 21 Kart 3. i fakcymile
Nr. 73. (ze 100

156

Молодикъ на 1843 годъ
украинскій литературн=
ый сборникъ, издаваемый
И Бецкимъ [redacted] Часть
вторая. Харковъ. Въ Уни=
верситетской тип. 1843.
8° str. 155
Sjest tu sakt djeistwie
proischodyt w Lembergi
u lembergskoj korolewy.

№ 1. Сентябрь 1836. Контора Л. 157
[redacted] Снѣгирева и К° на Невскомъ
проспектѣ, за Аничковымъ мостомъ
въ домѣ Брюна № 85:
Полтава, поэма А. С. Пушкина, вол-
вный переводъ на Малороссійскій
языкъ. Е. Гребенки, в 12 д. стр.
64. 1836. С. п. б. в тип. И. Воробьева
, цѣна 3 р.
Малороссійскія приказки. Е.
Гребенки. Изданіе второе; в
8 д. стр. 37. 1836. С. п. б. в тип. Н.
Греча; цѣна 2 р.

Narodnyje jużnoruskije pjesni izdannyje
prof. Metlinskim (przeszło 500 stron)
1856

158

Исторія новой Сѣчи или
послѣдняго Коша запорожска го
составлена изъ подлинныхъ докумен-
товъ запорожскаго сѣчеваго архива
А. Скальковскимъ. Изданіе второе
Часть I Одесса 1846. 8-д. 367 стр. II ч. 367.

159

Ciekawe dzieło. W zbiorze kapitana
Oltelnitszan mieszkającego w Bukareszcie
między innemi rzadkościami bibliograficznemi
znajduje się także Nowy Testament
po arabsku drukowany w Aleppo 1708
kosztem Jana Mazepy hetmana wojsk
zaporoskich — Ciekawe było by rzecz wyba-
dać do pomienionego hetmana do nakładu
dzieła w języku arabskim spowodowało

magazin für die Liter. d. Ausl. 1844 N. 2

160

Jerej Lubliński Wasylij r. 1601 Nomokanon (Kormezaja Kniga) za Exarchy Konstantynopol (Kir Gedeona Bałabana wyszła r. 1607 i 1630 w Brzeżowie litowskiem z przywilejem danym we Lwowie r. 158 przez Metropolitę Joakima. może to Trebnik Stratyński 1606

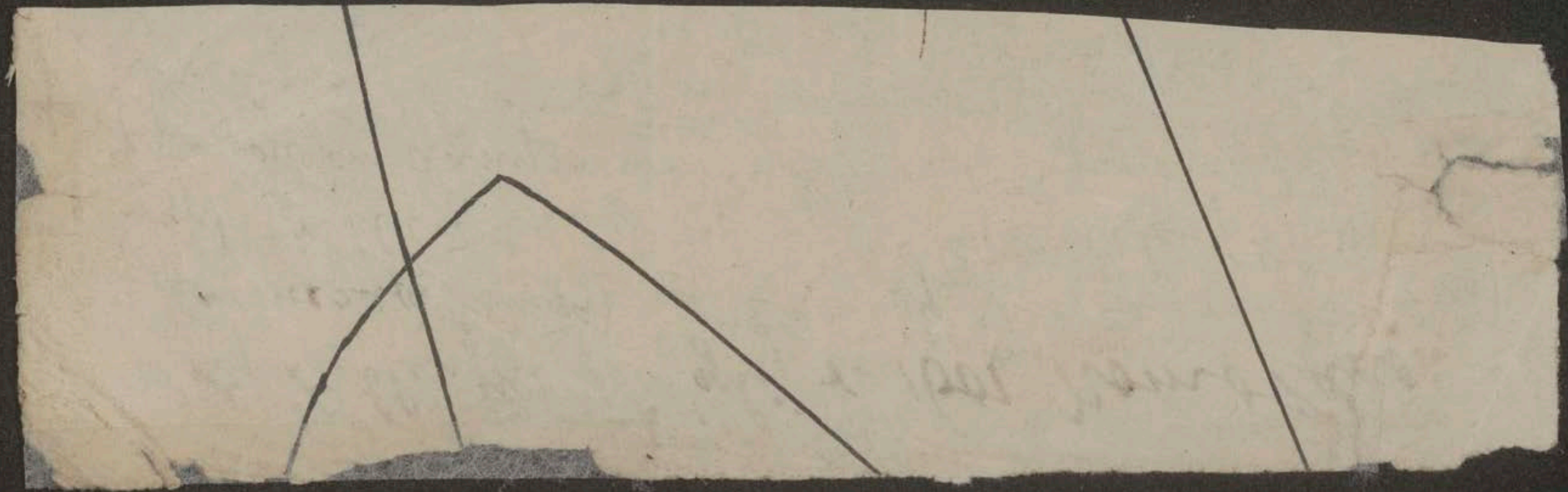

161

Запросины до передплаты.

Зъ днемъ 1. руск. Сѣчня 1890 р. буде выходити у Львовѣ 2 разы на мѣсяць

„ДЗВÔНОКЪ“

письмо илюстроване для науки и забавы рускихъ дѣтей и молодежи.

„Дзвôнокъ“ помѣщувати буде повѣсти, оповѣданя, переказы и казки, байки, приказки, пѣснѣ, желания, описи подорожей, картины ґеоґрафічнй и етноґрафічнй, моноґрафіѣ историчнй, житеписи славныхъ людей, образки зъ житя звѣрятъ, поучаючй статіѣ про ужитокъ плодôвъ природы и выробы промысловй, досвѣды зъ фізики и хеміѣ, порады зъ ґіґіены и дієтетики, вôдтакъ всячину, шарады, ребусы, загадки и и., словомъ все, щобы розвивало духа у молодежи нашои не тôлько шкôльнои, але и у тои, що зъ рôжныхъ причинъ приневолена безъ науки шкôльнои дожидати лучшои долѣ.

Въ тôй цѣли запевнила собѣ редакція пôдмогу найлѣпшихъ силъ такъ літературныхъ якъ и педаґоґічныхъ.

„Дзвôнокъ“ буде богато илюстрованый добôрными оріґінальными картинами, вôдповѣдными свому змѣстови.

Кромѣ илюстрацій, котрыми кожде число буде щедро выпосажене, дôстануть передплатники „Дзвôнка“ кождого кварталу бодай одинъ додатокъ зъ взôрцями вышивокъ и мережокъ або спѣванку пôдъ ноты пôдложену.

Докладаючи всѣхъ заходôвъ, щобы се выдавництво принесло нашôй молодежи якъ найбôльшій хосенъ, сподѣємось що: „*Хто дѣти и молодѣжь любитъ, въ того хатѣ и „Дзвôнокъ“ найде ся*“ и запрошуємо до передплаты, котра стоить

на рôкъ 4 злр. на пôвъ року 2 злр.

Сей проспектъ просимо вважати яко число на показъ, бо числъ пробныхъ не высылаємо, тôлько за зложеною зъ горы передплатою.

Выдає и за редакцію одѣчає

Олександеръ Барвѣньскій.

Письма и передплату просимо адресувати до: Адміністраціѣ „Дзвôнка“ у Львовѣ въ ул. Чарнецкого Ч. 26.

☛ Просимо о ласкаве розширюване сихъ запросинъ въ кружку знакомыхъ.

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка

„ЗВОНОК"

ЕЖЕДНЕВНАЯ ГАЗЕТА ДЛЯ ЧТЕНИЯ ВСЕЙ ПУБЛИКИ

Rzuty ogólne o piśmiennictwie Ukraińskiem a w szczególności Grzegorz Kwitka powieściopisarz p. 97.-102 162

J. Sreźniewski: 1) Zbornik ukraiński 2) Klechdy ukraińskie 3) Starożytności ukraińskie i zaporoskie

A. Metliński (Ambrozy Mohyła) Dumki ta pisni ~~1854~~

" " Zbiór pieśni ludowych ukraińskich 1854

Kulisz Pamiętniki o Rusi południowej

Łukasiewicz

Afanasjew Czużbiński: Słownik ukraiński - Klechdy ludowe

Marcinkowski (Ant. Nowosielski) Lud ukraiński. Wilno 1856. 2 T.

Leonard Sowiński: Studia nad literaturą ukraińską Kijów 1860

" " Taras Szewczenko z dołączeniem przekładu Hajdamaków Wilno 1860.

Taras Szewczenko Księga Świata 1860 T. I p. 176

Marko Wowczek (Maria Markowiczowa) powieści

Mołodyk noworocznik J. Bieckiego Charków 1845

Osnowianenko: Powieści ukraińskie Moskwa 1834-1837 2. T. 2° ed. Charków 1841

Swatanie w Hanczarówce, opera w 3 akt Chark. 1836. 2° ed. tam. 1840

Kozyr dywka powieść Petersburg 1838

Hannusia powieść. Charków 1839

Listy do Lubeznych zemlaków. Charków 1839

Von der Buchhandlung de Herr

wünscht der Unterzeichnete zu erhalten:

Exempl.	**L. Mühlbachs**	Zwei Lebenswege.	3 B
=	———	Antonio.	1 B
=	———	Bonners Geschichte eines Millionairs.	3 B
=	———	Rebekka.	2 B
=	———	Der Leibeigne.	1 B
=	———	Die Künstlerin.	1 B
=	———	Novellenbuch.	1 B
=	———	Flüchtlinge in London.	3 Bä
=	———	Mademoiselle Clairon.	1 Ba
=	———	Urban.	1 Ba
=	———	Keine Scheidung.	1 Ba
=	**Th. Mundt's**	Thomas Müntzer.	3 Bä

Ort: Name:

163

ukraińska lite
ratura zakazana
1876 Tymaszewa
ministra: M. Jozefowicza
i 1881 Ignatiew

Komedio-Opera historyczna we 2ch aktach, na małorosyjskim języku wierszem napisana przez Karola Uncza pod tytułem Powrut (sic) Zaporożców z Trebizundy. Kijów W Drukarni Uniwersitetu S. Włodzimierza 1842. 8° k. 2 i str. 59.

Osoby: Hordij starykozak niegdyś Ataman dymowy – Mokryna jego żona Handzia ich corka – Denys Potapenko nażeczony Hardzi

Kozacy wracają i mówią Hardzi że Denis poległ w bitwie, gdy ta się chce rzucać że skały łapie ją ukryty Denis i wesele

Treść licha, barwy żadnej tym mniej historycznej język skażony. n. p.

Idy maro, odwiaży sia;
Bo jak tebe tiapnu w mordu
Blachmanom w oczach żajdet sia.

najlepsza pieśń na końcu

Kozakowi nema bidy,
Weseł hulaje zawsidy:
Z czajki na kiń, z konem wpołe,
Sicze, riże, rubyt, kołe.
Pustyw konia, prypiaw czajku,
Schopyw w ruki bałabajku
Bere hraje, taj hulaje,
how! ha. i. t. d.

Komajzki, komajzki (mrówki)
Chowajte poduszki
Tatary idut

Czajkowskij (romans) z dziejów ukraińskich
E. Grebenka.

Puteszestwennyja zapiski № 4 i № 5
z r. 1843.

166

N. Moskewitsch Klein-russische Volkslieder.
St. Petersburg 1840.

Pieśni rosyjskie o bohaterach z czasów Włodzimierza Wielkiego – mają swój początek w owych czasach i żyły tradycyjnie między narodem. Już Nestor wspomina w swej Kronice, iż Włodzimierz W. co niedzieli uczte(pir) wyprawiał publiczną w swym dworze. Nie ma w tych pieśniach pewnej formy poetyckiej i rymów, lecz jest to raczej podobnie jak w pieśniach serbskich poetyczna proza i metryczna. Żyjąc w ustach ludu te pieśni doznawały różnych zmian w treści i w języku. Wspomniani są w nich: Tatarska Orda zamiast Pieczyngów, Czerkiezy piaty: gońskie, Czukicze, Autor rybiński, Trąbki i żelaza niemieckie, gra w szachy, Kozacy, Oboy główne: Czarnoto, Stawr Bojaryn (był on Jotfkim nowogrodzkim i r. 1118 podług katopisca nowogrodzkiego zamknięty w więzieniu później t. j za Włodzimierza Monomacha) Wroże była epopeja z której to są oderwane obrazy. Na tawach stołu Włodzimierza siedzą Stawr bogaty bojar, Aleksy syn popa, Iwan Gyn kupca (gościa) Ilija z Murowu chłop. Stoły dębowe stupy z żelaza: mi kołkami są na podworzu do nich wiąże bohater swego konia sam idzie w świetną salę (świetlaja hrydnia) modli się przed obrazem i pasa kłania się carowi i jego żonie, potem na 4 strony. Car wypytuje się o rodzie podają mu turowy róg z miodem którem bohatera częstuje. Potem zasiadają do długiej uczty. Bohatery: z różnych stron: z Wielkiego Rostowa Aleksa Popowicz i Jekim Iwanowicz; z Halicza: Kazaryn Petrowicz: Dyuk Stepanowicz; z Południowej Rusi: Dunaj Iwanowicz; z Rjazanu: Dobrynia Nikitycz; z Wielkiego Nowogrodu: Stawr bojaryn; z podkijowa: Czuryła; z Murowa Ilija Iwa:

Moskowskij Sbornik Tom I – Moskwitjanin 1843 № 11. – Zwojes lija akademij – Sbornik K. D. – Bogatyry wremen wetykago kniazia Władymira po ruskim pjesniam p. Aksakowa (w piśmie Russkaja Beseda 1856. T. IV Nauki ff. 1–67 i T. I Nowosti ff. 44–64 pieśni o Włodzimierzu W. z Zymbitiej guberii dotąd śpiewane ze zgłoskami Zydzejewskiego.

nowicz Muromec. Kobiety podobnej biorą udział w wyprawach bohaterskich n. p. Nastasia Korołewysz:na (siostra Afrosyny żony Włodzimierza W.) Wasy:lisa Mikuliszna (Mikołajewna) żona Stawra Boja:ryna. Bitwy i wyprawy, swadzby i uczty stanowią główną treść. Idea chrześciańska przebiega przez nie Osoby: car Włodzimierz, Dobrynia Nikitycz, Czuryła Płenkowicz, Ałesza Popowicz, Iwan syn kupca, Iwan Godynowicz, Gorden Błudowicz, Dunaj syn Iwano:wicz, Potok Michajło Iwanowicz, Djuk Stepanowicz, Sołowej Budymirowicz, Michajło Kazaryn, Stawr bojaryn, Bermjata Wasylewicz bojar, Daniło Łow:czanin, Daniło Ignatjewicz i syn jego Iwan, Ilia Muro:mec (za świętego w Cerkwi ruskiej uznany) Dmitryj bo:haty gost, Hryszka długopoły bojarski syn, Putiatyn Putiatowicz, czterdzieści kalik, Symon Koływanowicz, Suchan syn Domantjewicz, Swiatogor, Połkan, siedm braci Sbrodowiczów, mużyki Zaleszane, dwóch braci Chapyłow. Z nieprzyjacieli: Król złotej ordy Etma:nuił Etmanuiłowicz, Król za doński, Kalin Car, Zmij Gorynicz, Tugaryn Zmijewicz, Zbut Borys Królewicz. — Kobiety: Księżna Afrosyna Koro:łewyszna (żona Włodzimierza) i siostra jej Nastasia, Maryna Ignatjejewna żona Błuda, żona Czesa, Nastasia Dmitrijewna żona Dobryni, Groznaja Nas:tasia Nikułyszna, Wasylisa Mikułyszna.

córki Etmanuiła Etma:nujłowicza

Słowo Daniła Zatocznika. (Pomnik litera-
tury ruskiej z XIII wieku) najprzód ogłoszone w wy-
jątkach w historyi Karamzyna T. VIII, całe zaś wy-
dane w K. Th. Katajdowicza: Pamiatniki rosyjs-
koj słowesnosty XII wieka Moskwa 1824. 4° ff. 225–
240; w J. P. Sacharow: Skazanija ruskago na-
roda Izdan. III Spterb. 1841. 8° Kn. IV ff. 53–62; w Jak.
Hołowackij: Chrestomatia cerkowno-słowieńskaja
i drewno-ruskaja. Wjeden. 1854. 8° Tom I Otdjeł.
II ff. 284–291.; i w Końcu przez W. M. Undolskago:
Drowaja redakcyja Daniła Zatocznika w piśmie Rus-
kaja Biesjeda. Moskwa 1856. 8° T. II Otd: Nauki ff.
90–122 podług rękopisu z XV wieku nieco odmiennie
z napisem: „Danijła Zatoczenika Mołenije K swo-
jemu Kniaziu Jarosławu Wsewołodowyczu."
Pomnik ten pisany w narzeczu ruzdalskim (północ-
nowschodnim). Jest to prośba dworzanina mieszkańca z Lere-
jasławia Daniela którego Książe Jarosław błaho-
duszny (Książe pereiasławski † 1246) kazał zamknąć
w więzieniu na jeziorze Bjelie czyli podług ostatniego
rękopisu na wołogodzkiem jeziorze Lacza. – To
pismo zapieczętowane puścił więzień na fale jeziora;
pożarła go ryba którą pojmali rybacy, ofiarując ją
Książęciu; gdy ją prać zaczęto znaleziono owe pismo
a Książe wzruszony kazał Daniela wypuścić.

Biblie sławiański

przedtém nie było całej biblij na Rusi tylko cząstki

1) Najdawniejszy jest rękopis całej biblij tłomaczonej z Wulgaty (Watykańskiej a nie Alexandryjskiej) r. 1499 za staraniem Gennadiusza archiepiskopa nowogrodskiego. Ten rękopism znajdujący się dziś w bibliotece synodalnej w Moskwie posyłał car Iwan 1581 Konstantemu Ostrogskiemu do wydania pierwszej Biblij. – 2) Biblia Ostrogska pierwsza drukowana 1581 redagowaną była z różnych rękopisów, niektóre części nowo tłomaczone, trzymano się więcej tłomaczenia greckiego alexandryjskiego; do pomocy używano nawet biblij polskiej i czeskiej, ~~[illegible]~~ i łacińskiej Wulgaty. Części wyjęte z biblij Genadiusza poprawili. 3) Biblija druga drukowana w Moskwie 1663 przedruk ostrogskiej z poprawkami (poprawiał patriarcha Nikon) 4) Biblia trzecia ~~[illegible]~~ przygotowana na rozkaz Piotra Wielkiego 1715-1720 z poprawami archimandryty moskiewsk: Teofilakta Łopatyńskiego i nauczyciela języka greck. Sofronija Lichud; lecz wydrukowaną została dopiero 1750.

Maiąc Kurantą

169

Peredhowir do piesniw.

Narid Ruski szyroko rozposterajuczy sia odin z hołownych pokoliń sław: w
powedinkach i pozytiu zaderzaw szcze najszczyryjsze bez omplenija dawnoje
nakarblenije. Polozenie posered innych Słoweńskich narodach hir mhlisti
czupry wiazuczi sia lanciamy i schyliawszi sia rozkładajut pasmamy
rizno i husto na wsej Rusi buły perechowom sidoho peredwika i sered na
padyw wrazych zasikom naroda - a rik bezczysłeni pokoky czepyły ioho
bly sczajoczymy struhamy z soboju i storozamy choronyły.
Wsi Słowene z naczatku tiahło buły peczialeni napadamy czuzo plemennikiw
i rikamy krwe cziad terannych pytoma wlast peretykała, bo zbawnaja zemla
zełenymy polianamy wypasujucza stada parohatow skotyni a nywamy tiah-
łymy połoneni kołosiatym żytom. I Rusyny buły striateńciamy doptanymy
wid tucz napastnyczych.
Ruskij narid buw w wełykyj wełykosti i dobryj byw pokłony mnohym Boham
opikujuczym sia dołeju i chosnom, czest istotiw werchownych buła prosta i zmy-
słowaja narid schodiw sia hrodamy na weczi tam i w poradach a rozsudiach
lad ustanowleli. Tody sterehły postupky mira Bohowe jak nadiw w wodach
w zemli w wosdosi hrały syły newidymi i czuwstaslidowały sia opadow w
chramach pry zbori klechiw biło swytych hrjumiły pisni weliczestwa
i podiaky promowliajoczy do sercia.
Tym sposobom spynywsia Ruskyj narod i wstupywszy w sebe dumaw nad
nedolio swojeju koły deń biłyj za zariw mir hrały hajduky na łany obki-
płenny krwawym potom ponuziateliw i do tiahłyah czuzych robit drutpia-
nymi nahejkamy naperały, abo łuny dalekich seł wystupyły napady i hrabe-
zy. Tylko neddi i wiasnoi szczo raz perepołnajoczoi sia nepewnyst w a-
-ipinieoch i cziasti poteranyja pak liabow zyznych wskykaw Rusynyw do borbi

z przysudom. Taky duch pieśniw Ruskich odnak rizno widaje win sia w obrab swoich reńsky widdychajut dywnym borenśem z newidmiennaju doleju błyskajuczy ich tawy pyśmyny i łuhoju i nadijow cnotliwa sut karni i ordoby prowodliwi: czy do śercia muzackij wolnujut bujnoju i dykoju syloju wśi strasti sut zakeni dobra z doleju pereweršena w ljudoch rodyny i tuha tyśennyja. Jich sut pośni rizny cudnym składom ub. fabuły skani j sijaje rudkoju krutopjurnoju sered bewady ustelenoj rellenymi kowerami utkanymi rizno barwnymi cwitkami; karnaju luboś prowidaje w nych. Kliwiśt dribonka i teheroka i ony z rida mirnym tesiacnym wyplywajut rozprokoł to sut takimy wśi obchodowi pośni ony wirak tyśnuły sia dawnym winom nasych witciw peredwicki uklad nepodobnyj do uzlidowania imena nerozjaty i hołoś śpiwaci prodowenyj i resnyj prowodzaje nam dawnoścju. U nasi powodnika pry kordi roboty wśiakych prazdnykach śpiwankami rozplywaty sia abo skedrami zaśekam pryzraki. Uśi rozpadajut na nastupni podity.

Vincent Kadłubek
Kanonik krakowski

II

Narid Ruś: oden z hołownych plemeń Słowećkych ber wahylenia zatrymał najśirszij dawne nakarbowanie. Położenie wśrid inych śtawian: narodow hory Karpackiej werchamy mihlistymy horbjaczyła rozśtyrajuczy sia pasmamy rizno powsi Rusi buły wrazdach worohiw resitkom naroda i perechodom rabutkiw widowo pred wiki a ryk struky steżki bez cresteńni ich. Jak wsi Słowene z perediwku welmy trapleni napadamy cuzoplemennikiw ze borami tiaktymy skrywdowani teżko buły stratenciomi: Ruśyny zneśły nadij. — Ruśk: narid buw welykij i dobrij zahnidżyła sia na śyrokych carynach Ruśkych w toj czas na Rusi ujśła nedola a Ruśyny utikły po borach i wołokły sia ludom w powsi nehodi ber zidatyśsa ber śpokoju (zbikami abo newilnykami zurovar nasricały) i buńszij — Rusi pradidi buły Pogane bez koje rusidstwo z narodami kuperujuczymi — Prostota Karbowaty ich w pożytku rost

Bohiw zmyślowaja promowlajuera ~~ich~~ dojerca i wsi zbyrały sia bromadamy na
pytome weczi wse riwni i wsin i wsiudy stiechty Bohowe postapky crotowiczi a na ub
raciest' po prarzyckach po robotach pieśni dzerca i zrita rozhodyły sia — Chreśtiaiwm
buw propowidanyj bez napertia i nis chreścirennyj budowaw cerkoy odnak dawni za-
boboni niechto im ne widyraw propowidacij chreśt. Wykorcrowajuery Bohańtwo tysiały
~~ond~~ wnutrennich mniwia i wrocyśka prarzyków. Zdawna jak i nyni kipi: ryw
borodi kuśliari hodyły po sełach wstupajuery od chaty wid chaty a otoczeni kolom bro-
madzkim welyciały pośniamy stawnych witiaiw bohatyrśki dita abo propowidały
karki i rizni powyśte a ~~śpiwakow~~ orcśni śpiwaki riwoborodyj nesły potiechu tysze-
nym ~~biki~~ chworym i idnani ~~tyże~~ nesze pośwareni. Wrera Ruśkym narodom swit za-
śweszczennyj bujno rozkwitaw. Wsiuda buły rozśyrene rukodiła przemysłu wzra
stał a rozwizewśy sia na perewozy rzeczyi, warystwo (handel) ożywiało i wiazało
Ruś z narodamy cuzo plemennymy daleko, śyroko i uśich riwno obzij naw (Zarof:
taw rasklodywaw śkoły śkłykiwaw urenych Hreków) ~~ja~~ Rus napełnena ime
namy bezcioternymi i powrymy statkamy:) a koły Rusi pid werchowodawśtwom
Wełyk. Kniazia w odno tiło zrosła tohdy Aussyny postupały werchom dorohamy
kopanymy horodyły sia syr i wzdow i prawdu ustanowiły. Wtoj orcśna
łowach bojary po dejit rokoliw pośkuli na stada łebediw i z ustwerdywała porzą
nu stawu witiarej i umy postrwały chrobrośteju i pyzari crertały rolotymy
łukwamy pieśni dita mnohośtawni i skarki cudni narivni ś: Wtyśiacu cerkow
kijewa błyśkali złoti chreśti a po majdanach wołnowały sia tłmy chorobrych
moldiciw a Kniaz rudiamy wrołotich śliticiach welyty otrubiały pohody daleki i
zelezni połki rozadamy zaliahały morc Ruśkoje:) Wreścicreśt tyzych wereme-
niach z upadajuerym narodom i obwiśrennj świeśto. O Aussi zemlio twoi cary-
ny ozny krow myru ponurennoho społokała i kośti śiroko bilajuery sia rozśi-
jani (doptani Kiźmi umrowani hudymy wołkamy) hnoiły bujnu sternin zelezi
koweri rozpośterli po poharioh ~~switom~~ ubarwlenni przypały trawiamy horodiw rid-

ho peredwiku dla toho nazwana buła czerwona Ruj

Chotia narody czużoplemennikiw tiahło niszczyły osady Ruski (z poczatku pamiate dijania Chazary, Owri, Połowci, Łotysze, Tatary) prypamiaty upadkiw nemiszuły sia zwyczai i powodinka Rusi bo hord napady dykych zanosyły puta i meczi a ridko osidały i miszały sia na Rusi = Teper Ruskij narid uweś w perejszłych weremniach pisni obchodowi nahanajut dawnyjszi iminia i slobidne pożytia, duh tahidnyj skład harnyj i warko sut szcze z sidoho predwika liobowni piesni bezczislenni w ustach diewic selieńskich hrajut zazehennymy czuwstwamy strasty ich skład riznyj i osnowy widdachajucza tuhow i liubow, deiwtwitelni pisni sut spokijne opowidania dił dił znatych mużyj i smutnych prypadkiw. Nebeliczni i szydebni spiwanki wyddajut hłuboki pomysły y prydatni zworoty prostych umiw mir. Szcze sut i Kołymyj: obrowkowi u Kruhli wyliwania czuwst liubownych. Wsi pisni rozpadajut ~~sia~~ na:

I Obchodowi

a praznykowi

α) koliady
β) szczedriwki
γ) haiłki
δ) wesniwki
ε) rusalni
ϑ) kupajlewyj
ζ) znywarni

b) semenijczni

1) ładkania
2) zawody
3) leliatni

II zabawni

a) do tańciw

α) czarabaszki
β) kozaka
γ) polskoho //.

δ) ~~Kola~~ Kola (Kołomyjki
ε) szumki

b karczemni

III Liubowni

1 dumki
2 (pocziatki i Kołomyjki)

IV Ucziatelni

1) nebyliczni
2) posmiszni
3) lehendi

V dumy

VI Hospodarski

1) dzumaczki
2) polskie.

Łysz skoro zacziały swarni kniazi nezhody kowaty i myr drobyw sia i nadaw u tmy bezczyslenni hord Tatarskych zbiły krwawymy putamy i krasni Caryny Ruski zdoptały kiń my osady trupamy ustełyły ryki krowoju napownyły a koły sia wow: kamy ony zahnozdyły w zemli Ruski uże na nei zyj szta nedolia szczo myru ne wysykli ne społoniały bidni poslidki wołokły sia obłudne po kładbyszczoch dawnych horodiw utikały po horach i zasikały sia po pecziarach i buwszy w powni nezhodi bez prystanowku w ustysneniu chotia sam sobi mernyj w neprystupnych misciach pokław chyz abo zatokzyw sia w pecziaru tam z wowkamy torh sia o pożywlennyja z burjanyszczyw waryw sobi strawu poki znowu worohy ne wyżehły ich jak szczuriw. Tym sposobom Rusyny w horesti naperti spynyły sia i w horowaniu zacziały dumaty nad swojeju nedoliu – po noczech otoczuwały łuny poziariw zapałennych seł i witry bujny zanosyły połonennoho myru i boryczennyj zouk hrablennoj skotyni a koły zaria rozswityły biłyj deń honyły hajduky myr piwsonnyj na szyroki łany ponuziateliw i krwawyj pit obki puwaw połonu a w tiahłych robotach tomlennoho nahajkamy drutianamy do krwe naperano.

Tiłko nedoli uzasnoi szczo raz perepołnjajoczi sia cziasty poterpanyja w nepewnyst w imenioch połomu cwituczui caryny i zełeni pohani i nywa zołotokłosia zakłykuwały Rusiniw do żytia pownoho ditania i doroby z prysudom pryrody obyrawsze ich z opik kydały w wir pożytia horestoju perekanneju konsze nuzno buło steraty sia u samym iskaty prywernenia z krwawlenym hrudyma.

Sarnicii Ann pol L7. p 1198 „Elegiis quas dumas Rufi vocant canuntur voce lugubri et gestu canentium in utramque partem motantium id quod canitur exprimentes; quid et libii? in latis ruslica turba pagis modulis lamentabilibus hac eadem imitanda exprimit

Laudy L.
Marcin Marcin

Szcze widzu potrebu dopiero skazaty o zberaniach pisniw narodu. Za Moskwi mnoho cennych muriw wydajucich zberania pisen narodu tamtejszoho i o nasich nemało pry-toczony z skladem hołosu odnak ne mało robyły krywdy moskowerujucy ich w składach i pisach. Ale zjawiw sia Maxs: i wydaw kapitalnyj zber pytomych naszych spiwanok w duchu narodnim i wsjerosyj chutko prysłuchyły sia swoim narodowi odnak mnoho ne dostaje szcze jeho zberci: raz szcza mamy tylko za Dniprowoju Rus (tak nazwana nasza rus') na olku a pak szcze ne rozłuczyw swoi pisni jak by sia prynależało prżeci potrudzujem sia jeho ustuti dla naszych i radujemo dałekoho protiahu. W Lwowie wydał W.z O. wiele ruśk. pies pomieszanych z polskimi lecz życzył bym sobie aby nie tak często powtarali sie i nie w takim wychodzili rozłożeniu. Wydawca powinien był poznać ducha naszeho języka wpatrzeć wpród w niego i wiecej pism poznać należących do dzieła swojego. W Lipsku także dziwna wyszła bagranina naszych dum na niemiecki język przełożonych pod napisem: polsk. nar. pies. przekładaj oceniono jui podług zasługi. Lecz i zbiesali pieśni polskie lub moskiewsk narodow.

Powszechni pisni dziwnym swoim układom prowidżowujut głuboki prawdy pid ubiorom zwirciat hute buwajut wysmiani inowu w innych baśniach ochydni tycke zachowania abo zestawiony wykpywajut abo nawcrajut o następnim pobiti zabitym — ie wid no układu pozostawiony obraz rozuhrannoho (fantazyj) wyobraźni. — Szcze bym skazew o innych postawach narodnich pisniw odnak pisni sami promołwlat za sobo ju.

Okrim narodnych pisniw Ruśkyj narod maje inni skarby po wecerniczkach koły hroma dziat sia mołod' nese spiwajuczkamy riznoho zestawu często rozpowidajut skazki i nebylyci perekrasni i prezabudni, a słuchajuczy dodajut swoi spostereżenia (nere nebylycio-wy. ost inni skazky pociasti dydaktyczny i nefiorohy ewpyczni bajki i przy: — o rajs-

kich ptaszkach – o Ilijo Muromiczu – o prekrasni Anastazii – i inni bezczisslenni o zakliatych ludech, krajach i łukawych wolchownykach i procz.) Ten coby się zatrudnił zbieraniem tych skarbow narodnych wielką by swemu uczynił narodowi przysługę. –

Halicz albo że tam może było ахъ albo od kawek галка.

172

О Темосѣ – О чередѣльницюх – О Видмѣнах – о Дѣдках

forster

sanscritt.

Czorniaczka pozapłakowani
Bilij ruczky pozawiazowani
— — — — —

Aj synku mojsynku
De twoja drużynońka
— — — —

Meże horamy pid dr mohyłamy
Tam moja drużynońka.

Doroszenko.

Buło mij synku ne rozbywaty
Czużuju krowciu ne proływaty
Bo czuża krowcia ne wodycia
Pyty jej ne hodytsia
Ne nakazau mene nene
— — — —

Bite tilo jak mak zczorniło
Hrude krowju obkipiły
— — — —

De jeho pohowano – Werch bilych ruczok
Tam wyrosły try jaseni – Werch hołowki – Tam wyrosły try kidrońky

Których Łan ku zbawieniu waszemu zsyła.

grzegotka grzegolenka

Furnau

Be

Seb

Sebastian ~~Sebastian~~ Szczepański Szczepan

Sebes Sed Szczep Szczepan

Ser

Szczepan

173

Wyprawa Igora na Połowców poemat sławiański wydany przez Augustyna Bielowskiego. Lwów nakładem Franciszka Pillera 1833. 8°. st. 40.

(Bielowski tłomaczył)

Pieśń o wyprawie Igora

174

Nemiga rzeka nad którą w ostatnich dniach lutego 1067 zaszła krwawa bitwa pomiędzy wojskiem Wsesława Braciſławicza xięcia połockiego a 3 zasława Jarosławicza księcia kijowskiego jest to mała rzeczka czyli struga Niemiha wypływająca z gór powyżej Mińska i wpadająca do rzeki Swisłoczy pod samym Mińskiem. Przeto też pobojowiska owego w Mińsku szukać trzeba.

Bojan żył za Jarosława i Swiętosława xiążąt kijowskich. Syrokomla mniema (Teka wileńska I. 209) iż żył na dworze połockiego xięcia Wsesława Braciſławicza

Lelewel Joachim.

Ex. 13. Dzieje Polski J. Lelewel potocznym sposobem opowiedział. Lwów 1848. in-16°.

Po Zdp. 3.

Drewnija

175

Rossijskija stychotworenija.

9

1.

Sołowej Budymirowicz.

Wysota li, wysota podnebesnaja,
Hłubota, hłubota okean more;
Szyroko razdolje po wsej zemli
Hłuboki omuty Dniprowskije.

Iz za morja, morja synjago,
Iz hłuchomorja zełenaho,
Od sławnaho horoda Ledenca,
Od toho-de Carja, wid zamorskaho
Wybihały, wyhrebały trydcat' korabłej;
Tridcat' korabłej – jedyn korabl
Sławnaho hostja bohaho,
Mołoda Sołowja, syna Budymirowicza.
Choroszo korabli izukraszeny;
Odin korabl połuczsze wsich:
U toho było sokoła u korablja
Wmisto oczej było wstawleno

Po dorohu Kamenju jachontu;
W misto browej było prybywano
Po czernomu sobolju Jakutskomu,
I Jakutskomu, wid Sybirskomu;
W misto usa buło wotknuto
Dwa ostryje nożyka bułatnyje
W misto uszej było wotknuto
Dwa ostra Kopja Murzameckija i. t. d.

Na okręcie siedzi Kupaw młody Sołowej Budymirowicz
zamysły jego Chytrosty były Carjagrada
A i Mudrosty Jerusałyma
Zamysły Sołowja Budymirowicza.

przybywszy na dwór Włodzimierza wielk. z darami Kłania się jemu i Księżnie Apraksjewnie dary te były sobole lisy atłas (Kamka) Włodzimirz każe mu mieszkać (zająć) Książęce dwory lecz on prosi o zagon ziemi w ~~ogrodzie~~ sadzie Włodz: Krewny Zapawy Putiatysznój, bez noc wystawiła tam sołoweja Drużyna dwór cudny. Rano Zapawa widzi dwór przez okno wchodzi do niego w pierwszem teremie leżały skarby Sołowija w drugiem jego matka a w trzeciem grał na gęśli on sam Zakochali się a matka Sołoweja Amelfta Tymoftejewna mówi że się wtedy pożenią aż się Sołowej znow z zamorza powróci. Gdy tenże odjechał przybył ubogi (goły) Szap Dawyd Popow i mówi że w Ledencu Cari Sołowejowi odebrał okręty i do więzienia go wsadził. Włodzimirz chce wydać za niego Zapawę już chce iść do Kościoła tem czasem przyjeżdża Sołowej idzie na dwór Włodzimierza i dostaje Zapawę za żonę.

2. Gost' Terent'iszcze.

W Nowgorodzie żył w bogatém dworze Terentyszcze jemu żona zasłabła i kazała doktora szukać. On ~~zdy~~ idąc zdybał (skomorochow?) ci mu poradzili aby kupił miech jedwabny i w niego się schował. Zaszli potém do dworu i jego i powiedzieli że on zabity. Żona się zaczęła cieszyć i weselić. Terentij wyszedł wziął bat zaczął żonę walić a choroba(?) (drugi co z nią był w łożku) wyskoczyła przez okno i zostawiła kaftan, kamizelkę i 500 rubli przy żonie. —

3. Djuk Stepanowicz.

Djuk (syn bojarski) z sławnego Wołynca [Hałyczja z bogatych Karety) = (opis zbroi jego cięciwa u łuka była z jedwabiu Szymahańskiego a pierze u strzał z Orłow z nad Kamy co wpada do Wołgę ozdobne były Arawitskim złotem] jadąc nastrzyłał dzikich gęsi i zaniósł je w darze Włodzimierzowi. Ten sadza go za stół daje mu kołaczy także jeść Djuk wierzch objada a spód zostawia pyta go o przyczynę tego Czjuryło Plenkowicz Djuk odpowiada że piecu gliniane u Włodzimierza a dla tego nieczyste z spodu kołacze a u niego zaś marmurowe to aż się jeść chce. Wybrał się do niego na odwiedziny z dworem Włodzimierz i pouczto wawszy tam nazad wrócił.

4. Szczełkan Dudentjewicz (1327) r.

Car większej Ordy Azwjak Tawrułowicz obdarzył szurow swych Wasyla (Plesem) Hordija (Wołogda) Achramea (Kostroma) lecz szurowi Szczełkanowi nic nie daje za to że w Litwie okropne daniny wybierał. Domaga się Szczełkan Tweru miasta z dwoma synami Borysowiczami. Azwjak wtedy mu dać obiecuje jeśli zabije syna swego i czaszę krwi jego wypije. Czyni to Szczełkan dostaje Twer tu gnębi mieszkańców ci dają podarki Borysowiczom a zabijają

Szczełkana. –

5. Mastrjuk Temrjukowicz.

Car Iwan Wasylewicz bieże za żonę Maryę córkę Temrjuka Cara złotej Ordy. brat jej Mastrjuk na dworze w Moskwie walczy z Rossyanami różnemi aż go Borysowicz wreście zwyciężył

6. Wołch Wsesławjewicz 3)

Księżna Marfta Wsesławjewna chodząc po ogrodzie skoczyła na złego smoka ten się jej około buta obwinął także około czułoczyka szełkowa, chobotom bjet po bitu stegnu a Księżna porodziła Wołcha wtedy wstrzęsła się ziemia i Carstwo Indyjskie a sine morze się rozkolebało, ryby na głąb poszły ptaki poleciały wysoko pod niebiosa, tury, jelenie i inne zwierzęta się pochowały. Wołch mając półtora czasa (roku) mówi do matki jakby głos grzmił aby

A ne pełenaj wo pełenu czerwczatuju
A ne pojasy w pojasja szełkowja –
Pełenaj menja matuszka
Wo kripki łaty bułatnyje
A na bujnu hołowu kłady złat szełom,
Po prawu ruku pałycu,
A i tjażku pałycu swincowuju
A wisom ta pałyca w trysta pud."

W siódmym roku Wołch nauczył się pisać – w 10m nauczył się 3 wiekich tajemnic: przemienić się w jasnego sokoła, w szarego wilka w gniadego tura z złotemi rogami. W 12m roku zaczął sobie aż do 15go zbierać drużynę. Zaczął się chwalić Car Indyjski iż chce zburzyć Kijow. Wyciąga Wołch na niego z drużyną 7 tysięcy mającą. Gdy Drużyna spoczywała on przemieniał się w wilka w sokoła i znosił do jedzenia zwierzęta i ptaki. Potem przemienił się

Wołch w tura i pobiegł do Indyj. Znów zmieniony w sokoła usiadł oknie pałacu Cara Sałtyka Stawruljewicza słyszy jak jego żona Jełena Aleksandrowna Azwiakowna namawia aby zwojował Włodzimirza. Wołch przemienił się w gronostaja (Igor) wyleciał na podwale tu poprzegryzywał cięciwy u łuków mołodców i powyjmował żelezca z strzał; przemienił się znów w sokoła zbudził towarzyszy i szli do Indyj na granicy stał mur straszny w nim drzwi bez których dziórkę mrówka tylko przeleźć mogła. Wołch przemienił towarzyszy w mrówki i przeprowadził ich na drugą stronę tu wszystko wyrznęli tylko dziewicę zostawili Wołch nogą drzwi pałacu wywaliwszy zabił Cara sam pojął jego żonę i został Panem Indyj. Drużyna jego pojęła zas dziewice.

177

4)

7. Iwan Gostynoj syn.

Na uczcie jednej chwali się Włodzimierz iż niema nikogo ktoby przegonił 300 zrebcow jego i 30 osobliwszych koni z których wronego Ilja Muromec odebrał Tugarynowi Zmijewiczowi w złotej ordzie. Wstaje Iwan gościnny syn i idzie o zakład 100000 rubli potem mówi w stajni płacząc do trzechletniego kosmatego Buroczka konia swego że bieda przyszła że się założył. Odpowiada koń ludzkim głosem że to zrobi byle go miodem napoił a pszonem na karmił. W dzień naznaczony wyprowadza Iwan konia nie osiodłanego, ten kopytem wyrywa Iwanowi z szuby sobole i jak krzyknie jak tur i zasyknie jak wąż to aż wszystkie zrebio uciekli i głowy nogi połomali i wygrał zakład.

8. Trygoda Dobryniuszka stolniczał.

Dobrynia posiedziawszy 9 lat na dworze Włodzimierza strzelając gołębie w Kijowie zobaczył na dworze Maryny Ignatejewny dwa gołębie się całujące, chciał ich zastrzelić lecz strzała trafiła w

okno i rozbiła szkło i zwierciadło. Maryna która się wtedy myła go zaklęła iż się zakochać musi. Zakochał się Dobrynia niemógł spać i poszedł na zajutrz do dworu Maryny tu zobaczył piękne dziewice chciał do nich iść lecz Maryna żelazne drzwi zaparła on drzwi wywalił a tu walczył z niem Zmiiszcz Horynczyszcz i ledwie go ogniem nie spalił a ogonem nie zabił. Był to kochanek Maryny. Lecz go Dobrynia zwalczył. Maryna przemieniła Dobrynię w gniadego tura, pasł on się na łączy między 9 turami. Na wieczerzy u Włodzimierza piana Maryna pochwaliła się przed Antymiją Alexandrowną matką rodzą i Anną Iwanowną matką chrzestną Dobryni, że go wraz z 9 kochankami w turów przemieniła. Anna uderzyła ją w szczękę i biła obiecując ją w sukę przemienić. Maryna poleciała na łąkę i siadła na prawem rogu Dobryni przemieniona w kosa ptaka namawiając ją aby ją sobie zaślubił przyrzekł to Dobrynicą (będąc już pół roku turem) odmieniła go i siebie w człowieka poczeniwszy się Dobrynia odrąbał jej w dworze ręce, nogi, usta i głowę za to że z Zmija kochała — —

9. Wasylij Bustajew

Wdowa Amelfta Tymofejewna miała w Nowogrodzie syna Wasyla ten gdy miał lat 7 uczył się a kogo złapał za rękę temu ją wyrwał, tak on zabijał poskarżyli się posadniki Matce. Wasyli wystawił potem beczkę wina całą i rozpisał po mieście kto chce być jego przyjacielem. Przyszedł na dwór Kostja Nowotorżenin tego zaczął bić Basyli lecz ten stał nieruchomy wziął go za przyjaciela — Wziął potem za druhów Lukę i Mojseja Potem Wasyli mówił do Nowogrodzianów iż chce ich sam z 3 towarzyszami pobić inaczej wiele zapłaci. Wiele już Nowogrodzianów wybili posadnicy posłali podarki do matki Wasyla aby go poskromiła Kazała go ta zawołać przez dziewczynę i zamknęła go w ciemnicy. Temcza:

sem drużyna jego bijąc się była już w strachu. Dziewica onaco Wasyla sprowadziła szła z wiadrami do Wołgi po wodę, ją prosiła drużyna o pomoc rzuciwięc wiadra i zacznie bić Koromysłem Nowogrodzianow i potem odwali więzienie Wasyla ten zwalcza wszystkich

~~1. Sołowej Budymirowicz.~~

idą posadniki i obiecują już Wasylowi płacić dań i hołdować

178

~~Z [illegible]~~

~~Iz za morja, morja sinjaho~~

~~Iz hłuchomorja zelenago~~

~~Ot sławnag~~

X Ożenidbie Kniazia Włodzimierza

11. Hryszka Rastryga (o zabiciu fałszywego Dymitra)

12. Na buzani ostrowi Wyprawę Kozaków morską pod Jermakiem na Turków str. 112 wspomina goru Zmijewuju

13. Jermak wzjął Sybir

14. Stawr Bojaryn.

Stawr na biesiadzie u Włodzimierza chwali się pięknym swym dworem. Każe go Włodzimierz zato sadzić do więzienia i zabrać mu dwory. Już był poseł na dworze. Żona Stawra dowiedziawszy się przebrała się po męsku i poszła do Włodzimierza mówiąc iż jest posłem od Cara złotej Ordy zwiąc się Wasylem Iwanowiczem i żąda trzy letni haracz. Zasmucił się Włodz. mówił posłowi aby się w boju probował z jego rycerstwem. Poseł się probuje i zwycięża wszystkich Żona Włodz: mówi że to Kobieta żona Stawra. (pag 129)

A pljunuł Knjaź da i procz poszeł

„Hłupaja Knjahynja, nerazumnaja!

U tja wołosy dołhy, um Korotok

Każe więc Włodz: posłowi strzelać z łuka z swemi bojary kto dalej wystrzeli. Ona każe przynieść swój potężny łuk i jak strzeli to daleko strzała zaleciała w dąb. Zaczyna znów Włodz: grać w szachy z posłem i przegrał Wł. trzy razy. Rozgniewany chciał zabić swą żonę lecz poseł prosi aby kazał grać Włodzimierz. Przywodzą Stawra ~~który~~ z więzienia który najlepiej grał. Otego miasto daniny prosi poseł dostaje Stawra Godunowicza i oblókł się w szaty żeńskie. Pożegnali się z Włodzimierzem i odjechali do swej ziemi.

(8)

15. Jwan Hodynowicz.

Włodzimierz chce wystwatać Jwana z córką Nastazyj bogatego gościa w Czernigowie lecz ten nie chce mu dać mówiąc iż jest zaręczowi Carowi (Zagorskiemu kraj) Afromejowi. W raca Jwan włodzimierz każe mu zebrać drużynę i siłą porwać oblubienicę. Jwan właśnie wtedy przy~~szli~~ był gdy murze i Ułanowie przyśli z darami do Nastazyj porywa ją. Ujechawszy 12 werst rozbił namiot i siedzi z nią. Afromej przemieniwszy się w tura goni i bije się z Jwanem lecz podlega. Afromej namawia aby mu w wielce nogi poderwała czyni to, związali oboje do dęba wzdzienicą Jwana i cieszyli się w Obozie (Walgierz i Heligunda) nadjechała drużyna Jwana odeszli go on zabił Nastazyję za niewiarę a Afromeja przywiózł Włodzimimierzowi. Stawszy się Afromej poddanym został puszczony

(9)

16. Hordej Błudowycz.

Na ~~wieczerzy~~ uczcie u Włodzimierza prosiła Błudawa wdowę Czesową o córkę Awdotję za żonę dla syna. Ta rozgniewana zaczęła ją bić poszczególnie. Błudowa poskarżyła się synowi syn poszedł do dworu ~~Błudow~~

Czesowy i rzucił na ~~nie~~ córkę piaskiem. Synowie których było 9 Czesowy zaczęli bić Hordena on ich wszystkich pozabijał wziął za rękę córkę Czesowy poprowadził do ołtarza i poślubił się z nią

17. Czuryła Płenkowicz.

Skarżą się Włodzimierzowi pod czas uczty strzelcy, rybacy, sokolnicy i inni ludzie że najechała drużyna Czuryła Płenkowicza i że wszystko poraniniła, pozabijała po zabierała. Włodzimierz z dworem pojechał do ojca Płenkowicza patrzy przez okno aż tu jedzie gromada myślał że to poseł jaki do niego o Haracz a to syn ~~Cz~~ starego Płenka którego dwór był bardzo pyszny – syn daje podarunki Włodzimierzowi który go do dworu swego zaprosza. Tu się Czuryło zakochał w ~~żonie~~ młodej Katarzynie żonie Bermjaty Wasyljewicza i często widzieli jego ślady do niej po śniegu. –

Tut Władymir knjaź na to słowo spochwatyt sia:
Kto jeto Czuryła jest takowa?"
Wystupał sia tuto staroj Bermjata Wasyljewycz:
– „Ja de Osudar, pro Czuryłu dawno widaju,
Czuryła żywet ne w Kijewi,
A żywet on ponyże małaho Kijewca.
Dwor u neho na semi werstach,
Około dwora żeliznoj tyn,
Na wsiakoj tynynki po makowki,
A i jest po żemczużinki –
Seredi dwora switłycy stojat,
Hrydni biło dubowyja
Pokryty sidym bobrom

Potołok czernych sobołej
Matica - to wałżenaja,
Poł, sereda odnoho serebra
Kryciki da proboi po bułatu złaczeny.
Perwyje u neho worota waljaszczatyje,
Druhije worota chrustalnyje,
Treti worota oło wjannyje." —

18.) Wasylij Busłajew mołytsia izdył.

Wasylij jedzie po jeziorze Ilmenie z drużyną do Jeruzolima
Ląduje koło góry Soroczyńskiej wychodzi na górę leży tam trupia
głowa, pchnie ją nogą ona mu odpowie iż i jego głowa tu leżeć
będzie. Potem przybył na jeden ostrów Kumiński do morza Kaspijskiego gdzie
byli Kozacy Korsarze lecz ci go nie grabili ale go obdarzyli darami
i dali przewodnika do Jeruzalima. Umywszy się w Jordanie rzecze
wróży im leśna baba iż zginie Wasyli przybywszy do Soroczyńskiej
góry. Wylazł na górę tam był napis iż kto skakał będzie ten się
zabije. Wasylowi zachciało się skoczyć i zabił się drużyna go przy
pustej głowie pochowała i odjechali do Nowgorodu. —
(Alexander Łopowicz koło r. 1000)

19. Alësza Łopowicz.

Alesza jadąc z Jekimem Iwanowiczem z Rostowa do Kijowa do Włodzimierza zdybali pięknego (Kałyku?) ten mówił iż widział Imijewicza Tugaryna

Widił ja Tugaryna Imijewicza
W wyszynu ły on Tugaryn trech sażeń
Promeż płeczej kosaja sażen
Promeżu głaz kałena striła
Koń pod nym kak lutoj zwir
Iz chajłyszcza płamen pyszet
Iz uszej dym stołbom stoit.

Alesza daje swe suknie Kalice a bierze jego atłasowe na siebie i jedzie za rzekę Safat zdybuje go Tugaryn pytając czyli by niewidział Alescy on udaje że niesłyszy a gdy się Tugaryn zbliżył ściął mu Alesza głowę zabrał suknie wziął konia jego i odjechał. Przyjeżdżając do Jaskina do obozu został uderzony w piersi z powodu iż myśleli że to Tugaryn, lecz poznawszy go po krzyżu otrzeźwili go. (Alesza był synem popa sobornego z Rostowa) Przybywszy siedzą na uczcie u Włodzimierza aż tu także za stół siada Tugaryn i bez wstydu pożera, hańbi go Alesza Tugaryn wyrywał kindżał i rzucił na Aleszę lecz go nie trafił naznaczono więc dzień Alesza o zakład zwalczył Tugaryna odciął mu łeb przewlókł rzemień od uzdy przez uszy i ~~[illegible]~~ przyjechał z głową do Włodzimierza – smuciła się żona Włodzimierza iż jej zabił ukochanka. –

U Tugaryna sobaki krylja bumażnyja,
I letajet on sobaka po pod neberju

Tak opisuje jedna pieśń gminna Tugaryna w postaci psa lecz drewnyja Stych. mówi to ~~o jego Koniu~~ o nim gdy się z Tugarynem pojedynkować mieli:

Tut Ałesza wsju nocz ne spał,
Mołył sia Bohu so słezamy:
Sozdaj, s Boże! tuczu hroznuju,
A i tuczy-to, s hradom dożdja;
Ałeszyny mołytwy dochodny ko Chrystu,
Dajet Hospod Boh tuczu, s hradom dożdja
Zamoczyło Tugaryna krylja bumażnyja,
Padajet Tugaryn kak sobaka na syru zemlu.

(12

20. Dobrynja czud pokoryt.

21. Mychaiło Kazarynow

Był rycerzem z Kaliza przyjechał do Włodzimierza ten go wysłał na sine morze na gęsi. Jadąc nazad z polowania zobaczył kruka

czarnego (Chciał go zastrzelić lecz się tenże prosił mówiąc że mu się już na nic nie przyda cf: Słowackie pieśni: Gołąbek: Daniłow p. 208.) ten kruk pokazał mu 3 Tatary. Alesza zbił ich i wybawił swą siostrę którą zabrali do niewoli i przybył do Kijowa (Poznanie to Aleszy z swą siostrą którą odebrał Tatarom przypomina nam pieśń ~~w Drewn~~ ruską: Chodył Tatar po rynoczku) p. 203–214

22. Potok Mychaiło Iwanowicz

Wysyła go włodzimierz na gęsi on zaś widzi na wodzie

I uwidił biłuju łebeduszku,
Ona czerez pero była wsia zołota,
A hołowuszka u nej uwiwana krasnym zołotom
I skatnym żemczugom usażena.

Chce łabędź Potok zastrzelić ona zaś się go prosi potem się przemieniła w dziewicę i była to Awdotjuszka Łychowidjewna wzięli ślub i zrobili to że kto pierwej umrze to drugi za nim do grobu pójdzie wkrótce umarła Awdotja pochowali ją w grobie

I tut Potok Michaiło Iwanowicz
Z konem i zbrujeju ratnoju
Opustył sia w tojeż mohyłu hłubokuju.

Zawarli grob jeden tylko sznur od dzwonu zostawili przez dziórkę o północy zapalił Potok świecę woskową przyszedł wielki smok tego zabił Potok i krwią namazał ciało Awdotyi ona ożyła zaczęli dzwonić i puścili ich z mogiły 15)

23. Sorok Kałyk so Kałykoju

Kałyki wybrawszy zadowodzcę Kasjana Myhajłowycza wybierają się do Jerozolima zdybał ich Włodzimierz na polowaniu kazał im się wrócić do swego dworu nakazując aby ich pielęgnowano i na drogę pieniędzy dano. Jednego wieczora kazała Księżna

przez Aleszę Popowicza zwołać Kasjana do siebie za to kazała mu czarę z której Włodzimierz pił zaszyć do worka. Wyszli precz gonił za niemi Alesza nazywając ich złodziejami. Zrewidowali wszystkich znaleźli czarę u Kasjana tego zakopali po barki do ziemi podług umowi a sami poszli do Jeruzalima. Po sześciu miesiącach wracają nazad widzą żywego Kasjana który wyskoczył z ziemi i z drużyną do Kijowa poszedł. Włodzimierz ich mile przyjął. Księżna przyznała się błędu a będąc chorą uzdrowioną została od Kasjana. 16) 181

24. Kałyn Car.

Kałyn Car złotej Ordy oblęga Kijow Wasylij pjanica zastrzelił Carowi krewnego ~~Cara~~ Car domagał się o jego wydanie Ilija Muromec poszedł zabił Cara i rozpędził Tatarów

25. Car Saul Lewandynowicz.

Syn jego Konstantyn bije się z carem Tatarów Kungurem zamknięty potem w więzieniu wybawiony przez Ojca.

26. Sadko bogatoj host'. (r. 1167)

Ilmen Jezioro Sadkowi dozwoli trzy pociągi na ryb wyciągnęli 3 ryby z których się pieniądze stały.

27. Mychajło Skopin (r. 1619)

Kniaź Skopin Mychajło Wasyljewicz ~~[illegible]~~ zwycięża nieprzyjacioły Ruś oblegające.

28. Wzjatie Kazanskaho Carstwa (pod Carem Jwanem Michał)

29. Pod Konotopom pod horodom. (Zwycięstwo Xcia Pożarskiego nad Tatarami.

30. Switeł radoszen Car Ałeksij Mychajłowycz (o urodzeniu Piotra Wielkiego.)

31. Kogda było mołodcu, pora wremia wełykoje.
(Chluba - zguba)
32. Pod Rygoju stojał Car gosudar. (Aleksyj Mychajłowycz)
33. Pochod Sełenginskim Kozakam. (na Mongoły)
34. Po dołam diwyca kopała Koreńja lutyja (p. 303. struła brata swojego)
35. Pered naszymy worotamy utoptana trawa.
36 Da nezal dobra mołodca bitago - żal pochmilnago.
37. Iz Krymu i iz Nagaju
38. Po kraj morja synjago stojał Azow gorod (opisuje niewolę Jermaka.
39. Borys Szeremetew z wojny szwedskiej ostatniej
40. Błahosłowyte, bratcy, starinu skazat
Kak by starinu, starodawnuju.
Kak by w stary hody, preżnije
Wo ti wremena perwonaczalnyja. i. t. d.
41. Kniaź Repnin. (zabity od Kozakow)
42. Wo sybirskoj Ukrajni wo Daurskoj storoni (wojny z Bojdojami (Mongole)
43. Nikiti Romanowyczu dano seło Prebrażenskoje (za groźnego Cara Iwana Wasylewicza
44. Sadkow Korabl stał na mori.
Okręt kupca Sadki za to że Carowi morskiemu nie puścił chleba ze solą stoi rzucają losy kogoby wyrzucić los padł na Sadka wyrzucają go a okręt pływa. Sadko przypłynął do brzegu gdzie w pałacu mieszkał Car morski. Jak mu Sadko na gęśli zagrał to zatańczył wtedy to morze się rozigrało i wiele się okrętów topiło. Poka-

zał mu się we śnie Święty Mikołaj i kazał guśle do wody rzucić. Zro-
bił to Sadko a morze ucichło – Znów mu Car przywiódł 30 dziewic i ka-
zał z jedną spać. Zakazał S. Mikołaj aby ją we śnie nie ściskał Sadko. O
północy położył na jedną nogę lewą i przebudził się leżąc na brzegu z lewą
nogą w Wołdze. Wstał zbudować kazał kościół i okręty jego tuż przy-
płynęły.

182

45. Dobrynja kupał sia, zmij unes

Młodemu Dobryni w Rjazanie zakazała matka aby nie pływał
za pierwszy prąd kąpiąc się w rzece Izraj. Dobrynia przepłynął aż
do 3go prądu tu go woda porwała i zaniosła do białych pieczar Zmi-
ja Horynczyszcza. Dobrynia zabił go walcząc z nim zabił w piecza-
rach dzieci jego, zabrał skarby wybawił tam siedzącą swą ciotkę
i wrócił do Włodzimierza W.

46. Perwaja poizdka Ilji Muromca w Kijew. (18

Ilija jadąc do Kijowa pojmał rozbojnika w Bryńskich lasach
Sołoweja (który umiał świstać jak słowik – syczeć jak wąż
a ryczeć jak tur) i przywiódł go do Kijowa Włodzimierzowi.
Byli wtedy u Włodzim: następujący rycerze: Samson Koływa-
nowycz – Suchan Domantjewycz – Switohor – Połkan – 7 bra-
ci Zbrodowiczów – i Zaleszanowie – 2 braci Chapiłowy.

47. Iljia izdył z Dobryneju.

Ilija jadąc z Dobrynią rozdzielili się: Dobrynia w górach zdy-
bał się z babą Goryninką i walczył z nią, a Ilija przy rzece
Safat walczy z Zbutem Borysem Krolewiczem którego powa-
liwszy na ziemię poznaje że to syn jego i odsyła nazad do matki
potem idzie na pomoc Dobryni, zabili tu Goryninkę i zabrali
jej skarby. –

48 Kniaź Roman żenu terjał.

49. Wo Chorosżem wysokom teremi, pod krasnym Kosjaszczatym okoszkom.

50. Ataman Polskoj. (Michaił Czerkaszenin zabity)

51. Na Łytowskom rubezi.

52. Och w hori żyt - nekruczynnu byt.

53. Czjurylja Igumenja.

54. Wysota - ły wysota podnebesnaja.

55. Dureń

56. Tam na horach naichały Buchary.

57 U Spasa k obidni zwoniat.

58. Usy udały mołodcy. *)

59. Kto trawnyka ne słychał.

60. O Stanisznikach iły razbojnikach.

Rozbojnicy napadają Jlję Muromca ~~[illegible]~~ lecz on strzelając z łuka do dębu pokazuje swą moc. i ci go puszczają. —

61. O Atamani flori Mynajewiczi (Za Piotra I go)

~~[illegible]~~ Древнія Русскія Стихотворенія издана А. Ѳ. Якубовичем в. Москвѣ въ типографіи С. Селивановскаго. 1804 года w 8. pag. 324. lecz po fuszerowane i niewszystkie := Карманни пѣсенникъ, или собраніе лучшихъ свѣтскихъ и простонародныхъ пѣсенъ, изданы И. И. Дмитріевымъ в Москвѣ 1796. 3 czast. *) Przychodzi także w sbranij raźnych Kaiinowych pjesen prysojedynennych k jeho Istoryi Mon. 1792. 8. chobot znaczy ziemię

6

Sołowej Budymirowicz

Wysota li, wysota prodnebesnaja,
Hłubota, hłubota okean more;
Szyroko razdolje po wsej zemli
Hłuboki omuty Dniprowskie.

Iz za morja, morja sinjaho
Iz hłuchomorja zelenaho,
Ot stawnaho horoda Ledenca,
Ot toho-de Carja, wid zamorskaho
Wybihały, wyhrebały trydcat' korabłej,
I trydcat' korabłej - edin korabł'
Stawnaho hostja, bohataho,
Mołoda Sołowoja Budymirowicza.
Choroszo korabli izukraszeny;
Odin korabł połuczsze wsich:
Utoho było sokoła u korabłja
W misto oczej było wstawleno
Po dorohu kamenje prozjachontu;
W misto browej było prybywano
Po czernomu sobolju Jakutskomu,
Jakutskomu, wid Sybirskomu;
W misto usa było wotknuto

Dwa ostryje nożyka bułatnyje;
Wmisto uszej było wotknuto
Dwa ostra kopja Murzameckija;
I dwa hornostaja powiszeny,
I dwa hornostaja, dwa zimnie;
U toho było sokoła u korablja
Wmisto hrywy prybywano
Dwi łysicy burnastyja;
Wmisto chwosta powiszeno,
Na tom było sokoli korabli,
Dwa midwidja biłyje zamorskie;
Nos, korma poturynomu,
Boka wzwedeny po zwirynomu. –
Bihut ko horodu Kijewu,
K'łaskowu Knjazju Władymiru.
Na tom sokoli korabli
Sdiłan murawłen czerdak,
W czerdaki była besida – doroh rybij zub,
Podernuta besida rytym barchatom;
Na besidi – to sidił kupaw mołodec,
Mołodoj Sołowej, syn Budymirowicz;
Howoryt Sołowej takowo słowo:
„Hoj jesy wy, hosti korabelszczyki,
I wsi ciłowałnyki ljubymyje!
Kak budu ja w horodi Kijewi,
U łaskowa knjazja Władymira,
Czim mni – ko budet knjazja darit,
Czim swita żałowaty?"
Otwiczajut hosti korabelszczyki,
I wsi ciłowałnyki ljubymyje:

"Iy stawnoj, bohatoj host',
Molodoj Sołowej, syn Budymirowicz!
Jest, sudar', u was złota kazna,
Sorok sorokow czernych sobołej,
Wtoryje sorok burnastych łysyć;
Jest, sudar', doroha kamka,
Szto nedoroha kamoczka - uzor chyter':
Chytrosty były Larjahrada,
A i mudrosti Jerusałyma,
Zamysły Sołowja Budymirowycza;
Za złati, na serebri - ne pohniwatśia."
Prybizały korabli pod stawnoj Kijew hrad,
Jakory metały w Dnipr' riku,
Schodni brosały na krut berezok,
Towarnuju poszłynu w tamozni płatyły
So wsich korabłej sem łysiaczej,
So wsich korabłej so wseho żywota.-
Brat Sołowej swoju złotu kazny:
Sorok sorokow czernych sobołej,
Wtoryje sorok burnastych łysyć.
Poszeł on ko łaskowu knjaziu Władimiru,
Żełet wo hrydnju wo switłuju;
Kak by na pjatu dwery otworjałysia,
Żełet wo hrydnju kupiaw mołodec,
Mołodoj Sołowej, syn Budymirowicz,
Spasowu obrazu mołyt śia,
Władymiru knjaziu kłanjajetśia,
Knjahyni Apraksiejewnoj naosobycu,
I podnosyt knjaziu swoi dorohi podarocki:

Sorok sorokow czernych sobołej,
Wtoryje sorok burnastych łysyc;
Kniahyni podnes kamku biło-chruszczatuju
Nedoroha kamoczka - uzor chyter:
Chytrosty Carja - hrada,
Mudrosty Jerusałyma,
Zamysły Sołowja, syna Budymirowicza;
Na złati i serebri - ne pohniwat'sia.
Knjazju dary poljubyłysia,
A Knjahyni najpacze toho;
Howoryt łaskawoj Władymir Kniaz:
„Hoj jesyty, bohatoj host',
Sołowej syn Budymirowicz!
Zajmuj dwory Knjażeneckije,
Zajmuj ty bojarskije,
Zajmuj dwory i dworjanskije."
Otwiczajet Sołowej, syn Budymirowicz:
„Nenado mni dwory Knjażeneckije,
I ne nado dwory bojarskije,
I ne nado dwory dworjanskije;
Tolko ty daj mni zahon zemli,
Nepachanyja i neoranyja,
U swojej osudar, Knjażeneckoj plemjannycy,
U mołody Zapawy Putjatysznoj,
Wjeja osudar, zełenom sadu,
W wyszeni, w oriszeni,
Postroit' mni Sołowju snarjaden dwor."
Howoryt, sudar, łaskawoj Władymir Knjaz:
„Na to tebi z Knjahyneju podumaju"
A podumawszy otdawat Sołowju zahon zemli,

Nepachanyja i neoranyja.
Pochodył Sołowej na swoj czerwłen Korabl,
Howoryt Sołowej syn Budymirowicz:
„Hoj jesy wy moi ljudy rabotnyje!
Beryte wy toporki bułatnyje,
Podite k Zapawi w zełenoj sad,
Postrojte mni snarjaden dwor,
Wwyszeni, w oriszeni."
I weczera, pozdnym pozdno,
Budto djatły w derewo poszczołkiwały,
Rabotała jeho drużyna chorabraja,
Ko połunoczy i dwor pospił:
Try terema złatowerchowaty,
Da troi sini kosiaszczatyja,
Da troi sini riszetczatyja.
Choroszo w teremach izukraszeno:
Na nebi sołnce, w teremi sołnce;
Na nebi misiac, w teremi misiac;
Na nebi zwizdy, w teremi zwizdy;
Na nebi zarja, w teremi zarja –
I wsia krasota podnebesnaja.
Rano zazwonyły k zautreni –
Oto sna-to Zapawa probużałasia,
Posmotryła sama w okoszeczko kosiaszczatoje,
Wwyszenje, w oriszenje,
Wo swoj, wid choroszij, wo zełenoj sad;
Czudo Zapawi pokazałosia
Wjeja choroszem zełenom sadu,
Czto stojat try terema złatowerchowaty.
Howoryła Zapawa Putiatyszna:

„Hoj jesy, njanjuszka i mamuszki,
Krasnyja sinnyja diwuszki!
Podtet-ko; posmotrytet-ko,
Czto mni za czudo pokazałosia,
W wyszeni, w oryszeni?"
Otwiczajut njanjuszki, mamuszki,
I sinnyja krasnyja diwuszki:
„Matuszka, Zapawa Putiatyszna!
Izwol-ko sama posmotrit:
Sczastje twoje na dwor k tebi pryszło."
Skoro de Zapawa narjażajet sia,
Nadiwała szubu sobołynuju,
Cina-to szubi try tysyaczy,
A puhowki w sem tysiaczej –
Poszła ona w wyszenje, w oryszenje,
Wo swoj wo chorosz wo zełenoj sad;
U perwaho terema posłuszała:
Tut w teremi szczełczyt, mołczyt –
Łeżyt Sołowjewa zołota kazna.
Wo wtorom teremi posłuszała:
Tut w teremi po tychońku howorjat,
Po małeńku howorjat, wse mołytwu tworjat –
Mołytsia Sołowjewa matuszka
So wdowy czestny, mnohorazumnymi.
U tretjaho terema posłuszała:
Tut w teremi muzyka hremit.
Wchodyła Zapawa w sini kosiaszczatyja,
Otworjała dwery na pjatu –
Bolno Zapawa ispuhałasia,
Rizwy nohi podłomyłysia,
Czudo w teremi pokazałosia:
Na nebi sołnce, w teremi sołnce;

Na nebi misjac, w teremi misjac;
Na nebi zwizdy, w teremi zwizdy;
Na nebi zarja, w teremi zarja –
I wsia krasota podnebesnaja.
Podłomyłyś jeja nożenki rizwyja; –
W tapory Sołowej, on dohadływ był,
Brosył swoi zwonczaty husły,
Podchwatywał diwicu za biły ruczki,
Kłał na krowat słonowych kostej,
Da na ti ły peryny puchowyja;
„Czeho de ty, Zapawa, ispużałasia?
My-de oba na wozrasti."
„A i ja-de diwyca na wydani,
Pryszła de sama za tebja swatatsia."
Tut ony i pomołwyły.
Ciłowałysia ony, miłowałysia,
Zołotymy perstnjamy pominjałysia;
Prowidała jeho Sołowjewa matuszka,
Czestna wdowa Amelfta Tymoftejewna,
Swadbu konczyty posroczyła:
„Sizdy-de za morja sinija,
I kohda-de tam raztorhujeszsia,
Tohda i na Zapawi żenyszsia."
Otizżał Sołowej za morja synija;
W tapory poichał i hołoj Szap Dawyd Popow –
Skoro za morjamy iztorhujetsia,
A skorij toho nazad w Kijew prybiżał;
Prychodył kołaskowu Knjazju s podarkami,
Prynes sukno smuroje,
Da kraszeninu peczatnuju. –

Wtapory Kniaź stał spraszywaty:
„Hoj jesy ty, hołoj Szap Dawyd Popow!
Hdi ty słychał, hdi wydywał,
Pro hostja bohataho, pro mołoda
Sołowja, syna Budymirowicza?"
Otwiczał jemu hołoj Szap:
„Ja de ob nem słyszał,
Da i sam podłynno widił w horodi Ledenci
U toho Carja Zamorskaho;
Sołowej u Carja w protamożje popał,
I za to posażen w tjurmu,
A Korabli jeho otobrany
Na jehoż Carskoje Wełyczestwo."
Tut łaskawoj Władymir Knjaź zakruczynyłsia
Skoro wzdumał o swadbi,
Czto otdat' Zapawu za hołaho Szapa Dawyda Popowa.
Tysjackoj - łaskawoj Władymir Knjaź -
Swaszeła - Knjahynia Apraksjewna -
Wpoizdu Knjazi i bojara,
Poizżały ko cerkwi Bożij.
Wtaporyż w Kijew flot pryszeł
Bohataho hostja, mołoda
Sołowja syna Budymirowicza,
Ko horodu ko Kijewu,
Jakory metały wo bystroj Dnipr,
Schodni brosały na Krut, krasen bereżok;
Wychodył Sołowej so drużynoju,
Iz Sokoła Korablja s kałykamy:
Wo biłom płati sorok kałyk so kałykoju -
Pochodyły ony ko czestnoj wdowi Amelfti Tymoftejewni,
Prawjat czełobitje ot syna jeja, hostja bohataho,

Ot mołoda Sołowja Budymirowycza,
Czto prybył flot w dewianosti korabljach,
I stoit na bystrom Dnjpri, podhorodom Kijewom:
A ottuda poszły ko łaskowu Kniazju Władymiru
Na Knjażeneckoj dwor,
I stały wo jedynoj kruh.
W tapory slidował so swad'boju
Władymir Kniaź wo dom swoj –
I poszły wo hrydni switłyja,
Sadyły sia za stoły biłodubowyje,
Za jastwa sacharnyja,
I pozwały na swad'bu sorok kałyk so kałykoju,
Tohda łaskawoj Władymir Knjaź
Welił podnosit wina im zamorskija
I meda sładkije.
Totczas po postupkam Sołowja opoznywały,
Prywodyły eho ko Knjażeneckomu stołu,
Sperwa howoryła Zapawa Putjatyszna
„Hoj jesy moj, sudar, djadjuszka,
Łaskawoj, sudar, Władymir Knjaź!
Tot-to moj preżnij obruczennoj żenich
Mołodoj Sołowej, syn Budymirowycz, –
Prjamo, sudar, skaczu – obezczeszczu stoły."
Howoryt ej łaskawoj Władymir Knjaź:
„A ty, hoj jesy, Zapawa Putjatyszna!
A ty prjamo ne skaczy – ne bezczesti stoły;"
Wypuskały jeje iż za dubowych stołow –
Pryszła ona k Sołowju, pozdorowałaś,
Wzjała jeho za ruczeńku biłuju,
I poszła za stoły biłodubowy,
I siły ony za jastwa sacharnyja, na bolszo misto.
Howoryła Zapawa takowo słowo.

Hołomu Szapu Dawydu Popowu:
„Zdrawstwuj! żenimszy, da ne s kim spat'."
Wtapory łaskawoj Władymir Knjaź weseł stał,
A Knjahynja nejpacze toho;
Podnimały piruszku wełykuju.

—

II

Djuk Stepanowicz

Iz za morja morja sinjaho,
Iz sławna Wołynca, krasna Hałyczja,
Iz toja Karełу bohatyja,
Kak jasen sokoł won wyłetywał,
Kak by biłoj kreczet won wyparchywał –
Wyizżał udacza, dobroj mołodec,
Mołodoj Djuk, syn Stepanowicz,
Po prozwanju Djuk był Bojarskoj syn:
A i koń pod nim, kak by ljutoj zwir,
Ljutoj zwir koń – i bur, kosmat,
U konja hrywa na liwu storonu, do syroj zemli;
On sam na koni, kak jasen sokoł,
Kripki dospichy na mohuczych płeczach;
Ne mnoho s Djukom żywota poszło,
Czto kujak i pancyr czysta serebra,
A kolczuha na nem krasna zołota,
A kujaku i pancyrju cina łeżyt try tysjaczy,
A kolczuhi na nem krasna zołota
Cina sorok tysiaczej,
A i koń pod nim w pjat tysjaczej,
Po czemu konju cina pjat tysiaczej?

Za riku on brodu ne spraszywajet,
Kotora rika cita wersta pjaty sotnaja,
On skaczet s berehu na bereh:
Potomu cina konju pjat tysjaczej.
Jeszcze s Djukom ne mnoho żywota poszło:
Poszeł tuhoj łuk razrywczatoj,
A cina tomu łuku try tysiaczy,
Po tomu cina łuku try tysjaczy:
Połosy były serebrjany,
A roha krasna zołota,
A i tetiwoczka była szełkowaja,
A biłaho szełku Szymahanskaho;
I kołczan poszeł s nim kałenych strił,
A w kołczani było za trysta strił,
Wsjakaja striła po desjati rubłew,
A i jeszcze jest ~~ja~~ wo kołczani try striły,
A i tim striłam ciny nit,
Ciny ne było i neświdomo;
Potomu tim striłam ciny ne było:
Kołoty oni były iz trost drewa,
Strohany ti striłki wo Nowihorodi,
Klejeny oni klejem osetra ryby,
Pereny oni pericem siza orła,
A siza orła, orła orłowycza,
A toho orła, ptycy kamskija —
Ne toja-to kamy, koja w Wołhu pała.
A toja to kamy za synim morem —
Swoim ustjem wpała w syne more; —
A łetał oreł nad synym morem
A ronył on perica wo syne more,

A bižały hosti Korabelszczyki,
Sobirały perja na synem mori,
Wywozyły perja na swjatuju Ruś,
Prodawały duszam krasnym diwycam.
Pokupała Djukowa matuszka
Pero wo sto rublew, wo tysjaczu. –
Poczemu ti striłki dorohy?
Potomu oni dorohy,
Czto w uszach postawłeno po tyronu,
Po kamenju, po dorohu ~~po~~ samcwitnomu;
A i jeszcze u tich striłok
Podli uszej perewywano
Arawitskym zołotom.
Izdit Djuk podli synja morja
A strilajet husej, biłych łebedej,
Perełetnych, sirych małych utoczek;
On dnem strilajet
W noczy ti striłki sbirajet,
Kak dnem-to striłoczek ne widity,
A w noczy ti striłki czto swiczy horjat –
Swiczy teplut sja wosku jaraho:
Potomu oni striłki dorohi.
Nastrilał on Djuk husej, biłych łebedej,
Perełetnych, sirych małych utoczek,
Poichał ko horodu Kijewu,
Ko łaskowu Knjazju Władymiru;
On budet w horodi Kijewi
Czto u łaskowa Knjazja Władymira,

Seredi dwora Knjażeneckaho -
I sskoczył on so dobra Konja,
Prywjazał Konja k dubowu stołbu,
K kolcu bułatnomu,
Pochodył wo hrydnju, wo switłuju,
Ko Wełykomu Knjazju Władymiru;
On mołył sia Spasu so Preczystoju,
Pokłonył sia Knjazju so Knjahyneju,
Na wsi czetyre storony.
Tut sidjat Knjazi, Bojara,
Skoczyły wsi na rizwy nohy,
A hladjat na mołodca, diwujut sia -
I Władymir Knjaź, stolnoj Kijewskoj
Prykazał nałjwat czaru zełena wyna wpołtora wedra,
Podawały Djuku Stepanowu,
Prynimajet on, ne czwanit sia,
A prynjał czaru jednoj rukoj,
A wypył czaru jedynym duchom; -
I Władymir Knjaź stolnoj Kijewskoj
Posadył jeho za jedynoj stoł chliba kuszaty,
A i powary były dohadływyje,
Nosyły jastwa sacharnyja
I nosyły pitja medwjanyja
I kłały kałaczyki krupiczaty
Pered toho Djuka Stepanowa.
A sidit Djuk za jedynym stołom
So timy Knjazi i Bojary,
Otkuszał kałaczyki krupiczaty -

On werchnju koroczku otłamywajet,
A niżnju koroczku procz otkładywajet.
A wo Kijewi szczastływ dobri
Kak by mołodoj Czjuryła, syn Płenkowicz –
Ogoworyłon Djuka Stepanowa:
„Czto ty Djuk, czim czwaniszsia? –
Werchnju koroczku otłamywajesz
A niżnju procz otkładywajesz.
Howoryt Djuk Stepanowycz:
„Oj ty oj jesy, Władymir Knjaz!
Wtom ty na menja ne prohniwajsja –
Peczki u tebja bity hłynjany,
A podiki kirpicznyje,
A pomiłeczko moczalnoje
W łochań obmakiwajut;
A u menja Djuka Stepanowa,
A u mojej sudaryni matuszki,
Peczki były murawłeny,
A podiki midnyje,
Pomiłeczko szełkowoje
W sytu medwjanuju obmakiwajut;
Kałaczyk sjisz – bolsze choczetsja."
W tapory Knjazju Władymiru
Zachotiłoś k Djuku ichaty
Zowet s soboj Knjazej, Bojar,
A oj wzjał Czjuryła Płenkowycza –
A prijchały oni na pasznju k'nemu,

Ko tim krestjanskym dworam;
A tut u Djuka strjapczij był
Prypas pro Knjazja Władymira poczestnoj stoł,
I sadyłsja łaskawoj Władymir Knjaź
So swoimy Knjazi, Bojary
Za ti stoły biłodubowy;
I w tipory powary były dohadływy
Nosyły jastwa sacharnyja
I pitja medwjanyja –
I budet den wo połowinu dni
I budet stoł wo połu stoli –
Władymir Knjaź połsyta najidajetsia,
Połpjana napywajetsia,
Howoryt on tut Djuku Stepanowu
„Kakowo pro tebja skazywały,
„Takow ty i jest."
Pokuszawszy, łaskawoj Władymir Knjaź
Welił dom jeho perepysywat,
I był w tom domu sutki czetwero;
A i dom jeho krestjanskoj perepysywały
Bumahy ne stało. To ottelja Djuk Stepanowicz
Poweł Knjazja Władymira,
So wsimi hostmi i so wsimi ljudmi
Ko swojej sudaryni matuszki –
Czestnoj wdowi mnohorazumnyja;
I budut oni w wysokich teremach,
I użasajetsja Władymir Knjaź,
Czto w teremach choroszo izukraszeno.
I w tapory czestna wdowa, Djukowa matuszka,

Obid czynyła pro Knjazja Władymira
I pro wsich hostej, pro wsich ljudej;
I sadyłsja Władymir Knjaź
Za stoły ubranyje, za jastwa sacharnyja
So wsimi hostmi, so wsimi ljudmi.
W tapory powary były dohadływy
Nosyły jastwa sacharnyja pitja medwjanyja.
A i budet den wo połowynu dni,
Budet stoł wo połu stoli
Howoryłon, łaskawoj Władymir Knjaz:
„Ispołat' tebi czestna wdowa mnohorazumnaja
So swoim synom, Djukom Stepanowym!
Upotczywała menja so wsimy hostmy, so wsimy ljudmy;
Chotił było wasz i jetot dom opysywat',
Da otłożył wsi peczały na radosti."
I w tapory czestna wdowa mnohorazunaja
Daryła Knjazja Władymira
Swoimy czestnymy podarkamy:
Sorok sorokow czernych sobołej,
Wtoryje sorok burnastych łysyc;
Jeszcze swerch toho kameni samocwitnymi.

To staryna, to i dijanje:
Synemu morju na utiszenje,
Bystrym rikam sława do morja;
A dobrym ludjam na posłuszanje,
Wesełym mołodcam na potiszenje. —

III

Wołch Wsesławjewicz

Po sadu, sadu po zełenomu, chodyła, hulała
Mołoda Knjażna Marfta Wsesławjewna,
Ona s kameni skoczyła na lutaho na zmija –
Obwywajetsia lutoj zmij około czebota zełen safjan,
Około czułoczka szełkowa, chobotom bjet po bilu stehnu.
A w tapory Knjahynja ponos ponesła,
A ponos ponesła i ditja rodyła;
A i na nebi proswitja switeł misjac,
A w Kijewi rodyłsia mohucz bohatyr,
Kak by mołodoj Wołch Wsesławjewicz:
Podrożała syra zemla,
Strjasłosia sławno Carstwo Indijskoje,
A i sineje more skołebałosia
Dla rady rożdenja bohatyrskaho
Mołoda Wołcha Wsesławjewicza:
Ryba poszła w morskuju hłubynu,
Płyca poletiła wysoko w nebesa,
Tury, da ołeni za hory poszły,
Zajcy, łysicy po czaszczicam,
A wołki, medwidi po jełnikam
Soboły, kunicy po ostrowam.
A i budet Wołch w połtora czasa,
Wołch howoryt, kak hrom hremit:
„A i hoj jesy, sudarynja matuszka,
Mołoda Marfta Wsesławjewna!
A ne pełenaj wo pełenu czerwczatuju,
A ne pojasy w pojasja szełkowyja –

Pełenaj menja matuszka
W kripki łaty bułatnyje,
A na bujnu hołowu kłady złat szełom,
Po prawu ruku pałycu,
A i tjażku pałycu swincowuju,
A wisom ta pałyca w trysta pud."
A i budet Wołch semi hodow,
Otdawała jeho matuszka hramoti uczytsia,
A hramota Wołchu w nauk poszła –
Posadyła jeho uż perom pisat'
Piśmo jemu w nauk poszło.
A i budet Wołch desjaty hodow,
W tapory pouczyłsia Wołch ko premudrostjam:
A i perwoj mudrosti uczyłsia
Obertywatsia jasnym sokołom;
Ko druhoj to mudrosti uczyłsia on Wołch
Obertywatsia sirym wołkom;
Ko tretej-to mudrosti uczyłsia Wołch
Obertywatsia hnidym turom – zołotje roha.
A i budet Wołch wo dwinadcat' lit,
Stał sebi Wołch on drużynu prybirat'
Drużynu prybirał w try hody,
On nabrał drużyny sebi sem tysjaczej;
Sam on Wołch w pjatnadcati lit.
Proszła ta sława wełykaja
Ko stolnomu horodu Kijewu,
Indijskoj car narjażajetsia,
A chwałytsia pochwalajetsja,
Choczet Kijew hrad za szczytom weś wzjat',
A Boži cerkwi na dym spustyt
I poczestny monastyry razoryt'.

A w tapory Wołch on dohadływ był,
Sowseju drużynoju chorabroju
Ko sławnomu Carstwu Indijskomu
Tut że s nimij wo pochod poszeł;
Drużyna spyt, tak Wołch ne spyt:
On obernetsia sirym wołkom,
Bihał, skakał, po temnym, po lisam i po ramenju,
A bjet on zwiry sochatyje,
A i wołku, medwidju spusku nit,
A i soboły, barsy lubymoj kus
On zajcam, łysycam ne brezhywał;
Wołch poił, kormył drużynu chorabruju,
Obuwał, odiwał dobrych mołodcow -
Nosyły oni szuby sobolinyja
Pereminnyja szuby - to barsowyja.
Drużyna spyt, tak Wołch ne spyt:
On obernetsja jasnym sokołom,
Poletił on dałecze na syne more,
A bjet on husej, biłych łebedej,
A i sirym, małym utkam spusku nit;
A poił kormył druzynuszku chorabruju,
A wsi u neho były jastwa pereminnyja,
Pereminnyja jastwa sacharnyja.
A stał on Wołch wrażbu czynit.
„A i hoj jesy wy, udały, dobry mołodcy!
Ne mnoho, ne mało was sem tysjaczej,
A i jesły, bratcy, u was takow czełowik,
Hdoby obernułsia hnidym turom,
A sbihałby ko Carstwu Indijskomu,
Prowidałby pro Carstwo Indijskoje,

Pro Carja Sałtyka Stawruljewicza
Pro jeho bujnu hołowu Batyjewiczu."
Kak by łyst so trawoju prystyłajetsja,
A wsja jeho drużyna pryklonjajetsja,
Otwiczajut jemu udały dobry mołodcy:
„Nitu u nas takoho mołodca,
Oprycz tebja Wołcha Wsesławjewycza."
A tut takowoj Wsesławjewycz
On obernułsja hnidym turom-zołotyje roha,
Pobiżał on ko Carstwu Indijskomu,
On perwoj skok za ciłu werstu skoczył,
A druhoj skok ne mohły najty;
On obernetsja jasnym sokołom,
Poletił on ko Carstwu Indijskomu –
I budet on wo Carstwi Indijskom,
I sił na pałaty biłokamenny,
Na ti na pałaty Carskija,
Ko tomu Carju Indijskomu
I na to okoszeczko kosjaszczatoje. –
A i bujnyje witry po nastu tjanut,
Car so Caryceju w razhowory howoryt,
Howoryła Caryca Azwjakowna,
Mołoda Jełena Ałeksandrowna:
„A i hoj jesy ty, sławnoj Indyjskoj Car!
„Izwołysz ty, narjażatsja na Ruś wojewat,
Pro to ne znajesz, ne widajesz,
A i na nebi proswitja switeł misjac,
A w Kijewi rodyłsia mohucz bohatyr,
Tebi Carju soprotywnyczyk."
A w tapory Wołch on dohadływ był

Sidjuczy na okoszki kosjaszczatom,
On ti-to-de riczy powysłuszał,
On obernułsja hornostajem,
Bihał po podwałam, po pohrebam,
Po tim po wysokim teremam,
U tuhych łukow tetywki nakusywał,
U kałenych strił żelizcy powynimał,
U toho rużja wid u ohnennaho
Kremenja i szompoły powyderhał,
A wse on w zemlu zakapywał.
Obernetsja Wołch jasnym sokołom,
Zwyłsja on wysoko po podnebesju,
Połetił ko swojej ko drużyni chorabryja;
Drużyna spyt, tak Wołch ne spyt,
Razbudył on udałych dobrych mołodcow:
Hoj jesy wy, drużyna chorabraja!
Ne wremja spat', pora wstawat',
Pojdem my ko carstwu Indijskomu."
I pryszły ony ko stini biłokamennoj,
Kripka stina biłokamenna,
Woroty u horoda żeliznyje,
Krjuki, zasowy wsi midnyje,
Stojat karauły denny, noszczny,
Stoit podworotnja doroh rybi, zub,
Mudreny wyrizy wyrizano,
A i tolko w wyrizu muraszu projty, -
I wsi mołodcy zakruczynyłysja,
Zakruczynyłysja i zapeczałyłysja,
Howorjat takowo słowo:
„Poterjat budet hołowki naprasnyja,

Le i kak nam budet stina projty."
Molodoj Wolch on dohadlyw byt,
Sam obernutsja muraszykom
Swoich dobrych molodcow muraszkami,
Proszły ony stinu bilokamennu
I stały molodcyuż na druhoj storoni
Wstawonom carstwi Indijskim;
Wsich obernuł dobrymi molodcami,
So swojeju staty sbrujeju so ratnoju,
I wsim molodcam on prykaz otdajet:
"Hoj jesy wy, drużyna chorabraja!
Chodyte po carstwu Indijskomu,
Rubite staracho, malacho,
Ne ostawte w carstwi na simena;
Ostawte tolko wy po wyboru,
Że mnoho ne mało sem tysjaczej,
Duszeczki krasny diwoczy."
I i chodył jeho drużyna po carstwu Indijskomu,
I i rubił staracho, malacho,
I i tolko ostawlajut po wyboru
Duszeczki krasny diwoczy;
I sam on Wolch wo pałaty poszeł,
Wo ti wo pałaty carskija,
Ko tomu Carju ko Indijskomu
Dwery były u pałat żeliznyja,
Krjuki, proboi po butatu złaczeny,
Howoryt tut Wolch Wseslawjewicz:
"Chotja noha iztomit, a dwery wystawit;"
Dwi nohoj wo dwery żeliznyja,
Iztomał wsi proboi butatnyje,

On beret Carja za bily ruki
A sławnaho Carja Indijskaho
Sałtyka Stawruljewycza,
Howoryt tut Wołch takowo słowo:
„A i was-to Carej ne bjut, ne kaznjat."
Uchwatja jeho udaryt o kirpiszczatoj poł,
Razszyb jeho w krochy .....
I tut Wołch sam Carem nasił,
Wzjawszy Carycu Azwjakownu,
A i mołodu Jełenu Aleksandrownu;
A i ta jeho drużyna chorabraja
I na tich na diwycach pereżenyłasja.
A i mołodoj Wołch tut Carem nasił,
A to stały ludy posadskije;
On złata, serebra wykatył,
A i konej, korow tabunom dilył,
A i wsjakaho brata po stu tysjaczej.

IV

Iwan hostynoj-syn.

W sławnom horodi wo Kijewi,
U sławnaho Knjazja Władymira
Było pirowanje, poczestnoj pir
Było stołowanje poczestnoj stoł
Na mnohy Knjazja, Bojara
I na Ruskije mohuczije bohatyry
I hosty bohatyje.

Budet deń w połowynu dnja,
Budet pir wo połu piri;
Władymir Knjaź razpotiszyłsja,
Po switłoj hrydni pochażywajet,
Takowy słowa pohowarywajet:
„Hoj jesy, Knjazy i bojara
I wsi Ruskije mohuczije bohatyry!
Jest li w Kijewi takow czełowik,
Ktob pochwałyłsja na trysta żerebcow,
Na trysta żerebcow i na try żerebca pochwałenyje:
Syw żerebec, da Kołohryw żerebec,
I Kotoroj połonen woronko w Bolszoj Ordi,
Połonył Ilja Muromec, syn Iwanowicz,
Kak u mołoda Tuharyna Zmijewicza;
Iz Kijewa biżat' do Czernihowa
Dwa dewjanosta - to mirnych werst,
Promeż obidnej i zautreneju?"
Kakby menszaho jemu tut Knjazju otwitu nitu.
Iz toha stoła Knjażeneckaho,
Iz toj s kami bohatyrs Kija,
Wystupajet Iwan hostynoj syn
I skoczył na swoje misto bohatyrskoje,
Da Kryczyt on, Iwan, zycznym hołosom:
„Hoj jesy ty, sudar, łaskawoj Władymir Knjaź!
Nit u tebja w Kijewi ochotnikow,
A i byt' pered Knjazem newolnikom;
Ja pochwaljuś na trysta żerebcow,
I na try żerebca pochwałenyje:
A syw żerebec, da Kołohryw żerebec,
Da tretij żerebec połonen woronko,
Da Kotoroj połonen wo Bolszoj Ordi,
Połonen Ilja Muromec, syn Iwanowicz,

Kak u mołoda Tuharyna Zmijewicza;
Ichat doroha ne błyżnjaja,
A skakat' iz Kijewa do Czernihowa,
Dwa dewjanosta-to mirnych werst,
Promeżu obidni i zautreni,
Uskoki dawat' koninyje,
Czto wymitywat' razdolja szyrokija:
A bjus ja, Iwan, o wełyk zakład,
Ne o sti rubljach, ne o tysjaczi —
O swojej bujnoj hołowi."
Za Knjazja Władymira derżat poruki kripkija
Wsi tut Knjazi i bojara, tuto-de hosti korabelszczyki,
Zakładu oni za Knjazja kładut po sto tysjaczej;
A nikto-de tut za Iwana poruki ne derżyt, —
Pryhodytsja tut Władyka Czernihowskoj,
A i on-to za Iwana poruku derżyt,
Ti on poruki kripkija, kripkija na sto tysjaczej —
Podpysałysja. Mołodoj Iwan hostinoj syn
On wypił czaru zełena wyna w połtora wedra,
Pochodył on na Konjusznju biłodubowu
Ko swojemu dobromu konju k buroczki,
Kosmatoczki, trojelitoczki,
Padał jemu w prawoje kopyteczko,
Płaczet Iwan, czto rika teczet:
„Hoj jesy ty, moj dobroj koń
Buroczko, kosmatoczko, trojelitoczko!
Proto ty wid ne znajesz, ne widajesz,
A probił ja, Iwan, bujnu hołowu swoju
Sotoboju dobrym konem;
Biłsja s Knjazem o wełyk zakład,
A ne o sti rublach, ne o tysjaczi,

Biłsja s nim o sti tysjaczi,
Zachwastałsja na trysta żerebcow,
A na try żerebca pochwalenyje:
Syw żerebec, da Kołohryw żerebec,
A tretij żerebec połonen woronko,
Bihaty, skakat' na dobrych na Konjach
Iz Kijewa skakat' do Czernihowa,
Promeżu obidni, zautreni,
Uskoki dawat' Koninyje,
Czto wymitywat' razdolja szyrokija."
Prowiszczyt sja jemu dobroj koń buroczko,
Kosmatoczko, trojelitoczko,
Czełowiczeskim Ruskim jazykom:
Hoj jesy, chozjain łaskawoj moj!
Ni o czem ty, Iwan, ne peczałuj sja:
Sywa żerebca toho ne bojuś,
Kołohrywa żerebca toho ne bluduś,
Wzador wojdu – u woronka ujdu,
Tolko menja wodi po tri zari,
Medwjanoju sytoju poi
I soroczynskim pszenom Kormi.
I projdut ti dni srocznyje,
I ti czasy urocznyje,
Prydet ot Knjazja hrozen posoł
Po tebja to Iwana hostynaho,
Cztoby bihaty, skakaty na dobrych na Konjach,
Ne sidłaj ty menja, Iwan, dobra Konja,
Tolko beryś za szełkow powodok,
Powedesz po dworu Knjażeneckomu,
Wzdiń na sebja szubu sobolinuju

Da kotora szuba w try tysjaczy,
Puhowki w pjat' tysjaczej;
Powedesz po dworu Knjażeneckomu;
A stanu-de ja, burka, peredom chodyt',
Kopytamy za szubu posapywaty,
I po czernomu sobolu wychwatywaty,
Na wsi storony pobrasywaty, –
Knjazi, bojara podywujut sja,
I ty budesz żyw – szubu nażywesz,
A ne budesz żyw, budto naszywat."
Po skazannomu i po pisannomu:
Ot Wełykaho Knjazja posoł pryszeł,
I zowet-to Iwana na Knjażeneckoj dwor, –
Skoro-de Iwan narjażajetsja,
I wzdiwał na sebja szubu sobolinuju,
Kotoroj szubi cina try tysjaczy,
A puhowki waljaszczatyja w pjat' tysjaczej;
I poweł on Konja za szełkow powodok.
On budet-de, Iwan, seredi dwora Knjażeneckaho,
Stał jeho burko peredom chodit'
I kopytami on za szubu posapywaty,
I po czernomu sobolu wychwatywaty,
On na wsi storony pobrasywaty;
Knjazi i bojara dywujut sja,
Kupeckije ludy zasmotriłysja –
Zrjawkajet burko po turynomu,
On szyp pustył po zmiinomu
Trysta żerebcow ispuhałysja,
S Knjażeneckaho dwora razbiżałysja:
Syw żerebec dwi nohy izłomył
Kołohryw żerebec tot i hołowu słomył,
Połonen woronko w Zołotu Ordu biżyt

On chwost podnjaw, sam ~~[illegible]~~ wschrapywajet, –
A Knjazi – to i bojara ispużałysja
Wsi tut ludy kupeckije,
Okaracz oni po dworu napołzałysja;
A Władymir Knjaź so Knjahyneju peczałen stał,
. . . . . .
Kryczyt sam w okoszeczko kosjaszczatoje:
„Hoj jesy ty, Iwan, hostynoj syn;
Uwedy ty urodja so dwora dołoj;
Prosty poruki kripkija, zapisy izodranyja."
Wtapory Władyka Czernihowskoj,
I Wełykaho Knjazja na poczestnom piru,
Welił pochwatyt' korabli
Stimy towary zamorskimy, –
I Knjazi-de i bojarje nikuda ot nas ne ujdut.

V

Try hoda Dobrynjuszka stolniczał.

W stolnom w horodi wo Kijewi,
U sławnaho, sudar', Knjazja u Władymira
Try hoda Dobrynjuszka stolniczał,
A try hoda Nikytycz pryworotniczał
On stolniczał, czasznyczał dewjat lit,
Na desjatoj hod pohulat' zachotił
Po stolnomu horodu po Kijewu;
Wzjawszy Dobrynjuszka tuhoj łuk,
A i kołczan sebi kałenych strił,
Idet on po szyrokim po ułycam,
Po czastym miłkim pereułoczkam, –
Po hornycam strił ajet ~~[illegible]~~ worobuszkow,

Po powałuszam strilajet on sizych hołubej; –
Zajdet w ułycu Ihnatjewsku,
Iwo tot pereułok Marynin,
Wzhlanet ko Maryni na szyrokoj dwor,
Na jeja wysokije terema,
A u mołodoj Maryny Ihnatjewny,
U jeja na choroszem wysokom teremu,
Sydjat tut dwa syzyje hołubja,
Nad tim okoszkom kosjaszczatym,
Ciłuju sja ony, miłuju sja,
Żełty nosami obnimajut sja, –
Tut Dobryni za bidu stało,
Budto nad nim naśmichajut sja
Strilajet w syzych hołubej;
A spiła wid tetywka u tuha łuka,
Zwyła, da poszła kałena striła,
Po hricham nad Dobryneju uczyniłosja,
Liwaja noha jeho poskolznuła,
Prawa ruka udrohnuła,
Ne popał on w sizych hołubej,
Czto popał on w okoszeczko kosjaszczatoje,
Prołomył on okonnicu stekolczatuju, –
Otszyb wsi pryczałyny serebrjanyja,
Razszyb on zerkało stekolczatoje,
Biłodubowy stoły poszatały sja,
Czto pitja medwjanyja wozpłesnuły sja.
A w tapory Maryni bezwremenje było,
U mywała sja Maryna, snarjażała sja,
Ibrosyła sja na swoj szyrokoj dwor:

„A kto eto newiża na dwor zachodył?
A kto eto newiża w okoszko strilajet?
Prołomył okonnicu stekolczatuju,
Otszyb wsi pryczałyny serebrjanyja,
Razszyb zerkało stekolczatoje?"
I w tipory Maryni za bidu stało,
Brała ona slidy horjaczije mołodeckije,
Nabirała Maryna beremja ~~[illegible]~~, drow,
A beremja drow biło-dubowych,
Kłała drowca w peczku murawłenuju
To timy slidy horjaczymy,
Razżyhajet drowa palaszczatym ohnem,
I sama ona drowam pryhowarywajet:
„Skol żarko drowa razhorajut sja
To timy slidy mołodeckimy,
Razhorałoś by serce mołodeckoje
Kak u mołoda Dobrynjuszka Nikitjewicza."
A i Bożje kripko, wrażje-to łepko.
Wzjało Dobrynju puszcze ostraho noża,
Po jeho po serdcu bohatyrskomu,
On s weczera, Dobrynja, chliba ne ist,
So połunoczy Nikityczu ne usnet sja,
On biłaho switu dożydajet sja; —
Po jeho to szczaski wełykija,
Rano zazwoniły ko zautrenjam —
Wstajet Dobrynja raneszeńko,
Podpojasał sebi szabelku ostruju,
Poszeł Dobrynia k' zautreni, —
Proszeł on cerkwu sobornuju,
Zajdet ko Maryni na szyrokoj dwor,

U wysokaho terema posłuszajet,
A u mołodoj Maryny weczerynka była,
A i sobrany były duszeczki krasny diwicy,
Sidjat i mołodeńki mołoduszki,
Wsi były doczery oteckija
Wsi tut były żeny mołodeckija.
Wszeł on Dobrynja wo wysok terem, —
Kotoryja diwicy pryhowarywajut,
Ona mołoda Maryna otkazywajet i prybraniwajet.
Wtapory Dobrynja ni wo czto nałożył,
I k nim by Dobrynja w terem ne poszeł.
A stała jeho Maryna w okoszko branit, jemu bolno pinjat;
Zawidił Dobrynja on Zmija Horynczata,
Tut jemu za bidu stało,
Za wełykuju dosadu pokazałosja
Sbiżał na kryłeczko na krasnoje
A dwery u terema żeliznyja,
Zapertasja Maryna Ihnatjewna,
A i mołodoj Dobrynja Nikitycz mład
Uchwatył brewno on w ochwat tołszczyny,
A udarył on wo dwery żeliznyja,
Ne doładom iz pjaty on wyszyb won,
I sbiżał on na sini kosjaszczaty,
Brosyłaś Maryna Ihnatjewna
Branit' Dobrynju Nikitycza:
„Derewenszczyna ty dityna zaszelszczyna!
Wczeraś ty, Dobrynja na dwor zachodył,
Prołomył moju okonnicu stekołczatuju,
Ty razszyb u menja zerkało stekołczatoje."
A brosytsja Zmiiszcza Horynczyszcza,
Czut jeho, Dobrynju, ohnem ne spałył,
A i czut mołodca chobotom ne uszyb,

A i sam tut Zmij poczał branity jeho,
Wolno pinjaty: „ne choczju ja zwaty Dobryneju,
Ne choszczu wełyczat' Nikityczem,
Nazywaju-te ditynoju derewenszczynoju i zaszel=
szczynoju;
Poczto ty, Dobrynja, w okoszko strilał?
Prołomył ty okonnicu stekołczatuju,
Razszyb zerkało stekołczatoje?"
Jemu tutot-ko Dobryni za bidu stało,
I za wełykuju Dosadu pokazałosia,
Wynimał sablu ostruju,
Wozdymał wysze bujny hołowy swojej:
„A i choszczet li tebja Zmija izrublu ja
Wmiłkija czasty pirożnyja,
Razbrosaju dałecze po czystomu polu?"
A i tut Zmij Horynicz chwost podżaw
Da i wor pobiżał;
Wzjała jeho strast' tak zaczał....
Okołyszki metał, po try puda....
Bihuczy on, Zmij, zakłynajetsja:
„Ne daj Boh bywat' ko Maryni w dom,
Jest' u neje ne odyn ja druh,
Jest' łuczsze menja i powiżływije."
A mołoda Maryna Ihnatjewna
Ona wysunułaś po pojas w okno,
W odnoj rubaszki bez pojasa;
A sama ona Zmija uhowarywajet:
„Worotyś myt nadeża, worotyś druh!
Chosz ja Dobrynju obernu Klaczeju wodowoznoju?
Stanet-de Dobrynja na menja i na tebja wodu wozit;
A jeszcze chot ja Dobrynju obernu hnidym turom?"

Rozłuka

199

Podajmy ruczku dla mene myłuju
Nechaj ju stysnu ustamy ciułuju
Nechaj Ty skażu ostatnyi słowa
Bod my zdorowa, bod my zdorowa.

Nyni pojidu oto wydysz fira
Znaty tia budu daymy na towiru
Myłostok naszych nizatrot obmowa
Bód my zdorowa, bód my zdorowa.

Wze taja stezka zaroste trawoju
Kotrei nas weła chodiaszczych z soboju
Syrotow budesz doroha Kryżowa
Bód my zdorowa, bód my zdorowa.

Wze ja pry tobi nebudu sydity
Ny sia jak rajom toboju tiszyty
Wze dneś dla mene doroha hotowa
Bód my zdorowa, bód my zdorowa.

Wze hołos mylyj nebude spiwaty
Ny meni komu jak tobi spryjaty
Wze perestane i nasza rozmowa
Bód my zdorowa, bód my zdorowa.

Choć ja pojidu bo jichaty muszu
Tobi zostawlu i serce i duszu
Nepryjme mene zołota okowa
Bód my zdorowa bód my zdorowa.

Spiszmy ach spiszmy proszu tia neboho
Ze żyjesz kosiw dla twoho Mytoho
A ja pryjdu i zacznet sia mowa
Jak my sia majesz czyś my zdorowa

M: Muczyń

Dumka.

Czoho bludysz czełowicze
Mysłeńkamy nad soboju
Twoja dola neuticze
Skoro tylko Boh s toboju

W zakruczennim swita kruhu
W nebesnuju hlań hłubynu
Leszybidu i neduhu
W neszczasnuju twu hodynu

Sam zistajesz w czużych rukach
Kidaty sia tobow budut
Pimny że wsio na rozłukach
Wony kołyś tia zabudut

H. K.

Tesknota za lubkow.

Szumyt witer ponad hory zawyrucha w poły
Nymaś, nymasz diwczynońki neszczasnaja dołe
Moroz tysne snih litaje po wełykim kruhu
Żanysiut że diwczynojci mojeju neduhu
Werba cwyte wbyraje sia w zełenyj lystoczki
Ino ja bidnyj tużu choczu do mojej diwoczki

Pade kołos, pade zytny zanym pszenyczenka
Kołyż tebe wże obaczu diwczyno myłeńka
Stojat stohi, stojat styrty nadija u Boha
A wżeż i myni do diwczyny dywyt sia doroha

H. K.

Błąkająca myśli.

Kazut lude diwczynojko że z druhimy chodysz
Naszczoj mene tak lubyty kołe mene zwodysz
Płacz chłopczyno płacz narikaj no swoja nedolu
Wona lubyt maje innych a ja sia mozolu
Nelubysia chłopcze w neji bo tomu pryczyna
Tak to kazud wsiuda lude że wże nediwczyna

H. K.

Żadanie.

Zirnycia na wschodi myłyj den zsyłajet
Na krasnyj kwity rosa żyzn zsyłajet
Ach! ja nezmirnym potom zwiazan buduszczy
Daremno radijusia! tużu płaczuszczy.

Do myłoho pola
Nyż naho padola
Osiń zimu, leto wesnu neustanno proszu
Da bym lubeznu obaczyw diwczynu choroszu

H. K.

Łakomost staroho z polskiego.

Wpaw wołos na czoli borozdy — tiło kiy wspyraje
Wicznuju pamiat perstypijut — a win szcze zbyraje

O. Hank:

O probi Uma.

Mudryj chto maje hroszy, hłupy chto ich nemaje
Tak rozum sia czerwonych bezum midy trymaje
Wozmy obadwam szczo majut chtiaczy zprobowaty
Wtoryj znayde chlib chutko, perwyj bude pohybaty

O. Hank:

Z Anakreonta
Wyjimok.

Zemla płodna dozdzi pyje
Drewo zemnym sokom zyje
Powitrie morom paset sia
Sonce w Mori myjet sia
Od sonecznaho promenia
Mysiac nabyraje ohnia
A ty w meno oczy wlipyw
Chocz ażebym wyna nepyw?

O. Hank.

Złotaja Boroda. *)

Wzletiw oreł na dubrowi
Pod sinicem witer hnaty;
Przyszła dumka Kozakowi
Staru pisniu zaśpiwaty.

Lite Kozak mało znaje,
Win zrodywsia na stepach,
Tylko z koniem w polu kraje
Poły dniprowych zarosłach.

I bystrym okomwo wojy syli
Za worohom łuk ściahaw,
A po czatach na mohyli
Dla ljuboji zaśpiwaw:

Atamany rydni znajut'
Nasze serce, nasz buhat,
Wony szwydko wid hedżajut'
Jak howoryt' do rydnych brat.

Prosty, prosty laszyj synu,
Wsiaszyj zemli inszyj świt
I Kozak twoju rodynu
Jeszczy znaw wid dawnych lit

Bo jeden z was buńczuk maw
Żwawyj w polu mołodeć,
Bo jeden z was Putka hnaw,
Kazut ljude z Pidhorec'. **)

Kołyb Połsza rozum mała
I ne była sia z hordoju,
Szczeb Kozacza zahuleła
W Carychradi iz toboju.

Czorne more stojit tychо,
Nema czajky z Kozakom;
Powałyło jakby tychо
Biłyj zamky nad Dniprom.

Lutszyw' dowho witer kosti,
Żeleźce ne leżat',
Bo i do nas bilsze hosti
Z Perekopa ne bižat'

Bo mohyli woron kraże, (***)
Nepłacz dziwcze mołode,
Nechaj robi, nechaj skaże!
Czornyj szlak (****) ne zahude.

Ach chdeż tiji myły lita.
Ach chdeż tiji worohy? (*****)
I szczo to kołyś z Kyjiwa świta
Bihły w naszy powohy?

Świte zorja pry Kałyni
Kozak z konia pochylyw sia
I zdunkoju pry dołyni,
Nad Kulbaci położyw sia.

Nad win ottym dobre znaje
Żytnje szczastje jak woda,
Koły z namy zahulaje
Złotołaja Boroda.

Wchodyt'sia a dowżze szraty
Atamanśkoji dočyni,
Wona wynna dobre znaty
Jaka rołkosz na pustyni.

Pryjdy do nas myły lesze,
Pryjdy, Polśkij Hetmanie:
Dziwka (+) wbili ruki płaszcze
Jak ty siadesz na konia.

A mołodaw geretycia
Wskoczyt' hurá na zadi,
Wokyne szapki pospadajut'
Złotołoji borodi.

Józef Ładuriа.

*) Zagel faher abelni shaan, tak nazywali Arabowie Wacława R. kiedy

†) bewit pomiędzy nimi; bo on jeden tylko był błąd pomiędzy innemi błędami.

**) Podhorce wielgniazdowa familija n. po- między Brodami a Tarnowem w Galicji.

***) Lutszyw' do nas myły tatarśkij ... Krakanie wrony oznacza za Dodą złą wróżbę.

****) Czornyj szlak Tatarzy perekopśkyj (*****) Worohy wrogowie, nazywają się na Ruśi zupełnie tak jak Turcy.

Urywali wyrazu barbarzeć (+) Dziwka nazwisko rodzajowe Kozaczek. Kozanki. Dziennik Warszawski nr 50 roczniku 1829. str. 2-3

Tschurilo w powieściach gminnych rossyjskich młodzieniec nadzwyczajnej siły syn rymarza Plenko zabił ~~wł~~ ogromnego smoka wyrwanym dębem którego włodzimirz na polowaniu na dybał i którego nikt zabić nie mógł wybawił piękną Mitolikę z mocy złego kaszczeja.

202

Rogdaj

Tugaryn Zmijewicz przechodzi przed Kijów i chce się pomścić za to że włodzimierz piękną Lepą którą od zbójców kupił mimo woli ojca Lepy Króla Bułgarów się ożenił. Lepa z bojaźnią odkrywa Włodzimirzowi iż Tugaryna ten tylko zwyciężyć może kto zoczył światło nie narodziwszy się takim jest Rogdaj bogo żywego z wnętrzności zmarłej matki wyrznęli Rogdaj walczy z Tugarynem i zabija go.

(1831-32-33 ?)

Leipzig in Baumgärtners Buchhandlung:
Richter Johann Altrußische Mährchen
8° 1 Thr 8 gr.

4

Obrzędy weselne kupców i mieszczan ruskich w Jaros=
ławskiem.

Córki zawsze siedzą w domu nie dają się widzieć, a zatem
matki chcące ożenić swych synów idą do kościoła osobli
wie w czas postny i tam synowi żonę upatrują. Jeżli ojciec
chce żyna ożenić posyła swata albo swahę do rodziców
Pani młodej, ta opisuje przyszłe wygody Pani młodej. Jeżli
konkurent nie jest znajomy rodzicom Pani młodej to każą
swasze później przyjść. Potem czynią rejestrzyk wiana
Pani młodej, a Pan młody chce to albo i niechce które
odmiany i po kilka czasem trwają niedziel. Potem do
piero pokazuje się Pani młoda, Panowi albo przed kościo=
łem albo gdzie indziej. Przybywszy do domu z przyjacioły nie
zwlókłszy zwierzchnego odzienia z siebie staje w pokoju
gdzie wiano na stole leży wychodzi P. młoda a przednią
swacha z jedną lub z zapalonemi świecami tu pozdrawia
mężczyzny a obejmuje kobiety. Pyta ją potem matka Pani
młodej jakieby umiała robić roboty jak się zwie wiele lat ma
Idzie do innego pokoju tu go rodzice pytają czy chce te
pannę co gdy potwierdza żąda na klęczkach błogosławień=
stwa od rodziców zdejmuje wierzchnią odzież i gości się

niewiasta tak samo bywa pytana potem Tacza ich rodzice potem
piją wino P. młoda daje powinnikom P. młodego po sklance
wina męskim i kawałek sukna lub nemkinu a białogłowom
jedwabnej materyj lub bawełny. Teść i żenich dają jej zaś
pieniądze. Potem odjeżdża Pan młody. Pan młody rano czeka
w kościele. Pani młoda pada na kolana ciągle przed rodziciem obrazami żegnają
~~Po ślubie~~ Do kościoła niosą chłopcy obrazy przed P. młodą
po ślubie udają się do domu Pana młodego gdzie
je rodzice z chlebem i solą witają potem kłaniają się
3 razy przed obrazy świekroho daje P. młodej dar-
nastę puje objad. Wieczor zdejmują z Panieńskiej
suknie i czepią ją potem idzie spać z mężem.

Pieśni i tańce ruskińskie zebrane i ułożone przez Nikodema Biernackiego. Wiedeń, w drukarni Szwajgera 1861. Zeszyt I obejmuje 9 pieśni ruskie z melodiami, pomiędzy temi: Kozubrycha.

Hanka poemat małoruski p. Czechowskiego Kijow
1852.

205

206

Podbrusnianeńko A. P. Powisti dla ditij, sobrani... Lwihorod, czerenkami zawed. Stauropig. 1859. 16º str. 140. 2.
Estr. III. str. 429 ma mylnie 1849.

Piotr wielki nie wynalazł liter grazdańskich bo już w 17 wieku w Serbij drukowano tym zaokrąglonym pismem cyrylskie książki

Najnowsi pisarze dramatyczni Kukolnik, Obodowski, Polewoj, Karatygin,

Puszkin (charakter. z Mickiewicza, Slav. Jahrbüch. I Szewirewa)

W literaturze rossyjskiej epoki: kościelna, dynastyczna i narodowa. Lomonosow reprezentant epoki dynastycznej wtedy literatura miała jedno-stronno dworackie dążenie dopiero Karamzyn podniósł ją na stanowisko ogólnej europejskiej cywilizacyj za Puszkina wróciła do czysto narodowego i właściwego stanowiska

Karamzyn mistrz prozaik, z jego historyj wszyscy się wyuczyli prozy (tak jak od Puszkina wiersza) on to starał się zbliżyć prozę pisaną do języka potocznego (die Schriftsprache an die Umgangssprache) Piękna charakterystyka Szewirewa jego zasług co do mowy w Slav. Jahrbüch I. 53 Karamzyn starał się zbliżyć mowę ruską do wykształconych mów europejskich i to największa zasługa ogólna Karamzyna przy ukształceniu europejskim wartując tyle pomników mowy ruskiej zdołał Karamzyn tylko podnieść mowę i skierował na tło ojczyste

Łomonosow kształcił mowę podług wzorów rzymskich klasycznych, długie periody nie naturalne – dykcyja ciężka trudna

Szyszków badaniami swemi wskazał źródło w pomników do wzbogacenia języka

U Karamzyna dykcyja lekka łatwa robi epokę stylu w lit. ross.

Rossyjanie po francuzach i Niemcach mają najlepszych romansopisarzy – w tym względzie wyżej stoją od Niemców (?)

Marliński wyobraźnia ognista lecz mowa
pstra, wschód to wpłynął podziwiano w nim
gwałtowność lecz nie naturę połysk barw
olśnieni czytelnicy wzięli za życie – jego
naśladowca aż do karykatur jest baron
Brambeus (Senkowski) romansopisarz
dobrego malcyje slav. Jahrbuch I 56.

Po Karamzynie Grecz, Żukowski, xiąże
Wiazemski, (Romansopisarz) Puszkin
jego naśladowca Lermontow (poeta ro:
mansopisarz) Zagoskin (autor romansu
Juri Miłosławski) zaczął przyswajać
mowę i styl gminu do literatury
Łażecznikow (powieściopisarz) uczeń
Puszkina
Glinka, Nikolai Grecz uczeń Karam:
zyna starał się gramatykalne formy
ustalić i język ukrystalizować jak wy:
płynął w płynie ciepłym z pod pióra
Karamzyna – Bulgaryn uczeń Ka:
ramzyna – Osnowianenko (Kwitko)
Naczelnik narodowego stylu dziś Gogol
i sposób pisania kierunek ruski narodowy
Nowsi romansopisarze są: Pawłow, Xiąże
Odojewski, hrabia Sołłohub

Szkoła pisarzy narodowych w Rossyj:
Puszkin, Pogodin (u niego brak smaku) Za:
goskin, Dal' Ługanski (wzór narodowego po:
wieściopisarza w prostym stylu i narodowym guście)
naśladuje go szczęśliwie Weltman w historycz:
nych powieściach – Zbierali materiały do obrazu ży:
cia narodowego, pieśni przysłowia, Sniegirew, Sacharow,
Pasek, Maksymowicz, Tereszczenko, Sreżniewski,

Pisarze piękni drugiego rzędu są: Masalski, baron Korf, Baszucki, Kamieński, Grebenka, Polewoj, Kukolnik

Pisarze teologiczni: Metropolita Filaret, Inokenti w nim głęboka rzewność i wzniosła religijna łagodność w jego kazaniach – Pisarzy duchownych mało; więcej pisze osób świeckich teologiczne rzeczy n. p. Murawiew który ma styl popularny – Dla czego ten predmiot tak mało obrabiany

Pisarzy w innych umiejętnościach mniej niż u innych sławian piszą najwięcej profesorowie uniwersytetów w filozofii mają już terminologią, pisarze: Gołubiński, Sidoński, Karpow, Gabriel są to duchowni xięża, a świeccy filozofi: Wellański, Pawłow, Dawidow, Dmitrijew, Nowicki Szewyrew.

Pisarze filologiczni: Wostoków: (Ostromira Ewangelia z notami gramatycznemi)

Profesorowie języków sławiańskich Bodiański, Preis, Sreżniewski (Rossyja szczególniej na to łoży wysyła młodych na podróże – dla czego aby supremacyją sławian otrzymać)

Historia literatury: Dawidow, Maksymowicz, Pletniew, Nikiteńko, Szewyrew

Pisarze prawni: Newolin (wydał Encyklopedia umiejętności prawnej w 2 tomach) pracuje nad historią prawa rossyjskiego, Daniłowicz nad histor. praw dawnych sławiańskich, Kryłow nad dziejami prawa bizantyńskiego – Kryminaliści: Barszew, Redkin, Leszkow – Gałąź ta na niskim stopniu z powodu rządu despotycznego

Matematyka: Perewoszczykow,

Historia naturalna: Pawłow, Maksymowicz, Spaski, Szczurowski

Komissia archeograficzna rokuje wielkie skarby
„Wszystkie cztery źródła: Mowa wyższego ukształ-
conego towarzystwa, język konwersacyjny ludu
„stara mowa pomników językowych, i mowa
„dyjalektów sławiańskich niechaj się razem wleją
„w nasz język ojczysty i naszą literaturę; a rzeka
„jego płynąć będzie z podziwem świata szeroko i
„daleko, bogato i obficie jak nigdy w Polsce
„nie płynęła!" Rzućmy krępujące jarzmo
niewolnicze obcego języka pokochajmy mowę
ojczystą i polubmy pobratymców a wielkie dla
nas spłyną korzyści.

Autorki pism dla młodzieży: pani Glinka (proza
i poezyje) Zeneida R. (powieści malownicze), pani
Żukowa wydała romans Chopin-Szujski zale-
cający się prostotą i opisami – pani Szyszkino-
wa (ma smak), pani Zrażewska (dykcyję ma śliczną)

Istoria drewnej Fyłozofii D.ra K. Sederholm
Moskwa 1842. 2 tomy 8.

Rukowodstwo k'Siemkie, Mierewaniu, i Niwel-
lirowania. A Bołotowa Petersb. 1842. 8. autor
oberst sztabu jeneralnego – r. 1837 wydał Geodesią
autor najlepszy w tym względzie.

Rukowodstwo k'Geognozii D. Sokołowa Petersb.
1842 dobre.

Istorija małoj Rossij Bantysz-Kamens-
kogo III izd. Moskwa 1842 Stepanow 8 str.
318.80 – 202.51 – 239.99 z ryc. i mapami portr

A. J. Turgenev: Historica Russiae Monumen-
=ta T. I Petropoli 1842. 4o (w bibl. uniw)

Wład: Passek: Oczerki Rossii. Moskwa
(Stepanow) 1842. V-ty tom str. 234. 8.
(badania o zwyczajach, poezyj, i t.p. zbiorowe
pismo literackie)

Kajdanow: Uczebnaja Kniga wseobsiczej is-
torii (wypisy z Roteka nędzne) lepsza historia
Smaragdowa.

* Anna Sonntag: Try Komedii dla dietej. Petersb.
1842. 12o.

Alexandra Osipowna Ischimowa pisała: Wieczory
familijne, Powieści starej babuni, Historia
św. dla dzieci – wydaje pismo Zwiezdoczka
dla dzieci.

Przedmowa.

Sądzę, iż po licznych życzeniach, miłośnikom poezyj narodowéj niejaką uczynię przysługę, wydając poezyje jednego z ~~kilku~~ ulubionych naszych wieszczów ~~poetów~~, częścią ~~dotąd~~ jeszcze nieogłoszone częścią rozrzucone dotąd po rozmaitych pismach czasowych, polskich. Spowodowało mnie i to oraz ~~po części~~ do osobnego wydania tych poezyj: że pisma czasowe, świadczące tylko o czasowym, naukowym postępie narodu, po przeczytaniu doznają smutnego losu zapomnienia; a było było niewdzięcznością od nas, gdyby te aczkolwiek nieliczne, jednak ważne płody ~~prace~~ ~~tych~~ młodego ~~ych~~ wieszcza ~~wieszczów~~, razem z pismami czasowemi, których czytania niewszystkim wydarza się pora, poszły w niepamięć ~~[illegible]~~. Nie jest tu miejsce, abym się nad wartością onychże rozpisywał; mówią one same za sobą; zresztą głosy kilku naszych uczonych oddały im cześć słuszną i nader chlubną. Dosyć tu tylko powiedzieć, iż większa część poezyj

mało-ruskich Tomasza Ładurry [redacted] na imie prawdziwie na=
rodowych zasługuje; gdyż po całej Ukrainie stały się
powszechne i brzmią aż po progi szumiącego Dniepru,
nietylko w dworach, ale i pod strzechą prostego wieś=
śniaka. — Sława, jakiéj rzadko któren z poetów dostę=
puje!

Ż. Ł....

Białoruś

Język białoruski podług Sopikowa jest mieszanina cerkiewnego rossyjskiego, polskiego i łacińskiego
pisali nim statut litewski Zyzani, Skoryna

210

211

Język Białoruski zamiast mnie mowią mianie zamiast tobie tabie, zamiast człowiek czaławiec, aciec, jedzin (1) ciapier (teper) jany (ony) mowią zamiast o = a jak Moskale.

Krotkie zebranie nauki Chrześciańskiej dla wieśniaków mówiących językiem polsko-ruskim wyznania rzymsko-katolickiego. Wilno w druk dyecez. 1835. str. 24.

Szkic północno Białej Rusi (zwyczaje i pieśni w oryginalnym narzeczu z melodiami) przez Jana Barszewskiego (w Dzienniku literatki wydał Romuald Podbereski Petersburg 1843. 8vo.)

213

Friedlein 1859

Kapon powieść w języku białoruskiego ludu napisana przez Marcin Kiewicza 1861

Wieczernice i obłąkany poezje W. D. Marcin Kiewicza 1861

1799.

1800. 1. 2. 3. 4. I 5. II 6. I II 7. II 8. 9. 10. II 11. 12. 13. I 1/4

14. 15. 16. 17. I. II 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24.

Roczniki towarzystw. nauk.

Oddział I Sztuk i Archeologii : (Atlas 10/8 rycin)

" II nauk przyrodzonych 1851. Zesz. II. III

III nauk moralnych 1852 Zesz. I. II

Roczniki wydziału lekarsk. Tomów 8.

(Szczerónokije Dożynki) 214

Szczerowskie (Dożynki. Powiastka w 2ch obrazkach, w białoruskim narzeczu. str. 35 – 114.

w Wincenty Dunin – Marcinkowski Dudarz białoruski czyli wszystkiego po trochu. Mińsk, nakładem i drukiem J. Dworca 1855 r. 12o

Mittheilungen aus dem Gebiete der Geschichte

Riga 1875 — 8°

str. 219. Zwölften Bandes 1 Heft

" 396. " " 2 "

Histor. pols.

215

Buraczok Maciej:
Dudka białoruska.
Kraków (Anczyc) 1891
8° str. 72 Poez.

Hist. pol.

Opis żałobnego obchodu po wiekopomnej pamięci Najjaśniejszym Alexandrze I Cesarzu Wszech Rossyi Królu Polskim, w Warszawie ~~[illegible]~~ w dniach 7, 9, 10, 11, 12, 13, 17, 19, 23 Kwietnia 1826 r. uro: czyście odbytego. Warszawa 1829. fol. K. n. 1, str. 18, K. n. 7 i str. XXIV i 20 tabl. rytow.

7533.

216

W. Dunin Marcin
Kowski ur 1807
w Panuszkowicach
(pow. bobrujsk)
+ 1885.

Rosja

Bibliografia rossyjska.

z 1830 Konstantynowicza początki (учебная книга) historyj państwa rossyjsk: Pet. (8°) części dwie 6 rubl — Russowa Badania względem autentyczności Kroniki Nestora (Опытъ о подлинности) Pet. (8°) 29 stron 2 rub. 50 Kop — T. Korowiejkinowa Podroż (Путешествіе) do Jerozol: Egipt: i góry Syneci w 1583 r. Pet. 8° 64 str. 1 rub. 50 Kop. Almanachy — Сѣверные цвѣты Pet. 16mo 406 str. 10 rubl: — Альціона wydawca B. Rozen Pet. 16° 314 st. 10 rubl — Заря wydawca M. Markow P. 16mo 183 st. 1 rub 60 Kop. — Oset (Чертополохъ) Pet. (17) 46 str. 1 rub. 60 k. Dzienniki w ~~Petersb~~ Moskwie: Вѣстник Европы — Московски Вѣстник — Галатея — Атеней — w Petersb: Pamiętniki ojczyste: Отечественныя записки) — Słowianin (Славянинъ) lecz ustały wszystkie z końcem roku. Poezyja Puszkina Boris Godunow 10 rub. Pet. — K. Massalskiego dzieła przekłady i naśladowania poetyczne. P. 3 rub. 20 K. — Nowikowa wieś Nieskucznoje P. 2 r. — P. Riabinina ballada: Rozbójnicy i poema Zdrajczyna. Mosk: Romanse Grecza przejażdka po Niemcach Pet. 2 części — A. Połowcowa Julia i Adolf s polskiego. L. K. Pet. 2 cz. 6 rub. Dramata Makbeth Szyllera P. 5 rub. p. Rotczewa A. Vict. Hugo Hernani p. Rotczewa. P. 5 rub. — Synowiec zamiast stryja komedyja P. 1 rub. — K. Massalskiego sierota dramada dla dzieci Pet. 1 r. 20 K.

z 1831 r. Pism: peryodyczne w Pet: Goniec Petersb: — Dzwonek (Колокольчикъ) Dziennik zagranicznej litteratury i sztuk nadobnych — Echo — i Literackie dodatki do Ruskiego Invalida.

Historyja Panowanie Alexego Michajłowicza p. B. Bercha P. 2 Cz. 12 r. — J. Sacharowa Osobliwości klasztoru Wieniewskiego. Mo. 2 r. — Moskwa czyli przewodnik historyczny po tej stolicy zawierający: historyją, osobliwości, zwyczaje, obrzędy, starożytności i żywoty Metropolitow. M. Część III. IV. 12 rubl. — Poezyja A. Ziłowa Bajki. M. 3 r. — Doroczenko M. 2 r. — Parszowa do wojska rossyjskiego z powodu wstąpienia na wojnę 1831 r. P. 1 r. — M. Danielowskiego: Głos umierającego Polaka po bitwie pod Pragą M. 15 str. 12mo — Zbiór rossyjskich gminnych pieśni M. (24) 162 ff. 2 rubl — T. Kuzmiczewa Wyzwolona Niniwa M. 2 r. — Mogiła: opowiadanie poetyczne w 5 ~~pieśniach~~ częściach przez T. S—wa. Mosk. (16mo) — Al. Orłowa pogrzeb kupca M. 1 r. — Uczucia Moskiewskiego Mieszczanina przez A. J. Mosk. 1 rub — Zapusty na rzece Moskwie p. A. P. Mosk. 1 rub — Alferjewa Zagadki. M. (16) Almanachy Almanach Newski wyd. p. J. Aładjin P. 10 r. — Sierotka. M. 5 r. — Jutrzeńka (денница) wyd. M. Maximowicz. M. (16mo) LVIII i 142 ff. i 2 str. przypisow 5 rubl — Zorza północna (сѣверное сіяне) Mosk. 10 r — Meteor wyd. T. Sołowjow M. 5 r. Romanse J. Łazecznikowa ostatni nów, czyli zawojowanie Inflant p. Piotr. W. M. 4 Cz 20 rub — Odyssej czyli 2 wielkie ~~[illegible]~~ epoki życia Ali-Paszy. M. — A. Orłowa los nieszczęśliwy M. 1 rub 50 kop. — A. Orłowa Duniaczka czyli wąziutki gorsecik romans krytyczny M. 1 r. 50 k. — Orłowa kupiec Utracyusz romans satyryczno obyczajowy. M. 1 rub — T. Bułharyna Piotr Iwanowicz Wyżygin. P. 4 t. 15 r. — Ślub po śmierci P. 3 r. — Al. Orłowa mieszkańcy Chłynowskiego stepu Ignacy i Theodor, czyli dzieci Jana Wyżygina. 2 T. M. 4 rub — tegoż rycerz białego puszczyka. M. 2 r — tegoż

Sokoł byłby Sokołem, lecz go Kura zjadła. M. 1 r. — tegoż Traktyernicy M. 1 r. — tegoż prawdziwy rossyjski Kupiec M. 1 r. tegoż żywe omdlenia. 1 rub M. — D. Wenewitinowa Dzieła Część II proza M. 6 rub — Pisma rozmaite A. Petrowa Proba słownika starych słowiańskich słow i sposobów mówienia znajdujących się w dawnych rossyjsk: rękopismach, Kronikach i. t. p. M. 5 r. — Wieniec dziennik literatury, muzyki, mód i teatrów 43. zeszytów z rycinami i modami 40 rub — Dramatyczne Noc Wrześniowa (Сентябрская ночь) P. 1. rub. Tygodnik Petersb: 1831. Część I

Bibliografia Rossyjska. z 1831.

Historyja J. G—wa Znaczniejsze rysy życia i dzieł wojennych Paszkiewicza 3 t. z mapą i ryciną. Mosk. 12m 10 r) — N. Sokownina Pamiętniki o morzu Baltyckim P. 5 r. H. Wasilijewa najnowsze histor: polit: statyst: jeograficzne opisanie Król: Polskiego Mos: (12) J. Guryjanowa Ura! Część rossyjanom podarunek bohaterom zwycięzcom Persow i Turków. M. 5 r. — Historyczne badania (Istoriczeskij opyt) o dawnych Monetach rossyjsk: M. (12°) 32 st. 2 rub — Moralność Córka mleczarka powieść prawdziwa i zajmująca P. 1 rub. Poezyja Baratyńskiego Nałożnica M. 10 r — A. Weltmana: Zbieg. M. 5 r. tegoż puszcze Muromskie M. — N. M. Szatrowa Jesień 1831 roku M. 5 r. Jwelewa Moskiewskie mineralne wody M — Orłowa J. Pustelnicy M — Wenera czyli zbiór wierszy różnych autorow. 3 t. M. — T. Lwowa wolne chwile młodości P. 2 t. 10 r — A. Szydłowskiego Grebieński Kozak powieść P. 10 r. — M. Kobylina Pustelnik M. 3 r. — Swiedeńcowa J. Ogólna teoryja literatury M. 4 r.

Bż. Żukowskiego Sława Rossyi (Россійская слава) P. 8 ff. 1 r. — Bż. Żukowskiego i A. Puszkina Wieńce na wjazd Warszawy III pru стихотворения P. (8) 15 ff. 2 rub — Izatowa Poezyje St. P. — N. D. Diwernicki z bohaterami swoimi (Дверницкій съ своими героями) czyli narodowy duch męstwa Polaków sztuka komiczna. M. (8) 15 ff. 1 r. 20 k. — Treści elegij P. 20 ff. — A. Orłowa Zbieżta francuska czyli Madame Faineant z Moskwy s pod Kurneckiej mostu w Paryżu M. 1 r. — Chwostowa Radosna nowina w pierwszy P. 4 ff. Romanse A. S. Puszkina powieści s. p. Jana Bieł kina P. 5 r — Wieczory na folwarku bliskim Dikanki. P. — Bż. Erstela Harald: Elżbieta czyli wiek Iwana IV P. 1 część 8 r. — A. Orłowa Sowiedraty czyli Kniaźli ręką i wróżki do domu. M. — tegoż Jedwabna fiata czyli zwięta Kurtka. M. Bż. Ilpatowa Kot Burnejero ulubieniec Kalifa Ak-Mamuna. M. — Ciepięca niewinności czyli profit w worku M. — J. Gurjjanowa Elijasz Prechera czyli biedak z dowcipem i bieda bez dowcipu M. — tegoż Nowy Wyrygin na Makarjewskim jarmarku M. A. Orłowa Gapiminuchy na Makarjewskim jarmarku czyli Moskiewski Kupiec Sawa Sawicz jakich mało M. 2 t. — tegoż Marta Wyrinkina M. 2 t. — tegoż Księga genealogiczna Jana Wyrygina syna Wańki Kaina jego cała rodzina Świętkami, wujami teściem i wszystkiem potomstwem M. 1 t. — tegoż Program u pogrzebu Jana Wyrygina. M. — M. Zagoskina Rostawlew czyli Rossyjanie w 1812 M. 2 t. 8 — L. Jakowlewa Dziwny człowiek M. 8 t. — J. Tymofiejewa Maryja i Edward 2 Igwieku M. — A. Orłowa Śmierć Jana Wyrygina. M. — tegoż Chrzestny ojciec Piotra Wyrygina M. — tegoż Piotra Kruse M. — J. Gurjjanowa Fetinija nowomodna mieszczanka w Korbiarka M. tegoż Bohatyr do Wojska. M. — Drama Bż. Odyńcowa Znowu obudzenie czyli Któż niebyt w kłopotach. P. — Ablejnowa Ruslan Obuch: Swat opikom. P — Gluszkowskiego bohaterskokomiczna pantomima wzięta z baletu Ruslan i Ludmiła. M. — P. Grigorjewa Brat za brata czyli niema prawidła bez wyjątku komed. P. — tegoż Akter: muzyk czyli miłość odpuszczonego nauczy. komed. P — Crary czyli wieczarownik który fam się oszukał. N. — Izelmeńko pisarz prowentowy Kom. Charkow — A. Pawłowa Zemsta w 1 Akcie Minsk. Dzieła razem D. M. Proba słownika litteratury M. 8 r — I. Kurmiczewa Zakochana Polka czyli miłość z radości — Kuperowa Dmitrjewskiego: Muzeum literackie rysunkami ozdobione krótkiej historyi muzyki i życia najsławniejszych Artystów P. 10 rub.

Tygodnik Peterśb. 1831 Część II

Bibliografia rossyjska 1830

M. Hedenstroma (Отрывки о Сибири) Wiadomości o Syberyi. Let. 5 rubl — T. Bulharyna (Воспоминание) Wspomnienia o A. S. Gribojedowie L. rub. 4. — Путешествие московскаго купца) Podróż moskiewskiego kupca T. Korabiejnikowa z Tawarzyszami do Jerozolimy Egiptu, i góry Synaj odbyta za pozwoleniem Cara i W. X. Jana Bazylego w 1583 r. ze Słowiańskiego na ross: język przełożona z objaśnieniami przez I. Michajłowa Mos. 2 rubl — Kryłowa (Историческія записки) zapiski historyczne Let. z 2 tabl — Dziennik pieszej wędrówki (Журналъ пѣшехоцевъ) od Moskwy do Rostowa i na powrót p. M. K. r. Mosk. 3 r.) — Prace i roczniki (Труды и лѣтописи) towarzystwa historyi i starożytności rossyjskich ustanowionego przy Cesarskim Uniwersit: Moskiewsk: Cz. V. xięga 1. Mo. z 6 rysunk: 5 rubl — M. Polewego historyja rossyjska) Исторія Русскаго народа) T. II. Mosk. 34 str: — H. Russowa uwagi krytyczne nad hist: rossyjsk. Polewego. Let. — Dymitra Bantysz Kamieńskiego Historyja małorossyi (Исторія малой Россіи) z 12 portret: 5 rycin. 26 rysunk: małorossyjan i małorossyjanek w dawnych strojach z planem bitwy Beresteckiej, z facsimile hetmanów kozackich i z kartą małorossyi jak była za Polskie go panowania w początku 17 wieku Mosk. (8) Część I XX 360. 84 — Cz. II 233, [illegible], 62 — Cz III 264, 101 str. 30 rubl — Poezyja — T. Glinki (Kapelusz) Karelia czyli uwięzienie Marty córki Jana Romanów. L. (X. Szachowskiego) Moskwa i Paryż w 1812 i 1814 wspomnienia różnomiarowym wierszem L. . 5 rub — Trzy życzenia (Три желанія Moskiewskie gminne podanie

Mosk 2 rub – Puszkina (Евгеній Онѣгинъ) romans wier-
szem Let. 5 rubl – Lodolinskiego Ubogi (Нищій) L.
4 r. – Slepuszkina Cztery pory roku Sielskie poe-
ma L. 5 rub – Manasejna Liekło: raj Mahometów
Let 1 rub – Lokrowskiego (Разбойникъ) Rozbojnik
powieść wierszem Mosk. 4 rubl – Romanse – Logoskal-
skiego (Монастырка) Wychowanica klasztorna
C. I. Let. 5 rub – Sumarakowa (Ѳедора) Fiedo-
ra powieść hist Let. 4 rub – Bułharyna Dymitr
Samozwaniec 4 Cz. 2 ryc: 20 rub – Orłowa
Serdeczna przyjaźń Czuchłomskich mieszkańców
Kruczynina i Skudumowa powieść Moskiew.
Mosk 2 rubl Drama Oblężenie Koryntu liryczna
traged: w 3 akt wierszem (Осада Коринѳа) Let
2 rubl. – Wielikopolskiego (Сюрпризъ) Sur-
pryza Operetta Mosk. 3 rubl – Zupełny zbiór
dzieł D. J. Fon. Wizina. 4 cz z portr. i facsim
Полное собраніе сочиненій) Mosk IV Części 15 rubl
Wydawcy Delwig i Somow (Sievernoje Czwietii) –
Maximowicz Jutrzenka (Денница) – Carskie
Siołowyd Konszyn i Rozen. Almanachy.
Tygodnik petersburski 1830. Część I. i II.

Beauclair L. † 1804
Histoire de Pierre III 1774.
Castera Jean Henr. nr. 1708.
Vie de Catherine 1796. 2 Vol.
1798 3 Vol.
Histoire de 1800. 4 Vol.

Lavaux J. Ch. Thiebault de
nr. 1749 † 1827
Histoire de Pierre III 1794. 2 vol.
Vie de Frederic II 1788 7 Vol.

Marana Jean Paul z Genin
L'espion dans les cours

Manvillon Eleazar † 1789
Histoire de la vie d'Ivan
VI 1766.

Muralt Histoire de Frederic
le Grand 1737. 2 Vol

Saldern Histoire de la vie de
Pierre III. 1803.

Tooke William † 1820
Histoire de l'empire de
Russie sous Cath. II Paris
1801 et 1806. 6 Vol (Maradan)
— — 1802. 6 Vol (Maradan)

Treuttel.

* Vie de Frederic II avec Anecdotes. Paris 1787

4 Vol.

1579 Połock zdobywa

1580 Wielkie Łuki

1581 Pskow pod okiem Zamojsk

1585 w sprawie Zborowskich Stadnicki

Gabriel Batory zabity 1613

Dzienniki
Grób Rybiński
Ustawy woj. Alexandra
Gliński

221

1831.

B. Bercha Panowanie Alexego Michailowicza P. (eterst) 8° l. I p. 314 — l. II p. 270. (12 rubl.

Zbiór Rossyjskich gminnych pieśni Mosk. (24°) str 162. rubl. 2.

D. Wenewitinowa Dzieła Część II proza M. 8° XII: 120 p. 6 rub.

A. Petrowa. Próba (Oπbιmъ) Słownika starych Słowiańskich słów i sposobów mowienia znajdujących się w dawnych Rossyjskich rękopisach kronikach i t. p. Mos 8° pag. 38. rubli 5. (22)

[illegible]

Literatura rossyjska 1841.

Skazanija o rodje knjazej Dołgorukowych, soczyne=
nije knjazja Petra Dołgorukowa. 8º. st. XX. 337.
Włacho-bołgarskija iły Dako-sławjanskija gramaty
sobrannyja i objasnennyja Jurijem Wenełynym
Obrazcy Sławjano-russkago drewłepisanija iz=
dawajemyje professorom Pogodynym. Włyst 24
snimka. Tetrad' I.
Drewnyja russkija stychotworenija służasz=
czija w dopołnenije k Kirszje Daniłowu, so=
brannyja Suchanowym 8º. str. 52.
Wjetka Jeremija Hałki. 8º. st. 88 (po małorusku)
naczertanije prawił wałacho-mołdawskoj gramma=
tyki Ginkułowa. str. 374.

Istorija Rossij w raskazach dlja djetej, soczyne=
nije Aleksandry Iszymowoj. Czast VI. (1841)
Zapiski Aleksandry Fuks o Czuwaszach i Czere=
misach kazanskoj gubernij. 1841.
notatki biograficzne xiężny Natalij z Szeremetje=
wych Dołhorukowej 1841.
Poezyje hrabiny Rastopczyn 1841.
Senzacyje Pani Kudrjuków przez Miatlewa 1841.

Kunicki Liot: Krótki statystyczny opis krainy zadnieprskiej
St. Petersburg 1812.
Sepliakow: Listy z Bulgarji 1830
Skalkowski: Chronologiczne opisanie noworossyjskiego kraju.
Odessa 1836–1838. 2 tomy
Skalkowski: Historia Nowej Siczy czyli ostatniego zaporoskiego
Kosza. Odessa 1841. 8.

Lottorski S. D. 223

Dieu, hymne du poète
russe Derjavine. Notice
~~de~~ sur cette traduction
française de cette hymne
suivie du texte russe
Leipzig chez Brockhaus
1855.

n Zeit ihres Erscheinens bereits die Aufmerk=
in weiten Kreisen auf sich gezogen, ist der
schen Lebens" bestimmt.

igen Gehalt der jüdisch=religiösen Institutionen
n Zeit darzulegen, durch Schilderungen und
Zustände der jüdischen Gegenwart zu veran=
id der ihnen zu Grunde liegenden Ursachen,
ng, den Weg zu einem gedeihlichen Fortschritt
Schule anzubahnen.

cift nebst Beiblättern ist auf fl. 4 rhein.

Abonnements auf diese Zeitschrift entgegenzu=
Abonnementszettel ihr ausgefüllt wieder zu=

224

autorowie najwięcej czytywani
w Rosyi: Tołstoj L. N.,
Turgeniew I. S., Dostojewski F. M., Gogol N. W.,
Puszkin, Lermontow
(od r. 1891 wybito 1,018,300 exempl.)
Kolcow, Gonczarow

225

Pisma czasowe w Rossyj 1855.

Biblioteka dla cztenija; żurnał słowesnosti, nauk, chudożestw promyszłennosti, nowostej i mod. (red. O. I. Senkowski i A. W. Starczewski) 22i god. 1855 r. No 1-12 (T. 129-134)

Wremennik Imperatorskago moskowskago Obszczestwa istorii i drewnostej rossijskich. Moskwa 1855. 8o. Knig. 21-23.

Żurnał ministerstwa narodnago proswieszczenija. Sptrbg 1855 Tretaje desiatyletje No 1-12 (Część 85-88) 8o z rycin.

Zwjezdoczka, żurnał dla djetej izd. Alek. Iszymowoju. God 16ty Sptrb 1855 8o No 1-12.

Łuczy, żurnał dla djewic izd. Al. Iszymowoju. God 6ty Sptrb. 1855. 8o. No 1-12.

Magazyn mod i rukodjelja izd. gospożeju Koszełewoj. God 5ty Moskwa 1855. 4o. z ryc. mód.

Moskwitjanin uczeno-literaturnyj żurnał (red. M. Pogodin) Moskwa 1855. 8o. No 1-24

Oteczestwennyja zapiski (red. Krajewski) Sptrb. 1855. 8o. God 17ty No 1-12 (T. 98-103)

Sowremennik (red. Nekrasow i Panajew) Sptrb. 1855. 8o No 1-12 (Tom 49-54)

Wilenskij wjestnik (rządowa gazeta po pol. i ross.) 1855 No 1-101 fol. st. 828 (2 razy tygodn.) z dodatkiem: Prybawłenije No 1-120. st. 424.

Kawkaz, tyflisskaja polityczeskaja i literaturnaja gazeta (red. Je. A. Werderewski) God X. Tyflis. fol. 1855 No 1-100 str 444.

Moskowskija wjedomosti izdawajemyja pry Mosk. Uniwersytetje 1855. No 1-157 (3 razy tygod.)

Odesskij Wjestnik (red. Trojnickij) Odessa 1855 fol. No 1-150.

Russkij Inwalid; gazeta wojennaja 1855 codziennie

Sankt peterburgskija (akademiczeskija) wjedomosti. Gazeta polityczeskaja i literaturnaja (red. Oczkin) 1855. fol. No 1-285 st. 1548. 684.

Sanktpeterburgskija senatskija wjedomosti, s sobranijem uzakonenij i rasporażenij prawitelstwa. 1855. fol. 3 razy tygod. № 1-104. st. 1244.

Sjewernaja pczeła, gazeta polityczeskaja i literaturnaja (red Th. Bułgaryn) Sptrb. 1855 fol. № 1-288

Gubernskija wjedomosti co tydzień raz tych wychodzi 45 między temi: Wilenskija, Witebskija, Władymirskija, Grodnenskija, Wołynskija (w Żytomierzu), Kijewskija, Kowenskija, Mińskija, Mohylewskija, Podolskija (w Kamieńcu podol.), Smolenskija, Czernigowskija,

=

Obzor istoryczeskago razwitija selskoj obszczyny w Rossij socz. B. Czuczeryna (w Ruskij Wjestnik 1854 Kniga 3.4)

O gminach w Rossyj pisali Haxthausen, Tęgoborski, Granowski (właściwie przerobienie dzieła Zubel: Entstehung des deutschen Königthums) – w starej Rossyj dzielono posiadłości (ziemie) na białe (t.j. wolno nadane) i czarne (w których było tjagło t.j. pańszczyzna)

Kostomarow: Ob istoryczeskom znaczenij russkoj narodnoj poezij. Charkow 1842. 8° (opis obyczajów Ukraińskich)

Majkow: Istorija serbskago jazyka. Moskwa 1857. (st 600)

226

Izwjestija imperatorskago
archeologicheskago obshchestwa
Sankpeterburg 1859. 4°
Tom I. 1859
T. II 1861

Сказания русского народа собранныя И. Сахаровымъ. Томъ I (Книги 1. 2. 3. 4) Санктпетербургъ. 8°

Томъ II Книги (5. 6. 7. 8) Санктпетербургъ въ типогр. Сахарова. 1849. 8°

Smolenskij etnograficzeskij Sbornik; sostawił W.N. Dobrowolskij. Czast II. S.-Peterburg 1894. 8vo (Zapiski S. Rus. Geogr. Obszcz. po otd. etnograf. Tom XXIII. wypusk 1.)

(obejmuje pieśni obrzędowe mianowicie weselne przeszło 700, z opisaniem wesela i innych)

Teodorowicz N. S.: Gorod Władymir, Wołyńskoj gubernii. Istoriczeskij ocserk. Poczajew 1893.

" " Istoriczesko-statystyczeskoje opisanie cerkwej i prychodow Wołynskoj eparchii. Sostawił prepodawatel Wołynskoj dychownoj seminarii N.S. Teodorowicz. Poczajew 1888-1893.

Tom I (1888): Uiezdy Żytomirskij, Nowograd-Wołyński i Owruczskij. str. 430. IV. 1 Rub. 25 Kop.

" II (1890): Uiezdy: Rowenskij, Ostrożskij i Dubenskij. str. od 433-1120. VII. 2 Rub. 75 Kop.

" III (1893): Uiezdy Krzemieneckij i Zasławskij. str. str. 1-687. IX. 2 Rub. 75 Kop.

N. Gogol pisze historyja Małoruskich Kozaków 229

Zbiory powieści gminnych 1) rosyjskie:
Bronnicyna 1838 – Sacharowa 1841 –
Makarow: Dogadka ob istorii ruskich
skazok – Athanasiew – Chudiakowa –
Bez sonowa (Kalieki perechodzije)
2 obcych zbiory: Karadzicza, Erbena, Walav.
ca, Wenziga, Siemienskiego, Bożeny Niemcowej, w zbiorze pieśni turzyckich Smoliara,
Borzyszewskiego (Slawieńskie narodnyje razkazy – Powiesti i predania narodow Slav.
plemen) – Dobszyńskiego i Skulteta (Slovenske powesti 1858–61 Zesz. 1–6), bukowińskie
(w Zeitschrift für Deutsche Mythologie und
Sittenkunde) – niemieckie: braci Grimm,
Wolfa, Haltricha – norwegskie Asbiörsen –
litewskie Schleichera – Wołoskie Schotta –
Węgierskie Sztura – Tysiąc i jedna noc – Gesta
Romanorum – Pentameron przez Don Basile.
– Keltyckie: Campbella 1860 – Pantscha Tantra –

Kirsza Daniłow Drewnyja ross. stychtworenia
~~Sacharow: Skazania~~
~~Snegirew: Prazdniki~~
~~Tereszczenko~~: Byt Ruskago Naroda.
~~Pieśni ross. Zbiory Kirjejewskiego~~, Rybnikowa
Sbornik ruskich duchownych stychow Warencowa i Bezsonowa
Sbornik legend Athanasiewa
~~Otreczennyja stychy~~ Tychonrawowa
Pamiatniki starynnoj Ross. literatury Kostomarowa
~~Zbiory pieśni małoruskich~~ Maksymowicza, Metlińskiego
~~Halickija i Małoruskija zagadki~~ Semontowskiego
~~Welikoruskija zagadki Chudiakowa~~
Małoruskij literaturnyj Sbornik Mordowcewa
~~Staroświetskij~~ Bandurysta Zakrewskiego
~~Byt Podolan~~ Szejkowskiego
~~Bezsonowa: Kaleki perechożie~~

8907. p. 620 pieśni

Joan Groznyj i Stefan Batoryj Istori-
cieskij Roman. Izdanie włoroje Moskwa 1843 tomow 4.
Jan Jagożynski Otstupnik i Mściciel Roman
wziatyj iz drewnych polskich predanij. Izdanie
włoroje. Moskwa 1843. III Tomy

Сокращенная русская грамматика Александра
Востокова. ~~Изданіе~~ Изданіе второе. Москва
Въ университетской тип. 1843. 8°. str. 163.

Полная русская Хрестоматія Составливъ А.
Галаховъ. Москва въ тип А. Семена. 1843.
II Tomy. I str XXI i 375 proza. — II. str V i
434 poezyja.

231

СОЧИНЕНІЯ

НИКОЛАЯ ГОГОЛЯ,

4 тома. Спб. 1842 г., 7 р. 15 к. сереб. (25 р. асс.) вѣсовыхъ за 6 фунтовъ.

СОДЕРЖАНІЕ: **ТОМЪ ПЕРВЫЙ.** *Вечера на Хуторѣ близь Диканьки.* Часть 1-я Предисловіе.—Сорочинская ярмарка.—Вечеръ на канунѣ Ивана Купала.—Майская ночь, или утопленица.—Пропавшая грамота.—Часть 2-я Предисловіе.—Ночь передъ Рождествомъ.—Страшная месть.—Иванъ Ѳедоровичъ Шпонька и его тетушка.—Заколдованное мѣсто. **ТОМЪ ВТОРОЙ.** *Миргородъ.* Старосвѣтскіе помѣщики.—Тарасъ Бульба.—Вій.—Повѣсть о томъ, какъ поссорился Иванъ Ивановичъ съ Иваномъ Никифоровичемъ. Малороссійскія слова, встрѣчающіяся въ 1 и 2 томахъ. **ТОМЪ ТРЕТІЙ** *Повѣсти.* Невскій проспектъ.—Носъ.—Портретъ.—Шинель.—Коляска.—Записки сумашедшаго.—Римъ (отрывокъ.) **ТОМЪ ЧЕТВЕРТЫЙ.** *Комедіи.* Ревизоръ, съ приложеніями.—Женитьба.—*Драматическія отрывки и отдѣльныя сцены.* Игроки.—Утро дѣловаго человѣка.—Тяжба.—Лакейская.—Отрывокъ.—Театральный разъѣздъ послѣ перваго представленія комедіи.

МАШНИХЪ СНАДОБЬЕВЪ, И ПРОЧ.

Собраны сочинительницею *Ручной книги Опытной Русской хозяйки*, К. А. Спб. 1843 г.

Цѣна 1 руб. сереб.; вѣсовыхъ за 1 фунтъ.

СОДЕРЖАНІЕ ЭТОЙ КНИГИ:

Предувѣдомленіе. **ОТДѢЛЕНІЕ ПЕРВОЕ.** СКОТОВОДСТВО. ГЛАВА I. Устройство и содержаніе хлѣвовъ. Кормъ обыкновенный. Замѣна сѣна и соломы овощами и другимъ кормомъ, и заготовленіе, сохраненіе и употребленіе его. Вода. Доеніе и уходъ за коровами. Болѣзни скота и домашнее леченіе ихъ.—ГЛАВА II. Вскормленіе телятъ и уходъ за ними.—ГЛАВА III. Содержаніе посуды, употребляемой для молока. Сливки. Сметана. Творогъ. Сыворотка. Масло. Пахтанье. Кислое молоко. Варенецъ. Сибирскій способъ сберегать молоко и сливки.—ГЛАВАI V. Разведеніе коровъ лучшихъ породъ и уходъ за ними.—ГЛАВА V. Овцы и козы. — ГЛАВА VI. Разведеніе и откармливаніе свиней. — ГЛАВА VII. Сибирскія лошади. Нѣсколько словъ о верблюдахъ. **ОТДѢЛЕНІЕ ВТОРОЕ.** ПТИЦЕВОДСТВО. ГЛАВА I. Устройство [illegible]
Содержаніе [illegible]

233

Voyages historiques et géographiques dans les pays situés entre la Mer Noire et la Mer Caspienne suivis d'un Voyage en Crimée et dans les parties méridionales de l'Empire Russe. A Cracovie 1798. 4o K. 2. str. 150. 96.

i 2. mappy

de Ste Croix

J. D. Barbié 1793.

Billecocq

Sainte-Croix (Guill. Emm Jos. Guilhem de Clermont-Lodève, baron de) ur. 1746 † 1809 w Paryżu.

Mémoires histor.iques et géogr.aphiques sur les pays situés entre la mer Caspienne et la mer Noire 1791. (par M. de Sainte-Croix) 1796. 4to

Antoni v. Rosbierszy
ur. 23 October 1764
w Chrad im – r. 1799
został Konsyliarzem foral
nym w Lwowie
1806 radca Apelacyjny
14 Kwiet 1815 wiceprezydent
landrechte
+ 27 Dezember 1815
otrzymał szlachectwo

A. Frič: České ryby. Praha 1859.

C. Palauzow: Jugo-wostok Europy w XIV stol. 1859

Polnoje sobranie russkich Ljetopisej. VII Tom.

Powesti Grigorija Kwitky. Peterss. 1858
2 Tomy

Zapiski o jużnoj Rusi izdat P. Kulisz
Peterso. 1856. 2 T.

Propowedy na mestnar. języke Was. Grezy
Lewicza Peterss. 1853.

Katenin: Pjesni ruskago naroda. Peterss.
1838. 5 Tom.

Literatura ruskoj bibliografii Peterss. 1858

Année 1832. Gotha, chez

(. 4.)

235

Pamiatniki rossyjskie
słowesnosti XII wieka
Moskwa 1821. 4o

J. XIX. 27

Szalikow Puteszestwie
w Małorossyju Moskwa
1803. 12o XVII. 6. 33

Kostomarow Nik. Iwanowicz historyk ur. 1817 w Ostrogu 236
prof histor. † 7 April. 1885 w Petersburgu.

Sołowiew Sergiusz Michajłowicz historyk
profesor uniw. moskiew. † 4 Oktobr. 1879
w Moskwie gdzie się urodził 1820
Wydał 28 tomów historyi ross. 237

Sreznewskij Izmaił Iwanowicz
uczony slawista ur. 1812 † 9 Lutego
1881 w Petersburgu.

5388 t. 3

3.

Gruzini,
Cygane

k. 238 – 250

Gruzini

Nowości z literatury rosyjskiej

W Petersburgu wydał kandydat Platon Josselian Krótką historyję Kościoła gruzyjskiego. Z ciekawej tej książki dowiadujemy się że chrześcijaństwo w Gruzyj zaprowadził w IV wieku po Chrystusie gruzyjski car Mirian za namową wieszczki św. Niny, porzuciwszy religią dawnych Parsów. Za panowania cara Arczyła w r. 410 przetłomaczony został nowy testament na język gruzyjski przyczem użyto liter właściwych gruzyjskich wynalezionych przez gruzyjskiego cara Farnaoza I za czasów Aleksandra wielkiego czyli jak ormiańscy pisarze chcą od uzonego Ormianina Mesropa na początku V wieku po Chrystusie. Głową kościoła chrześcijańskiego w Gruzyj był oddzielny patryjarcha noszący tytuł Katolikosa. Papież Grzegorz IX posławszy do carowej gruzyjskiej Rusudany legacyja chciał Gruzyjanów naktonić do unij z Kościołem rzymskim. Po wzięciu Carogrodu przez Turków wiele miejsc gruzyjskich zmuszonych było przyjąć wiarę muzułmańską, mianowicie okręg Achatzyka, górna Kartalinija i Dziawacheti. Za rządów cara Wachtanga IV zaprowadzono w Tyflisie pierwszą gruzyjską drukarnię r. 1701.

Sławnego dzieła dużego historycznego: Opowiadanie o Rosyji (Powieściowanie o Rossii) przez Arcybaszewa wyszedł w Petersburgu Moskwie tom III obejmujący dzieje Rosyji od czasów Theodora Jwanowicza do Lidia I.

W Petersburgu wyszło w tłomaczeniu rossyjskiem 1844 in fol.

1) Kodex Wachtanga V cara Gruzyi z r. 1723
z następujących ułożony: 1) z ksiąg Mojżesza-biblij 2) z praw cesarzy bizantyńskich
3) z praw ormiańskich cara Jerzego ormiańsk 3) z starych praw gruzyjskich

Porządek pokazuje że są ~~tłomaczone~~ przerobione z ormiańskich

następuje:

który? 1) Prawa cara Jerzego składające się z 46§ lecz to nie kwadruje
z naszemi był co gruzyjski car Jerzy VI żyjący w 1 połowie XIV wieku

2) Prawa Asbuga (?) nie kwadruje

3) Prawa Katolika gruzyjskiego (kościelne)

4) Zwyczaje prawne Gruzyjskie

5) Prawa greckie Leona mądrego i Konstantego §. 420 obce

6) Prawa Ormiańskie które dostał od Katolikosa z Eczmiadzinu
z praw Mojżeszowych, z praw bizantyńskich, z ustaw synodalnych
i patriarchalnych ma 431§.

Prawa greckie Leona mądrca i Kostantyna i świętych ojców
są wyjątki z 6 ksiąg Armenopulo (C. Harmenopuli Hexa-
biblos) i z alfabetycznego zbioru Wlastars (Mathaei monachi
sive Blastaris syntagma alphabeticum)

O kodexie praw ormiańskich z końca XII wieku w Eczmiadzinie
Brosset Rapport sur un voyage archéologique dans la
Géorgie et l'Arménie (Troisieme rapport p. 77-80

Atabek Agbuga panował 1444-1451 w Samuhiskiej
prowincyi (Achalcyk)

nouv. journ. Asiat 1829 mars: Brosset notice sur le code
géorgien manuscrit de la bibliothèque royale
o prawach georgijskich

Herrn

den Jahrgang 1856 der

Oesterreichischen Zeitschrift

ractische Heilkunde,

hentlich durch

Verehrliche Unterschrift:

Jarosław w Kijowie r. 1054-1077

Wagarschabad dziś Achalkalaki

R. 600 oddzielił się Georgijski

Kościół od Ormiańskiego który

idąc za Kacerstwem Eutychesa odrzucił

Sobor w Chalcedonie

Bagratydzi w Georgii

Sassanidzi

Oddzielna literatura

napad ~~do Armenii~~ seldschuków Turków

pod Togril = Beg r. 1047 i

pod Alp = Arslan r. 1064 zos.

stał król hołdownikiem

1237 Mongoli

Saint-Martin : Mémoires

historiques et géographiques sur

l'Armenie Paris 1818. 8. 2 Tomy

Timur 1414 w Armenij

Mongole wpadają do Armenij 1236

Sucnik'h prowincya (Armenij)

Edschmiadzin leżał na ruinach przy zburzonem mieście Wagarschabad zbudowany 600 lat przed Chrystusem – stolicą Krolow Armenij do r. 344

Tiridat co się wykrzcił cywilizacyję rzymską wychowany w Rzymie zwycięzki oręż jego pobił Persow, przed wykrzczenie sw. Rypsymę która w towarzystwie swej ochmistrzyni Sw. Kajany kazał ukamienować w Wagarschabad swej stolicy

zniszczywszy pogański kult boginy Anahid (Wenery) zbudował Edzmiadzin Klaszlor oraz w pobliżu kościoły S. Rypsymy i Kajany

R. 352 przestał nieśli się Krolowie z patriarcha do Towin i dopiero 1441 na nowo osiadł Klaszlor sam wystawiony r. 524 pod patriarchą Nerses II

Ormianie tam są Jakobici

W Edschmiadzynie mieszka 50 mnichow 13 biskowow i arcybiskupow i 2 patriarchow

Nachitschewan koło Taganrogu

737 der armen Zeitrechnung = 1288 po Chrystusie

S. Grzegorz nawrócił Terdata r. 275

Tertad czyli Tyrydat II zwany Medz, wielki syn Chosroesa z familij Arsacidow r. 259 – 314.

Boehtlingk: O Cyganach w Rossyi (po niemiecku) w Mélanges asiatiques tirés du Bulletin... de l'Académie des Saint-Pétersbourg 1852 Tom II livr. 1 et 2. (Bullet. histor. philolog. T. X Nr. 1. 2. 17)

Kraus Chr. Jak.: O Cyganach w Warmii (po niemiecku) w Biester: Berliner Monatschrift 1793

Puchmayer: Romani čzib, das ist Grammat. und Wörterbuch der Zigeuner-Sprache. Prag 1821. 8° str. 88.

Molnar: Specimen linguae Czingaricae. Debrezin 1798. 8°.

Ehnessey (Gyorgy): Prawdziwy początek, język i dzieje narodu cygańskiego. (po węgiersku) Komorn 1798. 8° str. 39

" " A czigany nyelvrol (o języku Cyganów) Soldalek (suplement). Gyor (Raab) 1800. 8° str. 31

Vaillant: Histoire des vrais Bohémiens. Paris 1857. 8° pp. 486

" Grammaire, dialogues et vocab. de la langue des Bohemiens. Paris, Maisonneuve 1868. 8° pp. 158

(Ob: Kogalnitchan – Alfred Poissonier Boucoureff 1854 et Paris 1855)

Laspati: O Cyganach w Turcyi (w piśmie nowogreckim: Nowa Pandora. Ateny 1857. VIII tom Nr. 178-182). Tłomaczone po angielsku przez Cyrus Hamlin: Memoir on the Language

of the Gypsies as now used in Turkish Empire (w piśmie: Journal of the American Orient. Society. New Haven (Connecticut) 1862. Vol VII (1861) 8°

Ascoli G. J. Zigeunerisches. Besonders auch aber Nachtrag zu dem Pottschen Werke: Die Zigeuner in Europa und Asien. Halle 1865. 8° pp. 178. (warzne)

Predari: Origine e vicende dei Zingari. Milano 1841. 8° pp. XIII. 274.

Bernard H. Moeurs des Bohémiens de la Moldavie et de la Valachie. Paris 1870. 16° pp. 68.

Simson: History of the Gipsies. London 1865.

Etudes sur les Tchingianés ou Bohémiens de l'Empire ottoman par Alexandre G. Paspati D. M. Constantinople, imprimerie d'Antoine Koromela rue Perchembé-Pazar N° 3., 1870 8° pp. XII. 652. (jest tu grammatyka i słownik)

Borneminza Janos: A' czigány nyelv' elemei Pest 1853. 8° pp. 42.

Müller Friedrich: Beiträge zur Kenntniss der Rom-Sprache. Wien 1869. 8° (wyjątek z Denkschriften der K. Akademie hist. phil. Sect. LX Band 1 Heft 1869. p. 149)

Miklosich Franz: Ueber die Mundarten und die Wanderungen der Zigeuner Europas (Denkschriften der K. Akad. philos. histor. Sect. 1872 Februar

Sundt: Beretning om Tante-eller Landstryger-Folket i Norge. Christiania 1850. 8°. pp. V. VI. 394.

Borrow: The Zincali of Spain. London 1841. 8°. 2 Vol.

Pott: Die Zigeuner in Europa und Asien. Halle 1844. 8°. 2 Vol.

Bataillard Paul: Les derniers travaux relatifs aux Bohémiens dans l'Europe orientale. (Extraits de la Revue critique N°. 171 et 181. T. II de la Ve année 1870-1871 pag. 191-218 et 297-323.) Paris libraire A. Franck 1872. 8°. kart 2. pp. 80.

pierwsza podobna praca Revue critique 1870. d. 28 Mai

" " De l'Apparition des Bohémiens en Europe (Bibliothèque de l'Ecole des Chartes 1844 et 1849.

Dirks J: Geschiedkundige onderzoekingen aan: gaande het verblijf der Heidens of Egyptiers in de Noordelijke Nederlanden. Utrecht Bath 1850. 8°. pp. VIII. 160.

Smart C: The dialect of the Gypsies. Berlin, Asher 1863.

Dietmar, Sigebertus + 1112 zakonnik w klasztorze Gemblours (Gemblacensis) opat

Boym Michał + 1659 wypis z dzieł chinskich Kircheri China illustrata

Martinus Martini + 1661

Humanistische Studien

Mittheilungen aus Justus Perthes geographischer Anstalt von Dr. A. Petermann Ergänzungsheft No. 4. Gotha Perthes
Etnographie der Europaeischen Türkei von G. Lejean. Gotha 1861. 4º ss 38 z mapą
20 Ngr.

1) Cyganie ihre Hinduabstammung ist außer Zweifel
ihr Auftretten in Europa trifft mit dem Ein:
fallen Tamerlans in Indien zusammen – prześla
dowania muhamedanskiego Mogoła wygoniły
w XV wieku wiele do Europy: lingurari (Holzarbei:
ter) lautari (Musiker) ursari (Bärenführer)
aurari (Goldwäscher) netotsi (Zeltbewohner)
200,000

2) Niemcy

II) Pelazgicki korzeń (Graeko-Romani)
a) Grecy (są Sklavochoria i w Krecie) zwią się Romaikos
990.000
b) Skipetary (Arnauci, Albanie) starzy Illirowie
Skipetary (Bergbewohner) dzielą się na pokolenia (phis) n.p. Mirdyci, Dukaginowie, Klementi,

Kastrati – razem 1.309.302.

c) Rumuni 4.202.000.

d) Zinzary (Wlachy, Makedo-Wlachy) czyli Kutzowlachy w dyplom: Mawrowlachy mieszanina cyncarskiego, wołoskiego i greckiego Są w Tessalii, Epirze, Grecyj, koło jeziora Janina; są Tsobani (Schäfer)

III) Slawianie

1) Serbi w Serbij, Bosnii, Hercogowinie, Czarnejgorze.

2) Bulgarzy po śmierci Krola Kowrota części ich pod wodzą Asparuka osiadła w Bulgaryj r. 679 podbici od Grekow 1019 – Bulgarsko-wołoskie carstwo r. 1186 utworzone przez Assanidow

3) Rusini są to Skopcy czyli Orygeniści w zwani Lipoweni w Wołoszczyźnie a Starowiercy w Dobrudzy.

4) Polacy r. 1854 osadzeni przez Reschida-pasze przy ujściu Salamwrii 70 familii

IV Semicka Rasa.

1) Arabi i wieś

2) Żydzi

V Turecka Rasja

1. Osmanli należący do Ugroaltajskiej rassy z Mongołami, Mandschu.

2) Juruck (górale)

3) Tatary

Boisard Fr. Notice sur les Cziganys de Hongrie. Caen 1817. 8°. 12 str.

244

245

A History of the Gypsies, with Specimens of the Gypsy Language by Walter Simson. London 1866

Milton's
Prach
Ein
5 Thlr.
Dit:

(Eggerer) Fragmen panis corri
seu Annales Ord. S. Pauli. Viennae
1663 fol.

Balinski: Pielgrzymka do Częstochowy

Liebich

Die Zigeuner

Leipzig 1863.

246

Ueber die Sprache der Zigeuner in Russland.
nach Eden Grigorjew'schen Aufzeichnungen mit=
getheilt von Otto Boehtlingk (Mélanges asia=
tiques tires du bulletin historico-philologique
de l'académie impériale des sciences de St. Pé=
tersbourg. St. Pétersbourg 1852. 8°. Tome II. Livrai=
son I pag. 1-35) Dziś możemy już z pewnością powie=
dzieć iż mowa Cyganów europejskich i Azyjatyckich ma
indyjski początek (wyjąwszy późniejsze przymieszki): lecz
niewiemy do którego z licznych narzeczy sanskrytu takowa
się najwięcej zbliża. Moskiewski Mieszczanin Michał Gri=
gorijew ustąpił Akademij swojego rękopisu: Formy i
słowar cyganskago jazyka, z którego Boehtlingk
tutaj udziela zarys gramatyki i słowniczek. Oraz do=
datek (Nachtrag) obejmujący słowniczek z tegoż rękopisu
w tymże piśmie (Tome II Livr. 2. pag. 123-132)
Pott oprócz swego dzieła o Cyganach w piśmie Zeitschrift
der deutschen morgenländischen Gesellschaft III p. 324-
335 udziela wiadomości o zwyczajach i pieśniach gminnych
cyganów w Turecczyznie i Węgrzech. – Daniłowicza dziełko
o Cyganach przełożył na rossyjskie Ordyńskij w
piśmie Sjewernyj Archiw wydawanym przez Bułgaryna
i Grecza (Cz. XIX p. 64-79, 180-195, 276-290, 384-403 –
Cz XX p. 73-86, 184-208)
Brosset: Histoire de la Géorgie depuis l'antiquité jus
qu'au XIX siècle traduite du géorgien. I Part. pag. 338.
wspomina iż dawne rękopisy z XI wieku gruzyjskie wspominają
iż za czasów cesarza Monomacha gdy gruzyjski król Bagrat
zwiedzał Konstantynopol zastał tamże wałęsające się pokolenie
samarytańskie zwane Atsinkan trudniące się wróżeniem i
złem życiem, pochodzące od Szymona Maga.

franc.

Lettres à M. Lecoz, prêtre et principal du collège de Quimper.
Paris. 1790. in-8°. rel. (f. 2.)

Geschichte der Zigeuner ihre Herkunft Natur und Art für gebildete Leser dargestellt von Dr. Theodor Tetzner Schuldirektor zu Langensalza. Weimar u. Ilmenau 1835 Druck u. Verlag von Bernhard Friedrich: Voigt (ô mgr. vent) X u. 142.

Historischer Versuch über die Zigeuner betreffend die Lebensart, u. Verfassung, Sitten und Schicksale dieses Volks ~~seit~~ seit seiner Erscheinung in Europa u. dessen Ursprung von H. M. G. Grellmann d. W. D. 2 Aufl. Göttingen 1787

Deutsch-Zigeunerisches Wörterbuch von Dr. Ferdinand Bischoff Ilmenau 1827 bei B. Fr. Voigt

248

Raja der Herr Fürst.
Ranj. Fürsten
Gast Eheweib
Tsek Jenna
Tsawo Knabe.

Interessante Mittheilungen über die Zigeuner. von Prediger Kindler zu Nürnberg 1830.

Athenaeum 1836 listy missionarza Angielskiego
z Moskwy – Katalani oddała papierski szal cygance
Maryna Roszcza 2 wiorst od moskwy główne siedlisko
cyganów Boga zwią Dewel czarny duch zwie się Bengel
przodkowie ich wyszli z Romanskoj ziemi lecz oni
niewiedzą gdzie ta ziemia Romańska śpiewają pieśni ruskie
i cygańskie Chitanos hiszpańscy śpiewają wiele pieśni przy
gitarze – wierzą w metampsychozę O przodkach mówią że
król faraon zebrał wielkie wojsko a zawojowawszy świat
cały wezwał Boga na ziemię i umyślił z nim bitwę stoczyć
lecz Bóg odrzekł „~~nikogo~~ niema z tego ktoby ~~mnie zwycię~~ mógł
ze mną wojować. Wtedy Bóg otworzył szeroką górę i faraona
z całym wojskiem w niej zamknął – Egipcianie zostali
bez obrony Wtedy na nich powstali wrogi i rozpędzi-
li ich po świecie –

R. 1652 z Rossandą córko ożenić wysłał posłów lecz z gniewem i
pogardą przyjął a pokrywając nieukontentowanie odesłał z obo-
jętną nadzieją składając się młodym wiekiem córki. Chmielnicki
obrażony tem rozkazał synowi wkroczyć z wojskiem i 20000
Tatarów na Wołoszczyznę Hospodar pisząc do Kalinowskiego hetm.
polu. żądał od Króla pomocy aby niedopuścił Kozaków na Wołosz-
czyznę ale gdy odpis Królewski wpadł w ręce Chmielnickiego ten
p 47 ostrzegł Kalinowskiego aby kazał wojsku nazad się cofnąć albo
wiem syn jego za to się pomści; niedbał na to Kalinowski
i stawiając opór pod Batowem porażony został.
R 1652 syn Chmielnickiego z najlepszym wojskiem był na Wołoszczyźnie
Jan Chmielnicki obawiając się polaków odwołał Tymoteusza ale gdy
niewidział potrzeby lękania się polaków pogroziwszy wzięciem Kamieńca
dn. 21 Czerwca przeprawiwszy się na Wołoszczyznę zaślubił
synowi Rossandę. —

Cyganie już r. 1419 pojawili się w Szwajcarji, głoszą że pochodzą z Egiptu – jak pisze kronikarz Conradus Justinger – w Siedmiogrodzie 1417 i 1416; r. 1422 koło Bolonji. – Najprzód się pojawili w Grecji r. 1398 z kąd się rozpostarli po całej Europie; (Hopf J. K.: Die Einwanderung der Zigeuner in Europa. Gotha 1870. str. 12)